KONTROLLUTVALGET I SUNNDAL KOMMUNE

Sunndalsøra, 15.september 2016

Til medlemmene i kontrollutvalget

MØTEINNKALLING

MØTE NR.: **4/16**
TID: **22.09.2016 kl. 10:00**
STED: **Kommunestyresalen, Sunndal rådhus**

SAKSLISTE:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 25/16	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 1.JUNI 2016
PS 26/16	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 27/16	BYGGING AV NY AMBULANSESTASJON PÅ SUNNDALSØRA – UTBETALING AV TILSKUDD
PS 28/16	FEIL I FAKTURERING TIL SUNNDAL KOMMUNE U.off. ihht: Off.l. § 13, Forv.l. § 13,2
PS 29/16	PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2016-2019
PS 30/16	PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2016-2019
PS 31/16	FORSLAG TIL BUDSJETT FOR 2017 FOR KONTROLL OG TILSYN
PS 32/16	REVISJONENS RAPPORT TIL KONTROLLUTVALGET FOR 1.HALVÅR 2016
PS 33/16	REVISJONSPLAN FOR REVISJONSÅRET 2016
PS 34/16	OPPFØLGINGSLISTE
PS 35/16	EVENTUELT

Dersom det er saker kontrollutvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i senere møte, kan dette gjøres under **Eventuelt**.
Eventuelle forfall meldes på tlf. 71 11 14 52, evt. mob 99160260.
E-post: sveinung.talberg@molde.kommune.no

Innkallingen går som melding til varamedlemmer som innkalles etter behov.

Trond M. Hansen Riise(s)
leder

Sveinung Talberg
rådgiver

Kopi:
Ordfører
Rådmann
Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2016-1563/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 15.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 25/16	Kontrollutvalget	22.09.2016

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 1.JUNI 2016

Sekretariatets innstilling

Protokollen fra møte 1.juni 2016 godkjennes.

Til å signere protokollen sammen med leder velges:
1. .....
2. .....

Saksopplysninger

Vedlagt følger protokollen fra forrige møte. Protokollen er tidligere utsendt. Det er ikke fremkommet merknader til protokollen. Protokollen godkjennes formelt i påfølgende møte samtidig som det velges to medlemmer til å signere protokollen sammen med leder.

Sveinung Talberg
rådgiver

KONTROLLUTVALGET I SUNNDAL KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Møte nr:	3/16
Møtedato:	01.06.2016
Tid:	kl 10.00 – kl 14.30
Møtested:	Møterom «Driva», Sunndal rådhus
Sak nr:	17/16 – 24/16
Møteleder:	Trond M. Hansen Riise, leder (V)
Møtende medlemmer:	Odd-Helge Gravem, nestleder (Ap) Erling Rød (Frp) Edel Magnhild Hoem (SV)
Forfall:	Liv Berit Gikling (Sp)
Ikke møtt:	Ingen
Møtende vara:	Nils Ulvund (Sp)
Fra sekretariatet:	Sveinung Talberg, rådgiver
Fra revisjonen:	Anny Sønderland, forvaltningsrevisor i sak 20/16 og 21/16
Av øvrige møtte:	Økonomisjef i Sunndal kommune, Gunnvald Granmo i sak 19/16. Plansjef i Sunndal kommune, Gunnar Olav Furu i sak 23/16. Rådmann i Sunndal kommune, Per Ove Dahl i sak 19/24 og 24/16. Setterådmann Knut Haugen i sak 22/16.

Lederen ønsket velkommen og ledet møtet. Før rådmann og økonomisjef forlot møtet ønsket leder i kontrollutvalget begge lykke til videre og takket for samarbeidet da begge slutter i stillingene og dette var deres siste møte med kontrollutvalget.

Det fremkom ingen merknader til innkalling og sakliste.
Innkalling og sakliste ble godkjent.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 17/16	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 15.APRIL 2016
PS 18/16	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 19/16	SUNNDAL KOMMUNE – ØKONOMIRAPPORT 1.TERTIAL 2016
PS 20/16	UTKAST TIL OVERORDNA PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2016-2019
PS 21/16	UTKAST TIL OVERORDNA PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2016-2019
PS 22/16	BYGGING AV NY AMBULANSESTASJON PÅ SUNNDALSØRA – UTBETALING AV TILSKUDD

PS 23/16	OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORTEN «KOMMUNAL PRAKTISERING AV INNKREVING AV GEBYR FOR BYGGESAK OG PLANBEHANDLING I SUNNDAL KOMMUNE»
PS 24/16	OPPFØLGINGSLISTE

PS 17/16	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 15.APRIL 2016

Kontrollutvalgets vedtak

Protokollen fra møte 15.april 2016 godkjennes.

Kontrollutvalgets behandling

Leder orienterte.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretærens innstilling. (5 voterende)

PS 18/16	REFERAT OG ORIENTERINGER

Kontrollutvalgets vedtak

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Referatsaker:

RS 06/16 **Sunndal Energi KF** - Protokoll fra styremøte i Sunndal Energi KF den 13.04.16 (vedlagt)

RS 07/16 **Sunndal kommunestyre** – Protokoll fra møte 04.05.2016, sak PS 25/16 Sunndal kommune – regnskap 2015 (vedlagt)

RS 08/16 **Sunndal kommunestyre** – Protokoll fra møte 04.05.2016, sak PS 26/16 Sunndal Energi KF – årsmelding og regnskap 2015 (vedlagt)

RS 09/16 **Sunndal kommunestyre** – Protokoll fra møte 04.05.2016, sak PS 29/16 Kontrollutvalget i Sunndal – årsmelding 2015 (vedlagt)

RS 10/16 **Sunndal kommunestyre** – Protokoll fra møte 04.05.2016, sak PS 34/16 Ny ambulansestasjon på Sunndalsøra – oppnevning av setterådmann (vedlagt)

RS 11/16 **Representantskapsmøte i Møre og Romsdal Revisjon IKS** – Protokoll fra konstituerende representantskapsmøte i Møre og Romsdal Revisjon IKS den 04.05.2016, Kristiansund (vedlagt)

Orienteringssaker:

OS 14/16 **Sunndal kommunestyre** – Protokoll fra møte 04.05.2016, sak PS 24/16 Årsmelding for Sunndal kommune 2015 (vedlagt)

OS 15/16 **Sunndal kommunestyre** – Protokoll fra møte 04.05.2016, sak PS 28/16
Årsmelding 2015 for Sunndal kommunes næringsfond (vedlagt)

OS 16/16 **Sunndal kommunestyre** – Protokoll fra møte 04.05.2016, sak RS 19/16
Protokoll fra møte i kontrollutvalget i Sunndal 15.04.2016 (vedlagt)

OS 17/16 **Styret i NIR** – Protokoll fra møte nr. 2-2016 den 10.05.2016
(vedlagt)

Sekretæren orienterte.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretærens innstilling. (5 voterende)

PS 19/16	SUNNDAL KOMMUNE - ØKONOMIRAPPORT 1.TERTIAL 2016

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar økonomirapport for 1.tertial 2016, sammen med rådmannens/ økonomisjefens muntlige redegjørelse til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Økonomisjef Gunnvald Granmo orienterte om resultatet pr. 1.tertial 2016 og prognosene videre fremover. Innvandrertjenesten er et stort usikkerhetsmoment og er uforutsigbar. Ellers vil de fleste andre enhetene gå i balanse. Også inntektsanslagene ser ut til å holde. Sykefraværet er også på veg ned og målet om 6 % sykefravær i 2016 er realistisk.

Sekretæren mener det er vanskelig å lese ut av saken hvordan den økonomiske situasjonen er pr. 1.tertial 2016 samt utviklingen videre fremover. En mer informativ tabelloppstilling bør utarbeides. Økonomisjef viste til at det er nedsatt et eget utvalg som skal se på måten det rapporteres på. Deres første møte skal være til høsten.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling.
(5 voterende)

PS 20/16	UTKAST TIL OVERORDNA PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2016-2019

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar utkast til overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019 til orientering.

Kontrollutvalget ber revisjonen vurdere innspill gitt i møtet i sitt arbeid med ferdigstilling av forslag til plan for forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalgets behandling

Forvaltningsrevisor Anny Sønderland innledet ved å gå igjennom utkast til plan for forvaltningsrevisjon og alle områdene som kan være gjenstand for forvaltningsrevisjon basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger.
Kontrollutvalget fokuserte oppmerksomheten på 3 områder:

- 3.1 Plan- og styringssystemer
- 3.4 Etikk og åpenhetskultur
- 3.9 Flyktninger og asylsøkere

Områdene 3.1 og 3.4 kunne sees i en viss sammenheng og kontrollutvalget er klar på at innstillingen til kommunestyret må være tydelig i hva som skal undersøkes.
Området 3.9 ble omtalt i tertialrapporten som et risikoområde og kommunen er sårbar for endringer på dette feltet.

Kommunen har ansatt ny rådmann. Det skal ansettes ny økonomisjef og plansjef i nærmeste fremtid. Også distriktsrevisor slutter og ny revisor skal inn.
Alle disse sentrale stillingene skal erstattes innen rimelig kort tid. Dette er et risikoområde og gode plan- og styringssytem er vesentlige i den sammenheng.

Det kom en rekke innspill og erfaringer fra områder i kommunen som belyste risikoområdene. Disse vil forvaltningsrevisor ta med seg videre i arbeidet for å lage en endelig plan for forvaltningsrevisjon til neste møte.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling.
(5 voterende)

PS 21/16	UTKAST TIL OVERORDNA PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2016-2019

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalet tar utkast til overordna analyse og plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019 til orientering.

Kontrollutvalet ber revisjonen vurdere innspill gitt i møtet i sitt arbeid med ferdigstilling av forslag til plan for selskapskontroll.

Kontrollutvalgets behandling

Leder i kontrollutvalget framsatte forslag om at Erling Rød ble erklært inhabil som styremedlem i Sunndal Næringseiendom AS. Et selskap som kan være aktuelt for selskapskontroll.

Leder i kontrollutvalget framsatte forslag om at Odd Helge Gravem ble erklært inhabil da han er svoger med daglig leder i Sunndal Energi KF. Et selskap som kan være aktuelt for selskapskontroll.

Det ble votert over framlegget. Enstemmig vedtatt.

Begge medlemmene fratrådte møtet under behandlingen av saken.

Forvaltningsrevisor Anny Sønderland innledet ved å gå igjennom utkast til plan for selskapskontroll som kan være gjenstand for slik kontroll basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Kontrollutvalget støtter forslaget til plan for selskapskontroll der Sunndal Næringsselskap AS og Sunndal Næringseiendom AS kan være aktuelle som objekt. Dette forutsetter tilslutning til selskapskontroll fra de andre eierne. Sunndal Energi KF er også et selskap det kunne vært interessant å gjennomføre selskapskontroll i, men dette bør i så fall også innbefatte forvaltningsrevisjon.

Imidlertid vil kontrollutvalget avvente Sunndal kommunestyres behandling av revidert eierskapsmelding før det blir innstilt på objekt det kan være aktuelt å foreta selskapskontroll i.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling.
(3 voterende)

PS 22/16	**BYGGING AV NY AMBULANSESTASJON PÅ SUNNDALSØRA – UTBETALING AV TILSKUDD**

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar setterådmannens redegjørelse i møtet til orientering. Saken tas opp igjen i et senere møte.

Kontrollutvalgets behandling

Leder framsatte henstilling til Erling Rød om at han erklærte seg inhabil i saken da han er styremedlem i Sunndal Næringseiendom AS og dette kan oppfattes å være «særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til han upartiskhet». Dette selskapet hadde gitt opsjon på tomt til ambulansestasjonen på Håsøran før det ble bestemt at ambulansestasjonsbygget skulle bygges i sentrum. Sunndal Næringseiendom AS var ikke i befatning med saken(part eller interessent) da ambulansestasjonsbygget likevel ble besluttet bygd i sentrum. Det ble votert over framlegget. Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak om at Erling Rød er inhabil i saken.

Erling Rød fratrådte møtet under behandlingen av saken.

Kontrollutvalget i Sunndal behandlet i sak PS 14/16 den 15.04.2016 denne saken og fattet følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget ber Sunndal kommunestyre om å oppnevne setterådmann til å behandle oppfølgingen av kommunestyrevedak i sak 70/2015, samt Økonomi- og planutvalget sitt vedtak i sak 3/13 jf. skriv fra rådmannen 21.03.2016.

2. Setterådmannen bes svare ut følgende spørsmål fra kontrollutvalget:
    - Hvilke tiltak blir sett i verk for å bedre rutinene i utredning og saksframstilling forut for politisk vedtak?
    - Hvilke rutiner og regler gjelder og skal gjelde heretter for bokføring mot selvkostområdene?

- Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å inndrive utestående krav mot Helse & Sosialbygg Sunndal As for asfaltering rundt Ambulansestasjonsbygget?
- Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å fremlegge dokumentasjon på og bekreftelse av merutgifter Helse & Sosialbygg AS har hatt for flytting til sentrum jf. vedtak i Økonomi- og planutvalget sak 3/13 pkt. 3?

3. Kontrollutvalget ber om svar på ovennevnte spørsmål innen sitt neste møte, 1.6.2016.

   Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent fremlegg framsatt i møte. (4 voterende)

Sunndal Kommunestyre har den 04.05.2016 i sak PS 34/2016 oppnevnt setterådmann. Dette ble rådmann Knut Haugen i Surnadal kommune.
Kontrollutvalgssekretariatet har i brev av 11.05.2016 til rådmannen bedt om at kontrollutvalgets spørsmål blir besvart til møtet 01.06.2016.
I epost fra setterådmann Knut Haugen den 24.05.2016 ber han om å få møte i kontrollutvalget sitt møte 01.06.2016 for å orientere og drøfte saken for å få et best mulig innblikk. Setterådmannen rekker ikke å få laget en sak til møtet 01.06.2016.

Setterådmann Knut Haugen var tilstede i møtet og orienterte om de dokumenter han har fått fra Sunndal kommune i saken. Han etterlyser dokumenter som ikke har vært opp til politisk behandling som går på kommunikasjon og korrespondanse mellom Sunndal kommune og Helse & Sosialbygg AS. Kontrollutvalget ba setterådmannen om å kontakte Sunndal kommune for å få svar på dette spørsmålet. Kontrollutvalget presiserer at rådmannen i Sunndal kommune ikke er inhabil til å svare på spørsmål i denne saken fra hverken kontrollutvalg eller setterådmann.

Setterådmannen ba om tid til å ferdigbehandle saken. Kontrollutvalget antydet et nytt møte 17.8.2016 for å rekke behandling til kommunestyret 31.8.2016. Alternativt blir saken fremmet i kontrollutvalget sitt ordinære møte 22.9.2016 og kommunestyret sitt møte 5.10.2016. Sekretæren vurderer dette nærmere i samråd med leder.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar innstilling. (4 voterende)

PS 23/16	**OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORTEN «KOMMUNAL PRAKTISERING AV INNKREVING AV GEBYR FOR BYGGESAK OG PLANBEHANDLING I SUNNDAL KOMMUNE»**

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar oppfølging av forvaltningsrevisjonsprosjektet **«kommunal praktisering av innkreving av gebyr for byggesak og planbehandling i Sunndal kommune»**, og revisjonens vurdering av kommunens oppfølging til orientering og anser saken som avsluttet.

Kontrollutvalgets behandling
Plansjef Gunnar Olav Furu var tilstede under behandlingen for å svare på spørsmål.
Kontrollutvalget slutter seg til revisjonen sine vurderinger og avslutter saken.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar innstilling. (5 voterende)

PS 24/16	OPPFØLGINGSLISTE

Kontrollutvalgets vedtak
I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

«Kommunal praktisering av innkreving av gebyr for byggesak og planbehandling i Sunndal kommune», avsluttes ut jf. sak PS 23/16.

Som nye saker føres opp:
«Rådmannen sitt syn på budsjettprosessen for 2017 når rådmann og økonomisjef slutter før prosessen starter»

«Rådmannen sitt syn på plan- og styringssystemene i Sunndal kommune og behov for endringer»

Kontrollutvalgets behandling

Leder gikk igjennom sakene på oppfølgingslisten. Sekretær orienterte.

«Ambulansestasjonssaken» følges opp i egen sak jf. PS 22/16. «Feilfaktureringssaken» følges opp i møtet 22.09.2016. «Godtgjøring politiske utvalg» vil rådmannen svare ut skriftlig til neste møte.

Det ble foreslått å føre opp nye saker på oppfølgingslisten. Sekretæren tilskriver ny rådmann om svar på disse nye sakene til neste møte.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer (5 voterende)

Trond M. Hansen Riise
leder

Odd Helge Gravem
nestleder

Erling Rød

Edel Magnhild Hoem

Nils Ulvund

Sveinung Talberg
rådgiver

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2016-1563/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 15.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 26/16	Kontrollutvalget	22.09.2016

REFERAT OG ORIENTERINGER

Sekretariatets innstilling

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Saksopplysninger

Referatsaker:

RS 12/16 **Sunndal Energi KF** - Protokoll fra styremøte i Sunndal Energi KF den 25.05.16 (vedlagt)

RS 13/16 **Sunndal kommunestyre** – Protokoll fra møte 15.06.2016, sak PS 36/16 Kommunereformen – beslutning om framtidig kommunestruktur (vedlagt)

RS 14/16 **Sunndal kommunestyre** – Protokoll fra møte 15.06.2016, sak PS 37/16 1.tertialrapport for Sunndal kommune 2016 (vedlagt)

RS 15/16 **Informasjon om etablering av nytt revisjonsselskap og avvikling av det gamle.** Brev til kommunene i Kommunerevisjonsdistrikt 2 datert 29.06.2016 (vedlagt)

RS 16/16 **Årsmelding 2015 – kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal** (vedlagt)

RS 17/16 **Protokoll fra møte i styret for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal 07.09.16** (vedlagt)

RS 18/16 **Sunndal Energi KF** - Protokoll fra styremøte i Sunndal Energi KF den 07.09.16 (vedlagt)

Orienteringssaker:

OS 18/16 **Sunndal kommunestyre** – Protokoll fra møte 15.06.2016, sak PS 38/16 Godkjenning av bestillingsdokument Sunndal kommune-Sunndal Næringsselskap AS (vedlagt)

OS 19/16 **Representantskapet i NIR** – Protokoll fra møte nr. 2-2016 den 10.06.2016 (vedlagt)

OS 20/16 **Styret i NIR** – Protokoll fra møte nr. 4-2016 den 05.09.2016 (vedlagt)

OS 21/16 **Helsetilsynet, 20.07.2016**
Rapport frå tilsyn med IK barnevernstjeneste for Nesset, Sunndal og Tingvoll. Tema: Barn og unge sin medverknad i barnevernsaker 2016 (vedlagt)

OS 22/16 **Fylkesmannen, 28.07.2016**
Førebels rapport frå tilsyn med kommunale helse- og omsorgstenester til personar med utviklingshemming i Sunndal kommune (vedlagt)

OS 23/16 **Sunndal kommune** – svar på foreløpig rapport fra tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming i Sunndal kommune. (vedagt)

OS 24/16 **Ny økonomisjef ansatt i Sunndal kommune**
Utskrift fra Sunndal kommune sin hjemmeside 16.06.2016 (vedlagt)

OS 25/16 **Ny plansjef ansatt i Sunndal kommune**
Utskrift fra Sunndal kommune sin hjemmeside 16.06.2016 (vedlagt)

OS 26/16 **Sunndal kommunestyre** – protokoll fra møte 31.08.2016
Orienteringssaker (vedlagt)

Sveinung Talberg
rådgiver

RS 12/16

SUNNDAL ENERGI KF

PROTOKOLL

Den 25.05.2016 kl. 12.00 – 16.00 ble det holdt styremøte på Sunndal Energi KF sitt kontor.

Tilstede: Janne Merete Rimstad Seljebø, Arne Magne Rønningen, Tove Lise Torve, Einar Mo, Anders Nedal og Terje Monsøy

Forfall: Stig Rune Andreassen. Arild Håkonsen ble innkalt som vara, men hadde ikke anledning til å møte.

Fra administrasjonen møtte daglig leder Kolbjørn Solem. Leder for økonomiavd., Mette Kårvatn Sande møtte på sak 40 og leder for fjernvarmeavd., Georg Tvedt møtte på sak 41.

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

Sak 36/2016 GODKJENNING AV MØTEINNKALLING

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF godkjenner møteinnkallingen

Vedtaket var enstemmig.

Sak 37/2016 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRA STYREMØTE 13. APRIL 2016.

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF godkjenner møteprotokollen fra styremøtet 13.april 2016.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 38/2016 ORIENTERING OM KRAFTPRISEN/KRAFTMARKEDET.

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF tar saken til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 39/2016 ORIENTERING OM STATUS FOR BEMANNING

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF tar saken til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 40/2016 REGNSKAPSOVERSIKT FOR 1. TERTIÆR 2016

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF tar den fremlagte regnskapsoversikten for 1. tertiær 2016 til etterretning med et driftsresultat på 4,150 MNOK og driftsinntekter på 28,711 MNOK.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 41/2016 ORIENTERING OM STATUS FOR ARBEIDET MED OMLEGGING AV FJERNVARME I SAMMENHENG MED NY DRIVA BRU.

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF tar saken til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 42/2016 ORIENTERING OM STATUS FOR AMS PROSJEKTET.

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF tar saken til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 43/2016 ORIENTERING OM STATUS FOR SLUTTOPPGJØR I OPDØLSTRANDTUNELL PROSJEKTET.

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF tar saken til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Janne Merete Rimstad Seljebø
leder
sign.

Kolbjørn Solem
daglig leder

Kopi:
Ordføreren
Rådmannen
Sekretær i kontrollutvalget

RS 13/16

PS 36/16 Kommunereformen - Beslutning om framtidig kommunestruktur

Rådmannens innstilling

1. Sunndal kommune fortsetter som egen kommune.
2. Sunndal kommune skal arbeide for et godt samarbeid med andre kommuner og være en pådriver for økt samarbeid med nabokommunene.

Behandling i Kommunestyret - 15.06.2016

Rådmann Per Ove Dahl orienterte innledningsvis om saken.

Representanten Erling Rød, FrP, la fram følgende tilleggsforslag, nytt punkt 2:

«2.Sunndal kommune ønsker å gå sammen med Nesset kommune dersom det kreves at kommunen skal gå sammen med en annen kommune.»

Innstillingens punkt 2 blir punkt 3.)

Representanten Ole-Anders Andreassen, AP, la fram følgende endringsforslag til punkt 1:

«1. Sunndal kommune fortsetter som egen kommune etter at 77,8 % stemte nei til sammenslåing med Nesset.»

VOTERING:

Det ble foretatt en punktvis avstemming med følgende resultat:

- Innstillingens punkt 1 ble satt opp imot forslaget fra Ole-Anders Andreassen. Forslaget ble vedtatt med 17 mot 10 stemmer avgitt for innstillingen.
- Forslaget fra Erling Rød falt med 4 mot 23 stemmer.
- Innstillingens punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

<u>Kommunestyret har etter dette fattet slikt vedtak:</u>

→ **Vedtak:**

1. Sunndal kommune fortsetter som egen kommune etter at 77,8 % stemte nei til sammenslåing med Nesset.
2. Sunndal kommune skal arbeide for et godt samarbeid med andre kommuner og være en pådriver for økt samarbeid med nabokommunene.

RS 14/16

PS 37/16 1. tertialrapport for Sunndal kommune 2016

Rådmannens innstilling

Kommunestyret tar 1. tertialrapport for Sunndal kommune 2016 til etterretning.

Behandling i Oppvekst- og omsorgsutvalget - 01.06.2016

Oppvekst- og omsorgsutvalget sluttet seg til rådmannens innstilling.

Oppvekst- og omsorgsutvalget fremmer slik innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret tar 1. tertialrapport for Sunndal kommune 2016 til etterretning.

Behandling i Teknikk-, miljø- og kulturutvalget - 02.06.2016

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget sluttet seg til rådmannens innstilling.

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget fremmer slik innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret tar 1. tertialrapport for Sunndal kommune 2016 til etterretning.

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 31.05.2016

Rådmann Per Ove Dahl og tjenestelederne for plan-, miljø- og næringstjenesten, innvandrertjenesten og økonomiavdelinga orienterte innledningsvis.

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillingen.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret tar 1. tertialrapport for Sunndal kommune 2016 til etterretning.

Behandling i Kommunestyret - 15.06.2016

Rådmann Per Ove Dahl orienterte innledningsvis.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

→ **Vedtak:**

Kommunestyret tar 1. tertialrapport for Sunndal kommune 2016 til etterretning.

RS 15/16

Kommunerevisjonsdistrikt 2
Møre og Romsdal

Telefon: 97539987
E-post: Anny.sonderland@molde.kommune.no
Org. nr.: 976 663 268

Til kommunene i Kommunerevisjonsdistrikt 2

Deres referanse:	Vår referanse:	Arkivkode:	Sted/dato
			Molde, 29.6.2016

Overgang fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 til Møre og Romsdal Revisjon IKS

Kommunerevisjonsdistrikt 2 skal som kjent legges ned. Styret for Møre og Romsdal Revisjon IKS har gjort vedtak om at det nye selskapet etableres 1.10.2016.

I perioden fra daglig leder Sigmund Harneshaug slutter i stillinga 1.7.2016 til nytt selskap blir etablert, vil Anny Sønderland være konstituert daglig leder.

De ansatte samlokaliseres med ansatte i fylkesrevisjonen fra 1.8.2016 i Julsundvegen 47 A. Postadressa vil fram til nytt selskap er etablert, være Rådhusplassen 1, 6413 Molde som før. Mailadressene vil også være som før.

De ansatte har følgende ansvarsområde og kan nås på mobiltelefon:

	Ansvar/rolle	**Telefon**
Anny Sønderland	Konstituert daglig leder. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor	975 39 987
Einar Andersen	Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor	917 08 199
June Fostervold	Regnskapsrevisor	482 54 613
Anne Oterhals	Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor	976 67 668

Alle kan kontaktes av kommunene.

Etablering av Møre og Romsdal Revisjon IKS vil bety et større fagmiljø som skal arbeide til det beste for kommunene.

Kommunerevisjonsdistrikt 2 vil takke for et godt samarbeid!

Med hilsen

Sigmund Harneshaug

Anny Sønderland

Kopi:
Styreleder i Kommunerevisjonsdistrikt 2 Torbjørn Rødstøl
Styreleder i Møre og Romsdal Revisjon IKS Per Ove Dahl
Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal Jane Anita Aspen
Konstituert daglig leder Møre og Romsdal Revisjon IKS Bjarne Dyrnes

RS 16/16

ÅRSMELDING 2015

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal
Rådhusplassen 1
6413 Molde

6413 Molde
Telefon 71 11 14 51

Interkommunalt samarbeid mellom Molde, Vestnes, Rauma, Nesset, Sunndal, Gjemnes, Eide, Fræna og Aukra

NØKKELTALL MEDLEMSKOMMUENE

Antall innbyggere	70 260
Driftsinntekter – mill kroner	6 045
Antall årsverk	5 356

NØKKELTALL REVISJONEN

Fakturerte timer	8 270
Kostnader per time	722
Antall årsverk	5,5
Sykefravær i dager	40

UTVIKLING I BETALING FRA MEDLEMSKOMMUNENE

Selskapet

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal ble etablert i 1993 ved sammenslåing av flere revisjonsenheter, og eies i dag av kommunene Molde, Vestnes, Rauma, Nesset, Sunndal, Gjemnes, Eide, Fræna og Aukra. Selskapet er hjemlet i § 27 i kommuneloven om interkommunalt samarbeid.

Selskapet har som oppgave å utføre lovpålagt revisjon i eierkommunene. Det er fem ansatte med oppmøte i Molde og en ansatt med oppmøte i Sunndal.

Ved utgangen av 2015 er det 5 ansatte i revisjonen og en stilling er vakant. Utviklingen har vært slik siden etableringen i 1993:

	2015	2010	2005	1999	1993
Årsverk	5	5	5	8,5	9,5

Reduksjon i antall ansatte har vært mulig pga at revisjonsarbeidet er lagt om til mer fokus på risiko- og vesentlighetsvurderinger og at det er tatt i bruk elektroniske hjelpemidler i dokumentasjon og kommunikasjon. Dette har ført til høyere effektivitet i form av flere tjenester og lavere kostnader. De nye hjelpemidlene har også gitt en bedre kvalitet på arbeidet.

Revisjonsutgiftene som dekker regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll har utviklet seg slik i perioden 1993 til 2015:

	2015	2010	2005	1999	1993
Revisjonsutgifter	5 644 000	4 510 000	3 343 000	3 784 000	3 513 000

Kommunene faktureres med et fastbeløp på kr 100 000 og resten etter innbyggertall. Det ble en spesiell økning fra 2014 til 2015 i første rekke på grunn av økning med en ansatt. Fra 1. juli 2015 har det vært en vakanse på en ansatt

Her er en oversikt for den enkelte kommune i 1000 kroner.

År	**Molde**	**Fræna**	**Eide**	**Gjemnes**	**Vestnes**	**Rauma**	**Aukra**	**Nesset**	**Sunndal**
2016	1 935	787	347	283	569	627	341	314	608
2015	1 879	764	337	275	552	609	331	305	590
2014	1 530	631	292	241	465	510	284	265	497
2013	1 409	587	277	232	436	481	269	254	470
2012	1 380	576	275	232	432	478	266	252	471
2011	1 483	621	289	245	463	514	278	272	507
2010	1 419	597	278	241	448	496	271	265	495
2009	1 360	577	274	237	434	483	265	259	482

Styret

Styret består i perioden 2011 til 2015 av

	Faste medlemmer	**Personlige varamedlemmer**	**Deltakerkommune:**
Leder:	Torbjørn Rødstøl	Arne Hop	Rauma
Nestleder:	Ove Medalen	Per Olav Eidseter	Nesset
	Frank Lien	Martin Lous Lyngstad	Molde
	Knut Sjømæling	Heidi Hogset	Gjemnes
	Martin Kjøpstad	Sivert Petter Dyrkorn	Vestnes
	Bjørn Steinland	Eva Betten	Sunndal
	Anita Øyen Halås	Odd Magne Bolli	Eide
	Øyvind Solem	Inngunn Hjelmås	Aukra

Ottar Nerland Sigrun Gjendem Fjørtoft Fræna

Ansatte har møtt i styret med tillitsvalgt.

Det har i løpet av 2015 vært avholdt to møter i styret og ett i lønnsforhandlingsutvalget. De sakene som har vært behandlet er budsjett, regnskap, sammenslåing med andre revisjonsenheter i fylket og lønnsforhandlinger.

Revisjonsoppgaver

Vi utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll med hjemmel i kommuneloven. I tillegg kommer ulike attestasjonsoppgaver. For revisjon etter revisorloven er det et samarbeid med revisjonsselskapet BDO, og er medarbeider på disse oppdragene. Avtalen ble avsluttet ved årsskiftet. Vi er med i en ordning der Norges Kommunerevisorforbund gjennomfører kvalitetskontroll i forhold til standarder for kommunal revisjonsskikk.

Regnskapsrevisjon
Vi benytter et webbasert revisjonsverktøyet Descartes til å utføre regnskapsrevisjon. Det er revisorforeningen som har ansvaret for den faglige delen i dette verktøyet.

I første halvår 2015 var vi 3,5 stillinger på regskapsrevisjon, mens vi fra 1. juli ble redusert med en stilling pga av avgang med pensjon. I denne stillingen ble det ikke foretatt nyansettelse i påvente av etableringen av det nye selskapet

Revisjonsberetning til kommunene sine regnskaper ble avgitt innen lovens frist som er 15. april.

Selskapskontroll
Det ble i 2015 levert rapporter fra selskapskontroll av to kraftforetak.
Plan for selskapskontroll er utarbeidet for alle kommunene og disse er godkjent av kommunestyrene.

Forvaltningsrevisjon
I 2015 ble det levert 6 forvaltningsrevisjonsrapporter (7 rapporter forrige år). Rapportene omhandlet temaene

- Samhandlingsreformen (3)
- Innkreving av gebyr for byggesak mm
- Informasjonssikkerhet
- Eiendomsskatt

Det er gjennomført oppfølging av tidligere forvaltningsrevisjonsrapporter og rapportert til kontrollutvalgene ihht plan

Alle revisjonsoppdragene er levert i henhold til plan.

Økonomi

Inntektene i 2015 ble på 6,4 mill kroner, og regnskapet viser et mindreforbruk på kr 455 000.

Økonomisk oversikt i 1000 kroner.

	Regnskap **2015**	%	Budsjett	Avvik	Regnskap **2014**	%
INNTEKTER						
Kommunene	5 644		5 640	4	4 716	
Selskaper	783		763	20	656	
Bruk av fond					642	
SUM	**6 427**		**6 403**	**24**	**6 014**	
UTGIFTER						
Fast lønn	3 998	67%	4 132	134	3 855	57%
Pensjon	554	9%	886	332	1 242	19%
Arbeidsgiveravgift	640	11%	708	68	723	11%
Andre utgifter	780	13%	677	-103	860	13%
SUM	**5 972**		**6 403**		**6 680**	
Regnskapsresultat	455		0	455	-666	

Kommentar til budsjettavvik - inndekking
Underskuddet for 2014 ble på kr 666 317. Dette blir delvis dekket i 2015 gjennom innsparinger av lønnsmidler ved vakanse og ved at pensjonsutgiftene blir kr 332 000 lavere enn budsjettert. Andre utgifter fikk et merforbruk på kr 103 000. Halvparten av beløpet skyldes utgifter til prosessleder for nytt revisjonsselskap.

Pensjonskostnadene svinger mye fra 1,2 mill kroner i 2014 til 0,5 mill kroner i 2015.

Rest underskudd til inndekking i 2016 blir da på kr 211 000.

Prising av tjenester - benchmarking
Selskapet leverer sine tjenester til selvkost. Prisingen av våre tjenester skjer ikke i et åpent marked. For å se om vi er konkurransedyktig på pris sammenligner vi oss med andre kommunale revisjonsenheter. Norges kommunerevisorforbund utførte for 2014 en benchmarking av kostnadseffektiviteten i kommunale revisjonsenheter ved å måle revisjonskostnadene i forhold til driftsinntektene i kommunene. Resultatet fra undersøkelsen viser at våre kommuner har lave kostnader til revisjon, og da spesielt de små kommunene. Kostnadene for regnskapsrevisjon i våre 9 kommuner ligger på 69 % av gjennomsnittet. Det var 16 revisjonsheter som deltok i undersøkelsen.

Tidsforbruk

Vi registrer timene elektronisk for å kunne dokumentere timeforbruket for den enkelte ansatte og for hvert revisjonsoppdrag/kommune osv. Dette gir oversikt over fleksitid for den ansatte, interntid, og er grunnlag for fakturering på selskapene. Videre bruker vi timeforbruket tidligere år i planleggingen av revisjonsoppdragene neste år.

Registrerte timer

	2015	**% andel**	**2014**
Regnskapsrevisjon	5 257	64%	5 577
Forvaltningsrevisjon	2 848	34%	2 630
Selskapskontroll	165	2%	151
Fakturerte timer	**8 270**	**100%**	**8 358**
Interne timer	1 086	12%	1 219
Totale timer 5,5 årsverk	9 355		9 577

Fordelingen mellom regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon har vært stabil de siste årene. Interntiden gjelder timer til kurs, administrasjon og eksterne møter. Denne har gått noe ned.

I planleggingen legger vi til grunn at det kan faktureres 1500 timer per ansatt. I 2015 er det utfakturert 1 503 timer per ansatt (8 270 timer/5,5 årsverk).

Arbeidsmiljø og likestilling

Det har vært en stor utskifting av medarbeidere. Sykefraværet er lavt og det er registrert 40 dager med fravær i 2015 mot 19 dager året før.

Styresammensetningen i selskapet tilfredsstiller ikke kravene til minst 40 % representasjon fra hvert av kjønnene. Selskapet praktiserer lik lønn og øvrige arbeidsbetingelser uavhengig av kjønn.

Framtidsutsikter

Revisjonsdistriktet har i dag tre regnskapsrevisorer og to forvaltningsrevisorer. I andre halvår 2015 har det vært en person i vakanse i regnskapsrevisjon. I det nye revisjonsselskapet vil det være naturlig å se på bemanning med utgangspunkt i en større sammenheng.

Sammenslåingen av Kommunerevisjonsdistrikt 2, Fylkesrevisjonen og Distriktsrevisjon Nordmøre IKS i Møre og Romsdal Revisjon IKS ble ett år forsinket og får oppstart fra 1. juli 2016. Prosessen med sammenslåing har tatt tre år til sammen. Det nye selskapet vil være revisor i 17 kommuner og fylkeskommunen.

Det vil bli gjennomført kvalitetskontroll fra NKRF nå i høst.

Distriktsrevisor går av med pensjon 1. juli 2016.

Molde 31.mars 2016

Sigmund Harneshaug
Daglig leder

RS 17/16

Styret
for Kontrollutvalgssekretariatet
for Romsdal

MØTEPROTOKOLL

Møte nr:	2/16
Møtedato:	7.9.2016
Tid:	Kl. 09.30 – kl. 12:05
Møtested:	Møterom «Galleriet», Molde rådhus
Sak nr:	7/16 – 14/16
Møteleder:	Stig Holmstrøm
Av styrets medlemmer møtte:	
Aukra kommune:	Oddvar Hoksnes
Eide kommune:	Kåre Vevang
Gjemnes kommune:	Øyvind Gjøen
Molde kommune:	Marit Seljeseth Stokke, nestleder
Rauma kommune:	Lars Ramstad
Vestnes kommune:	Stig Holmstrøm, styreleder
Forfall:	
Fræna kommune:	Ingvar Hals
Nesset kommune:	Ivar Henning Trælvik
Møtende vara:	
Fræna kommune:	Lisbeth Valle
Nesset kommune:	Jostein Øverås
Ikke møtt:	Trond M. Hansen Riise
Fra sekretariatet:	Jane Anita Aspen, daglig leder
	Sveinung Talberg, rådgiver
Av øvrige møtte:	Ingen
	Protokollen godkjennes formelt i neste styremøte

Styrelederen Stig Holmstrøm ønsket velkommen og ledet møtet.

Det fremkom ingen merknader til saksliste. Innkalling og sakliste ble godkjent.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
ST 07/16	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA STYREMØTE 7. APRIL 2016
ST 08/16	REFERAT OG ORIENTERINGER
ST 09/16	ØKONOMIRAPPORT PR. 31. JULI 2016
ST 10/16	BUDSJETT FOR 2017
ST 11/16	ETISKE RETNINGSLINJER
ST 12/16	ARKIVPLAN
ST 13/16	KJØP AV REVISJONSTJENESTER FOR SEKRETARIATET
ST 14/16	EVENTUELT

ST 07/16	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 7. APRIL 2016

Styrets vedtak

Protokollen fra styremøtet 7. april 2016 godkjennes.

Disse velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder:
1. Marit Seljeseth Stokke
2. Lars Ramstad

Styrets behandling

Det foreslås at Marit Seljeseth Stokke og Lars Ramstad velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra styrets medlemmer. (8 voterende)

Daglig leders innstilling:

Protokollen fra styremøtet 7. april 2016 godkjennes.

Disse velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder:
1. .....
2. .....

ST 08/16	REFERAT OG ORIENTERINGER

Styrets vedtak

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Styrets behandling

Referatsaker:

RS 01/16 **Overgang fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 til Møre og Romsdal Revisjon IKS,** brev til kommunene i Kommunerevisjonsdistrikt 2 datert 29.6.2016.

Daglig leder orienterte og svarte på spørsmål fra styremedlemmene.

Orienteringssaker:

OS 03/16 **Kommunereform – sjekkliste for revisor, kontrollutvalg og sekretariat**, Norges kommunerevisorforbund.

Styremedlemmene diskuterte sjekklisten og konkluderte om at den også burde formidles til kontrollutvalgene.
Styrets ansvar vil særlig være knyttet til kap. 4.10 *Vurder konsekvenser for eget selskap*. Det blir i veilederen anbefalt at sekretariatene må vurdere hvilke konsekvenser kommunereformen får for eget selskap.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling (8 voterende).

ST 09/16	ØKONOMIRAPPORT PR 31. JULI 2016

Styrets vedtak

Økonomirapport pr. 31.07.16 tas til orientering.

Styrets behandling
Daglig leder orienterte knyttet til saksfremlegget og svarte på spørsmål fra styremedlemmene.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling. (8 voterende).

ST 10/16	BUDSJETT FOR 2017

Styrets vedtak

1. Det framlagte forslag til budsjett for KU sekretariatet for 2017 godkjennes.
2. Daglig leder gis fullmakt til å omprioritere innenfor ansvarsområdets budsjettramme.

Utgiftene fordeles på kommunene etter en prosentvis andel beregnet etter folketallet pr. 1. januar 2016 – jfr. vedlegg

Styrets behandling

Daglig leder orienterte om enkelte poster i budsjettforslaget og svarte på spørsmål fra styremedlemmene.

Det ble fra styremedlemmene oppfordret til at daglig leder forklarer nærmere for kommunen hva som er tenkt om disposisjonsfondet, når budsjettet sendes over til kommunen. Disposisjonsfondet er tenkt benyttet til innkjøp av elektronisk saks og arkivsystem. Det er derfor ikke budsjettert med bruk av dette fondet i årets budsjett, da dette først vil komme på plass i 2018.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling (8 voterende).

ST 11/16	ETISKE RETNINGSLINJER

Styrets vedtak

Styret vedtar Etiske retningslinjer for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal.

Styrets behandling

Daglig leder informerte om at det mangler overskrift, dette vil bli lagt inn. Det blir også rettet noen skrivefeil.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling. (8 voterende).

ST 12/16	ARKIVPLAN

Styrets vedtak

Styret godkjenner Arkivplan for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal, med de endringer som fremkom i møte.

Styrets behandling

Daglig leder informerte styret om at det var kommet innspill fra arkivleder i Vestnes kommune om forenkling av kapittelet om deponering av arkiv. Dette skal for alle kommunene i Møre og Romsdal deponeres direkte til IKA Møre og Romsdal.

Det foreslås derfor at det gjøres følgende endring i planen.

5.1 Depotordning

Vanlig administrativt arkiv avleveres til depot etter 25 år.
Avsluttede arkiver avleveres direkte til Interkommunalt Arkiv Møre og Romsdal (IKAMR) på vegne av den enkelte kommune. Materialet deponeres hos IKAMR etter nærmere avtale og etter de til en hver tids krav til avlevering som de stiller.

5.1.1 tas bort fra planen

Det foreslås at vedtaket endres til

> *Styret godkjenner Arkivplan for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal, med de endringer som fremkom i møte*

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra styrets medlemmer. (8 voterende)

Daglig leders innstilling:

Styret godkjenner Arkivplan for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal.

ST 13/16	KJØP AV REVISJONSTJENESTER FOR SEKRETARIATET

Styrets vedtak

Daglig lederer får i samarbeid med styreleder ansvar for å vurdere tilbudene og inngå avtale med revisor.

Styrets behandling
Daglig leder informerte om bakgrunnen for saken.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling. (8 voterende).

ST 14/16	EVENTUELT

Under Eventuelt ble følgende tema tatt opp:

- **Lokale forhandlinger**
  Daglig leder underrettet styret om rutiner for daglig leder. Daglig leder og rådgiver forlot møtet for at forhandlingsutvalget skulle få signal fra styret om ramme for forhandlingene.

- **Hjemmeside for sekretariatet**
  Daglig leder informerte om fremdriften i denne saken. Det skal være mulig å få en hjemmeside på plass i løpet av 2016, slik styret har fattet vedtak om. Sekretariatet har vært i kontakt med både ROR innkjøp og ROR IKT for å få råd om prosessen. Sekretariatet er rådet til å inngå en midlertidig avtale med det firmaet som i dag har hjemmesideløsning for Molde og Aukra kommune. ROR-IKT kommunen har besluttet at det skal kjøres en felles anbudsprosess for ny leverandør fra 2017/2018, da kan vi delta i den anbudsprosessen. Daglig leder har mottatt pris på etablering og drift av en slik side.

- **Statusrapport fra sekretariatet**
  Sekretariatet leier i dag lokaler i Hamnegata 35 fra Molde kommune, i lokaler eid av privat huseier. Det er usikkert om Molde kommunes husleiekontrakt vil bli forlenget når den utløper utløper 31.12.16. Daglig leder venter på tilbakemelding fra Molde kommune om avklaring på dette, og om vi evt. må flytte til andre lokaler.

- **Erfaringsutveksling**
  Styremedlemmene utvekslet erfaring omkring problemstillinger og saker som er aktuelle i kontrollutvalgene.

Marit Seljeseth Stokke nestleder	Stig Holmstrøm leder	Kåre Vevang
Øyvind Gjøen	Lars Ramstad	Oddvar Hoksnes
Lisbeth Valle		Jostein Øverås
Jane Anita Aspen sekretær		

RS 18/16

SUNNDAL ENERGI KF

PROTOKOLL

Den 07.09.2016 kl. 08.00 – 11.30 ble det holdt styremøte på Sunndal Energi KF sitt kontor.

Tilstede: Janne Merete Rimstad Seljebø, Arne Magne Rønningen, Tove Lise Torve, Stig Rune Andreassen, Einar Mo, Anders Nedal og Inger Janne Haugan Vermøy

Forfall: Terje Monsøy. Inger Janne Haugan Vermøy var innkalt som varamedlem.

Fra administrasjonen møtte daglig leder Kolbjørn Solem. Leder for økonomiavd., Mette Kårvatn Sande møtte på sak 47 og 48.

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

Sak 44/2016 GODKJENNING AV MØTEINNKALLING.

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF godkjenner møteinnkallingen

Vedtaket var enstemmig.

Sak 45/2016 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRA STYREMØTE 25. MAI 2016.

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF godkjenner møteprotokollen fra styremøtet 25. mai 2016.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 46/2016 ORIENTERING OM KRAFTPRISEN/KRAFTMARKEDET.

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF tar saken til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 47/2016 REGNSKAPSOVERSIKT FOR 2. KVARTAL 2016.

Vedtak: Styret i Sunndal Energi tar den fremlagte regnskapsoversikten for 2. kvartal 2016 til etterretning med et driftsresultat på 7,831 MNOK og driftsinntekter på 41,197 MNOK.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 48/2016 VURDERING AV INNFØRING AV FAKTURAGEBYR.

Vedtak: Styret i Sunndal Energi gir fullmakt til administrasjonen til å vurdere og avgjøre om det skal innføres fakturagebyr. Størrelsen på fakturagebyret forutsettes å dekke de faktiske kostnadene Sunndal Energi har med faktureringen.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 49/2016 UTBYTTE FRA SELSKAP SUNNDAL ENERGI HAR EIERINTERESSER.

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF tar saken til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 50/2016 ENERGIALLIANSEN AS - STATUS.

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF tar saken til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Nedenforstående saker er unntatt offentlighet jfr. Off. loven

Sak 51/2016

Sak 52/2016

Janne Merete Rimstad Seljebø
leder
sign.

Kolbjørn Solem
daglig leder

Kopi:
Ordføreren
Rådmannen
Sekretær i kontrollutvalget

OS 18/16

PS 38/16 Godkjenning av bestillingsdokument Sunndal kommune - Sunndal Næringsselskap

Rådmannens innstilling

Kommunestyret godkjenner vedlagte forslag til bestillingsdokument som beskriver hvilke oppgaver Sunndal Næringsselskap AS skal utføre for den årlige grunnbevilgningen som Sunndal kommune overfører til selskapet.

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 31.05.2016

Ordfører Ståle Refstie ba om å få vurdert sin habilitet med bakgrunn i at han sitter som styreleder i Sunndal næringsselskap AS. Ståle Refstie ble erklært inhabil, jf. Forvaltningslovens § 6, 1. ledd bokstav e), og fratrådte under behandlingen. Varaordfører Janne Merete Rimstad Seljebø tiltrådte som ordstyrer.

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillingen.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret godkjenner vedlagte forslag til bestillingsdokument som beskriver hvilke oppgaver Sunndal Næringsselskap AS skal utføre for den årlige grunnbevilgningen som Sunndal kommune overfører til selskapet.

Behandling i Kommunestyret - 15.06.2016

Ordfører Ståle Refstie ba om å få vurdert sin habilitet med bakgrunn i at han sitter som styreleder i Sunndal næringsselskap AS. Ståle Refstie ble erklært inhabil, jf. Forvaltningslovens § 6, 1. ledd bokstav e), og fratrådte under behandlingen. Varaordfører Janne Merete Rimstad Seljebø tiltrådte som ordstyrer.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kommunestyret godkjenner vedlagte forslag til bestillingsdokument som beskriver hvilke oppgaver Sunndal Næringsselskap AS skal utføre for den årlige grunnbevilgningen som Sunndal kommune overfører til selskapet.

OS 19/16

PROTOKOLL

Møte i representantskapet nr. 2-2016

NIR

Tidspunkt: Fredag 10. juni 2016 kl. 11.30

Sted: Quality Hotel Grand, Kristiansund

Protokoll sendes:

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer
Styrets medlemmer
Ordførere, rådmenn og tekniske sjefer (eller tilsvarende) i NIR-kommunene
Kontrollutvalg
Kommunerevisjon
Øvrige tilstedeværende på møtet

Saker til behandling:

09/16	**Årsberetning, årsregnskap og revisors beretning for 2015**
10/16	**Kjøp av aksjer i Rekom AS**
11/16	**Revidert budsjett for 2016 med utdeling fra fond**
12/16	**Budsjett for 2017**
13/16	**Økonomiplan for 2017-2020**
14/16	**Prinsipper for pris- og transportutjevning**
15/16	**Revisjon av Lønns- og personalpolitisk plan**

Medlemmer til stede:

Aure kommune:	Erlend Vaag
Averøy kommune:	Ingrid Rangønes
Halsa kommune:	Ola Rognskog
Kristiansund kommune:	Ingrid Uthaug
	-
Oppdal kommune:	Ingvill Dalseg
Rauma kommune:	Arne Hoem
Smøla kommune:	Gudbjørg Iversen (2. vara)
Sunndal kommune:	Ståle Refstie (1. vara)
Tingvoll kommune:	Jan Harald Rolland (1. vara)

Forfall:

Idar Anton Slatlem fra Kristiansund kommune, Svein Roksvåg og Ragnhild Rødahl fra Smøla kommune, Janne M. R. Seljebø fra Sunndal kommune og Liv Solemdal fra Tingvoll kommune.

I tillegg møtte:

Styreleder Eilif Lervik.
Else Mari Strand, Pål Harstad, Linn Stamnes Stokke og Hilde Ødegaard Harstad fra administrasjonen.

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Representantskapet fattet følgende enstemmige

vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

VALG AV REPRESENTANTER TIL Å UNDERSKRIVE PROTOKOLL

Representantskapet fattet følgende enstemmige

vedtak:

Følgende personer ble, i tillegg til representantskapets leder, foreslått og valgt for underskrift av protokoll: Ståle Refstie og Ingrid Rangønes.

SAKER TIL ORIENTERING

INFORMASJONSARBEID

Saksbehandler: Linn Stamnes Stokke

Det er jobbet mye med informasjon det siste halve året. Nettsidene har fått en enkel oppdatering, og det jobbes med en større revisjon. Vi er nå lansert på Facebook. Vi har også produsert 4 videoer som er lagt ut på youtube og presentert via Facebook. En av våre videoer har nå nådd rundt 10 000 personer.

Første utgave av iRetur er sendt ut i posten denne uken. Denne inneholder også tømmekalender og sorteringsguide. Sorteringsguiden er tilgjengelig på 11 språk i tillegg til norsk.

TØMMEKALENDER SOM APP PÅ MOBILTELEFON

Saksbehandler: Pål Harstad

NIR har nå lansert tømmekalender som app på mobiltelefon. Appen gjør det mulig å få varsel før tømming, finne nærmeste returpunkt og få åpningstider på miljøstasjonene gratis på telefonen. Vi har fått mange gode tilbakemeldinger på appen og så langt er den lastet ned av over 1 600 brukere.

MILJØFYRTÅRN
Saksbehandler: Linn Stamnes Stokke
NIR er nå sertifisert som Miljøfyrtårn.

KRISTIANSUND EVALUERER MEDLEMSKAPET
Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad
NIR har mottatt brev fra kommunalteknisk avdeling i Kristiansund om vurdering av kommunens deltakelse i selskapet. Brevet er nå svart ut av NIR.

SAKER TIL BEHANDLING

09/16 ÅRSBERETNING, ÅRSREGNSKAP OG REVISORS BERETNING FOR 2016

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresakene 03/16 (årsregnskap), 04/16 (årsberetning) og 11/16 (revisors beretning)*
Vedlegg:	*Årsberetning og årsregnskap for 2015*
	Revisors beretning for 2015 (ettersendes)

Årsberetning og årsregnskap for 2015 og revisors beretning for 2015 var vedlagt saken.

Styret behandlet årsregnskapet i møtet 12. februar, årsberetningen i møtet 10. mai og revisors beretning i møtet 10. juni.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

vedtak:

Årsberetning og årsregnskap for 2015 godkjennes. Revisors beretning tas til etterretning.

Sak 10/16 unntatt off. jfr. offl. §23

11/16 REVIDERT BUDSJETT FOR 2016 MED UTDELING FRA FOND

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad og Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 06/16*
Vedlegg:	*Ingen*

Flere forhold gjør at årets budsjett må justeres. Under er endringene beskrevet før de er oppsummert i revidert budsjett til slutt i saken.

Årsoppgjørsdisposisjoner
Årsregnskapet for 2015 fører til endringer i avsetninger til, og bruk av, fond som det ikke var budsjettert for. Det vises til vedtak i styresak 03/16.

1. Underfinansiering i investeringsregnskapet (jf. note 11 i årsregnskapet) på 129 752 kr, dekkes av disposisjonsfond.

2. Mindreforbruk i 2015 (jf. note 14 i årsregnskapet) på 1 863 613 kr, overføres til disposisjonsfond.

Driftsbudsjett
Det har skjedd noen større omlegginger og prisreguleringer siden budsjettet ble vedtatt i juni 2015:

3. "Omlasting Hagelin" er regulert i en ny avtale med Kristiansund kommune. Posten omfatter nå alle eksterne som leverer til kommunens omlaster på Hagelin. Tidligere omfattet beløpet også Kristiansund kommunes kostnader. Beløpet er i tillegg prisjustert etter selvkost. Beløpet justeres ned fra 1 000 000 kr til 600 000 kr.

4. Restavfall til forbrenning er prisjustert og kostnadene til transport er flyttet til egen post. Leveringsprisene har gått vesentlig opp bl.a. som følge av lav oljepris. Beløpet splittes fra opprinnelig 11 300 000 kr til 10 000 000 kr i leveringspris og 4 300 000 kr til transport.

5. Husholdningsplast: Posten splittes i håndtering av plastavfallet og innkjøp av sekker. Innkjøp av sekker legges inn under "diverse salg" der øvrig innkjøp av utstyr ligger. Posten husholdningsplast justeres fra 750 000 kr til 300 000 kr. De resterende midlene flyttes til posten "diverse salg" som økes fra 500 000 kr til 950 000 kr.

6. Farlig avfall: Posten er justert med basis i regnskapet for 2015 og forventet utvikling i pris og mengde. Beløpet reduseres fra 1 000 000 kr til 600 000 kr.

Øvrig bruk av fond i 2016
Det er i det opprinnelige budsjettet for 2016 budsjettert med bruk av 70 000 kr fra disposisjonsfondet.

7. Styret har vedtatt i sak 17/15 å bruke 37 400 kr av sitt disposisjonsfond til å få i gang en bachelorutdanning innen VAR ved NTNU Ålesund. Det foreslås at beløpet dekkes direkte av disposisjonsfondet og at styrets fond opprettholdes på 100 000 kr. Posten prosjekter/aktiviteter økes dermed med 37 400 kr til 62 400 kr, samt at 37 400 kr overføres fra disposisjonsfondet.

Det kjøpes aksjer i Rekom for 167 700 kr jf. sak 10/16.

Øvrig bruk av fond i 2016 blir da:

Disponert i budsjettet for 2016	70 000 kr
Sakens pkt. 7	37 400 kr
Sak 10/16	167 700 kr
Øvrig bruk av fond i 2016	275 100 kr

Utdeling fra fond

Representantskapet har i sak 11/14 anbefalt overfor eierne at NIR sine fond ikke overstiger 1 mill. kr. Etter at disposisjonene over er foretatt er totalbeholdningen på fond (med forbehold om vedtak i sak 09/16):

Totale fond pr. 31.12.15	1 371 464 kr
Sakens pkt. 1	-129 752 kr
Sakens pkt. 2	1 863 613 kr
Øvrig bruk av fond i 2016	-275 100 kr
Totale fond	2 830 225 kr

Det foreslås at hele beløpet som overstiger 1 mill. kr utdeles (tilbakebetales) til eierne. Fordelt etter eierandel blir dette:

	Eierandel	Utdeling
Aure	5,7 %	104 595
Averøy	9,3 %	170 759
Halsa	2,5 %	46 064
Kristiansund	39,5 %	722 264
Oppdal	11,0 %	201 940
Rauma	12,0 %	219 417
Smøla	3,5 %	63 246
Sunndal	11,5 %	210 870
Tingvoll	5,0 %	91 068
Sum	**100,0 %**	**1 830 225**

Vi gjør oppmerksom på at beløpene skal gå tilbake til kommunenes selvkostregnskap for avfall/renovasjon.

8. Det utdeles til eierne kr 1 830 225 kr. Beløpet dekkes av disposisjonsfondet. Dette medfører at årsavgift NIR-kommunene reduseres fra 6 589 000 kr til 4 758 775 kr.

Akkumulert mer eller mindreforbruk i 2016
Det akkumulerte mer- eller mindreforbruket i 2016 har selskapet til hensikt å dekke av, eller overføre til, disposisjonsfondet. Dette er ikke nevnt i vedtatte budsjett. Endringen blir som følger:

9. Det akkumulerte mer- eller mindreforbruket i 2016 skal henholdsvis dekkes av, eller overføres til, disposisjonsfondet.

Summert revidert budsjett
Summert revidert budsjett ser slik ut:

DRIFTSBUDSJETT FOR 2016

	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Revidert 2016	Pkt. i saken
Driftsinntekter					
Inntekter til drift av NIR					
Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal	214 426	222 218	220 000	220 000	
Årsavgift NIR-kommunene	6 308 235	5 915 163	6 589 000	4 758 775	8
EE-avfall/ småapparater	286 784	335 744	0	0	
Annen inntekt	9 358	5 000	5 000	5 000	
Sum inntekter til drift av NIR	***6 818 803***	***6 478 125***	***6 814 000***	***4 983 775***	
Avfallsbehandling til fordeling kommuner					
Kildesortert papir	1 764 079	1 714 734	1 800 000	1 800 000	
Omlasting Hagelin inntekt	615 788	1 167 571	1 000 000	600 000	3
Transport restavfall	0	0	0	4 300 000	4
Restavfall til forbrenning	10 855 588	10 383 678	11 300 000	10 000 000	4
Husholdningsplast	583 704	227 152	750 000	300 000	5
Farlig avfall	614 262	407 395	1 000 000	600 000	6
EE-avfall/ småapparater	0	0	370 000	370 000	
Diverse salg	264 025	1 987 339	500 000	950 000	5
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	***14 697 446***	***15 887 869***	***16 720 000***	***18 920 000***	
Sum driftsinntekter	**21 516 249**	**22 365 994**	**23 534 000**	**23 903 775**	
Driftskostnader					
Kostnader relatert til drift av NIR					
Lønn	2 618 077	2 490 446	3 100 000	3 100 000	
Styre og rep.skapshonorar	254 000	228 346	300 000	300 000	
Pensjonsutgifter (minus premieavvik)	487 645	290 606	600 000	600 000	
Arbeidsgiveravgift	476 875	450 918	564 000	564 000	
Div. kontorkostnader	346 893	333 847	425 000	425 000	
Revisjon	25 000	25 000	30 000	30 000	
Kontorleie og strøm	194 515	203 435	215 000	215 000	
Kurs, møter og konferanse utg.	208 632	235 877	250 000	250 000	
Reiser, diett, km-godtgjørelse	100 420	88 206	100 000	100 000	
Informasjonsarbeid for kommunene	1 110 602	758 397	1 150 000	1 150 000	
Årsavgifter/medlemskap	217 537	190 841	250 000	250 000	
Juridisk bistand/konsulenttjenester	14 400	33 550	25 000	25 000	
Inventar/ IT- utstyr	137 928	28 658	0	0	
Prosjekter/aktiviteter	31 664	92 380	25 000	62 400	7
Strategiplan/avfallsplan	119 893	-	-	-	
Sum kostnader relatert til drift av NIR	***6 344 081***	***5 450 507***	***7 034 000***	***7 071 400***	
Avfallsbehandling til fordeling kommuner					
Kildesortert papir	1 764 079	1 714 733	1 800 000	1 800 000	
Omlasting Hagelin	615 788	1 167 570	1 000 000	600 000	3
Transport restavfall	-	-	-	4 300 000	4
Restavfall til forbrenning	10 855 581	10 383 679	11 300 000	10 000 000	4
Husholdningsplast	583 825	227 151	750 000	300 000	5
Farlig avfall	614 667	406 840	1 000 000	600 000	6
EE-avfall/ småapparater	-	0	370 000	370 000	
Div. innkjøp for videresalg.	276 121	2 027 329	500 000	950 000	5
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	***14 710 061***	***15 927 302***	***16 720 000***	***18 920 000***	
Sum driftskostnader	**21 054 142**	**21 377 809**	**23 754 000**	**25 991 400**	
Brutto driftsresultat	**462 107**	**988 185**	**-220 000**	**-2 087 625**	

	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Revidert 2016	Pkt. i saken
Renteinntekter og utbytte	171 606	140 916	150 000	150 000	
Resultat før overføringer	**633 713**	**1 129 101**	**-70 000**	**-1 937 625**	
Overføringer					
Innbetalt EK-innskudd KLP	-87 175				
Bruk av tidl. års mindreforbruk (utbetaling fra fond)		404 512			
Budsj. bruk av tidligere års mindreforbruk		330 000	70 000	70 000	7
Mindreforbruk 2015				1 863 613	2
Mindreforbruk 2015 overført til disposisjonsfond				-1 863 613	2
Bruk av tidl.års mindreforbruk (utbetaling fra fond)				1 830 225	8
Bruk av disposisjonsfond - NTNU Ålesund				37 400	7
Sum overføringer	-87 175	734 512	70 000	1 937 625	
Regnskapsmessig mindreforbruk	**546 538**	**1 863 613**	**0**	**0**	

INVESTERINGSBUDSJETT FOR 2016

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Rev. Budsj. 2016	Pkt. i saken
Innbetaling EK-innskudd KLP	-13 535			
Overført fra disposisjonsfond	13 535			
Underfinansiering Investeringsregnskap 2015	-129 752			1
Sum finansieringsbehov 2015 (udekket)	**-129 752**			
Kjøp av aksjer i REKOM sak 05/16		0	-167 700	7
Sum finansieringsbehov 2015 og 2016		**0**	**-297 452**	
Dekning Underfinansiering 2015 fra disp.fond. Sak 06/16			129 752	1
Dekning av aksjekjøp REKOM fra disp.fond. Sak 05/16			167 700	
Sum finansiering 2016		**0**	**297 452**	

Saken ble behandlet i styret 10. mai.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Budsjettet for 2016 justeres i henhold til punktene 1-9 i saken og vedtak i sak 10/16.

Det utdeles til eierne totalt 1 830 225 kr som vist i saken.

12/16 BUDSJETT FOR 2017

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 07/16*
Vedlegg:	*Ingen*

Forslag til budsjett for 2017 følger i hovedsak vedtatte økonomiplan.

Følgende større endringer er gjort:

- Kostnader og inntekter på avfallsbehandling er justert etter erfaringstall og i forhold til revidert budsjett for 2016.
- Lønn, honorar, pensjonsutgifter og arbeidsgiveravgift er justert etter faktiske forhold.
- Kurs og reiser er økt som følge av nyansettelse og ny daglig leder som begge vil ha behov for noe ekstra kursing.
- Prosjekter/aktiviteter er økt for å ta høyde for tilskudd til NTNU Ålesund og for å ha en ekstra buffer til prosjekt som vi får tilbud om å delta i fra våre samarbeidspartnere.

Merk at årsavgiften til kommunene går ned i forhold til vedtatte økonomiplan og også i forhold til budsjettet for 2016.

Detaljene i budsjettet ser slik ut:

DRIFTSBUDSJETT FOR 2017

	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017*	Budsjett 2017
Driftsinntekter					
Inntekter til drift av NIR					
Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal	222 218	215 000	220 000	225 000	225 000
Årsavgift NIR-kommunene	5 915 163	6 319 675	6 589 000	6 640 280	6 535 800
EE-avfall/ småapparater	335 744	200 000	-	-	-
Annen inntekt	5 000	4 000	5 000	5 000	5 000
Sum inntekter til drift av NIR	***6 478 125***	***6 738 675***	***6 814 000***	***6 870 280***	***6 765 800***
Avfallsbehandling til fordeling kommuner					
Kildesortert papir	1 714 734	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 700 000
Omlasting Hagelin inntekt	1 167 571	2 000 000	1 000 000	1 050 000	620 000
Omlasting Hagelin utgift		*-2 000 000*	-	-	-
Restavfall til forbrenning	10 383 678	11 100 000	11 300 000	11 500 000	10 100 000
Restavfall transport	-	-	-	-	4 400 000
Husholdningsplast	227 152	900 000	750 000	775 000	300 000
Farlig avfall	407 395	750 000	1 000 000	1 050 000	650 000
EE-avfall/ småapparater	-	-	370000	380 000	350 000
Diverse salg	1 987 339	550 000	500 000	525 000	1 000 000
Sum avfallsbehandling til fordeling	***15 887 869***	***15 100 000***	***16 720 000***	***17 080 000***	***19 120 000***
Sum driftsinntekter	**22 365 994**	**21 838 675**	**23 534 000**	**23 950 280**	**25 885 800**
Driftskostnader					
Kostnader relatert til drift av NIR					
Lønn	2 490 446	3 000 000	3 100 000	3 200 000	3 000 000
Styre og rep.skapshonorar	228 346	275 000	300 000	280 000	300 000
Pensjonsutgifter	470 101	900 000	600 000	600 000	500 000
Arbeidsgiveravgift	450 918	588 675	564 000	575 280	535 800
Premieavvik pensjon og AGA	(179 495)	-	-	-	-
Div. kontorkostnader	362 505	400 000	425 000	430 000	400 000
Revisjon	25 000	25 000	30 000	30 000	30 000
Kontorleie og strøm	203 435	215 000	215 000	215 000	215 000
Kurs, møter og konferanse utg.	235 877	220 000	250 000	165 000	300 000
Reiser, diett, km-godtgjørelse	88 206	100 000	100 000	85 000	100 000
Informasjonsarbeid for kommunene	758 397	1 150 000	1 150 000	1 150 000	1 150 000
Årsavgifter/medlemskap	190 841	215 000	250 000	260 000	260 000
Juridisk bistand/konsulenttjenester	33 550	25 000	25 000	25 000	25 000
Prosjekter/aktiviteter	92 380	25 000	25 000	25 000	87 500
Strategiplan/avfallsplan	-	50 000	-	-	-
Sum kostnader relatert til drift av NIR	***5 450 507***	***7 188 675***	***7 034 000***	***7 040 280***	***6 903 300***
Avfallsbehandling til fordeling kommuner					
Kildesortert papir	1 714 733	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 700 000
Omlasting Hagelin	1 167 570	-	1 000 000	1 050 000	620 000
Restavfall til forbrenning	10 383 679	11 100 000	11 300 000	11 500 000	10 100 000
Restavfall transport	-	-	-	-	4 400 000
Husholdningsplast	227 151	900 000	750 000	775 000	300 000
Farlig avfall	406 840	750 000	1 000 000	1 050 000	650 000
EE-avfall/ småapparater	-	-	370 000	380 000	350 000
Div. innkjøp for videresalg.	2 027 329	550 000	500 000	525 000	1 000 000
Sum avfallsbehandling til fordeling	***15 927 302***	***15 100 000***	***16 720 000***	***17 080 000***	***19 120 000***
Andre kostnader					
Avskrivning datautstyr		62 500	-	-	-
Sum driftskostnader	**21 377 809**	**22 351 175**	**23 754 000**	**24 120 280**	**26 023 300**
Brutto driftsresultat	**988 185**	**-512 500**	**-220 000**	**-170 000**	**-137 500**

** Økonomiplan for 2017 vedtatt av representantskapet i 2015.*

	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Øk.plan 2017*	Budsjett 2017
Brutto driftsresultat	**988 185**	**-512 500**	**-220 000**	**-170 000**	**-137 500**
Motpost avskrivninger	-	62 500	-	-	-
Renteinntekter og utbytte	140 916	120 000	150 000	150 000	100 000
Netto driftsresultat	**1 129 101**	**-330 000**	**-70 000**	**-20 000**	**-37 500**
Utbetaling fra fond/bruk av tidl.års mindreforbruk	404 512				
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk	**330 000**	330 000	70 000	20 000	37 500
Regnskapsmessig mindre-/merforbruk	**1 863 613**	-	-	-	-

** Økonomiplan for 2017 vedtatt av representantskapet i 2015.*

GENERELLE MERKNADER

Et eventuelt akkumulert mer- eller mindreforbruk i 2016 skal henholdsvis dekkes av eller overføres til disposisjonsfond (tidligere års mindreforbruk) i 2017. Et eventuelt akkumulert mer- eller mindreforbruk i 2017 skal behandles tilsvarende i 2018.

Styret gis myndighet til å regulere budsjettpostene innenfor totalrammen.

INNTEKTER

Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal (AMR)

Eksisterende avtale mellom NIR og AMR gjelder fra 01.05.14 og har en varighet på 2 år, med 2 års opsjon. Avtalen gjelder sekretariattjenester for forumet med 500 timer pr. år.

Årsavgift:

Årsavgiften for 2017 blir 6 535 800 kr, eller 105,05 kr/innbygger (106,10 kr/innbygger i 2016 før utdeling fra fond).

Avfallsmengder og priser

Avfallsmengdene er justert etter erfaringstall, og prisene beregnet etter gjeldende avtaler med en forventet indeksregulering.

Renteinntekter og utbytte

Vi forventer renteinntekter på bankinnskudd på 80 000 kr og utbytte fra REKOM på 20 000 kr.

Bruk av fond

Det budsjetteres med bruk av 37 500 kr fra disposisjonsfond i 2017. Dette tilsvarer tilskuddet til NTNU Ålesund.

KOSTNADER

Lønn

Det budsjetteres med fire heltidsstillinger i 2017.

Styre- og representantskapshonorar

Posten består av faste honorar, møtegodtgjørelse og eventuelle krav om tapt arbeidsfortjeneste.

Pensjonskostnader

Består av ordinær pensjonsinnbetaling for ansatte og medlemskap i et utjevningsfelleskap for AFP 62-65 år og 66-67 år.

Arbeidsgiveravgift
Gjelder arbeidsgiveravgift på lønn, feriepenger, honorarer og pensjonskostnader.

Diverse kontorkostnader
Posten dekker kostnader til telefon, kontorrekvisita, renhold, IT-kostnader og andre løpende driftsutgifter.

Kontorleie/strøm
Dekker leie av lokalene i Vågeveien 7. Husleieavtalen med Loennechengården AS har en gjensidig oppsigelsesfrist på 6 mnd. Det tas ikke høyde for bytte av kontorlokaler i 2017.

Kurs-, møte- og konferanseutgifter
Det tas høyde for ekstra opplæring av nyansatt og ny daglig leder

Reiser, diett, bilgodtgjørelse
Dekker km-godtgjørelse, diett etc. etter statens satser.

Informasjon
Dekker kostnader til iRetur, avfallsveilederen Sortere.no og Loop Skolemateriell, nasjonale- og lokale informasjonskampanjer og aktiviteter, annonsering, drift av internettsider og sosiale medier, øvrig holdningsskapende arbeid.

Kontingenter/medlemsavgifter
Medlemskontingent Avfall Norge og Avfallsforum Møre og Romsdal. Disse kontingentene gjelder for både NIR og NIRs medlemskommuner og gir blant annet redusert deltakeravgift på kurs og konferanser.

Kontingent Avfallsforum Midt-Norge, Nordmøre Næringsråd, Miljøfyrtårn, Bedriftshelsetjeneste og Grønt Flagg.

Avfall Norge har de siste årene kjørt landsdekkende informasjonskampanjer som dekkes med en ekstraordinær medlemskontingent.

Prosjekter/aktiviteter
NIR får årlige tilbud om å delta på ulike prosjekter eller kampanjer som kan være av interesse, men som det ikke er rom for i budsjettet. Det settes av 50 000 kr for å dekke uforutsette kostnader av slik art.

Jf. sak 11/16 pkt. 7 og vedtak i styresak 17/15, budsjetteres det med bruk av 37 500 kr til å støtte en bachelorutdanning med avfallsfag ved NTNU Ålesund. Dette er et spleiselag i regi av Avfallsforum Møre og Romsdal.

INVESTERINGSBUDSJETT FOR 2017
Det er ingen planlagte investeringer i 2017.

Saken ble behandlet i styret 10. mai.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

vedtak:

Forslag til budsjett for 2017 vedtas.

13/16 ØKONOMIPLAN FOR 2017-2020

Saksbehandler: *Else Mari Strand*
Tidligere behandling: *Styresak 08/16*
Vedlegg: *Ingen*

	Regnskap 2015	Budsjett 2016*	Budsjett 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020	
Driftsinntekter							
Inntekter til drift av NIR							
Årsavgift NIR-kommunene	5 915 163	6 589 000	6 535 800	6 697 015	6 827 525	6 992 265	1
Andre inntekter	562 962	225 000	230 000	235 000	240 000	245 000	
Sum inntekter til drift av NIR	***6 478 125***	***6 814 000***	***6 765 800***	***6 932 015***	***7 067 525***	***7 237 265***	
Avfallshåndtering							
Kildesortert papir	1 714 734	1 800 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	
Omlasting Hagelin	1 167 571	1 000 000	620 000	640 000	660 000	680 000	
Restavfall til forbrenning	10 383 678	11 300 000	10 100 000	10 200 000	10 300 000	10 400 000	
Restavfall transport	-	-	4 400 000	4 500 000	4 600 000	4 700 000	
Husholdningsplast	227 152	750 000	300 000	310 000	320 000	330 000	
Farlig avfall	407 395	1 000 000	650 000	675 000	700 000	725 000	
EE-avfall	0	370 000	350 000	360 000	370 000	380 000	
Diverse salg	1 987 339	500 000	1 000 000	1 200 000	1 250 000	1 300 000	
Sum avfallshåntering	***15 887 869***	***16 720 000***	***19 120 000***	***19 585 000***	***19 900 000***	***20 215 000***	
Sum driftsinntekter	**22 365 994**	**23 534 000**	**25 885 800**	**26 517 015**	**26 967 525**	**27 452 265**	
Driftskostnader							
Kostnader relatert til drift av NIR							
Lønn	2 490 446	3 100 000	3 000 000	3 100 000	3 200 000	3 300 000	2
Styre og rep.skapshonorar	228 346	300 000	300 000	300 000	300 000	330 000	
Pensjonskostnader (- premieavvik)	290 606	600 000	500 000	515 000	525 000	535 000	
Arbeidsgiveravgift	450 918	564 000	535 800	552 015	567 525	587 265	
Diverse kostnader til drift av NIR	1 040 953	1 070 000	1 157 500	1 210 000	1 110 000	1 250 000	3
Informasjonsarbeid for kommunene	758 397	1 150 000	1 150 000	1 200 000	1 250 000	1 300 000	
Kontingenter, medlemsavgifter	190 841	250 000	260 000	260 000	270 000	270 000	
Kostnader relatert til drift av NIR	***5 450 507***	***7 034 000***	***6 903 300***	***7 137 015***	***7 222 525***	***7 572 265***	
Avfallshåndtering							
Kildesortert papir	1 714 733	1 800 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	
Omlasting Hagelin	1 167 570	1 000 000	620 000	640 000	660 000	680 000	
Restavfall til forbrenning	10 383 679	11 300 000	10 100 000	10 200 000	10 300 000	10 400 000	
Restavfall transport	-	-	4 400 000	4 500 000	4 600 000	4 700 000	
Husholdningsplast	227 151	750 000	300 000	310 000	320 000	330 000	
Farlig avfall	406 840	1 000 000	650 000	675 000	700 000	725 000	
EE-avfall	0	370 000	350 000	360 000	370 000	380 000	
Div. innkjøp for videresalg.	2 027 330	500 000	1 000 000	1 200 000	1 250 000	1 300 000	
Sum avfallshåndtering	***15 927 303***	***16 720 000***	***19 120 000***	***19 585 000***	***19 900 000***	***20 215 000***	
Sum driftskostnader	**21 377 810**	**23 754 000**	**26 023 300**	**26 722 015**	**27 122 525**	**27 787 265**	
Brutto driftsresultat	**988 184**	**-220 000**	**-137 500**	**-205 000**	**-155 000**	**-335 000**	

** Opprinnelig budsjett for 2016, vedtatt i juni 2015.*

	Regnskap 2015	Budsjett 2016*	Budsjett 2017	Øk.plan 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020	
Sum driftskostnader	**21 377 810**	**23 754 000**	**26 023 300**	**26 722 015**	**27 122 525**	**27 787 265**	
Brutto driftsresultat	**988 184**	**-220 000**	**-137 500**	**-205 000**	**-155 000**	**-335 000**	
Renteinntekter og utbytte	140 916	150 000	100 000	105 000	105 000	110 000	
Bruk av tidligere års mindreforbruk	330 000	70 000	37 500	100 000	50 000	225 000	4
Utbetaling fra fond	404 512						
Resultat	**1 863 612**	-	-	-	-	-	

** Opprinnelig budsjett for 2016, vedtatt i juni 2015.*

Kommentarer:

Det er ingen planlagte investeringer i perioden 2017-2020.

Det er ikke tatt høyde for endringer som følge av ny kommunestruktur eller nye krav fra EU.

1. Årsavgiften som kommunene betaler til NIR vil ha følgende prisutvikling i perioden (Folketall pr. 01.01.16 er lagt til grunn):
   - Fra 2016 til 2017: Ned 0,81 %.
   - Fra 2017 til 2018: Opp 2,47 %.
   - Fra 2018 til 2019: Opp 1,95 %.
   - Fra 2019 til 2020: Opp 2,41 %.

2. Det er beregnet 4 heltidsstillinger.

3. I 2020 får NIR nytt styre. Det tas da høyde for å sende det nye styret og administrasjonen på styrekurs, samt at styret får tilbud om å delta på en avfallskonferanse i regi av Avfallsforum Møre og Romsdal.

4. Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk beløper seg til 412 500 kr i perioden 2017-2020. I tillegg til dette vil det i 2016 bli tilbakebetalt 1 830 225 kr til eierkommunene.

Saken ble behandlet i styret 10. mai.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

vedtak:

Forslag til økonomiplan for 2017-2020 vedtas.

Sak 14/16 unntatt off. jf-off.l. § 13

15/16 REVISJON AV LØNNS- OG PERSONALPOLITISK PLAN

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 10/16*
Vedlegg:	*Lønns- og personalpolitisk plan – revisjon 2016 vedtatt av styret 10.05.16..*
	Lønns- og personalpolitisk plan vedtatt 17.06.11.

Lønns- og personalpolitisk plan ble sist revidert i 2011. Etter dette har blant annet NIR gått inn i KS Bedrift, og vi tilhører derfor et annet tariffområde enn den gang.

Forslag til ny lønns- og personalpolitisk plan var vedlagt saken. Foreslåtte endringer er merket med rødt.

Planen er et resultat av et samarbeid mellom de ansatte og styrets forhandlingsutvalg.

Saken ble behandlet i styret 10. mai.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Forslaget til revisjon av lønns- og personalpolitisk plan for NIR datert 10.05.16 vedtas.

Kristiansund den 10. juni 2016

Arne Hoem | Ingrid Rangønes | Ståle Refstie

OS 20/16

PROTOKOLL
Møte i styret nr. 4-2016

NIR

Tidspunkt:
Mandag 5. september kl. 13.00

Sted:
Quality Hotel Alexandra, Molde

Protokoll sendes:
Styrets medlemmer og varamedlemmer
Representantskapets leder
Ordførere, rådmenn og tekniske sjefer (eller tilsvarende) i NIR-kommunene
Kontrollutvalgene
Distriktsrevisjon Nordmøre (NIRs revisor)
Øvrige tilstedeværende på møtet

Saker til behandling:
Ingen

Medlemmer til stede:

Aure/Smøla:	-
Averøy:	Svein Kongshaug
Halsa/Tingvoll:	Stig Fjeldset
Kristiansund:	Maritta Ohrstrand
Oppdal:	Eli Dahle
Rauma:	David Grøvdal (1. vara)
Sunndal:	Eilif Lervik

Forfall:
Anna Lovisa Melland og leif Gunnar Buhaug fra Aure, Jørn Lie fra Smøla og Ole Kjell Talberg fra Rauma.

I tillegg møtte:
Representantskapsleder Arne Hoem.
Pål Harstad og Hilde Ødegaard Harstad fra administrasjonen.

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Styret fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Innkalling og saksliste godkjennes.

SAKER TIL ORIENTERING

REGNSKAP PR. 30.06.16

Saksbehandler: Else Mari Strand

Regnskapet så langt ble kort gjennomgått.

MØTER, KURS OG KONFERANSER

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det ble orientert om møter siden forrige styremøte og kommende arrangementer. Spesielt nevnes:

- Midt-norsk samling av lederne i renovasjonsselskapene 24.-25. august.
- Fagmøte planlagt til 19. oktober.

KJØP AV AKSJER I REKOM

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Vi har betalt inn kjøpesummen, men det er uenighet om aksjeverdien. Det jobbes samlet med dette fra Rekoms side.

BACHELORUTDANNING VED NTNU ÅLESUND

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Kurset har startet opp og vi har mulighet til å melde på deltakere gratis. Dette gjelder også eierkommunene våre.

KRISTIANSUND EVALUERER MEDLEMSSKAPET

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Styreleder og daglig leder har hatt møte med rådmannen, kommunalsjefen og byingeniøren om saken. Det vil bli laget en orienteringssak til bystyret om medlemskapet i NIR.

SIKKER LEVERING AV EE-AVFALL MED MINNE

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det ble kort orientert om mulighetene for en sikrere levering av utrangerte PCer og mobiltelefoner.

SKJÆRGÅRDSTJENESTE I MØRE OG ROMSDAL

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Fylkeskommunen skal legge fram en sak om innføring av skjærgårdstjeneste i fylket og vi er invitert i å delta i prosjektet.

INFORMASJONS- OG PROFILERINGSARBEID

Saksbehandler: Linn Stamnes Stokke

iRetur: Neste utgave er under arbeid og kommer ut i slutten av november. Tema blir EE-avfall (FM-nettet slukkes), ideer til julegaver, ta vare på renovatøren (måke, strø osv), ny tømmekalender.
Vi vil fortsette med småfilmer til Facebook.

TØMMEKALENDER SOM APP PÅ MOBILTELEFON

Saksbehandler: Pål Harstad

Appen har blitt godt mottatt og er så langt lastet ned til over 2 700 enheter. Vi får inn mange tilbakemeldinger via appen, og det er åpenbart et behov for en slik direktekanal til kundene.

MILJØSTASJONENE – OVERSIKT OG STATUS

Saksbehandler: Pål Harstad

Vi har startet et prosjekt for å få oversikt over muligheter og utfordringer på miljøstasjonene i NIR-kommunene. Vi ønsker å finne de gode løsningene og se hvor vi best kan sette inn tiltak for å bedre kildesorteringen og lette arbeidet til de ansatte.

OMLEGGING AV RENOVASJONSORDNINGEN I SUNNDAL

Saksbehandler: Pål Harstad

Sunndal kommune skal innføre henteordning for glass- og metallemballasje. Samtidig vil ukestømming opphøre, renovasjonsrutene blir endret og gebyrsystemet legges om. NIR skal bidra med erfaring fra tidligere omlegginger og bistå med informasjonsmateriell. Den nye ordningen trer i kraft fra nyttår.

STATUS SESAM

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det vurderes en organiseringsmodell som innebærer at Trondheim kommune står som eier og utbygger, mens det dannes et driftsselskap hvor leverandørene er eiere. Det vurderes også en differensiert leveringspris etter hva avfallet inneholder (med/uten mat/plast osv.). Beslutning om deltakelse tas våren 2017. Planlagt igangsettelse blir da tidlig i 2020.

STATUS I FORHOLD TIL STRATEGIPLAN OG AVFALLSSTRATEGI

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det ble sett på status i forhold til planene og utfordringer for de enkelte kommunene.

Styret fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Orienteringssakene tas til orientering.

SAKER TIL BEHANDLING

Ingen

Molde den 5. september 2016

Eilif Lervik
styreleder

Eli Dahle

Stig Fjeldset

David Grøvdal

Svein Kongshaug

Maritta Ohrstrand

OS 21/16

Dokumentet er hentet fra http://www.helsetilsynet.no

HELSETILSYNET
tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene

Rapport frå tilsyn med IK barneverntjeneste for Nesset, Sunndal og Tingvoll – tema: barn og unge sin merverknad i barnvernsaker 2016

Virksomhetens adresse:
Sunndal kommune v/IK barnevern
Nesset Sunndal Tingvoll Postboks
94, 6601 SUNNDALSØRA

20.07.2016
Fylkesmannen i Møre og Romsdal

> **Oppfølging av tilsynet**
> I dette tilsynet blei det ikkje funne avvik frå lov eller forskrift. Tilsynet er derfor avslutta.

Kva har vi undersøkt – lovkrav på området

Omtale av verksemda

Gjennomføring av tilsynet

Funn

Konklusjon

Rapporten er utarbeidd etter tilsyn med IK barneverntjeneste for Nesset, Sunndal og Tingvoll i perioden 16.03 – 07.06.2016.

Fylkesmannen fører tilsyn med den kommunale barneverntenesta med heimel i kommunelova § 10 og barnevernlova § 2-3.

Tilsynet er gjennomført som ein del av prosjekt «Godt tilsyn med barnas barnevern» etter initiativ frå stiftinga Forandringsfabrikken v/»barnevernproffene» i samarbeid med Helsetilsynet. Fem fylkesmannsembete deltek i prosjektet og har valt ulike tema og innretningar på tilsynet. Fylkesmannen i Møre og Romsdal har valt å prøve ut ny metodikk i tilsynet med kommunebarnevernet. Tema som er valt er barns medverknad i eigen barnevernssak, avgrensa til arbeidet med iverksetting, oppfølging og evaluering av hjelpetiltak for barn som har tiltak i heimen.

Barneverntenesta for Nesset, Sunndal Tingvoll vart valt ut frå kjennskap til at tenesta over tid har hatt involvering av barn og unge i hjelpetiltak som innsatsområde. Fylkesmannen ønska å prøve ut tilsyn med korleis barn og unge blir involverte i eiga barnevernssak sett opp mot lovkrava på området. I tillegg til tradisjonelle tilsynsmetodar som intervju av tilsette og gjennomgang av dokumentasjon i saker, har vi intervjua barn og unge i barnevernet om deira opplevingar og synspunkt.

Kva har vi undersøkt – lovkrav på området

I tilsynet har vi undersøkt om barn og unge får medverke i eigen barnevernssak og om rutinar og oppfølging frå leiar sikrar at lovkrava om medverknad blir følgt med utgangspunkt i:

Barnekonvensjonen art. 12:
«....skal barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter ha rett til å gi uttrykk for egne synspunkter i saker som berører det, og barnets synspunkter skal tillegges behørig vekt i samsvar med alder og modenhet...»

Barnevernlova § 6-3: Barns rettigheter under saksbehandlingen.

Dokumentet er hentet fra http://www.helsetilsynet.no

«Et barn som er fylt 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, skal informeres og gis anledning til å uttale seg før det tas avgjørelse i sak som berøre ham eller henne. Barnets mening skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet.»

Barnevernlova § 1-4: «Tjenester og tiltak etter denne loven skal være forsvarlige».

Omtale av verksemda

Barneverntenesta er interkommunal med Sunndal kommune som vertskommune. Tenesta har til saman 11,8 årsverk og er tilknytta helse- og barneverntenesta i Sunndal kommune.

Tenesta rapporterte pr. 31.12.16 om til saman 106 barn i hjelpetiltak. Dei tilsette er delt inn i to team, eit med ansvar for undersøkingar og tiltaksarbeid og eit med ansvar for å følgje opp barn som bur utanfor heimen. Dei legg vekt på fleksibilitet mellom teama ved at barn som har god tillit til kontaktpersonen sin kan behalde denne sjølv om dei etter organiseringa skulle ha skifta.

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet har omfatta

- formøte med tenesta 16. mars 2016
- startmøte 2. mai 2016
- intervju av 4 barn og unge (1 avtale vart avlyst)
- intervju av 3 tilsette
- gjennomgang av rutinar og 5 journalar
- sluttmøte 7. juni 2016

Funn

- Tenesta har skriflege rutinar på områda som var tema for tilsynet. Medverknad frå barn og unge var i nokon grad omtala i rutinane, mens fagprogrammet som tenesten nyttar i større grad ivaretok dette gjennom spørsmål og rapportmalar som skal fyllast ut.
- I intervju med dei tilsette kom det fram at tema «medverknad frå barn og unge» har fokus på faste mandagsmøte, både som fagleg tema og knytt til enkeltsaker. Fleire var opptekne av at det fortsatt var noko individuell praksis på området og at målet var å «gjere» meir enn å «snakke om». Område dei seier er endra etter at medverknad vart felles innsatsområde og tenesta vart «Mitt Livkommune» er
  - møte med barn og unge gjennom Mitt Liv har påverka haldningar og ført til meir refleksjon over eigen praksis i møte med barn og unge
  - omtale av barn/unge og foreldre i skriftlege dokument er endra
  - barn deltek i utforming av eigen plan
  - kontaktpersonen møter barn og unge oftare og på ulike arenaer
  - omgrep er endra, t.d. frå saksbehandlar til kontaktperson og frå atferd til oppførsel
- Leiar etterspør aktivt barn og unge sin medverknad i sakene
- Tenesta har fortsatt mange forbetringsområde når det gjeld barn og unges medverknad
  - Få ein felles forståing av kva barns medverknad inneber som grunnlag for endra og meir lik praksis
  - Betre rutiner og malar slik at barn og unge syns betre
- Barn og unge seier i intervju
  - Er fornøgd med kontaktpersonen sin
  - Er involvert i eiga sak
  - Har tid og høyrer på meg
  - Let meg vere med å bestemme kva som skal skje
  - Ein god kontaktperson
    Bryr seg og høyrer etter
    Treff meg så ofte at ho veit kva eg er interessert i så eg slepp å gjenta
    Har stort hjerte og prøver å forstå (sjølv om ho ikkje alltid forstår)
    Er nysgjerring på meg, høyrer på hjartet til barna
    Lar barna vere med å bestemme

Dokumentet er hentet fra http://www.helsetilsynet.no

Konklusjon

Barn og unge i barnevernet i IK barneverntjeneste for Nesset, Sunndal og Tingvoll får medverke i eiga barnevernssak i tråd med krava i barnevernlova.

Molde, 7. juli 2016

Heidrunn Avdem	Liv Aasen
fagkoordinator	seniorrådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

OS 22/16

Sunndal kommune
29 JUL 2016

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Førebels rapport frå tilsyn med

kommunale helse- og omsorgstenester til personar med utviklingshemming i Sunndal kommune

Adressa til verksemda:	Romsdalvegen 2, Postboks 94, 6601 Sunndalsøra
Tidsrom for tilsynet:	14.04.2016 – *dato endeleg rapport*
Kontaktperson i verksemda:	Avdelingsleder Habilitering Unni Wærnes Brevik

Samandrag

Denne rapporten gjer greie for dei avvika og merknadene som blei påpeikte innanfor dei områda som blei reviderte. Systemrevisjonen gjaldt følgjande område:

- Om kommunen legger til rette for at mennesker med utviklingshemming får personlig assistanse i form av:
  - tilsyn og bistand til å ivareta egenomsorg
  - bistand til aktivisering
  - opplæring i dagliglivets gjøremål og personlig stell og egenomsorg
- Om kommunen legger til rette for at mennesker med utviklingshemming får:
  - helsetjenester i hjemmet
  - tilgang til medisinsk undersøkelse og utredning og behandling

I tilsynet blei det avdekka to avvik:

Avvik 1: **Sunndal kommune sikrar ikkje forsvarleg gjennomføring av personleg assistanse til personar med utviklingshemming**

Avvik 2: **Sunndal kommune yter ikkje forsvarlege helsetenester i heimen til personar med utviklingshemming**

Dato: 28.07.2016

Janne Bjørsnøs	Eilin Reinaas
revisjonsleiar	revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Innhald

Samandrag 1
1. **Innleiing** 3
2. **Omtale av verksemda - spesielle forhold** 3
3. **Kva tilsynet omfatta** 4
4. **Funn** 5
5. **Vurdering av styringssystemet i verksemda** 11
6. **Regelverk** 11
7. **Dokumentunderlag** 12
8. **Deltakarar ved tilsynet** 13

1. Innleiing

Rapporten er utarbeidd etter systemrevisjon ved habiliteringstenesta i Sunndal kommune i perioden 14.04.2016 – *dato endeleg rapport* . Revisjonen går inn som ein del av den planlagde tilsynsverksemda hos Fylkesmannen i dette året.

Fylkesmannen er gitt myndighet til å føre tilsyn med helse- og omsorgstenestene etter lov om statlig tilsyn § 2.

Formålet med systemrevisjonen er å vurdere om verksemda tek hand om ulike krav i lovgivinga gjennom internkontrollen sin. Revisjonen omfatta å undersøkje om:

- kva tiltak verksemda har for å avdekkje, rette opp og førebyggje brot på lovgivinga innanfor dei tema tilsynet omfattar
- tiltaka blir følgde opp i praksis og om nødvendig korrigerte
- tiltaka er gode nok for å sikre at lovgivinga blir følgd

Ein systemrevisjon blir gjennomført ved å granske dokument, ved intervju og andre undersøkingar.

Rapporten handlar om avvik og merknader som er avdekte under revisjonen og gir derfor inga fullstendig tilstandsvurdering av det arbeidet verksemda har gjort innanfor dei områda som tilsynet omfatta.

- **Avvik** dreier seg om at krav som er gitt i eller i tråd med lov eller forskrift, ikkje er oppfylte
- **Merknad** er forhold som ikkje er i strid med krav som er fastsette i eller i tråd med lov eller forskrift, men der tilsynsorganet finner grunn til å påpeke betringspotensial

2. Omtale av verksemda - spesielle forhold

Sunndal kommune ligger på Indre Nordmøre i Møre og Romsdal fylke. Kommunen har omlag 7.200 innbyggarar. Pr. 01.01.2016 var det 36 personar med utviklingshemming over 16 år som fekk helse- og omsorgstenester frå Sunndal kommune.

Sunndal kommune har ei habiliteringsavdeling som er organisatorisk plassert under pleie- og omsorgsleiar. Avdelinga skal yte tenester heime hos brukarane, dagtilbod ved Øran aktivitetshus og avlastning i kommunal bustad. Habiliteringsavdelinga er delt i tre avdelingar med eigne avdelingsleiarar. Den eine avdelingsleiaren har ansvar for bebuarar i Ringveien, Storøra og Keila. Den andre avdelingsleiaren har ansvar for Drivatunet, Auragata, avlastning i kommunal bustad, dagtilbod og nattevakttenesta til alle brukarane i avdelinga. Det er ein eigen dagleg leiar for Øran Aktivitetshus.

Det er ikkje stadlege leiarar i kvart enkelt bufellesskap. Alle brukarane skal ha primærkontakt og ein fagansvarleg for sine tenester.

Pleie- og omsorgsleiar er verksemdsleiar med ansvar for legemiddelhandteringa.

Kommunen har Compilo (tidlegare Kvalitetslosen) som elektronisk styringssystem. Kommunen nyttar Gerica som dokumentasjonssystem for tenestene. Det blir brukt e-link mellom kommune, fastleger og helseføretak. Leiarar og miljøterapeutane har tilgang.

I 2015 blei det satt i gang eit forbetringsarbeid i forhold til saksbehandling og tenestetildeling i pleie- og omsorgstenesta. Frå nyttår 2016 blei prosessen med å samle all saksbehandling og tenestetildeling i ei fagavdeling satt i verk, og det er oppretta to saksbehandlingsstillingar for å løyse desse oppgåvene. Overtaking av sakshandsamingsoppgåvene frå dei enkelte avdelingane overførast gradvis til fagavdelinga og etter plana skal oppgåvene frå habiliteringsavdelinga inn frå hausten 2016. I samband med den nye organiseringa er det utarbeidd nye rutinar for saksbehandling. Det er også planlagt at dei tilsette i fagavdelinga skal starte på vidareutdanning i saksbehandling og tenesteyting hausten 2016.

Kommune har i tillegg planlagt å gjennomføre eit forbetringsarbeid i habiliteringsavdelinga, og det skal til hausten dannas ei intern arbeidsgruppe med leiarar, rådgivar, tillitsvalde og verneombod. Utgangspunktet for arbeidet skal være behova til brukarane og det skal sjåast nærmare på organiseringa av arbeidet, samt leiinga av avdelingane.

Gjennomføring
Systemrevisjonen omfatta følgjande aktivitetar:

Revisjonsvarsel blei sendt ut 14.04.2016 . Oversikt over dokument som verksemda har sendt over i samband med tilsynet, er gitt i kapitlet «Dokumentunderlag».

Opningsmøtet blei halde den 14.06.2016.

15 personar blei **intervjua**. 10 tenesteytarar, 4 brukarar og 1 representant for brukarar.

Sluttmøtet blei halde den 16.06.2016.

3. Kva tilsynet omfatta

Systemrevisjonen omfatta undersøking av om Sunndal kommune gjennom systematisk styring og leiing sikrar at personar over 18 år med utviklingshemming, og som bur i eigen eigd eller leigd bustad, får forsvarlege helse- og omsorgstenester.

Fylkesmannen har undersøkt om kommunen legg til rette for at personar med utviklingshemming får personleg assistanse i form av:
- tilsyn og bistand til å ivareta eigenomsorg
- bistand til aktivisering
- opplæring i dagleglivets gjeremål, personleg stell og eigenomsorg

Vidare har Fylkesmannen undersøkt om kommunen legg til rette for at personar med utviklingshemming får:
- helsetenester i heimen
- tilgang til medisinsk undersøking, utgreiing og behandling

Det har også inngått i tilsynet å undersøke om kommunen legg til rette for
- at brukarane får medverke i tenesteutøvinga
- samhandling internt
- samarbeid med fastlege og spesialisthelsetenesta

Som del av tilsynet er det også undersøkt om kommunen innhentar politiattest ved tilsetting av personell.

4. Funn

Avvik 1: Sunndal kommune sikrar ikkje forsvarleg gjennomføring av personleg assistanse til personar med utviklingshemming

Avvik frå følgjande krav frå styresmaktene:

Hol. § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav b, jf. §§ 4-1, 3-4, 5-4, kapittel 8, pbrl. §§ 2-1a, 3-1 til 3-3 og 3-5, jf. hol. §§ 2-2, 3-1 tredje ledd, 3-10 og internkontrollforskriften §§ 3, 4 og 5.

Avviket byggjer på følgjande:

Gjennomføring av tenesteyting og brukarmedverknad:

Vedtak:

- Vedtak om praktisk bistand og personlig assistanse, jf. § 3-2 nr. 6 bokstav b, er lite presise og/eller av gamal dato
- Der IPLOS-kartlegging viser endring i behov for personbistand, følgjes det ikkje alltid opp med vedtak om endring av tenestetilbod. IPLOS-kartlegging blir ikkje gjort saman med brukar eller brukar sin representant
- Vedtak om praktisk bistand og personlig assistanse blir sendt til brukar. Informasjonen i vedtak er ikkje tilpassa den enkelte brukar. Det blir ikkje alltid sendt kopi av vedtak til brukar sin representant
- Nav gjer vedtak om støttekontakt. Det er ikkje rutine for samarbeid mellom nav og habiliteringsavdelinga om tildeling av støttekontakt. Vedtaka sendast direkte frå nav til brukar, utan at habiliteringsavdelinga, verje eller pårørande vert kjent med innhaldet. Støttekontakttilbodet er ikkje koordinert med resten av hjelpetilbodet

Tenesteutføring:

- Det blir ikkje alltid leigd inn ekstra personell dersom ein brukar har behov for auka tenester. I intervju kom det fram at dersom ein brukar i ei periode har behov for meir tenester, fører det til at andre brukarar får mindre bistand enn det som går fram av deira sitt vedtak, utan at det blir fatta vedtak om reduksjon av tenester
- Planer og rutinar for tenesteutøvinga er ikkje alltid kjent for dei tilsette. Endringar i brukar sine behov for tenester blir ikkje alltid registrert og gjort kjent for tenesteytarane
- Brukarar som ikkje vil være med på fellesaktivitetar, får ikkje alltid komme seg ut på anna aktivitet i staden. Årsaka til dette er at det då ikkje er tilstrekkeleg med personell att i bufellesskapet til dei andre brukarane, sjølv om dei har vedtak om 1:1 bemanning
- Det går ikkje fram av dokumentasjon eller journal når og korleis vedtak om nødvendig tilsyn på natt skal gjennomførast
- Kommunen har berre ei ambulerande nattevakt for alle brukarane i habiliterings-tenesta. Det er ikkje gjort greie for korleis naudsynt tilsyn skal gjennomførast om natta. Det er ikkje alltid personell med tilstrekkeleg kompetanse og kjennskap til brukarane som gjennomfører tenesteytinga. Dersom det oppstår situasjonar som nattevakt ikkje klarer å løyse sjølv, skal personell frå andre deler av pleie- og omsorg

tilkallast. I intervju kom det fram at det er uklart kva personell som kan tilkallast når. Uavhengig av kva personell som tilkallast, må den då gå i frå sin arbeidsplass

Medverknad:

- Det er ikkje avklart om brukar har evne til å medverke sjølv, ønskjer hjelp av representant eller må være representert i planlegging, vedtaksutforming og gjennomføring av tenestetilbodet
- Mål for tenesteutøvinga vert ikkje alltid utarbeidd i samarbeid med brukar og/eller representanten til brukar
- Brukar si arbeidsgruppe endrar/justerer habiliteringsplan, dagsplan og vekeplan, utan at brukar eller representanten er til stades eller på anna måte får medverke
- Kommunen har ikkje rutinar for evaluering av tenesta saman med brukar og/eller representanten til brukar
- Ein av brukarane blir nekta tilgang til tidlegare tilgjengeleg hjelpemiddel. Av journal og av intervju kjem det fram at brukar har etterlyst hjelpemidlet fleire gonger. Det er ikkje dokumentert kven som har teke avgjerda og kva vurderingar som er gjort.
- Mange brukarar får servert fellesmåltid/«heilpensjon» eller ferdig tillaga måltid. Hos enkelte brukarar blir middag laga til om ettermiddagen/kvelden dagen før. Det er ikkje dokumentert om løysningane er valgt etter brukar sitt ønskje. I intervju kom det fram at ein brukar ønskjer selskap under middag for å auke trivsel og appetitt

Journalføring:

- Ikkje all relevant informasjon om gjennomført bistand vert dokumentert fortløpande. Kommunen har ikkje rutinar for dokumentasjon av personleg assistanse og opplæring etter helse- og omsorgstenestelova § 3-2 nr. 6 bokstav b
- Det er stor variasjon på kva som vert registrert og kor det vert registrert (i perm som ligg i bustaden, i Gerica eller i nattevaktsbok). Dei tilsette er usikre på kva opplysningar som skal skrivast ned

Kompetanse:

- I intervju kom det fram at tenesteytarar kan bli satt i arbeid hos brukarar utan tilstrekkeleg kunnskap om brukaren
- Det er ikkje gjort kartlegging av kva for kompetanse, kunnskap og ferdigheiter dei tilsette treng for å gje den einskilde brukar helse- og omsorgstenester ut i frå individuelle behov
- Av dokumentasjon går det ikkje fram at det er gjort individuell vurdering av den enkelte tenesteyter sin kompetanse, sett ut i frå oppgåva sin art, formelle og reelle kvalifikasjonar
- Dei tilsette har ikkje fått tilstrekkeleg opplæring til å tilpasse informasjon og kommunikasjon til den enkelte brukar
- Kommunen planlegg ikkje og sett ikkje kompetansetiltak/opplæringstiltak ut i frå kvalifikasjonane til den einskilde tilsette
- Det er ikkje lagt til rette for systematisk rettleiing av dei tilsette
- Det er ikkje sett av tid til at alle tenesteytarane rundt ein brukar kan samlas for faglege diskusjonar om tenesteytinga

- Ikkje alle tenesteytarar har grunnleggande kunnskap om målretta miljøarbeid og om utviklingshemming generelt. Kommunen er kjent med at dei ikkje har slik kompetanse
- Det går fram av strategisk kompetanseplan at kommunen har som mål at alle tilsette i habiliteringsavdelinga skal gjennomføre SOR sine e-læringskurs «Mangfold og muligheter». Kommunen har ikkje stilt krav til dei tilsette om at dei skal gjennomføre kursa. Det er heller ikkje ei konkret plan for korleis kommunen skal nå målet

Styring:

- Leiinga kontrollerer ikkje om dei tilsette følgjer rutinar eller om rutinar fungerer som dei skal
- Meldingar om avvik blir ofte berre fylgt opp ved at leiar gir beskjed om at meldar må syte for at praksis blir endra. Leiar følgjer ikkje opp om endringa faktisk blir gjort eller korleis den blir gjort
- Dei tilsette melder ikkje systematisk ifrå om svikt og manglar ved planleggingа og gjennomføringa av personleg assistanse
- Dei tilsette har ikkje fått tilstrekkelig opplæring i kva som skal meldast som avvik i kommunen sitt kvalitetssystem. Ikkje alle tilsette kan nytte Compilo som meldeverktøy
- Det ligg ikkje føre politiattester for alle som arbeider åleine med personar med utviklingshemming i kommunen

Kommentar:

Det at kommunen ikkje har eit forsvarleg system som sikrar forsvarleg kartlegging av behov for og gjennomføring av personleg assistanse, er i strid med helse- og omsorgstenestelova § 4-1 og medfører ein uakseptabel stor risiko for svikt i tenesteutøvinga. Personleg assistanse omfattar praktisk bistand, opplæring og støttekontakt, og er tenester som kommunen pliktar å tilby etter helse- og omsorgstenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav b, til dei som har rett på det etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1a.

Dersom kommunen ikkje systematisk sikrar at sakshandsamingsreglane blir følgd, er det fare for at tenestetilbodet til brukarane ikkje blir endra i samsvar med endringar i behov, og dei vil ikkje få den rettstryggleiken dei har krav på. Godt spesifiserte, skriftlege vedtak med grunnlag i konkrete og individuelle vurderingar av den enkelte brukar sine behov, skal leggje grunnlag for kva slags tenester brukarane får. Det er også viktig at sakshandsamingsreglane blir følgde slik at vedtaka kan etterprøvast og gje brukarane, eventuelt representantar for brukarane, moglegheit til å klage.

Etter pasient- og brukerrettighetsloven § 3-1 første og andre ledd har pasient og brukar rett til å medverke både ved utforming og ved utøving av helse- og omsorgstenester. Det inneber at brukarane skal gis moglegheit til å bidra i planlegging, utforming, utøving og evaluering av sine tenester.

Brukarmedverknad inneber ein eigenaktivitet som legg til grunn at brukar har visse ferdigheiter til å utøve sjølvråde. Kommunen må derfor legge til rette for at personer med utviklingshemming får tilrettelagt informasjon, slik at den enkelte kan bidra ut frå sine ferdigheiter, både i saksbehandlingsprosessar og ved gjennomføring av helse- og omsorgstenester. Det går også fram av pasient- og brukerrettighetsloven § 3-1 første ledd, at forma på medverknaden skal tilpassast den enkelte si evne til å gje og få informasjon. Det er vidare eit krav om at informasjon til brukarar skal tilpassast den enkelte sine føresetnadar og

gis på ein omsynsfull måte, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 3-5. Den tilsette skal så langt det er mogleg sikre at informasjonen er forstått og opplysningar om informasjon som er gitt skal dokumenterast i bruker sin journal. Når det gjeld kommunen sitt ansvar for informasjon til brukarar, er dette også nedfelt i helse- og omsorgstenestelova § 4-2 a.

Kommunen har etter helse- og omsorgstenestelova § 3-4 plikt til å legge til rette for samhandling mellom ulike deltenester internt i kommunen og med andre tenesteytarar, der det er naudsynt for å tilby tenester etter helse- og omsorgstenestelova. Organiseringa med støttekontakttenesta frå Nav-kontoret har ikkje sikra dette.

For å legge til rette for forsvarlege tenester, skal kommunen også sikre tilstrekkeleg fagkompetanse i tenesta. Kommunen har etter helse- og omsorgstenestelova § 8-1 plikt til å medverke til undervisning og praktisk opplæring av helsepersonell, inkludert vidare- og etterutdanning. Vidare er kompetanse eit sentralt element i internkontrollen, jf. forskrift om internkontroll i helse- og omsorgstenesta (internkontrollforskrifta) § 4 andre ledd bokstav c.

For å sikre tryggleiken til brukarane, skal kommunen ved tilbod om stilling eller oppdrag for tilsette som skal yte helse- og omsorgstenester til personar med utviklingshemming, krevje politiattest, jf. helse- og omsorgstenestelova § 5-4. Dette gjeld også i høve til vikarar og praksisplassar.

Avvik 2: Sunndal kommune yter ikkje forsvarlege helsetenester i heimen til personar med utviklingshemming

Avvik frå følgjande krav frå styresmaktene:
Hol. § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav a, jf. §§ 4-1, 3-4, 5-4 og kapittel 8, pbrl. §§ 3-1 til 3-3 og 3-5, helsepersonelloven § 16, journalforskrifta, forskrift om legemiddelhåndtering §§ 4 og 7, hol. § 3-1 tredje ledd, jf. internkontrollforskriften §§ 3-5.

Avviket byggjer på følgjande:

Vedtak og avtalar:

- Det er ikkje gjort vedtak om helsetenester, jf. § 3-2 nr. 6 bokstav a, for dei som får helsetenester i heimen
- Det ligg ikkje føre avtaler mellom bruker/representant for bruker og kommunen om overtaking av ansvar for medisinering. I intervju kom det fram at tenesteytarane i enkelte høve er usikre på kva legemiddel brukar sjølv skal administrere, og kva kommunen skal administrere

Medverknad:

- Det er ikkje avklart om brukar er samtykkekompetent på området, eller om han vil ha ein representant til å medverke for seg i planlegging og gjennomføring av eigenomsorg og tilsyn

Kompetanse:

- Det er ikkje gitt skriftlige retningslinjer om kva slags kompetanse tilsette skal ha for å utføre oppgåver med legemiddelhandtering

- Det blir ikkje gjort ei vurdering av om det enkelte personell har tilstrekkelig kompetanse til å dele ut ferdig klargjorte legemidlar før dei får tildelt dette som oppgåve
- Ikkje alle tilsette med fullmakt til å levere ut legemiddel, har tilstrekkeleg kompetanse til å vurdere eventuelle verknader og biverknader av legemiddel
- Ikkje alle tilsette har tilstrekkeleg kunnskap om dei aktuelle sjukdommane som brukarane har, slik at dei vil kunne vere i stand til å vurdere brukaren sin helsetilstand
- Det gis ikkje systematisk opplæring i førstehjelp. Det ligg ikkje føre dokumentasjon på at alle tilsette har førstehjelpskurs, eller kurs av nyare dato
- Ikkje alle tilsette som arbeider med personar som har epilepsi, har fått opplæring i å yte hjelp ved epileptiske anfall
- Ein brukar som alltid skal ha nødvendige legemiddel tilgjengeleg, har ikkje alltid hatt det
- Det er ikkje gjort kartlegging av kva for kompetanse, kunnskap og ferdigheiter dei tilsette treng for å gje den einskilde brukar helse- og omsorgstenester ut i frå individuelle behov
- Av dokumentasjon går det ikkje fram at det er gjort ei individuell vurdering av den enkelte tenesteyter sin kompetanse, sett ut i frå oppgåva sin art, formelle og reelle kvalifikasjonar
- Det er ikkje lagt til rette for å rettleie dei tilsette på ein systematisk måte
- Vikarar og nye tilsette vert ikkje alltid gjort kjent med kva slags helseforhold som skal følgjast opp, og korleis det skal rapporterast og dokumenterast
- Av intervju kom det fram at dei hadde mangelfull kunnskap om nye brukarar og at det ikkje var klare prosedyrar for korleis helseforholda skal rapporterast og dokumenterast. Til dømes vart epilepsiskjema som oftast ført i permen til brukar i bustaden, og av og til også lagt inn i Gerica, og i enkelte høve begge stader

Tjenester:

- Det blir ikkje alltid leigd inn ekstra personell dersom ein brukar har behov for auka tenester. I intervju kom det fram at dersom ein brukar i ei periode har behov for meir tenester, fører det til at andre brukarar får mindre bistand, utan at det blir fatta vedtak om reduksjon av tenester
- Det er ikkje nattevakt fast til stades i bustadane til brukarane. Kommunen har ei ambulerande nattevakt for alle brukarane i habiliteringstenesta. Av dokumentasjon og i intervju kom det fram at det ikkje alltid er personell med tilstrekkeleg kompetanse som gjennomfører tenesteytinga. Ingen av nattevaktene har formell helsefagleg kompetanse. I intervju kom det fram at det er uklart kva personell som kan tilkallast når. Uavhengig av kva personell som tilkallast, må den då gå i frå sin arbeidsplass
- Ein brukar har blitt feilmedisinert over fleire dagar, og det vart først oppdaga når han vart dårleg. Melding om avvik førte ikkje til endringar i rutinane
- Av dokumentasjon og i intervju går det fram at kommunen ikkje i tilstrekkeleg grad har vurdert om brukar faktisk er i stand til å nytte tryggleiksalarm ved akutt behov for bistand
- Planer og rutinar for tenesteutøvinga er ikkje alltid kjent for dei tilsette
- Dei tilsette har ikkje fått tilstrekkeleg kunnskap til å tilpasse informasjon og kommunikasjon til dei enkelte brukarane ut i frå forutsetningane deira
- Brukar sine behov for tenester blir ikkje alltid registrert og gjort kjent for tenesteytarane

- Det ligg ikkje føre politiattester for alle som arbeider åleine med personer med utviklingshemming i kommunen

Dokumentering:

- Ikkje all relevant informasjon om gjennomførte helsetenester vert dokumentert fortløpande
- Det er stor variasjon på kva som vert registrert og kor det vert registrert (i perm som ligg i bustaden, i Gerica eller i nattevaktsbok). Dei tilsette er usikre på kva opplysningar som skal skrivast ned

Styring:

- Leiinga kontrollerer ikkje om dei tilsette fylgjer rutinar, eller om rutinar fungerer som dei skal
- Av intervju kom det fram at det ikkje førast løpande kontroll med at utdeling av legemiddel utførast som bestemt. Det førast heller ikkje løpande kontroll med dokumentasjon av utdelinga
- Kommunen har ikkje utarbeidd prosedyrar for å vurdere risikoområder i legemiddel-handteringa. Det er heller ikkje gjennomført ei slik risikovurdering
- Meldingar om avvik blir ofte berre fylgt opp ved at leiar gir beskjed om at meldar må syte for at praksis blir endra. Leiar fylgjer ikkje opp om endringa faktisk blir gjort, eller korleis den blir gjort
- Av intervju kom det fram at ikkje alle avvik vart analysert med tanke på å forbetre rutinar og praksis for legemiddelhandteringa
- Dei tilsette melder ikkje systematisk i frå om svikt og manglar ved planlegginga og gjennomføringa av personleg assistanse
- Dei tilsette har ikkje fått tilstrekkelig opplæring i kva som skal meldast som avvik i kommunen sitt kvalitetssystem. Ikkje alle tilsette kan nytte Compilo som meldeverktøy.
- Fullmakt til legemiddelhandtering gjeld frå 01.03.2016, men i kommunen sine rutinar blir det vist til ein oppheva lovheimel (forskrift oppheva i 2008 og lov oppheva i 2012)

Kommentar:

I tilsynet kom det fram at mange av brukarane fekk helsehjelp i heimen, utan at det var gjort vedtak om det, i strid med kravet i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-7. Dette gjaldt særleg handtering av legemiddel.

Tildeling av oppgåver knytt til legemiddelhandtering må skje etter ei konkret vurdering av kvalifikasjonane til personen som delegerast oppgåva, jf. helse- og omsorgstenesteloven kapittel 8 og legemiddelforskrifta § 4. Utilstrekkeleg kunnskap hos tilsette om verknader og biverknader av legemidlar, er eit kjent risikoområde i helseoppfølging. Særlig gjeld dette oppfølging av den enkelte sin legemiddelbehandling over tid, der ein kritisk faktor er om tilsette har faglige føresetnadar til å oppdage helsesvikt som kan være relatert til legemiddelbehandling. Dei tilsette må være i stand til å kunne vurdere om det skjer forandringar i brukar sin helsetilstand, som kan henge saman med legemiddelbehandlinga og eventuelt forandringar av denne. For å kunne følgje med på og å rapportere om dette, må dei tilsette som yter daglig omsorg for brukaren være kjent med brukaren sin helsetilstand, sjukdommar og legemidla sine verknader og viktige biverknader. Journalen må gje ei

oversiktleg og samla framstilling av brukaren sin aktuelle helsetilstand, kva som særlig skal følgjast opp, både når det gjelder legemiddelbehandling og andre tiltak, jf. journalforskrifta.

Kommunen må syte for at tilsette som yter tenester i heimen hos brukarar med sjukdommar som raskt kan forverre seg, er i stand til å identifisere aktuelle symptom, og vite kva som må settast i verk av tiltak, jf. helsepersonelloven § 16 og helse- og omsorgstenesteloven § 4-1. Det kan også oppstå ulike akutte situasjonar som krev rask behandling/førstehjelp frå tilsette, til dømes brannskader, sårskadar (skjærer seg), tilløp til kveling (stor matbit i luftrøret), hjertestans og epilepsianfall. Tilsette må derfor ha hatt opplæring i førstehjelp (inkludert hjerte/lungeredning) og være kjent med kva dei skal gjere dersom det oppstår situasjonar som krev akutt legehjelp.

5. Vurdering av styringssystemet i verksemda

Det er kjent at kommunale helse- og omsorgstenester til personar med utviklingshemming er eit område der det er stor fare for svikt, fordi brukarane sjølve ofte ikkje klarar å ivareta sine rettigheiter, melde frå om manglar i tenesta eller om at dei har endra behov for tenester. Det er difor særleg viktig at kommunen si leiing sørgjer for å sikre desse tenestene. Konsekvensane av manglar i tenesta kan være alvorlege og føre til redusert livskvalitet, eller unødig liding om somatisk eller psykisk sjukdom ikkje blir fanga opp, eller blir behandla feil. Kravet om internkontroll inneber at kommunen si leiing har ansvar for å sikre etterleving av helse- og omsorgslovgivinga, gjennom systematisk styring og kontinuerleg forbetringsarbeid.

Fylkesmannen vurderer at Sunndal kommune sitt styringssystem ikkje systematisk sørgjer for å sikre at tenestene som ytes er forsvarlige. Kommunen har ikkje eit system som sikrar at brukarane til ei kvar tid har tilstrekkeleg og rett teneste. Det er ein gjennomgåande svikt i styringssystemet ved at det manglar vedtak, eller er manglar ved vedtaka til brukarane/ pasientane eller at dei ikkje får tenester i samsvar med vedtaka. Vidare er det ein gjennomgåande svikt ved at kommunen ikkje systematisk syter for at alle tilsette har tilstrekkeleg kunnskap og ferdigheiter til å gje dei enkelte brukarane forsvarlege helse- og omsorgstenester. Det er også ein gjennomgåande svikt at kommunen ikkje syter for at brukarane/pasientane systematisk blir tatt med på planlegging og forbetring av tenestene. Det er heller ikkje gjennomført analyser av risiko- og sårbarheit på områda for tilsynet. Det at leiinga ikkje har rutinar for å kontrollere og/eller evaluere fagleg forsvarlegheit i tenesteytinga, er også ein gjennomgåande svikt i internkontrollen.

6. Regelverk

Følgjande lover og forskrifter blir lagt til grunn ved tilsynet:

- Lov 30. mars 1984 om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten m.m.
- Lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.
- Lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter
- Lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v.
- Forskrift av 3. april 2008 om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp
- Forskrift av 27. juni 2003 om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene
- Forskrift av 21. desember 2000 om pasientjournal
- Forskrift av 20. desember 2002 om internkontroll i sosial- og helsetjenesten
- Forskrift av 1. juli 2015 om IKT-standarder i helse- og omsorgstjenesten

7. Dokumentunderlag

Dokumentasjon frå verksemda knytt til den daglege drifta og andre viktige forhold som blei send over da revisjonen blei førebudd:

- Delegeringsreglement utdrag K.sak 53-12 – generelt – særskilt pleie- og omsorg
- Kvalitetshandbok Sunndal kommune overordna
- Organisasjonskart PLO – overordna
- Presentasjon habilitering heimeside
- Risikoanalyser gjennomført 2014-2015
- Strategisk kompetanseplan 2016 – 2020 med saksframlegg
- Nylig gjennomført omorganisering
- Søknad og godkjenning av tariffavtale for perioden 04.01.2016 – 12.09.2016
- Samarbeidsavtale med Møre og Romsdal fylkeskommune Tannhelsetenesta
- Samarbeidsavtale om ferie og fritidsordning med budsjett 2016
- Ledsagerbevis
- Delegerte oppgåver til habiliteringsavdelinga
- Prosedyre for politiattest oppfølging nytilsette
- Prosedyre samtykke – samtykkekompetanse
- Prosedyre legemiddelhandtering – multidose
- Prosedyre habilitering – div. områder
- Prosedyre ved bruk av tvang
- Prosedyre ved bruk av sakbehandlingssystemet Gerica
- Skjema avgjerd om manglande samtykkekompetanse i forhold til nødvendig helsehjelp
- Skjema for avtale om disponering av trygdemidlar
- Skjema for bokføringsbilag uttak frå og innskudd i bank
- Skjema om fornying av vedtak som inneber bruk av tvang og makt overfor enkeltpersoner med psykisk utviklingshemming
- Skjema melding om skadeavvergande tiltak i naudsituasjonar
- Skjema for søknad om dispensasjon frå utdanningskravet
- Registringsskjema for opplæring
- Avvik februar, mars og april Habilitering
- Namneliste tilsette i Habiliteirng
- Hovudplan bemanning – turnus pr. 20.06.2016
- Oversikt gitte fullmakter legemiddelhandtering
- Kartleggingsskjema for legemiddelhandtering
- Namneliste brukarar
- 23 vedtak om tenester
- Dags- og vekeplanar for enkelte av brukarane
- 2 klagesaker
- Namneliste tilsette siste 2 år med vandelsattest

Dokumentasjon som blei gjennomgått under revisjonsbesøket:

- Stikkprøver i brukarane sine elektroniske journalar
- Registreringar i Compilo
- Vedtak om støttekontakt

Korrespondanse mellom verksemda og Fylkesmannen:

- Varsel om tilsyn med kommunale helse- og omsorgstenester til personar med utviklingshemming i Sunndal kommune, datert 14.04.2016
- Tilbakemelding frå Sunndal kommune om kontaktperson for tilsynet, datert 24.04.2016
- Oversending av dokumentasjon frå Sunndal kommune pr e-post og brev den 29.04.2016
- Oversending av kartleggingsskjema for legemiddelhandtering frå Sunndal kommune pr. e-post den 13.05.2016
- Program for tilsynet frå Fylkesmannen, datert 02.06.2016

8. Deltakarar ved tilsynet

Tabellen under gir ei oversikt over deltakarane på opningsmøte og sluttmøte, og over kva personar som blei intervjua.

Namn	Funksjon / stilling	Opningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Unni W. Brevik	Avdelingsleder	X	X	X
Anne Marie Haarberg	Miljøterapeut	X		
Linn F. Hagen	Daglig leder dagtilbod	X		X
Siv Thorvik Furu	Avdelingsleder	X	X	X
Nina Larsen Romfo	Miljøterapeut	X		
Unni Kjærvik	Miljøterapeut	X		
Malin Eidsør Stolsmo	Miljøterapeut	X		
Jorunn Holen	Miljøarbeidar	X	X	X
Tove Nyheim	Miljøarbeider		X	X
Marie Ange Bergslid	Miljøarbeider		X	X
Lillian Fjærli Neergaard	Miljøarbeider		X	
Anne Berit L. Vullum	Pleie- og omsorgssjef	X	X	X
Randi Dyrnes	Påtroppande rådmann	X		
Per Ove Dahl	Rådmann		X	X

Frå tilsynsorganet deltok:
Janne Bjørsnøs, sosiolog, revisjonsleiar
Greta Irene Hanset, sjukepleiar, revisor
Eilin Reinaas, jurist, revisor

OS 23/16

Sunndal kommune
Pleie- og omsorgstjenesten

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Postboks 2520
6404 MOLDE

Janne Bjørsnøs

Deres ref:	Vår ref	Saksbehandler	Direktetelefon	Dato
2016/2205/JABJ/730	2008/1138-21	Anne Berit Vullum	71 68 96 19	22.08.2016

Tilbakemelding - Foreløpig rapport fra tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming

Vedlagt følger tilbakemelding på foreløpig rapport fra tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming.

Ta kontakt hvis det er noe som er uklart vedrørende tilbakemeldingene.

Med hilsen

Anne Berit Vullum
pleie- og omsorgssjef

Vedlegg
1 Tilbakemelding midlertidig rapport Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Kopi til:
Britt Iren Bæverfjord
Randi Borghild Dyrnes
Siv Thorvik Furu
Unni Wærnes Brevik

Postadresse	Besøksadresse	Telefon	Bank
Ringvegen 13, 6600 Sunndalsøra	Ringvegen 13	71 68 96 00	4202.59.12564
E-post:	**Internett**	**Telefaks**	**Org.nr**
post@sunndal.kommune.no	www.sunndal.kommune.no	71 69 96 01	964 981 604

Tilbakemelding midlertidig rapport Fylkesmannen i Møre og Romsdal

9. august 2016 07:40

		Innspill
Avvik 1:	**Sunndal kommune sikrer ikke forsvarlig gjennomføring av personlig assistanse til personer med utviklingshemming** Avvik fra følgende krav fra styresmaktene: Hol. §3-2 første ledd nr. 6 bokstav b, jf. §§ 4-1, 3-4, 5-4, kapittel 8, pbrl. §§ 2-1 a, 3-1 til 3-3 og 3-5, jf hol. §§ 2-2, 3-1 tredje ledd, 3-10 og internkontrollforskriften §§ 3, 4 og 5.	
	Gjennomføring av tjenesteyting og brukermedvirkning:	
Vedtak:	• Vedtak om praktisk bistand og personlig assistanse er lite presise og/eller av gammel dato	
	• IPLOS kartlegging viser endring i behov for personbistand; følges det ikke alltid opp med endring av tjenestetilbud. IPLOS kartlegging utføres ikke i samarbeid med bruker/ brukers representant.	Vår praksis er at det fattes nye vedtak når IPLOS kartleggingen viser vesentlige endringer. Ved små endringer justeres tiltak i det daglige, ikke vedtak.
	• Vedtak om praktisk bistand og personlig assistanse sendes bruker. Informasjonen i vedtaket er ikke tilpasset den enkelte bruker. Det blir ikke sendt kopi til brukes representant.	Vi sender som hovedregel kopi til brukers representant, men mulig at det har forekommet enkelte avvik fra dette. Dette er ikke vår vanlige praksis.
	• Nav gjør vedtak om støttekontakt. Det er ikke rutine for samarbeid mellom nav og habiliteringsavdelingen om tildeling av støttekontakt. Vedtakene sendes direkte fra nav til bruker, uten at habiliteringsavdelingen, verge eller pårørende blir kjent med innholdet. Støttekontakttilbudet er ikke koordinert med resten av hjelpetilbudet.	
Tjenesteutføring:	• Det leies ikke alltid inn ekstra personell dersom en bruker har behov for økte tjenester. I intervju kom det fram at dersom en bruker i en periode har behov for mer tjenester, fører det til at andre brukere får mindre bistand enn det som framgår av deres vedtak, uten at det fattes vedtak om reduksjon av tjenester	Vi kjenner oss ikke igjen i at dette foregår over tid. Dette kan skje dersom det oppstår akutte situasjoner. I utgangspunktet er ressursene tillagt bofellesskapene større en det som reflekteres i timer tildelt i vedtak. Dette fører til at det er rom for mindre omdisponeringer i hverdagen uten at bruker får mindre bistand enn det som er tilkjent i vedtaket.
	• Planer og rutiner for tjenesteytingen er ikke alltid kjent for de ansatte. Endringer i brukernes behov for tjenester blir ikke alltid registrert og gjort kjent for tjenesteyter.	Vi mener at planer og rutiner for tjenesteyting er gjort kjent både elektronisk via Gerica og permer. Mulig at vikarer ikke er like kjent med dette, men de skal kunne kontakte andre ansatte som er kjent med dette. Informasjon er tilgjengelig for ansatte, og det er mulig å finne fram til informasjon som en trenger for å yte tjenester.
	• Brukere som ikke vil være med på fellesaktiviteter, får ikke alltid komme seg ut på annen aktivitet i stedet. Årsaken til dette er at det da ikke er tilstrekkelig med personell igjen i bofellesskapet til de andre brukerne, selv om de har vedtak om 1:1 bemanning.	Det er uklart for oss om dette gjelder planlagte aktiviteter via ferie- og fritid, dag tilbud eller sporadiske fellesaktiviteter på kveld eller helg. Det er i utgangspunktet rammer for gjennomføring av ferie- og fritid aktiviteter tilpasset den enkelte.
	• Det går ikke fram av dokumentasjon eller journal når og hvordan vedtak om nødvendig tilsyn på natt skal gjennomføres	
	• Kommunen har bare en ambulerende nattevakt for alle brukerne i habiliteringstjenesten. Det er ikke gjort greie for hvordan nødvendig tilsyn skal gjennomføres om natten. Det er ikke alltid personell med tilstrekkelig kompetanse og kjennskap til brukerne som gjennomfører tjenesteytingen. Dersom det oppstår situasjoner som nattevakt ikke klarer å løse selv, skal personell fra andre deler av pleie- og omsorg tilkalles. I intervju kom det fram at det er uklart hvilket personell som kan tilkalles når. Uavhengig av hvilket personell som tilkalles, må den da forlate sin arbeidsplass.	I utgangspunktet er det hjemmesykepleien som tilkalles; de server alle hjemmeboende i kommunen. I et bofellesskap er det organisert slik at en sykehjemsavdeling i tilslutning til det aktuelle bygget har tilsynet. Dette er konkretisert i våre prosedyrer, og ansatte er informert. Den nattevakten som forlater egen avdeling, samordner seg med nattevakt i tilknyttet avdeling, slik at alle pasienter/ beboere er ivaretatt.
Medvirkning:	• Det er ikke avklart om bruker har evne til å medvirke selv, ønsker hjelp av representant eller må være representert i planlegging, vedtaksutforming og gjennomføring av tjenestetilbud.	
	• Mål for tjenesteytingen blir ikke alltid utarbeidet i samarbeid med bruker og/ eller representant for bruker	
	• Bruker sin arbeidsgruppe endrer/ justerer habiliteringsplan, dagsplan og ukeplan uten at bruker eller representant til bruker er tilstede og medvirker	
	• Kommunen har ikke rutiner for evaluering av tjenesten sammen med bruker og/ eller representant til bruker	
	• En av brukerne blir nektet tilgang til tidligere tilgjengelige hjelpemidler. Bruker har etterlyst hjelpemidlet flere ganger. Det er ikke dokumentert hvem som har tatt avgjørelsen og hvilke vurderinger som er gjort.	Hjelpemidler: Vår praksis er at dette dokumenteres i Gerica. Det er ergoterapeut sammen med fagansvarlig som tar beslutninger rundt dette, som regel i dialog med bruker. Det gjøres flere forsøk sammen med bruker for å finne løsninger, før et hjelpemiddel fjernes. Vi har gått gjennom Gerica, og ser at både vurderinger og ansvarlige er dokumentert på brukere hvor hjelpemidler har blitt tilbaketrukket. Det er derfor uklart hva dette punktet gjelder.

		Hvis det er ønskelig kan utskrift av Gerica ettersendes.
	• Mange brukere får servert fellesmåltid (Helpensjon) eller ferdig tillaget måltid. Hos enkelte brukere blir middag laget til om ettermiddagen/ kvelden dagen før. Det er ikke dokumentert om løsningene er valgt etter bruker sitt ønske. *I intervju kom det fram at en bruker ønsker selskap under middag for å øke trivsel og appetitt*	Måltid: Vi har ett *bofellesskap med felles måltid; helpensjon er et mulig tilbud. Hver enkelt* beboer og/ eller pårørende er forespurt om de ønsker å ta del i dette tilbudet. Vi kjenner oss ikke igjen i dette, da fellesmåltid og middagsombringing er avklart og fattet i vedtak . Andre organiserte fellesmåltider er avtalt på husmøter med beboere. Dette er til gunst for beboere med ønske om sosial kontakt under måltidene.
Journalføring:	• Ikke all relevant informasjon om gjennomført bistand blir fortløpende dokumentert: Kommunen har ikke rutiner for dokumentasjon av personlig assistanse og opplæring etter helse- og omsorgstjenesteloven §3-2 nr. 6 b	Praksis i forhold til dokumentasjon i Sunndal kommune er at kun det som avviker fra det planlagte/ det normale eller vedtak skal dokumenteres. Dette for å skape oversiktlighet i pasientjournal.
	• Det er stor variasjon på hva som registreres og hvor det registreres (i perm som ligger i boligen, i Gerica eller i nattevaktsbok). De ansatte er usikre på hvilke opplysninger som skal skrives ned.	Det er behov for permer og beskjedbøker for praktiske opplysninger som ikke skal føres i pasientjournal. Spesielt gjelder dette nattevaktene som i liten grad deltar i rapporter eller treffer hverandre.
Kompetanse:	• I intervju kom det fram at tjenesteytere settes i arbeid hos bruker uten tilstrekkelig kunnskap om brukeren	I utgangspunktet er det ikke alle som har like inngående kunnskap, men vi mener at alle har nødvendig kunnskap. Det er også alltid tilgjengelig ansatte som utfyllende *informasjon* ved behov.
	• Det er ikke utført kartlegging av hvilken kompetanse, kunnskap eller *ferdigheter de ansatte trenger for å gi bruker helse- og* omsorgstjenester ut i fra individuelle behov	Uklart hva som menes, men i utgangspunktet settes det krav til kompetanse ved *ansettelse. Kompetanse og behov for kompetanse er tema ved medarbeidersamtaler*
	• *Av dokumentasjon framgår det at det er ikke gjort individuell vurdering* av den enkelte tjenesteyters kompetanse, sett ut fra oppgavens art, formell og reelle kvalifikasjoner.	Vi mener at dette ivaretas i medarbeidersamtale med hver enkelt ansatt, dette er en utviklingssamtale hvor leder og medarbeider kartlegger behov for opplæring og faglig utvikling.
	• De ansatte har ikke fått tilstrekkelig opplæring til å tilpasse informasjon og kommunikasjon til den enkelte bruker	Dette er en del av grunnutdanning og kjennskap til den enkelte bruker som den ansatte tilegner seg etter erfaringer og samvær med bruker. Alle ansatte mottar individuell opplæring på den enkelte bruker ved oppstart. Fast ansatte får 2 uker opplæring, for vikarer varierer det etter hvor mange brukere de får ansvaret for.
	• Kommunen planlegger ikke og setter ikke kompetansetiltak/ opplæringstiltak ut fra kvalifikasjonene til den enkelte ansatte	
	• Det er ikke lagt til rette for systematisk veiledning av de ansatte	Dette er nedfelt i instruks for faglig ansvarlig i boligen, og skjer i det daglige etter behov.
	• Det er ikke satt av tid til at alle tjenesteytere rundt en bruker kan samles for faglige diskusjoner om tjenesteytingen	Vi har faste forum/ treffpunkt (arbeidsgruppemøter)mellom primær ansvarlig og faglig ansvarlig med faglige diskusjoner. Dette forekommer også på personalmøter/ avdelingsmøter. Ved spesielt krevende problemstillinger samles større grupper.
	• Ikke alle ansatte har grunnleggende kunnskap om målretta miljøarbeid og om utviklingshemming generelt. Dette er kjent for kommunen.	
	• Det går fram av strategisk kompetanseplan at kommunen har som mål at alle ansatte i habiliteringsavdelingen skal gjennomføre SOR sine *elæringskurs "Mangfold og muligheter". Kommunen har ikke stilt krav til* de ansatte om at de skal gjennomføre kursene. Det er heller ikke ebn konkret plan for hvordan kommunen skal nå målet.	
Styring:	• Ledelsen kontrollerer ikke om de ansatte følger rutiner eller om rutiner fungerer som de skal	Vi kjenner oss ikke igjen i dette, og ønsker en konkretisering av hva dette gjelder. Leder etterspør og kontrollerer både via personalmøter og fagmøter. I tillegg er det daglig kommunikasjon mellom leder og ansatte gjeldende rutiner.
	• Meldinger om avvik blir ofte bare fulgt opp ved at leder gir beskjed om at melder må sørge for at praksis blir endret. Leder følger ikke opp om endringene faktisk blir gjort eller hvordan den blir gjort.	*Leder følger opp ved å vise til rutiner som ikke blir fulgt. Dersom avviket viser at vi* mangler rutiner eller eksisterende rutine er utilstrekkelig, kontaktes den ansvarlig for utarbeidelse av nye rutiner. Av og til er det leder selv som utvikler rutiner. Det er faste HMS møter hvor oppfølging av avvik blir tatt opp, det sendes ut referat etter dette. Hver bolig har en egen, oppnevnt HMS kontakt.
	• De ansatte melder ikke systematisk i fra om svikt og mangler ved planleggingen og gjennomføringen av personlig assistanse	
	• De ansatte har ikke fått tilstrekkelig opplæring i hva som skal meldes som avvik i kommunen sitt kvalitetssystem. Ikke alle ansatte kan bruke Compilo som meldeverktøy.	Alle faste ansatte og vikarer over tid har tilgang til Compilo. Kun sporadiske tilkallingsvikarer mangler tilgang; vår rutine er at de da kontakter en fast ansatt til å utføre dette. Alle ansatte har mottatt opplæring, det har vært lagt til rette for ekstra opplæring ved behov. Håndtering av avvik blir også tatt opp på personalmøter/ avdelingsmøter.

	• Det er ikke framlagt politiattest for alle ansatte som jobber alene med personer med utviklingshemming i kommunen	Alle nyansatte og faste fremlegger politiattest, men det har vært svikt i å innhente dette fra lærlinger i helsefagarbeiderfaget.
Avvik 2:	**Sunndal kommune yter ikke forsvarlige helsetjenester i hjemmet til personer med utviklingshemming** Avvik fra følgende krav fra styresmaktene: Hol. §3-2 første ledd nr. 6 bokstav a, jf. §§ 4-1, 3-4, 5-4 og kapittel 8, pbrl. §§ 3-1 til 3-3 og 3-5, helsepersonelloven § 16, journalforskriften, forskrift om legemiddelhåndtering §§ 4 og 7, hol. § 3-1 tredje ledd, jf. Internkontrollforskriften §§ 3-5.	
Vedtak og avtaler:	• Det er ikke gjort vedtak om helsetjenester, jf. §3-2 nr. 6 bokstav a, for de som får helsetjenester i hjemmet.	
	• Det foreligger ikke avtaler mellom bruker/ representant for bruker og kommunen om overtakelse av ansvar for medisinering. I intervju kom det fram at tjenesteyterne i enkelte tilfeller er usikre på hvilke legemidler bruker selv skal administrere, og hva kommunen skal administrere.	Det er elektronisk oversikt/ medisinoversikt i Gerica over hvilke medikamenter som bruker administrerer og hvilke kommunen administrerer. Det journalføres i pasientjournal når kommunen tar over administrering av medikamenter.
Medvirkning:	• Det er ikke avklart om bruker er samtykkekompetent på området, eller om han vil ha en representant til å medvirke for seg i planlegging og gjennomføring av egenomsorg og tilsyn	
Kompetanse:	• Det er ikke gitt skriftlige retningslinjer på hva slags kompetanse ansatte skal ha for å utføre oppgaver med legemiddelhåndtering	I vår fullmakt er det definert hvilken kompetanse det enkelte helsepersonell har og ut fra dette følger en bestemt type fullmakt til å håndtere medikamenter
	• Det blir ikke gjort en vurdering om det enkelte personell har tilstrekkelig kompetanse til å dele ut ferdig klargjorte legemidler før de får tildelt dette som oppgave	Dette er en vurdering hver enkelt leder gjør ved delegering, men det er ikke skriftliggjort. I tillegg må hver enkelt gjennomgå et kurs med eksamen for å kvalifisere seg til å håndtere medikamenter.
	• Ikke alle ansatte med fullmakt til å levere ut legemiddel, har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere eventuelle virkninger og bivirkninger av legemiddel	Alle medisinansvarlige tar ut lister over bivirkninger og virkninger av nye medisiner og legges i medisinpermen slik at alle ansatte kan lese det.
	• Ikke alle ansatte har tilstrekkelig kunnskap om de aktuelle sykdommene som brukerne har, slik at de vil kunne være i stand til å vurdere brukerens helsetilstand.	Det er vanskelig at alle vikarer har dybdekunnskap om den enkelte brukers sykdommer. Det er alltid ansatte tilstede som har god kjennskap til bruker og som kan rådspørres.
	• Det gis ikke systematisk opplæring i førstehjelp. Det foreligger ikke dokumentasjon på at alle ansatte har førstehjelpskurs, eller kurs av nyere dato.	I kommunens kompetanseplan 2016 - 2020 er det satt opp førstehjelpskurs for alle ansatte med tidsintervall annethvert år.
	• Ikke alle ansatte som arbeider med personer som har epilepsi, har fått opplæring i å yte hjelp ved epileptiske anfall	
	• En bruker som alltid skal ha nødvendige legemidler tilgjengelig, har ikke alltid hatt det.	Dersom dette har skjedd, er det i så fall et avvik fra våre rutiner
	• Det er ikke gjort kartlegging av hvilken kompetanse, kunnskap og ferdigheter de ansatte trenger for å gi den enkelte bruker helse- og omsorgstjenester ut i fra individuelle behov	Det er uklart hvilken kartlegging som etterlyses her. Hver enkelt ansatt har med seg en generell kompetanse i form av fagutdanning på videregående- eller høgskolenivå. I tillegg kartlegges hver enkelt brukers behov i form av tiltaksplan eller habiliteringsplan, dette avdekker behov for videre opplæring og spesialisering.
	• Av dokumentasjon fremgår det ikke at det er gjort en individuell vurdering av den enkelte tjenesteyter sin kompetanse, sett ut i fra oppgaven sin art, formelle og reelle kvalifikasjoner	Det er uklart hvilken kartlegging som etterlyses her. Hver enkelt ansatt har med seg en generell kompetanse i form av fagutdanning på videregående- eller høgskolenivå. I tillegg kartlegges hver enkelt brukers behov i form av tiltaksplan eller habiliteringsplan, dette avdekker behov for videre opplæring og spesialisering.
	• Det er ikke lagt til rette for å veilede/ rettlede de ansatte på en systematisk måte	Det er utfylt opplæringslogger på hver enkelt bruker som hver enkelt ansatt har selv. I tillegg foregår fortløpende veiledning på arbeidsgruppemøter der ansatte knyttet til den enkelte bruker møtes for å diskutere oppfølging.
	• Vikarer og nyansatte blir ikke alltid gjort kjent med hvilke helseforhold som skal følges opp, og hvordan det skal rapporteres og dokumenteres	Vi kjenner oss ikke igjen. Vikarer og nyansatte mottar opplæring i den enkelte bruker, på den enkelte pasient, etter fastlagte rutiner.
	• Av intervju kom det fram at de hadde mangelfull kunnskap om nye brukere og at det ikke alltid var klare prosedyrer for hvordan helseforholdene skal rapporteres og dokumenteres. For eksempel ble epilepsiskjema som oftest ført i permen til bruker i bostedet, og av og til også lagt inn i Gerica, og i enkelte tilfeller begge steder	
Tjenester:	• Det blir ikke alltid leid inn ekstra personell dersom en bruker har behov for økte tjenester. I intervju kom det fram at dersom en bruker har behov for økte tjenester, fører det til at andre brukere får mindre bistand, uten at det blir fattet vedtak om reduksjon av tjenester	Vi kjenner oss ikke igjen i at dette foregår over tid. Dette kan skje dersom det oppstår akutte situasjoner. I utgangspunktet er ressursene tillagt bofellesskapene større en det som reflekteres i timer tildelt i vedtak. Det leies inn ekstravakter når det vurderes at det er behov for ekstra personell.

	• Det er ikke nattevakt fast tilstede i bostedene til brukerne. Kommunen har en ambulerende nattevakt for alle brukerne i habiliteringstjenesten. Av dokumentasjon og i intervju kom det fram at det ikke alltid er personell med tilstrekkelig kompetanse som gjennomfører tjenesteytingen. Ingen av nattevaktene har formell helsefaglig kompetanse. I Intervju kom det fram at det er uklart hvilket personell som kan tilkalles og når. Uavhengig av hvilket personell som tilkalles, må den da gå i fra sin arbeidsplass.	I utgangspunktet er det hjemmesykepleien som tilkalles; de yter tjenester til alle hjemmeboende i kommunen. I et bofellesskap er det organisert slik at en sykehjemsavdeling i tilslutning til det aktuelle bygget har tilsynet. Dette er konkretisert i våre prosedyrer, og ansatte er informert. Den nattevakten som forlater egen avdeling, samordner seg med nattevakt i tilknyttet avdeling, slik at alle pasienter/ beboere er ivaretatt.
	• En bruker har blitt feil medisinert over flere dager, og det ble først oppdaget når han ble dårlig. Melding om avvik førte ikke til endring i rutinene	
	• Av dokumentasjon og i intervju går det fram at kommunen ikke i tilstrekkelig grad har vurdert om bruker faktisk er i stand til å bruke trygghetsalarm ved akutt behov for bistand	Kjenner oss ikke igjen; ved tildeling av trygghetsalarm foretas denne vurderingen. Vi ser at dette ikke er skriftliggjort i vedtaket. Ved endret helsetilstand som fører at bruker ikke lengre håndterer dette; faller vedtak om trygghetsalarm bort og den øvrige helsehjelpen økes i form av nye vedtak.
	• Planer og rutiner for tjenesteytingen er ikke alltid kjent for de ansatte.	Vi mener at planer og rutiner for tjenesteyting er gjort kjent både elektronisk via Gerica og permer. Det er mulig at ikke alle vikarer er like kjent med dette, men de skal kunne kontakte andre ansatte som er kjent med dette.
	• De ansatte har ikke fått tilstrekkelig kunnskap til å tilpasse informasjon og kommunikasjon til de enkelte brukerne ut i fra deres forutsetninger.	Dette er en del av grunnutdanning og kjennskap til den enkelte bruker som den ansatte tilegner seg etter erfaringer og samvær med bruker. Alle ansatte mottar individuell opplæring på den enkelte bruker ved oppstart, der kommunikasjon er en del av opplæringen. Fast ansatte får 2 uker med opplæring, for vikarer varierer det etter hvor mange brukere de får ansvaret for.
	• Brukerne sine behov for tjenester blir ikke alltid registrert og gjort kjent for tjenesteyterne	Vi mener at planer og rutiner for tjenesteyting er gjort kjent både elektronisk via Gerica og permer. Mulig at ikke alle vikarer er like kjent med dette, men de skal kunne kontakte andre ansatte som er kjent med dette. Informasjon er tilgjengelig for ansatte, og at dette er mulig å finne fram til. Ved endring i behov for tjenester registreres dette av tjenesteyter i pasientjournal, og videreformidles til saksbehandler og leder.
	• Det foreligger ikke politiattester for alle som arbeider alene med personer med utviklingshemming i kommunen.	Alle nyansatte og faste fremlegger politiattest, men det har vært svikt i å innhente dette fra lærlinger i helsefagarbeiderfaget.
Dokumentasjon:	• Ikke all relevant informasjon om gjennomførte helsetjenester blir dokumentert forløpende	Praksis i forhold til dokumentasjon i Sunndal kommune er at kun det som avviker fra det planlagte/ det normale eller vedtak skal dokumenteres. Dette for å skape oversiktlighet i pasientjournal.
	• Det er stor variasjon på hva som blir registrert og hvor det blir registrert (i perm som ligger i boligen, i Gerica eller i nattevaktsbok). De ansatte er usikre på hvilke opplysninger som skal skrives ned.	Det er behov for permer og beskjedbøker for praktiske opplysninger som ikke skal føres i pasientjournal. Spesielt gjelder dette nattevaktene som i liten grad deltar i rapporter eller treffer hverandre.
Styring:	• Ledelsen kontrollerer ikke om de ansatte følger rutiner, eller om rutiner fungerer som de skal	Vi kjenner oss ikke igjen i dette, og ønsker en konkretisering av hva dette gjelder. Leder etterspør og kontrollerer både via personalmøter og fagmøter. I tillegg er det daglig kommunikasjon mellom leder og ansatte gjeldende rutiner.
	• Av intervju kom det fram at det ikke føres løpende kontroll med at utdeling av legemiddel utføres som bestemt. Det føres heller ikke løpende kontroll med dokumentasjon av utdelingen.	
	• Kommunen har ikke utarbeid prosedyrer for å vurdere risikoområder i legemiddelhåndteringen. Det er heller ikke gjennomført en slik risikovurdering.	
	• Meldinger om avvik blir ofte bare fulgt opp ved at leder gir beskjed om at melder må sørge for at praksis blir endret. Leder følger ikke opp om endringen faktisk blir gjort eller hvordan den blir utført	Leder følger opp ved å vise til rutiner som ikke blir fulgt. Dersom avviket viser at vi mangler rutiner eller eksisterende rutine er utilstrekkelig, kontaktes den ansvarlig for utarbeidelse av nye rutiner. Av og til er det leder selv som utvikler rutiner. Det er faste HMS møter hvor oppfølging av avvik blir tatt opp, det sendes ut referat etter dette. Hver bolig har en egen, oppnevnt HMS kontakt. Dette oppsummeres i HMS gruppen
	• Av intervju kom det fram at ikke alle avvik ble analysert med tanke på å forbedre rutiner og praksis for legemiddelhåndteringen	
	• De ansatte melder ikke systematisk i fra om svikt og mangler ved planleggingen og gjennomføringen av personlig assistanse	For å sikre melding om avvik har kommunen anskaffet Compilo, og det er gjennomført flere kurs for ansatte. Alle ansatte er oppfordret til å melde avvik som en del av det daglige forbedringsarbeidet i tjenesten. Statistikk hentet fra Compilo viser at habiliteringsavdelingen er en av de avdelinger som er flinkest til å melde avvik. Vi ser at det er et kontinuerlig arbeid å skape god kultur for å melde avvik i tjenesten
	• De ansatte har ikke fått tilstrekkelig opplæring i hva som skal meldes som avvik i kommunen sitt kvalitetssystem. Ikke alle ansatte kan bruke Compilo som meldeverktøy	Alle faste ansatte og vikarer over tid har tilgang. Kun sporadiske tilkallingsvikarer mangler tilgang; vår rutine er at de da kontakter en fast ansatt til å utføre dette. Alle ansatte har mottatt opplæring, det har vært lagt til rette for ekstra opplæring ved behov. Håndtering av avvik blir også tatt opp på personalmøter/ avdelingsmøter.

	I oppstarten er ansatte oppfordret til å melde avvik uten at det stilles spesielle kriterier knyttet til hvilke avvik som skal meldes. Sentralt i kommunen er det utarbeidet en håndbok som beskriver oversikt over typer avvik, den legges ut til ansatte denne høsten.
• Fullmakt til legemiddelhåndtering gjelder fra 01.03,16, men i kommunen sine rutiner blir det vist til en opphevet lovhjemmel (forskrift opphevet i 2008 og lov opphevet i 2012)	Kommunen har tilgjengelig oppdatert mal for fullmakter tilpasset den enkelte yrkesgruppe i internkontrollsystemet. I dette tilfellet har det nok vært benyttet en utgått mal.

OS 24/16

Ny økonomisjef i Sunndal kommune fra september

Andrea Fivelstad er ansatt som ny økonomisjef i Sunndal kommune. Hun tar over etter dagens økonomisjef Gunnvald Granmo. Gunnvald Granmo slutter som økonomisjef i Sunndal kommune på sensommeren, og Andrea Fivelstad vil ta over som økonomisjef i september.

Andrea Fivelstad er fra Ørsta og har en variert og bred erfaring både fra offentlig og privat sektor.

Fivelstad har en Cand. Mag. med fagkombinasjonen 3-årig revisjonsstudium med tilleggsår innen markedsføring. Hun har de siste 4 årene jobbet som økonomileder i Ørsta kommune. Fra 1993 til 1998 var hun rådgiver bedriftsmarked i Sparebank 1 Nord-Norge, og fra 1998 til 2012 rådgiver bedriftsmarked i Sparebank 1 Søre Sunnmøre.

Hennes faglige bakgrunn og arbeidserfaring vil gi et godt grunnlag for den videre utvikling av Sunndal kommune, sier rådmann Per Over Dahl.

Kontaktperson:
Randi Dyrnes
Tlf: 957 52 507
E-post: randi.dyrnes@sunndal.kommune.no

Publisert av Kristin Lie. Sist endret 16.06.2016 09:44

OS 25/16

Du er her: Sunndal Kommune Aktuelle saker

Ny plansjef i Sunndal kommune ansatt

Anne Guri Aase er ansatt som ny plansjef i Sunndal kommune. Hun vil ta over etter dagens plansjef Gunnar Olav Furu i løpet av høsten.

Anne Guri Aase er fra Odda og har en god og bred erfaring fra offentlig sektor.

Aase har en master i naturressursforvaltning. Hun har det siste året jobbet hos Fylkesmannen i Hordaland som rådgiver på plan- og beredskapsseksjonen. Før det jobbet hun to år som planlegger i Ulstein kommune.

Hennes faglige bakgrunn og arbeidserfaring vil gi et godt grunnlag for den videre utvikling av Sunndal kommune, sier rådmann Per Over Dahl.

Kontaktperson:

Randi Dyrnes

Tlf 95752507

E-post: randi.dyrnes@sunndal.kommune.no

Sist endret 16.06.2016

OS 26/16

Eystein Endreson Opdøl	Medlem	SP
Lill-Elin Vangen	Medlem	FRP
Bjørn Flemmen Steinland	Medlem	AP

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Ole-Anders Andreassen	Bjørn Flemmen Steinland	AP
Laila Rønningen	Jonny Meland	AP
Halvard G Hagen	Eystein Endreson Opdøl	SP
Kjell Arne Nerland	Lill-Elin Vangen	FRP

Merknader

Til innkallingen:

Representanten Einar Mo har ikke mottatt møteinnkallingen. Det samme er meldt fra representant Eystein Opdøl, som ikke var til stede på dagens møte. Sekretariatet vil sjekke dette opp nærmere, men tror ikke feilen ligger hos Sunndal kommune da begge representantene har mottatt ettersendt sak, sendt to dager etterpå.

Habilitetsvurderinger:

- Sak 50/16: Representanten Arne Christen Drøpping, KrF, ble erklært inhabil på bakgrunn av at han har innlevert merknad i saken, jf. Forvaltningslovens § 6, 1. ledd bokstav a).
- Sak 55/16: Representanten Stig Rune Andreassen ble erklært inhabil på bakgrunn av at han sitter i styret for Sunndal boligbyggelag og har deltatt i tilretteleggelsen for saken, jf. Forvaltningslovens § 6, 2. ledd.
- Sak 56/16: Ordfører Ståle Refstie og representanten Kjell Arne Nerland ble erklært inhabil på bakgrunn av at begge sitter i styret for Sunndal Næringsselskap AS, henholdsvis som styremedlem og vara til styret, jf. Forvaltningslovens § 6, 1. ledd bokstav e).
- Sak 57/16: Representanten Erling Rød ble erklært inhabil med bakgrunn i at han sitter i styret for Sunndal Næringseiendom AS, jf. Forvaltningslovens § 6, 1. ledd bokstav e).

I. Orienteringssaker:

1. Rådmann Randi Dyrnes orienterte om status for det videre forbedringsarbeidet i Sunndal kommune.
2. Ordfører Ståle Refstie orienterte om ORKidès arbeid med regionreformen.

   Formelt vedtak i Møre og Romsdal skal fattes i midten av desember 2016. Egen utredning for ORKidè. Sluttrapporten klar i uke 43, behandles i arbeidsutvalget i ORKidè i møtet 24.10.2016 og i regionrådet 28.10.2016. Ordføreren foreslår følgende framdriftsplan for behandlingen av saken i Sunndal kommune:

   - Delrapportene fra ORKidè oversendes til kommunestyret fortløpende som de kommer.
   - Eget saksframlegg med utsending 19.10.2016.
   - Saken behandles 26.10.2016, under budsjettseminaret.

Kommunestyret sluttet seg enstemmig til ordførerens forslag til videre behandling av regionreformen i Sunndal kommune.

3. Rådmann Randi Dyrnes orienterte om nærpolitireformen.
4. Rådmann Randi Dyrnes orienterte om innkjøpsreglementet. Det kommer endringer i lov og tilhørende forskrifter som fører til at Sunndal kommunes innkjøpsreglement må oppdateres i henhold til endringer. Vil komme som egen sak i 2017.
5. Rådmann orienterte videre om tilsynet i habiliteringstjenesten og kommunens rutiner i forhold til foreløpige tilsynsrapporter. Rådmannen vil se nærmere på rutinene for å ivareta en god dialog mellom folkevalgte og administrasjonen samt for å følge prinsippet om meråpenhet. Arbeidet med lukkingen av avvikene er påbegynt. Tiltaksplan vil bli forelagt oppvekst- og omsorgsutvalget. I oktober 2016 kommer en NOU «Helt med», som vil gi gode innspill for det videre arbeidet med psykisk utviklingshemmede.
6. Ordfører Ståle Refstie orienterte om at Kommunal- og forvaltningskomiteen på Stortinget kommer til Sunndal 06.09.2016 i forbindelse med komiteens besøk i Møre og Romsdal 06.-07.09.2016 og vil se nærmere på integreringsarbeidet i Sunndal.

Dokument lagt ut i møtet:

- Revidert vedlegg 2 i sak 54/16.

Permisjoner:

- Representanten Synnøve Helland, SP, ble innvilget permisjon fra kl. 14.50 og deltok til og med behandlingen av sak 53/16.
- Representanten Sander Løken Berntsen, AP, ble innvilget permisjon fra kl. 15.20 og deltok til og med behandlingen av sak 55/16. Representanten måtte fratre under orienteringen i sak 56/16 og deltok derfor ikke i avstemmingen.
- Ordfører Ståle Refstie ble innvilget permisjon fra kl. 15.15 og deltok til og med behandlingen av sak 55/16.

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Randi Dyrnes	Rådmann – deltok under hele møtet
Harriet Berntsen	Ass. Rådmann – deltok under spørrehalvtimen, orienteringssakene og behandlingen av sak 49/16 – 52/16
Ildri Solbakk	Personalsjef/konst. økonomisjef – deltok under spørrehalvtimen, orienteringssakene og behandlingen av sak 51/16 og 52/16
Gunnar Olav Furu	Plansjef – deltok under spørrehalvtimen, orienteringssakene og behandlingen av sak 50/16, 56/16 og 57/16

Eilif M. Lervik	Teknisk sjef – deltok under spørrehalvtimen, orienteringssakene
Jan Erik Holthe	Eiendomssjef – deltok under spørrehalvtimen, orienteringssakene og behandlingen av sak 55/16
Mona Reinset	Barnehagesjef – deltok under spørrehalvtimen og orienteringssakene
Liv Ingrid Horvli	Skolesjef – deltok under spørrehalvtimen og orienteringssakene
Jostein Trædal	Avd.leder kulturtjenesten – deltok under spørrehalvtimen og orienteringssakene
Anne Berit Vullum	Pleie- og omsorgssjef – deltok under orienteringssakene og behandlingen av sak 49/16 og 55/16
Kari Korsnes	Helsesjef – deltok under spørrehalvtimen og behandlingen av sak 51/16
Anne Kari Grimstad	Sjef for NAV – deltok under behandlingen av sak 52/16
Ester Aalbu Eriksen	Næringsrådgiver – deltok under behandlingen av sak 56/17

Navn	Stilling
Per Helge Malvik	Daglig leder, Sunndal Næringsselskap AS – deltok under behandlingen av sak 56/16 og 57/16

Møteprotokollen er ført av:

Brit H. Resell

møtesekretær

Underskrift:

Vi bekrefter med underskriftene våre at det som er ført i møteboka, er i samsvar med det som ble vedtatt på møtet.

Marit Selfors Isaksen	Ståle Refstie ordfører	Jonas Bjørnson Koksvik

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Unntatt offentlighet	Arkiv-saksnr
	Saker til behandling		
PS 49/16	Eldreplan for Sunndal kommune 2016 - 2020		2015/2136
PS 50/16	Todalsfjordprosjektet - planprogram. Merknadsbehandling og fastsetting av planprogram		2016/14759
PS 51/16	Støtteordninger til kompetanseutvikling i Sunndal kommune - vedtekter for bruk av kommunens utdanningsfond		2016/15600
PS 52/16	Prosjektstilling ved NAV		2016/15902
PS 53/16	Foreløpige budsjettrammer 2017-2020		2016/15417
PS 54/16	Budsjettregulering egenkapitalinnskudd KLP		2016/14636
PS 55/16	Kjøp av Keila borettslag, Sydøra 14		2016/15913
PS 56/16	Årsrapport 2015 for Sunndal næringsselskap AS		2008/1837
PS 57/16	Årsrapport for Sunndal næringseiendom AS		2010/1058
PS 58/16	TV-aksjonen NRK 2016 - Røde Kors - søknad om kommunalt tilskudd		2016/15321
	Referatsaker		
RS 29/16	Foreløpig rapport fra tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming		2008/1138
RS 30/16	Tilbakemelding - Foreløpig rapport fra tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming		2008/1138
RS 31/16	Kommunereformen pr. 01.07.2016		2014/1369
RS 32/16	Informasjon om regionreforma		2016/15779
RS 33/16	Høring til uttalelse - fylkesplan for Møre og Romsdal 2017-2020 (frist 01.10.2016)		2016/15896
RS 34/16	Utredning av fylkesmannens fremtidige struktur - utsendelse av foreløpig rapport på bred innspillsrunde		2016/15924
RS 35/16	Debattgrunnlag til høringen NOU 2016:4 Ny kommunelov		2016/15829
RS 36/16	Referat fra politiets styringsgruppe 22.06.2016		2014/1881
RS 37/16	Protokoll fra møte i kontrollutvalget i Sunndal 01.06.2016		2008/262
RS 38/16	Protokoll fra styremøte 15.06.2016 - Kommunerevisjonsdistrikt 2		2008/2022

RS 39/16	Informasjon om ekteskapsloven - Vigselsmyndighet	2016/15626
RS 40/16	Rapport om utviklinga i kommuneøkonomien, Møre og Romsdal 2015	2009/1991
RS 41/16	Lokalisering av politiets lønn- og regnskapsenhet	2016/15385

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2016-1563/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 15.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 27/16	Kontrollutvalget	22.09.2016

BYGGING AV NY AMBULANSESTASJON PÅ SUNNDALSØRA – UTBETALING AV TILSKUDD

Sekretariatets innstillling

Saken legges fram uten innstilling

Saksopplysninger

Kontrollutvalgets behandling i møte 01.06.2016:

Leder framsatte henstilling til Erling Rød om at han erklærte seg inhabil i saken da han er styremedlem i Sunndal Næringseiendom AS og dette kan oppfattes å være «særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til han upartiskhet». Dette selskapet hadde gitt opsjon på tomt til ambulansestasjonen på Håsøran før det ble bestemt at ambulansestasjonsbygget skulle bygges i sentrum. Sunndal Næringseiendom AS var ikke i befatning med saken(part eller interessent) da ambulansestasjonsbygget likevel ble besluttet bygd i sentrum. Det ble votert over framlegget. Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak om at Erling Rød er inhabil i saken.

Erling Rød fratrådte møtet under behandlingen av saken.

Kontrollutvalget i Sunndal behandlet i sak PS 14/16 den 15.04.2016 denne saken og fattet følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget ber Sunndal kommunestyre om å oppnevne setterådmann til å behandle oppfølgingen av kommunestyrevedak i sak 70/2015, samt Økonomi- og planutvalget sitt vedtak i sak 3/13 jf. skriv fra rådmannen 21.03.2016.

2. Setterådmannen bes svare ut følgende spørsmål fra kontrollutvalget:
   - Hvilke tiltak blir sett i verk for å bedre rutinene i utredning og saksframstilling forut for politisk vedtak?
   - Hvilke rutiner og regler gjelder og skal gjelde heretter for bokføring mot selvkostområdene?
   - Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å inndrive utestående krav mot Helse & Sosialbygg Sunndal As for asfaltering rundt Ambulansestasjonsbygget?
   - Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å fremlegge dokumentasjon på og bekreftelse av merutgifter Helse & Sosialbygg AS har hatt for flytting til sentrum jf. vedtak i Økonomi- og planutvalget sak 3/13 pkt. 3?

3. Kontrollutvalget ber om svar på ovennevnte spørsmål innen sitt neste møte, 1.6.2016.

   Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent fremlegg framsatt i møte. (4 voterende)

Sunndal Kommunestyre har den 04.05.2016 i sak PS 34/2016 oppnevnt setterådmann. Dette ble rådmann Knut Haugen i Surnadal kommune.
Kontrollutvalgssekretariatet har i brev av 11.05.2016 til rådmannen bedt om at kontrollutvalgets spørsmål blir besvart til møtet 01.06.2016.
I epost fra setterådmann Knut Haugen den 24.05.2016 ber han om å få møte i kontrollutvalget sitt møte 01.06.2016 for å orientere og drøfte saken for å få et best mulig innblikk. Setterådmannen rekker ikke å få laget en sak til møtet 01.06.2016.

Setterådmann Knut Haugen var tilstede i møtet og orienterte om de dokumenter han har fått fra Sunndal kommune i saken. Han etterlyser dokumenter som ikke har vært opp til politisk behandling som går på kommunikasjon og korrespondanse mellom Sunndal kommune og Helse & Sosialbygg AS. Kontrollutvalget ba setterådmannen om å kontakte Sunndal kommune for å få svar på dette spørsmålet. Kontrollutvalget presiserer at rådmannen i Sunndal kommune ikke er inhabil til å svare på spørsmål i denne saken fra hverken kontrollutvalg eller setterådmann.

Setterådmannen ba om tid til å ferdigbehandle saken. Kontrollutvalget antydet et nytt møte 17.8.2016 for å rekke behandling til kommunestyret 31.8.2016. Alternativt blir saken fremmet i kontrollutvalget sitt ordinære møte 22.9.2016 og kommunestyret sitt møte 5.10.2016. Sekretæren vurderer dette nærmere i samråd med leder.

Kontrollutvalgets vedtak 01.06.2016:

Kontrollutvalget tar setterådmannens redegjørelse i møtet til orientering. Saken tas opp igjen i et senere møte.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar innstilling. (4 voterende)

Til møtet 22.09.2016:
Setterådmann Knut Haugen har sendt kontrollutvalget en rapport pr. epost den 14.09.2016

Vedlegg:
- Rapport fra setterådmann Knut Haugen, datert 14.09.2016

VURDERING

Setterådmannens vurdering og innstilling:
Setterådmannen viser til kontrollutvalgets spørsmål i sak PS 14/2016 den 15.04.2016. Setterådmannen har så langt det har latt seg gjøre skaffet oversikt over saken ved å lese framlagte og forespurte dokumenter, samt gjennomføre individuelle samtaler med daglig leder i Helse & Sosialbygg Sunndal AS Asbjørn Tronsgård, plansjef Gunnar Olav Furu, teknisk sjef Eilif Lervik, politisk sekretariat ved Brit Resell og tidligere rådmann Per Ove Dahl. Nedenfor følger utdrag av rapporten fra setterådmannen knyttet til de enkelte spørsmål fra kontrollutvalget:

- **Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å fremlegge dokumentasjon på og bekreftelse av merutgifter Helse & Sosialbygg AS har hatt for flytting til sentrum jf. vedtak i Økonomi- og planutvalget sak 3/13 pkt. 3?**

Det ble forhandlet fram et rent flyttetilskudd, der utbygger pga. tidskrav for ferdigstillelse måtte ha et raskt svar på. Utbygger krevde et noe høyere beløp som utgangspunkt for forhandlingene, og det er grunn til å tro at det da lå et eller annet regnestykke (en enkel prosjektkalkyle) til grunn. **Dette regnestykket er det ingen som kan/vil legge fram i ettertid. I ettertid ble det gjort et politisk vedtak som poengterte at tilskuddet skulle ytes mot dokumenterte merkostnader, men da var forhandlingene allerede gjennomført. Det er vanskelig å dokumentere slik merkostnad så lenge vi ikke har et reellt alternativt byggeprosjekt vi kan sammenligne direkte med. Det er i hvert fall mulig å få mange svar på dette spørsmålet, som også blir bekreftet gjennom samtaler setterådmannen har hatt med eksterne fagfolk fra entreprenørbransjen.** Helse & Sosialbygg Sunndal AS henviser på sin side til behov for økt areal som følge av trapperommet (til sammen 63 m2), og forklarer slik en kostnadsøkning på 1,15 mill. kroner med å bygge i 2 etasjer. Det er nok i beste fall en forenklet framstilling, slik setterådmannen vurderer saken. Dette blir også bekreftet gjennom den konsulentrapporten/uttalelsen som kommunen innhentet fra Solid Consulting AS, som gir et motsatt svar, nemlig at bygget over 2 etasjer kunne bli (kr 116.000) rimeligere enn et bygg på ett plan.
Helse & Sosialbygg Sunndal AS ved Asbjørn Tronsgård påpeker at det var noe høyere krav til kvalitet (byggematerialer/-metoder), konstruksjon og fasadeutforming i sentrum, og at byggene dermed ikke kan sammenlignes av den grunn heller. I tillegg fikk utbygger et potensielt lavere mva.fradrag ved bygging i sentrum. Dette fordi et bygg i nærheten av Byggservice AS (med samme eiere) kunne ha fått enkelte felles arealer, som kjøkken, pauserom og rekvisitalager – som det dermed kunne kreves refusjon for merverdiavgift for. Alt dette kan etter setterådmannens oppfatning være relevante argumenter, som kan legges inn som element i en tenkt «dokumentasjon». På en annen side vil kostnadene med tomt og grunnarbeider bli langt lavere ved et 2-etasjes bygg sammenlignet med et bygg der alt skal være på ett plan.
Poenget er nok at dette regnestykket har noen x-er og y-er som det er vanskelig å dokumentere i etterkant. Etter setterådmannens oppfatning må vi her konsentrere oss om å <u>sannsynliggjøre</u> utbyggers merutgifter, og ut fra dette vurdere om det var riktig å gi et «flyttetilskudd» på 1 million kroner. Det er grunn til å tro at Helse & Sosialbygg Sunndal AS var godt fornøyd med beløpets størrelse etter forhandlingene med kommunen, men **det vil likevel ikke være grunnlag for å kreve tilskuddet tilbakebetalt slik setterådmannen vurderer situasjonen. Det er grunn til å tro at Sunndal kommune har en dårlig sak, uten at dette er nærmere vurdert juridisk.**
Helse & Sosialbygg Sunndal AS anmodet i brev av 15. oktober 2013 om å få utbetalt siste 20% av tilskuddsbeløpet, og bekreftet samtidig at dokumentasjon skulle bli framlagt på senere tidspunkt. **Den eneste dokumentasjonen som ble mottatt var byggeregnskapet, som viste at bygget hadde kostet 5,865 mill. kr ekskl. mva.**

Det kan i ettertid sies at det ble gjort for dårlig arbeid av kommunen i denne fasen av prosessen, og kvaliteten på innstillingen (og vedtaket) ble ikke godt nok. Setterådmannen mener at saken med fordel burde vært behandlet en ekstra runde – med en ekstra politisk behandling våren 2013. Trolig ville byggeprosjektet da blitt utsatt noe i tid, men på en annen side kanskje fått en bedre kvalitetssikring på prosessen. Sett i ettertid kan man se at nettopp kravet om dokumentasjon av merkostnader har vært vanskelig å håndtere, samtidig som selve utbetalingen også ble gjennomført uten kontroll opp i mot vedtaket.

- **Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å inndrive utestående krav mot Helse & Sosialbygg Sunndal As for asfaltering rundt Ambulansestasjonsbygget?**

Asfaltering av tomteområdet er utført av kommunen, delvis arealer som ble gravd opp for legging av VA og delvis andre arealer omkring på tomteområdet. Asfalteringen var ikke klarert med / bestilt av utbygger på forhånd, og en kan dermed heller ikke kreve betaling fra utbygger for dette. Kostnaden er i sin helhet belastet kommunen sitt selvkostregnskap (VAR), og dermed fordelt på innbyggerne gjennom vanlig fordelingsnøkkel for kommunale avgifter. På området omkring ambulansestasjonen er det offentlig parkeringsplass, som riktignok i stor grad blir benyttet av ansatte ved ambulansestasjonen. Den delen av kostnaden som gjelder vei/parkering burde ikke ha vært belastet selvkostregnskapet.

Asfalteringen var ikke klarert og/eller bestilt av Helse & Sosialbygg Sunndal AS på forhånd, og Sunndal kommune har dermed en dårlig sak her etter setterådmannens vurdering. Deler av asfalteringsjobben er fakturert utbygger, men har blitt avvist. Setterådmannen vil ikke anbefale at Sunndal kommune iverksetter nye tiltak for å innkreve beløpet.

- **Hvilke tiltak blir sett i verk for å bedre rutinene i utredning og saksframstilling forut for politisk vedtak?**

Det er viktig at rådmann og politiske organ avstemmer forståelsen av saksinnstilling og forslag til vedtak. **Bl.a. er det svært viktig at alle forslag som fremkommer i møter blir lagt fram skriftlig, og gjerne framlagt for rådmannen før vedtak – slik at evt. tolkningsspørsmål og lovlighetsmessige avklaringer blir luket ut før vedtaket bankes.**

Tidligere rådmann har flere ganger beklaget at saken har vært kritikkverdig behandlet, bl.a. med utbetaling av tilskudd uten at betingelsene for vedtaket har blitt sjekket. Setterådmannen vil likevel påpeke at kommunens administrasjonen bør kvalitetssikre rutinene på dette området slik at denne typen feil unngås i fremtiden.

- **Hvilke rutiner og regler gjelder og skal gjelde heretter for bokføring mot selvkostområdene?**

Kostnaden med asfaltering er i sin helhet belastet kommunen sitt selvkostregnskap (VAR), og dermed fordelt på innbyggerne gjennom vanlig fordelingsnøkkel for kommunale avgifter. På området omkring ambulansestasjonen er det offentlig parkeringsplass, som riktignok i stor grad blir benyttet av ansatte ved ambulansestasjonen. **Den delen av kostnaden som gjelder vei/parkering burde ikke ha vært belastet selvkostregnskapet.**

Setterådmannen har fått opplyst at det ikke finnes en detaljert rutinebeskrivelse for fordeling mot selvkostområdene i kommunen pr i dag, men har likevel ingen grunn til å mistenke at bokføringen i selvkostområdet ikke håndteres tilfredsstillende. **Det vil imidlertid være nødvendig å ha fokus og bevissthet på dette framover i Sunndal kommune, både med internt kvalitetssystem og opplæring av ansatte osv. Dette vil være meget viktig for at kommunens innbyggere alltid skal kunne ha <u>tillit</u> til at de kommunale avgiftene blir korrekt beregnet til enhver tid.**

Vurdering, oppsummering og innstillling fra setterådmannen:
Det er etter setterådmannens oppfatning ingen ting som tyder på at det er gjort noe ulovlig eller at saken på noen måte gir signaler om «korrupsjonslignende tilstander» i kommunens behandling av saken. Det er ingen som har hatt personlig vinning som følge av hvordan saken har blitt håndtert. Setterådmannen kan heller ikke se at det er en bevisst sammenheng i kommunens behandling av prosessen som kan skape mistanke til at relasjonen mellom partene har påvirket behandlingen av saken. Men det er gjort feil og uheldige valg i både forberedelse og gjennomføring av saken av kommunens administrasjone, som det er grunn til å ta lærdom av i den forstand at rutiner bør strammes opp.

Tidligere rådmann har flere ganger beklaget at saken har vært kritikkverdig behandlet, bl.a. med utbetaling av tilskudd uten at betingelsene for vedtaket har blitt sjekket.
Setterådmannen vil likevel påpeke at kommunens administrasjonen bør kvalitetssikre rutinene på dette området slik at denne typen feil unngås i fremtiden.

Innstilling fra setterådmannen:
Kommunestyret er meget lite tilfreds med håndteringen av den kommunale økonomiske prosessen vedr. bygging av ny ambulansestasjon. Det påpekes overfor rådmannen at denne saken må benyttes som lærdom for videre arbeid med kommunens kvalitetssystemer.

Betingelsene for tilskudd kr 1.000.000 utbetalt til Helse & Sosialbygg Sunndal AS viser seg vanskelig / umulig å få dokumentert iht. krav i tidligere vedtak. Beløpet kan imidlertid sannsynliggjøres, og betraktes som et framforhandlet rundsum flyttetilskudd til utbygger, som anses nødvendig for å få lagt bygget til sentrum.

Utførte asfaltarbeider ved ambulansestasjonen anses som en jobb som er gjort av Sunndal kommune for egen regning, og tidligere krav rettet mot Helse & Sosialbygg Sunndal AS anses for avsluttet.

Kommunestyret vil videre be rådmannen om
- å kvalitetssikre rutinene for håndtering av tilskuddsutbetalinger, og legge fram resultatet av dette arbeidet senest 31.03.2017.
- å vurdere behovet for en mer detaljert rutine for kostnadshåndtering i selvkostområdet, og rapportere status senest 31.03.2017.

Sekretariatets kommentar:
Setterådmannen vurderer at Sunndal kommune har en dårlig sak mot Helse & Sosialbygg Sunndal AS fordi det er vanskelig å få en dokumentasjon av merkostnader ved å flytte byggeprosjektet til sentrum. Dette vedtaket kom etter at tilskuddet er framforhandlet.
Det økonomiske kravet når det gjelder asfaltering vurderer setterådmannen det som vanskelig å inndrive så lenge det ikke foreligger noen avtale på bestilling eller hvem som skal betale for asfaltering rundt bygget. Sekretariatet anfører at bestillingen som ble gjort av kommunen hos konsulentfirmaet SOLID AS av vurderingen av kostnaden med flytting av bygget til sentrum, konkluderte med en mindrekostnad. Noe annet tallmateriale om merkostnaden foreligger ikke trass i lovnader om dette fra Helse & Sosialbygg Sunndal AS.
Sekretariatet kan ikke se at det er svart ut hvordan rådmannen vil følge opp vedtaket fra Økonomi- og planutvalget 22.01.2013 og Kommunestyret 02.09.2015, **annet enn saken til Økonomi- og planutvalget 01.03.2016, sak PS 18/16 som ble trekt etter henstilling fra kontrollutvalget:**

Rådmannens innstilling (i sak PS 18/16 i ØP den 01.03.2016)
1. Økonomi- og planutvalget tar kostnadsberegningen utført av Solid Consult AS til etterretning.
2. Økonomi- og planutvalget godkjenner at tilskuddet på kr 1.000 000 til Helse og Sosialbygg Sunndal AS er utbetalt.
3. Økonomi- og planutvalget mener det er kritikkverdig at det ikke ble utarbeidet kostnadsberegninger for begge alternativene og at det ikke ble lagt fram ny sak etter vedtak i møte den 22.01.2013, hvor valg av plassering av ambulansestasjon ble gjort. Det er også kritikkverdig at tilskuddet ble utbetalt uten at merkostnadene var dokumentert.

Sekretariatet konstaterer at rådmannen og setterådmann innrømmer mangelfull saksbehandling i tillegg til mangelfull oppfølging av økonomirutinene. En vil heretter kvalitetssikre rutinene rundt tilskuddsutbetalinger og kostnadshåndteringen på selvkostområdet. Resultatene av dette arbeidet og statusrapport skal leveres kommunestyret senest 31.03.2017.

Utover dette og setterådmannen sin innstilling i saken, har ikke sekretariatet noen kommentarer. Sekretariatet velger å ikke ha en innstilling i saken.

Sveinung Talberg
rådgiver

Talberg Sveinung

Fra: Knut Haugen <knut.haugen@surnadal.kommune.no>
Sendt: 13. september 2016 14:09
Til: Talberg Sveinung
Emne: SV: Ambulansestasjonssaken i Sunndal kommune
Vedlegg: Knut Haugen2.vcf; Ambulansestasjon Sunndal - politisk sak setterådmann.docx

Hei

Her kommer min saksframstilling, som jeg håper du kan ta videre inn i dokumentene (og tilpasset til «malen»).

Er i tvil om hvilke / hvor mange vedlegg som bør være med i saken.
Men de sakene (kontrollutvalg og kommunestyre) der de spørsmålene jeg har fått i oppgave å besvare bør vel være med.
Antar at du sørger for at de blir innlagt på korrekt måte.

Knut Haugen
Surnadal kommune
Rådmann

91554069 Arbeid
91554069 Mobiltelefon
knut.haugen@surnadal.kommu...

Følg oss på facebook

Fra: Talberg Sveinung [mailto:Sveinung.Talberg@molde.kommune.no]
Sendt: 12. september 2016 09:25
Til: Knut Haugen
Kopi: Trond Hansen Riise
Emne: SV: Ambulansestasjonssaken i Sunndal kommune

Du kan sende alt sammen til meg i en word-fil, så skal jeg besørge videre ekspedering. Det riktige er at du bruker «setterådmann» etter mitt syn da det var et kommunestyrevedtak på dette.

Med hilsen

Sveinung Talberg
Rådgiver

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Rådhusplassen 1
6413 Molde
Tlf 71 11 10 00 sentralbord

Saksopplysninger

Jfr. bestilling fra kommunestyret i sak 70/2015, med konkretisering av spørsmål fra kontrollutvalget i sak 14/2016, blir oppnevnt setterådmann bedt om å svare ut følgende spørsmål:

- Hvilke tiltak blir sett i verk for å bedre rutinene i utredning og saksframstilling forut for politiske vedtak?
- Hvilke rutiner og regler gjelder og skal gjelde heretter for bokføring mot selvkostområdene?
- Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å inndrive utestående krav mot Helse & Sosialbygg Sunndal AS for asfaltering rundt Ambulansestasjonsbygget?
- Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å fremlegge dokumentasjon på og bekreftelse av merutgifter Helse & Sosialbygg Sunndal AS har hatt for flytting til sentrum jf. Vedtak i Økonomi- og planutvalget sak 3/13 pkt. 3?

Setterådmannen har så langt det har latt seg gjøre skaffet oversikt over saken ved å lese framlagte og forespurte dokumenter, samt gjennomføre individuelle samtaler med daglig leder i Helse & Sosialbygg Sunndal AS Asbjørn Tronsgård, plansjef Gunnar Olav Furu, teknisk sjef Eilif Lervik, politisk sekretariat ved Brit Resell og tidligere rådmann Per Ove Dahl.

Nøkkelopplysninger for Helse & Sosialbygg Sunndal AS

Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret

Organisasjonsnummer:	933 403 306
Navn/foretaksnavn:	HELSE & SOSIALBYGG SUNNDAL AS
Organisasjonsform:	Aksjeselskap
Forretningsadresse:	Industriveien 7 6600 SUNNDALSØRA
Kommune:	SUNNDAL
Postadresse:	
Registrert i Enhetsregisteret:	29.05.2001
Stiftelsesdato:	27.04.2001
Kontaktperson:	Asbjørn Tronsgård
Vedtektsfestet formål:	Kjøp og salg av eiendommer, samt forvaltning av eiendommer og deltagelse i andre virksomheter.
Virksomhet/art/bransje:	Eiendomsforvaltning.
Næringskode(r):	68.209 Utleie av egen eller leid fast eiendom ellers
Sektorkode:	2100 Private aksjeselskaper m.v.
Særlige opplysninger:	Registrert i Foretaksregisteret Registrert i Merverdiavgiftsregisteret Frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret Utleier av bygg eller anlegg Sist innsendte årsregnskap 2015
Styre:	
Styrets leder:	Asbjørn Tronsgård
Styremedlem:	Erlend Rotko Jostein Sæther
Signatur:	Styret i fellesskap
Prokura:	Styrets leder alene.
Revisor:	Godkjent revisjonsselskap Organisasjonsnummer 974 439 875 OLE ENGE EGTTERN AS 6630 TINGVOLL
Virksomhet(er):	Underenheter registrert i Merverdiavgiftsregisteret

Vurdering

Vurderingen er bygd opp omkring de fire spørsmålene i bestillingen fra kontrollutvalget, riktignok i en litt annen rekkefølge for å få en naturlig progresjon i saken. Setterådmannen ser ingen grunn til å repetere / kopiere fakta fra alle tidligere saksframstillinger fra politiske behandlinger.

Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å fremlegge dokumentasjon på og bekreftelse av merutgifter Helse & Sosialbygg Sunndal AS har hatt for flytting til sentrum jf. Vedtak i Økonomi- og planutvalget sak 3/13 pkt. 3?

1 eller 2 etasjer – spørsmålet om dokumentasjon/sannsynliggjøring av merkostnader ?

Det ble forhandlet fram et tilskuddsbeløp, som setterådmannen vil betrakte som en «rundsum forhandling» slik det kan se ut, mellom Sunndal kommune og Helse & Sosialbygg Sunndal AS. Sunndal kommune representert ved rådmann og Helse & Sosialbygg Sunndal AS representert ved Asbjørn Tronsgård forhandlet seg fram til beløpets størrelse, og utbygger la dette til grunn sin videre planlegging. Det ble forhandlet fram et rent flyttetilskudd, der utbygger pga. tidskrav for ferdigstillelse måtte ha et raskt svar på. Utbygger krevde et noe høyere beløp som utgangspunkt for forhandlingene, og det er grunn til å tro at det da lå et eller annet regnestykke (en enkel prosjektkalkyle) til grunn. Dette regnestykket er det ingen som kan/vil legge fram i ettertid. I ettertid ble det gjort et politisk vedtak som poengterte at tilskuddet skulle ytes mot dokumenterte merkostnader, men da var forhandlingene allerede gjennomført.

Det er vanskelig å dokumentere slik merkostnad så lenge vi ikke har et reellt alternativt byggeprosjekt vi kan sammenligne direkte med. Det er i hvert fall mulig å få mange svar på dette spørsmålet, som også blir bekreftet gjennom samtaler setterådmannen har hatt med eksterne fagfolk fra entreprenørbransjen. Helse & Sosialbygg Sunndal AS henviser på sin side til behov for økt areal som følge av trapperommet (til sammen 63 m2), og forklarer slik en kostnadsøkning på 1,15 mill. kroner med å bygge i 2 etasjer. Det er nok i beste fall en forenklet framstilling, slik setterådmannen vurderer saken. Dette blir også bekreftet gjennom den konsulentrapporten/uttalelsen som kommunen innhentet fra Solid Consulting AS, som gir et motsatt svar, nemlig at bygget over 2 etasjer kunne bli (kr 116.000) rimeligere enn et bygg på ett plan.

Helse & Sosialbygg Sunndal AS ved Asbjørn Tronsgård påpeker at det var noe høyere krav til kvalitet (byggematerialer/-metoder), konstruksjon og fasadeutforming i sentrum, og at byggene dermed ikke kan sammenlignes av den grunn heller. I tillegg fikk utbygger et potensielt lavere mva.fradrag ved bygging i sentrum. Dette fordi et bygg i nærheten av Byggservice AS (med samme eiere) kunne ha fått enkelte felles arealer, som kjøkken, pauserom og rekvisitalager – som det dermed kunne kreves refusjon for merverdiavgift for. Alt dette kan etter setterådmannens oppfatning være relevante argumenter, som kan legges inn som element i en tenkt «dokumentasjon». På en annen side vil kostnadene med tomt og grunnarbeider bli langt lavere ved et 2-etasjes bygg sammenlignet med et bygg der alt skal være på ett plan.

Poenget er nok at dette regnestykket har noen x-er og y-er som det er vanskelig å dokumentere i etterkant. Etter setterådmannens oppfatning må vi her konsentrere oss om å sannsynliggjøre utbyggers merutgifter, og ut fra dette vurdere om det var riktig å gi et «flyttetilskudd» på 1 million kroner. Det er grunn til å tro at Helse & Sosialbygg Sunndal AS var godt fornøyd med beløpets størrelse etter forhandlingene med kommunen, men det vil likevel ikke være grunnlag for å kreve tilskuddet tilbakebetalt slik setterådmannen vurderer situasjonen. Det er grunn til å tro at Sunndal kommune har en dårlig sak, uten at dette er nærmere vurdert juridisk.

Helse & Sosialbygg Sunndal AS anmodet i brev av 15. oktober 2013 om å få utbetalt siste 20% av tilskuddsbeløpet, og bekreftet samtidig at dokumentasjon skulle bli framlagt på senere tidspunkt. Den eneste dokumentasjonen som ble mottatt var byggeregnskapet, som viste at bygget hadde kostet 5,865 mill. kr ekskl. mva.

Helse & Sosialbygg Sunndal AS kjøpte et prosjekt (inkl. leiekontrakt), men det var aldri aktuelt / vurdert av utbygger å bygge nøyaktig samme bygg som det Ambulanse Consulting AS hadde planlagt. Helse & Sosialbygg Sunndal AS betalte 1,9 mill. for å få tilgang til leiekontrakten med helseforetaket, samt for å dekke de direkte kostnader som Ambulanse Consulting AS hadde påført seg med utvikling av prosjektet. Re-prosjektering av nytt 1. etasjes ambulansestasjon i regi av Helse & Sosialbygg Sunndal AS ble aldri gjort. Kommunen ønsket heller å flytte bygget til sentrum, og Helse & Sosialbygg Sunndal AS startet raskt med å prosjektere et 2-etasjes bygg på den tildelte tomten i Mongstugata. Helse Midt-Norge presset på og det hastet med å starte bygging.

Det kan i ettertid sies at det ble gjort for dårlig arbeid av kommunen i denne fasen av prosessen, og kvaliteten på innstillingen (og vedtaket) ble ikke godt nok. Setterådmannen mener at saken med fordel burde vært behandlet en ekstra runde – med en ekstra politisk behandling våren 2013. Trolig ville byggeprosjektet da blitt utsatt noe i tid, men på en annen side kanskje fått en bedre kvalitetssikring på prosessen. Sett i ettertid kan man se at nettopp kravet om dokumentasjon av merkostnader har vært vanskelig å håndtere, samtidig som selve utbetalingen også ble gjennomført uten kontroll opp i mot vedtaket.

Tilrettelegging (asfaltering mv) av tomt i Mongstugata

Asfaltering av tomteområdet er utført av kommunen, delvis arealer som ble gravd opp for legging av VA og delvis andre arealer omkring på tomteområdet. Asfalteringen var ikke klarert med / bestilt av utbygger på forhånd, og dermed heller ikke kreve betaling fra utbygger for dette. Kostnaden er i sin helhet belastet kommunen selvkostregnskap (VAR), og dermed fordelt på innbyggerne gjennom vanlig fordelingsnøkkel for kommunale avgifter. På området omkring ambulansestasjonen er det offentlig parkeringsplass, som riktignok i stor grad blir benyttet av ansatte ved ambulansestasjonen. Den delen av kostnaden som gjelder vei/parkering burde ikke ha vært belastet selvkostregnskapet.

Kvalitet og etikk i saksbehandlingen

Det er etter setterådmannens oppfatning ingen ting som tyder på at det er gjort noe ulovlig eller at saken på noen måte gir signaler om «korrupsjonslignende tilstander» i kommunens behandling av saken. Det er ingen som har hatt personlig vinning som følge av hvordan saken har blitt håndtert. Setterådmannen kan heller ikke se at det er en bevisst sammenheng i kommunens behandling av prosessen som kan skape mistanke til at relasjonen mellom partene har påvirket behandlingen av saken. Men det er gjort feil og uheldige valg i både forberedelse og gjennomføring av saken av kommunens administrasjonen, som det er grunn til å ta lærdom av i den forstand at rutiner bør strammes opp.

Lokalsamfunnet i Sunndal er ikke større enn at folk i forskjellige roller selvfølgelig kjenner hverandre, og treffer hverandre også i private sammenhenger, men det er ingen ting i saksdokumenter og/eller samtaler som kan tyde på mistenkelige forhold knyttet til slike relasjoner.

Tidligere rådmann har flere ganger beklaget at saken vært kritikkverdig behandlet, bl.a. med utbetaling av tilskudd uten at betingelsene for vedtaket har blitt sjekket. Setterådmannen vil likevel påpeke at kommunens administrasjonen bør kvalitetssikre rutinene på dette området slik at denne typen feil unngås i fremtiden.

Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å inndrive utestående krav mot Helse & Sosialbygg Sunndal AS for asfaltering rundt Ambulansestasjonsbygget?

Asfalteringen var ikke klarert og/eller bestilt av Helse & Sosialbygg Sunndal AS på forhånd, og Sunndal kommune har dermed en dårlig sak her etter setterådmannens vurdering. Deler av asfalteringsjobben er fakturert utbygger, men har blitt avvist.

Setterådmannen vil ikke anbefale at Sunndal kommune iverksetter nye tiltak for å innkreve beløpet.

Hvilke tiltak blir sett i verk for å bedre rutinene i utredning og saksframstilling forut for politiske vedtak?

Det er viktig at rådmann og politiske organ avstemmer forståelsen av saksinnstilling og forslag til vedtak. Bl.a. er det svært viktig at alle forslag som fremkommer i møter blir lagt fram skriftlig, og gjerne framlagt for rådmannen før vedtak – slik at evt. tolkningsspørsmål og lovlighetsmessige avklaringer blir luket ut før vedtaket bankes.

Hvilke rutiner og regler gjelder og skal gjelde heretter for bokføring mot selvkostområdene?

Det er i praksis vanskelig (og heller ikke økonomisk fornuftig) å splitte opp enhver minste regning mellom ordinær drift og selvkostområdene (VAR-regnskapet). Det er ikke uvanlig (snarere tvert i mot ganske vanlig) at kommunene foretar en viss skjønnsmessig / grovkornet

vurdering ved det enkelte prosjekt, slik at fordelingen ikke alltid er nøyaktig for det enkelte prosjekt – men at totalen bør bli riktig over tid. Det er ressurskrevende å føre et helt nøyaktig regnskap som muliggjør en detaljert oppsplitting.

Setterådmannen har fått opplyst at det ikke finnes en detaljert rutinebeskrivelse for dette i kommunen pr i dag, men har likevel ingen grunn til å mistenke at bokføringen i selvkostområdet ikke håndteres tilfredsstillende. Det vil imidlertid være nødvendig å ha fokus og bevissthet på dette framover i Sunndal kommune, både med internt kvalitetssystem og opplæring av ansatte osv. Dette vil være meget viktig for at kommunens innbyggere alltid skal kunne ha tillit til at de kommunale avgiftene blir korrekt beregnet til enhver tid. Men dette betyr ikke at den enkelte regning nødvendigvis må splittes opp på «50-øren», det bør alltid være en viss mulighet for vurdering / bruk av skjønn. Skal det innføres en pinlig nøyaktig splitting av enkeltbilag vil det bety en langt større ressursbruk enn det som vil være fornuftig.

Innstilling

Kommunestyret er meget lite tilfreds med håndteringen av den kommunale økonomiske prosessen vedr. bygging av ny ambulansestasjon. Det påpekes overfor rådmannen at denne saken må benyttes som lærdom for videre arbeid med kommunens kvalitetssystemer.

Betingelsene for tilskudd kr 1.000.000 utbetalt til Helse & Sosialbygg Sunndal AS viser seg vanskelig / umulig å få dokumentert iht. krav i tidligere vedtak. Beløpet kan imidlertid sannsynliggjøres, og betraktes som et framforhandlet rundsum flyttetilskudd til utbygger, som anses nødvendig for å få lagt bygget til sentrum.

Utførte asfaltarbeider ved ambulansestasjonen anses som en jobb som er gjort av Sunndal kommune for egen regning, og tidligere krav rettet mot Helse & Sosialbygg Sunndal AS anses for avsluttet.

Kommunestyret vil videre be rådmannen om

- å kvalitetssikre rutinene for håndtering av tilskuddsutbetalinger, og legge fram resultatet av dette arbeidet senest 31.03.2017.
- å vurdere behovet for en mer detaljert rutine for kostnadshåndtering i selvkostområdet, og rapportere status senest 31.03.2017.

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2016-1563/04
Arkiv: 216
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 15.09.2016

Saksframlegg
U.off. ihht: Offl. § 13, fvl. § 13.

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 28/16	Kontrollutvalget	22.09.2016

FEIL I FAKTURERING TIL SUNNDAL KOMMUNE

Sekretærens innstilling

Saksopplysninger

Med henvisning til Kommunelovens § 31, 2 og Off.lovens § 13 blir møtet lukket under behandling av denne saken.

Saksframlegg med vedlegg blir delt ut i møtet.

VURDERING

Sveinung Talberg
rådgiver

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2016-1563/04
Arkiv: 144
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 15.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 29/16	Kontrollutvalget	22.09.2016
	Kommunestyret	

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2016-2019

Sekretærens innstilling

Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til Sunndal kommunes plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019, og gir kontrollutvalget fullmakt til å prioritere mellom tema som er beskrevet i planen.

Saksopplysninger

Det er kontrollutvalget som skal påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon, jf. Forskrift for kontrollutvalg § 9 og kommunelovens § 77 nr. 4.

I henhold til Forskrift om kontrollutvalg, § 10, skal kontrollutvalget utarbeide plan for forvaltningsrevisjon, som skal vedtas endelig av kommunestyret. Planen skal utarbeides minimum en gang i løpet av valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg. Planen skal være basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Kontrollutvalget i Sunndal behandlet i sak PS 20/16 den 01.06.2016 utkast til overordna plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019:

Kontrollutvalgets behandling 01.06.2016:

Forvaltningsrevisor Anny Sønderland innledet ved å gå igjennom utkast til plan for forvaltningsrevisjon og alle områdene som kan være gjenstand for forvaltningsrevisjon basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger.
Kontrollutvalget fokuserte oppmerksomheten på 3 områder:

- 3.1 Plan- og styringssystemer
- 3.4 Etikk og åpenhetskultur
- 3.9 Flyktninger og asylsøkere

Områdene 3.1 og 3.4 kunne sees i en viss sammenheng og kontrollutvalget er klar på at innstillingen til kommunestyret må være tydelig i hva som skal undersøkes.
Området 3.9 ble omtalt i tertialrapporten som et risikoområde og kommunen er sårbar for endringer på dette feltet.

Kommunen har ansatt ny rådmann. Det skal ansettes ny økonomisjef og plansjef i nærmeste fremtid. Også distriktsrevisor slutter og ny revisor skal inn.

Alle disse sentrale stillingene skal erstattes innen rimelig kort tid. Dette er et risikoområde og gode plan- og styringssytem er vesentlige i den sammenheng.

Det kom en rekke innspill og erfaringer fra områder i kommunen som belyste risikoområdene. Disse vil forvaltningsrevisor ta med seg videre i arbeidet for å lage en endelig plan for forvaltningsrevisjon til neste møte.

Kontrollutvalgets vedtak 01.06.2016:

Kontrollutvalget tar utkast til overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019 til orientering.

Kontrollutvalget ber revisjonen vurdere innspill gitt i møtet i sitt arbeid med ferdigstilling av forslag til plan for forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling.
(5 voterende)

Vedlegg:
- Oversendingsbrev fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R, datert 08.09.2016
- Sunndal kommune. Overordnet analyse. Plan for forvaltningsrevisjon i 2016 – 2019, datert 08.09.2016

VURDERING

Forvaltningsrevisjonsarbeidet har etter hvert blitt en svært sentral del av kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunal sektor og det er derfor viktig at kontrollutvalget bruker plan for forvaltningsrevisjon som et redskap for å utøve en mest mulig målrettet og effektiv tilsynsfunksjon i kommunen, i tråd med kommunestyrets signaler.

Kontrollutvalget vedtok i sitt møte 30.11.2015 i sak 44/15 at et slikt plandokument skulle utføres av Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R. Forslag til plan for forvaltningsrevisjon for 2016-2019 er basert på en overordna analyse av kommunens virksomhet ut fra vurdering av risiko- og vesentlighet med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike enheter og virksomheter.

I arbeidet med analysen har revisjonen hentet inn informasjon fra ulike kilder, som for eksempel kommunens politiske vedtak, planverk og årsmeldinger, samt databaser, som for eksempel KOSTRA. Videre er det benyttet informasjon som revisjonen har fått tilgang til gjennom sitt løpende revisjonsarbeid. Det er også avholdt møte med rådmann.

Administrasjonssjefen skal, ifølge kml. § 77 nr. 6, ha uttalerett i alle saker som blir forelagt kommunestyret. Kommunerevisjonen har derfor sendt ut den foreløpige analysen og planen til administrasjonssjefen for uttalelse.

Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R har etter kontrollutvalgets behandling i møte den 01.06.2016 utarbeidet plan for forvaltningsrevisjon for 2016-2019 i Sunndal kommune. Revisjonen har ut fra en risiko- og vesentlighetsvurdering vurdert at følgende tema er særlig aktuelle for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2019:

- Plan- og styringssystemet herunder
    - helhetlig planlegging/oppfølging, kvalitetssystem/internkontroll,

- Barn og unge herunder
    - helhetlige tjenester, forebygging

- Helse og omsorg herunder
    - psykisk helse og rus, samhandlingsreformen

- Arbeidsmiljø og åpenhetskultur herunder
    - arbeidsgiverpolitikk – roller og ansvar
    - oppfølging av handlingsplan for ledelse og arbeidsmiljø
    - ledelse, ytringsklima, avviksbehandling

Revisjonen har i plan for forvaltningsrevisjon også vist til andre tema som kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2019.

Ut fra kommunens budsjett for kontroll og tilsyn så er det realistisk at det kan gjennomføres maksimalt 3 prosjekter i løpet av valgperioden. Det vil derfor være nødvendig å foreta en prioritering innen for disse temaene når kontrollutvalget i egen sak gjør bestilling av kokret forvaltningsrevisjonsprosjekt. For å gjøre saksbehandlingen så smidig som mulig, forslås det at kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget å prioritere prosjekter innen for de temaene som revisjonen har beskrevet i planen som aktuelle for forvaltningsrevisjon.

Etter at kontrollutvalget har behandlet planen oversendes saken til kommunestyret som fatter det endelig vedtak for kommunens plan for forvaltningsrevisjons for perioden 2016-2019.

Dersom det over tid oppstår forhold som gjør at prioriterte prosjekter blir uaktuelle vil kontrollutvalget ha anledning til å omprioritere prosjekt på lista. For å gjøre saksbehandlingen så smidig som mulig delegerer kommunestyret myndighet til kontrollutvalget å prioritere prosjekter som ikke er tatt inn i planen, dersom utvalget finner dette nødvendig. Innholdet i planen legger opp til dette.

Sveinung Talberg
rådgiver

Kommunerevisjonsdistrikt 2
Møre og Romsdal

Telefon: 91 70 8199 - direkte
E-post: einar.andersen@molde.kommune.no
Organisasjonsnr.: 976 663 268

Kontrollutvalget for Sunndal kommune
v/ Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Rådhusplassen 1
6413 MOLDE

Deres referanse:	Vår referanse:	Arkivkode:	Sted/dato
	Einar Andersen	R11	Molde, 8.9.2016

Overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for perioden 2016 til 2019

Kontrollutvalget i Sunndal kommune bestilte i sak 44/2015 i møte 30.11.2015 en overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 til 2019 fra Kommunerevisjons-distrikt 2 Møre og Romsdal. I samme møte ble det bestilt en overordnet analyse og plan for selskapskontroll 2016 til 2019.

Utkast til overordnet analyse og plan for henholdsvis forvaltningsrevisjon og selskapskontroll ble lagt fram for kontrollutvalget for diskusjon og innspill i møte 1.6.2016. Kontrollutvalget tok dokumentene til orientering. Kommunerevisjonen har innarbeidet innspill fra kontrollutvalget i dokumentene.

Vedlagt følger oppdatert analyse og plan for behandling i kontrollutvalget.

Med hilsen

Anny Sønderland
Konstituert daglig leder

Einar Andersen
Forvaltningsrevisor

Vedlegg:
1. Overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019
2. Overordna analyse og plan for selskapskontroll 2016-2019

Kopi med vedlegg: Sunndal kommune, Postboks 94, 6601 Sunndalsøra

KOMMUNEREVISJONSDISTRIKT 2
MØRE OG ROMSDAL

Sunndal kommune

Overordna analyse
Plan for forvaltningsrevisjon
2016-2019

Behandling av plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019:
Forslag utarbeidet av Kommunerevisjonsdistrikt 2 leveres kontrollutvalget 8.9.2016
Kontrollutvalget i Sunndal kommune behandler planen i sak xx/ 2016 i møte 22.9.2016
Kommunestyret vedtar plan for forvaltningsrevisjon i sak xx/ 2016 i møte xx.xx.2016

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal er interkommunalt selskap etter kommune-loven § 27. Eiere er kommunene Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Molde, Nesset, Rauma, Sunndal og Vestnes. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskaps-kontroll for eierkommunene og har i dag fem revisorer. Selskapet har hovedkontor i Molde.

Utkast til overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon ble våren 2016 utarbeidet av Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal ved Einar Andersen og Anny Sønderland.

Innholdsliste

INNHOLDSLISTE **3**

1 INNLEDNING **4**

1.1 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 4
1.2 FORVALTNINGSREVISJON 4
1.3 FRAMGANGSMÅTE OG METODE 5
1.4 GJENNOMFØRTE FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT 2008-2015 6
1.5 KORT OM SUNNDAL KOMMUNE 7

2 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON **8**

3 OVERORDNA ANALYSE **9**

3.1 PLAN- OG STYRINGSSYSTEM 9
3.2 OMSTILLING 12
3.3 BRUKERMEDVIRKNING 12
3.4 ETIKK OG ÅPENHETSKULTUR 13
3.5 KOMPETANSE OG REKRUTTERING 14
3.6 ARBEIDSMILJØ, SYKEFRAVÆR, HELTIDSKULTUR 15
3.7 BARN OG UNGE 17
3.8 HELSE, OMSORG OG VELFERDSTJENESTER 20
3.9 FLYKTNINGER OG ASYLSØKERE 21

4 VEDLEGG **23**

VEDLEGG 1 - BEFOLKNING M.M. 23
VEDLEGG 2 - NØKKELTALL - KOSTRA 26
VEDLEGG 3 - KOMPETANSE 28
VEDLEGG 4 - BARN OG UNGE 31
VEDLEGG 5 - HELSE OG OMSORG 32
VEDLEGG 6 - SYKEFRAVÆR 33
VEDLEGG 7 - UTGIFTSBEHOV OG KOMMUNENES FRIE INNTEKTER 34
VEDLEGG 8 - NYTT INNTEKTSSYSTEM 36

1 Innledning

1.1 Plan for forvaltningsrevisjon

Kommunestyret skal minst én gang i valgperioden vedta en **plan for forvaltningsrevisjon**. Det er kontrollutvalget som har ansvaret for at det utarbeides en slik plan og har innstillingsrett til kommunestyret. Det skal gjennomføres en **overordnet analyse** av kommunes virksomhet som grunnlag for utarbeidelse av planen. Den overordnede analysen skal gi svar på hvilke område det er knyttet størst risiko til, og hvilke områder det er mest vesentlig for kontrollutvalget å undersøke. Kontrollutvalget i Sunndal kommune bestilte i sak 44/15 i møte 30.11.2015 en overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 til 2019 fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal.

Plan for forvaltningsrevisjon framgår av kapittel 2 og overordna analyse framgår av kapittel 3 i denne rapporten.

1.2 Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er del av kommunestyrets tilsyn med kommunens forvaltning (kommunens egenkontroll). Forvaltningsrevisjonens rolle framgår i veileder utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Kontrollutvalgsboken):

- undersøke om kommunens virksomhet skjer i tråd med gjeldende lover og regler og kommunens egne planer og vedtak
- et verktøy som kommunestyret og kontrollutvalget kan bruke for å sikre at kommunen drives på en måte som ivaretar innbyggernes behov og rettigheter best mulig
- et redskap for å bidra til bedre måloppnåelse og økt kvalitet på tjenestene i kommunen

Forvaltningsrevisjon skal fungere som en kontrollmekanisme mellom kommunestyret og administrasjonen, og i tillegg legge til rette for forbedring og utvikling. God dialog og samhandling med administrasjonen vektlegges.

På bakgrunn av plan for forvaltningsrevisjon vedtatt av kommunestyret bestiller kontrollutvalget rapporter fra kommunerevisjonen. Kontrollutvalget sender rapportene til videre behandling i kommunestyret. Det er kommunestyret som fastsetter hvordan rapportene skal følges opp.

Forvaltningsrevisjon er en form for revisjon av offentlig virksomhet som i kommuneloven § 77 blir definert som *systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.*
I forskrift om revisjon § 7 blir ulike typer undersøkelser som kan være aktuelle i forvaltningsrevisjon, omtalt:

a) Vedtaksoppfølging: om forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.
b) Effektivitet og måloppnåelse: om forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,
c) Regeletterlevelse, om regelverket etterleves,
d) Styringsverktøyenes hensiktsmessighet: om forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,
e) Administrasjonens saksbehandling: om beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav,
f) Resultat av kommunens tjenesteproduksjon: om resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets forutsetninger og/ eller om resultatene for virksomheten er nådd.

1.3 Framgangsmåte og metode

Den overordnede analysen er basert på modellen presentert i figuren under. Modellen viser ulike kildene som er brukt. Sentralt i dette arbeidet har vært gjennomføringen av en spørreundersøkelse sendt til sentrale ledere, tillitsvalgte, politikere, eldrerådet m.m. Vi har også hatt samtaler med ordfører og rådmann/ administrasjonssjef.

Overordnet analyse for forvaltningsrevisjon er ikke ment å gi et uttømmende bilde av utfordringene i kommunen. Dokumentet peker på noen forhold der kommunen kan ha utfordringer eller utviklingspotensial som det er viktig at kontrollutvalget har fokus på. De enkelte punktene er vurdert av kommunerevisjonen, og gir ikke en fasit på situasjonen i kommunen.

I spørreundersøkelsen blir mange av de samme tema vektlagt av flere kommuner. Alle innspillene i spørreundersøkelsen er ikke hensyntatt, men revisjonen har sammenstilt alle svarene og vil nytte dette som bakgrunnsinformasjon i det løpende arbeidet med revisjon av kommunene. Nedenfor følger noen utfordringer som kom fram i spørreundersøkelsen i Sunndal kommune. Mange av disse har vært sentrale ved valg av tema i denne rapporten:

• helhetlig og langsiktig planlegging • befolkningsutvikling • kommunereform • informasjon til folkevalgte - befolkning • barn og unges interesser i planlegging • rapportering – mål, tiltak, økonomi • rekruttering, kompetanse • iverksetting av kvalitetssystem • internkontroll – innkjøp – likebehandling - oppfølging av avvik	• helhetlig tjenestetilbud - tverrfaglig og tverretatlig • samordning av tjenester til barn og unge • rus - psykisk helse – barnevern – habilitering - barn og unge • samhandlingsreformen • ledelse – medbestemmelse - åpenhetskultur • saksbehandlingsprosesser • heltid – deltid – arbeidstidsordninger - vikarbruk • intern organisering • pedagogiske psykologisk tjeneste • NAV formidlingslån • kultur formidlingsområdet • integrering av flyktninger

Av svarene i spørreundersøkelsen går det fram at noen ser på et område som en utfordring, mens andre peker på at dette fungerer godt. Dette gjelder for eksempel for flyktninger og asylsøkere. Noen understreker også at utfordringene ikke er større enn i andre kommuner.

I analysen er det også redegjort for generelle utfordringer for kommunene. Denne teksten er til en viss grad felles for de ni kommunene der kommunerevisjonen utarbeider analyse.

Overordnet analyse skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Vesentlighet og risiko kan knyttes til en rekke ulike perspektiver for eksempel bruker, befolkning, samfunn, miljø, organisasjon, ansatte, økonomi.

I analysen vises det til ulike statistikker. Det mest sentrale er KOSTRA, som står for Kommune-Stat-Rapportering og gir statistikk om ressursinnsatsen og prioriteringer i kommuner. Sammenligningene må brukes med varsomhet, og må sees i sammenheng med prioritering og behov i den enkelte kommune. Vedlegg 2 og 7 gir oversikt over KOSTRA-tall, utgiftsbehov (beregnet i inntektssystemet) og kommunens frie inntekter.

Kontrollutvalget i Sunndal kommune fra forrige valgperiode gav i møte i 2015 innspill til arbeidet med analyse og plan for forvaltningsrevisjon. Et foreløpig utkast ble drøftet av nytt kontrollutvalg i møte 1.6.2016 sak 20/16.

1.4 Gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekt 2008-2015

Følgende prosjekt er gjennomført i perioden 2008-2015:

2015	Innkreving av gebyr for byggesak mm	2010	Spesialundervisning
2014	Barnevernsamarbeid	2009	Legesenteret
2014	Næringsarbeid	2008	Offentlige anskaffelser
2011	Refusjon sykepenger		

Rapportene er tilgjengelig på: nkrf.no/forvaltningsrevisjonsregister.

I plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2012 til 2015 prioriterte kommunestyret i Sunndal kommune følgende prosjekter som aktuelle for forvaltningsrevisjon:

- Åpenhet og innsyn i forvaltningen
- Barnevern
- Kvalitet i hjemmebaserte tjenester
- Samhandlingsreformen
- Befolkningsendring
- Kommunens næringsarbeid

1.5 Kort om Sunndal kommune

Kommuneplanens samfunnsdel definerer visjon, mål, strategier og tiltak for Sunndal i planperioden 2014 – 2020. Målene er:

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. Bedre helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Pr. 31.12.2015 var det 7 160 innbyggere i Sunndal. Dette er en økning på 5 personer fra 2014. Prognosen fram til 2040 viser en svak vekst. I aldersgruppen over 67 år blir det en forholdsvis stor økning. Se vedlegg 1.

Kommunestyret er det øverste besluttende organet i kommunen. Økonomi- og planutvalget, oppvekst- og omsorgsutvalget og teknikk-, miljø- og kulturutvalget er likeverdige utvalg med vedtaksmyndighet og innstillingsrett til kommunestyret, alle med 11 representanter.

Sunndal kommunen har 714 årsverk. Kommune sin administrasjon er fra 2015 organisert i 3 stabsavdelinger (personal, økonomi, service og informasjon) og 10 tjenester:
pleie og omsorg, grunnskole, barnehage, eiendom, helse og barnevern, innvandrertjenesten, kommunalteknisk, kultur, plan-, miljø- og næring, NAV sosial.

For mer informasjon om kommunen vises det til kommunens årsrapport, årsbudsjett/handlingsprogram/økonomiplan og Sunndal kommunes hjemmeside.

2 Plan for forvaltningsrevisjon

Revisjonen har valgt å peke på aktuelle tema uten prioritering og uten å foreslå detaljerte problemstillinger. Siden dette er en fireårsplan kan det være en fordel med en viss fleksibilitet slik at kommunen/ kontrollutvalget kan velge tidsaktuelle tema og problemstillinger for forvaltningsrevisjon.

Følgende tema er ut fra en risiko- og vesentlighetsvurdering særlig aktuelle for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2019:

- Plan- og styringssystemet herunder
  - helhetlig planlegging/oppfølging, kvalitetssystem/internkontroll,
- Barn og unge herunder
  - helhetlige tjenester, forebygging
- Helse og omsorg herunder
  - psykisk helse og rus, samhandlingsreformen
- Arbeidsmiljø og åpenhetskultur herunder
  - arbeidsgiverpolitikk – roller og ansvar
  - oppfølging av handlingsplan for ledelse og arbeidsmiljø
  - ledelse, ytringsklima, avviksbehandling

Følgende tema kan også være aktuell for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2019:

- Kompetanse og rekruttering herunder
  - kommunens arbeid med å sikre kompetanse
- Omstillingsprosesser, herunder
  - omstillingskompetanse og- kapasitet.
- Brukermedvirkning herunder
  - brukermedvirkning på individ og systemnivå
- Oppfølging og opplæring av etiske retningslinjer
- Flytninger og asylsøkere herunder
  - integrering av flyktninger, økonomi

Ved prioritering av aktuelle prosjekt har kommunerevisjonen også tatt hensyn til hvilke risiko- og vesentlighetsområder kommunen selv har stort fokus på og arbeider med. Det vil være mindre aktuelt å gå inn på disse områdene.

Revisjonen viser til overordna analyse i neste kapittel for detaljer og bakgrunn.

3 Overordna analyse

3.1 Plan- og styringssystem

Kommunelovens formål gir viktige føringer for kommunene når det gjelder effektivitet, bærekraftig utvikling, tillit og etikk.

Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. (kommuneloven, forvaltningsloven)

Formålsbestemmelsen i Kommuneloven § 1 lyder: «Formålet med denne lov er å legge forholdene til rette for et funksjonsdyktig kommunalt og fylkeskommunalt folkestyre, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale og fylkeskommunale fellesinteresser innenfor rammen av det nasjonale fellesskap og med sikte på en bærekraftig utvikling. Loven skal også legge til rette for en tillitsskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard.»

Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er **forsvarlig utredet**, og at vedtak blir iverksatt.

For å sikre god styring er det sentralt at plan- og styringssystemet er hensiktsmessig. Det skjer utviklingsarbeid i kommunene knyttet til plan og styringssystemet inklusiv internkontroll. Dette er et vesentlig område som også blir vektlagt i svarene i spørreundersøkelsen.

Det er mange krav og forventinger knyttet til kommunens planlegging. Eksempler på krav/ forventninger knyttet til planlegging i kommuner:

- Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 44 kan inngå i handlingsdelen.
- Økonomiplanen skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver. Kommunestyrets prioriteringer, målsettinger og premisser skal komme tydelig fram.
- Barn og unges interesser skal ivaretas.
- Kommunene skal ha oversikt over folkehelseutfordringene i kommunen og fastsette mål og strategier.
- Nasjonale forventninger til kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling som skal legges til grunn for de nye kommunestyrenes arbeid med kommunale planstrategier og planer.
- Det er statlig planretningslinjer for klima- og energiplanlegging i kommunene.
- Kommunal beredskapsplikt - risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplan.
- Ny forskrift om styringssystem i helse- og omsorgstjenesten - høringsfrist 1.2.2016.

Ulike **planer og rapporteringer** er viktige styringsdokument. Det er krav knyttet til høringer og medvirkning. Et helhetlig plansystem skal sikre sammenheng mellom ulike planer og fokus på både sentrale mål, kvalitet og økonomi. Det er vesentlig å sikre helhetlig planlegging og oppfølging av planer.

Det er et risikoområde at kommunene ikke klarer å planlegge godt nok i forhold til framtidens behov og kommunens utfordringer. Dette kan for eksempel gjelde forhold knyttet til befolkningsutvikling, økonomiske rammevilkår og andre rammebetingelser og krav til kommunene.

KOSTRA blir benyttet i mange kommuner og blir brukt som grunnlag for sammenligning mellom kommuner og kommunens prioritering. KOSTRA-data brukes i større og større grad både i administrasjonens interne rapportering og styring, i de politiske prioriteringer som gjøres av kommunestyret, av tilsynsorganene og dels også media jfr. kommunebarometeret.

Dette betinger at KOSTRA-dataene både er relevante, riktige og sammenlignbare mellom kommuner. Kvaliteten av KOSTRA-rapporteringen og bruken av styringsdata kan være forbundet med usikkerhet. Dette er generelle riskoområder som gjelder for flere kommuner.

Årsrapporten 2015 omtaler sentrale planer for Sunndal kommune, se boksen nedenfor.

- Kommuneplan for Sunndal kommune 2014-2020 Kommuneplanen er kommunens overordna strategiske styringsdokument, vedtatt av kommunestyret, og inneholder mål og retningsvalg for kommunens utvikling. Kommuneplanen utarbeides for en lengre periode og revideres hvert fjerde år. Den skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål og interesser.
- Samfunnsdelen konkretiserer mål, strategier og ønsket utvikling for Sunndalssamfunnet og kommuneorganisasjonen de kommende år. Samfunnsdelen ble rullert i 2014. Temaplaner er planer for bestemte tjenester, tema eller sektorer. Kommunen står fritt til å velge hva det er hensiktsmessig å lage temaplan for, og dette angis gjerne i kommuneplanens handlingsdel.
- Av viktige planoppgaver, ble Næringsplan 2015-2020 rullert og kommunedelplan for Sunndalsøra vedtatt i 2015.
- Første statusrapport over folkehelse utarbeidet. Innføring av folkehelselov, arbeid for at folkehelseperspektivet skal være en del av all kommunal planlegging og tjenesteproduksjon.

Årsrapporten omtaler også miljø, samfunnsansvar og likestilling.

- Miljø og samfunnsansvar: Kommunen legger opp til miljøvennlig drift både ved å være sertifisert Miljøfyrtårn og energikommune. Sunndal rådhus ble første gang miljøfyrtårnsertifisert i 2012, og ble resertifisert i desember 2015.
- Likestilling: Kommunen har ingen særskilt plan for likestilling knyttet til kjønn, etnisitet og funksjonsevne, men dette er forhold som det er fokus på ved ansettelse. Som IA-bedrift er det også særskilt fokus på to sistnevnte faktorer. Universell utforming av bygg og uteområder står sentralt i alle byggeprosjekt i kommunen.

Kommunestyret behandlet «Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Sunndal kommune» i møte 17.3.2016. Sunndal kommunestyre ba administrasjonen utarbeide en handlingsplan for oppfølging og prioritering av foreslåtte nye tiltak i rapporten som legges fram for budsjettbehandlinga i 2016.

I spørreundersøkelsen/samtaler blir helhetlig planlegging, langsiktig planlegging, oppfølging og gjennomføring av planer pekt på som en utfordring.

En sentral del av styringen er å sikre at virksomheten drives i tråd med mål og rammer. **Internkontroll** skal sikre at det ikke skjer avvik på vesentlige områder. I forslag til ny kommunelov foreslås det å innføre en ny og mer omfattende bestemmelse om internkontroll. Denne skal bidra til å styrke internkontrollen ved å gjøre reguleringen av internkontrollen tydeligere og mer helhetlig. Kravet om internkontroll i kommuner er i dag forankret i kommunelovens § 23. Det er videre en lang rekke bestemmelser i kommuneloven og særlovene om internkontrollarbeid. For eksempel er internkontroll knyttet til det fysiske miljø, til tjenestetilbudet til brukere og til forholdene for de ansatte.

Sentrale særlover som gir bestemmelser om internkontroll

- Helse- og omsorgsloven (§ 3-1) jf. forskrift om internkontroll i helse- og omsorgstjenesten
- Barnevernloven (§ 2-1) jf. forskrift om internkontroll etter barnevernloven
- Lov om sosiale tjenester i NAV (§ 5) jf. forskrift om internkontroll i arbeids og velferdsforvaltning
- Arbeidsmiljøloven/ HMS
- Internkontroll på informasjonssikkerhetsområdet

Flere og flere kommuner har de siste årene utviklet mer helhetlig og overgripende systemer. Mange kommuner har tatt i bruk elektronisk kvalitetssystem. Det viser seg at det tar tid å få dette på plass i mange kommuner. De største risikoområdene eller utfordringene for kommunene knyttet til internkontroll framover er iverksetting, opplæring, bruk og avvikshåndtering.

Det kommer fram i Årsrapport 2015 for kommunen at alle tjenester har system for **internkontroll**. Helhetlig kvalitetssikringssystem, Kvalitetslosen, ble innført i 2015 i regi av IKT Orkidè, og det arbeides med implementering og opplæring i alle staber og tjenester.

Internkontroll blir pekt på som et aktuelt område å undersøke, herunder om rutiner er gode nok, om det er tilstrekkelig dokumentasjon og om det er opplæring og oppfølging av avvik. Det blir også stilt spørsmål ved om det i alle enheter blir rapportert herunder om det er klima for rapportering av avvik.

Anskaffelsesregelverket er omfattende, og erfaringsvis er innkjøpsområdet et område med risiko for brudd på regelverket. Kommunene må sikre at krav i lov om forskrift om offentlig anskaffelse oppfylles.

IKT er et viktig verktøy som skal sikre god og trygg tjenesteproduksjon i kommunene. Det er vesentlig at kommunen har god arbeidsdeling og retningslinjer/rutiner knyttet til blant annet informasjonssikkerhet og endringshåndtering.

Gode **saksbehandlingsprosesser** er viktig blant annet for å ivareta brukernes rettssikkerhet. Det er også en forventning om at kommunen skal fatte riktige avgjørelser, ha rettferdig, rask og god saksbehandling, og at kommunen opptrer konsekvent og behandler tilsvarende saker likt. Beslutningsveiene blir pekt på som et aktuelt område å undersøke, herunder om rutinene kan forbedres, om saksbehandlere følger rutinene og om det er likebehandling. Det kommer fram at det kan være eksempel på saker som ikke blir forsvarlig utredet.

Sunndal kommune hadde et netto driftsresultat på 3,6 % i 2015, noe som er en forbedring fra 2014. Kommunen har betydelig større disposisjonsfond sett i forhold til egne utgifter enn de andre kommuner i kommunegruppen. Kommunen har noe høyere lånegjeld, se vedlegg 2. Det kommer fram at **økonomistyringen** er god. Kommunen har satt i gang forbedringsarbeid knyttet til kommunens regnskaps- og aktivitetsrapportering. Det blir påpekt behov for bedre rapportering på mål, tiltak og økonomi.

Sunndal kommune har gode inntekter, og økonomien blir omtalt slik i Årsrapport 2015:

> Økonomisk er Sunndal i en særstilling blant kommunene på Nordmøre. Vi har gode inntekter, og etter en periode med kostnadsgjennomgang og strukturendringer har vi gjenvunnet handlefriheten. Sunndal kommune hadde et netto driftsresultat i 2015 på 27,99 millioner kroner. Netto driftsresultat for 2015 utgjør med dette 3,6 % av samlede driftsinntekter, noe som er et solid resultat innenfor dagens kommunale sektor (Tilsvarende tall for 2014 var 23,4 mill. kroner og 3,2 %).

Sunndal kommune får nye ledere i sentrale funksjoner. Dette gjelder rådmann, økonomisjef og plansjef. Gode plan- og styringssystem er særlig vesentlig i den situasjonen.

Risiko og vesentlighetsvurdering at følgende er aktuelt for forvaltningsrevisjon:

- Implementering og bruk av kvalitetssystemet - internkontroll og oppfølging av avvik.
- Helhetlig og langsiktig planlegging, rapportering og oppfølging av planer
- Saksbehandlingsprosesser.

3.2 Omstilling

Det skjer endringer og omstillinger i kommunal virksomhet. Dette kan være omorganisering og omlegging av driften som for eksempel overgang til mer hjemmebaserte tjenester. Bakgrunn for endringene og omstillingene er mange. De kan være motivert ut fra behovet for å spare penger, effektivisering/ forbedringsarbeid, faglig utvikling og nasjonale reformer som samhandlingsreformen og kommunereformen.

Stortinget har gitt tilslutning til å gjennomføre en kommunereform. Regjeringen har følgende mål for reformen:

- Gode og likeverdig tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Det er planlagt å legge fram en samlet lovproposisjon om nye oppgaver til kommunene våren 2017, samtidig med en proposisjon om ny kommunestruktur.

Omstilling og endring kan få både positive og negative konsekvenser for borgere/ brukere og ansatte. Det kan skape usikkerhet og føre til sløsing med ressurser om prosessene ikke er gode. Kommunene må ha kompetanse og kapasitet til å gjennomføre gode omstillingsprosesser. Informasjon og medvirkning i samsvar med lov og avtaleverk er sentralt. Ansattes medvirkning er forankret både i arbeidsmiljøloven og hovedavtalen. Arbeidsgiver har styringsrett og må følge spillereglene i lov og avtaleverk. Brukermedvirkning skal også sikres i omstillingsprosesser. Både på bakgrunn av gjennomførte prosesser i kommunene, og ikke minst forventa krav til større omstillinger, anses omstillingsarbeid som et risikoområde. Det er vesentlig at kommunene lykkes med omstillinger både av hensyn til kvalitet og økonomi.

Fornyelse og innovasjon i offentlig sektor blir vektlagt. I regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020 (Omsorg 2020) er for eksempel en av fem langsiktige strategier fornyelse og innovasjon. Enkelte kommuner tar i bruker verktøy som Lean metoden.

For Sunndal kommunen kan det være en usikkerhet knyttet til eventuelle endringer i inntektsrammen og i eiendomsskatteloven for verker og bruk. I det nye inntektssystemet kommer kommunen positivt ut med en liten økning, se vedlegg 8.

Kommunestyret vedtok i 2014 at organiseringen av kommunens tjenester skulle gjennomgås med tanke på rasjonell organisering og effektiv drift. Arbeidet startet opp høsten 2014, og tjenestene har gjennomført prosesser og analyser på sine områder. Prosjektet ble våren 2015 vedtatt utsatt til ny rådmann er på plass. (Årsrapport 2015)

Det kommer fram i Årsrapport 2015 at kommunereformen har preget kommunepolitikken i 2015. Sunndal kommunestyre har vedtatt at kommunen ønsker å fortsette som egen kommune.

Risiko og vesentlighetsvurdering at følgende er aktuelt for forvaltningsrevisjon:

- Omstillingsprosesser, herunder omstillingskompetanse og- kapasitet.

3.3 Brukermedvirkning

Brukermedvirkning på systemnivå (eldreråd, samarbeidsutvalg i skolen etc.) og på individnivå er sentralt og blir mer vektlagt. Det er større krav om dette gjennom lovgivning.

Brukermedvirkning er viktig både for å sikre gode tilpassa tilbud og med tanke på effektiv bruk av ressursene i framtida. Med større behov og knapphet på ressurser vil kommunene kunne være avhengig av å ta i bruk den kapasitet brukerne, pårørende og frivillige representerer. Hvordan kommunene legger til rette for brukermedvirkning blir da viktig. Noen kommuner gjennomfører brukerundersøkelser. Kommunene har i økende grad lagt til rette for medvirkning blant annet fra ungdom/ungdomsråd. Brukerinvolvering og brukerperspektivet er fortsatt for dårlig ivaretatt i mange kommuner. I regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020 (Omsorg 2020) er en av fem langsiktige strategier *«Sammen med bruker, pasient og pårørende»*.

Det er eksempel på gjennomføring av brukerundersøkelse i Sunndal. Det kommer fram i Årsrapport 2015 at siste års brukerundersøkelse i NAV Sunndal viser en fremgang fra forrige år. Det er også gjennomført undersøkelser i barnehage:

> Det ble gjennomført ståstedsanalyser etter mal fra Utdanningsdirektoratet ved Holten og Stortuva barnehager våren 2015, med god oppslutning og tilbakemelding fra foreldre/foresatte med høyere resultat enn landsgjennomsnittet. Resultatene ble lagt fram i en orienteringssak i oppvekst- og omsorgsutvalget høsten 2015. (Årsrapport 2015)

Det blir i samtale/spørreundersøkelse stilt spørsmål ved om brukermedvirkningen i Sunndal kommune fungerer godt nok.

Risiko og vesentlighetsvurdering at følgende er aktuelt for forvaltningsrevisjon:

- Brukermedvirkning, herunder er det aktuelt å se på:
  - brukermedvirkning på individ og systemnivå

3.4 Etikk og åpenhetskultur

Kommuneloven skal legge til rette for en tillitsskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard. Etikk er en viktig del av all arbeidslivspraksis. Etikk er de verdiprioriteringer som ligger til grunn for enhver beslutning eller handling.

KS og Transparency International Norge (TI) anbefaler at kommuner har etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte, og at retningslinjene er behandlet av kommunestyret. KS og TI anbefaler at de etiske retningslinjene også blir gjort gjeldende for kommunale foretak. Kommunen skal redegjøre i årsberetningen for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten og i kommunale foretak. Det er vesentlig at kommunen utarbeider og sikrer at det er oppmerksomhet rundt de etiske retningslinjene.

Ny lovgivning om varslere i arbeidsmiljøloven stiller krav til mer systematisk bruk av avviksmeldinger og tydelige kommunikasjonskanaler.

Det er viktig å skape et arbeidsmiljø hvor de ansatte føler de kan ytre seg Kommunene skal fremme ytringsfriheten i arbeidslivet. I spørreundersøkelsen kommer det fram at det kan være utfordringer knyttet til det interne ytringsklimaet i organisasjonen.

Kommunal og moderniseringsdepartementet tar i brev datert 13.4.2016 opp kommunens innsats for å styrke de ansattes ytringsfrihet:

«Det er viktig at så vel folkevalgte, ledere og ansatte er kjent med rammene for de ansattes ytringsfrihet...Kommunene bør først og fremst sørge for at de ikke har retningslinjer eller reglement som går for langt i å begrense de ansattes ytringsfrihet. Kommunene bør gjennomgå slike reglementer mv. og vurdere om de er i tråd med gjeldende rett...Det er viktig å skape et arbeidsmiljø hvor de ansatte føler de kan ytre seg. Kommunene bør sette seg mål om å ha en ha en ytringskultur i kommunen, der ansatte i kommunen kan bruke ytringsfriheten sin. De ansatte i kommunene sitter på viktig kunnskap og har informasjon som kan bedre både samfunnsdebatten og kvaliteten på tjenestene. Samtidig må kommunene sikre at ledere og folkevalgte godtar at ansatte ytrer seg om kommunale forhold. Dette kan gjøres gjennom holdningsskapende arbeid om ytringsfrihetens grenser og innholdet i lojalitetsplikten».

Det er viktig for demokratiet og rettsikkerheten til borgerne at kommunen legger til rette for **åpenhet og innsyn** i den virksomhet kommunen bedriver. Kommuneloven slår fast at kommuner plikter å drive aktiv informasjon om sin virksomhet, og at forholdene skal legges best mulig til rette for offentlig innsyn i den kommunale forvaltning. Partene i en sak som behandles i kommunen har rett til partsinnsyn i egen sak etter forvaltningsloven. Alle har rett til innsyn i saksdokument, journaler og lignende register etter offentlighetsloven. Kommunen har i noen tilfeller likevel hjemmel og plikt til å unnta opplysninger/ dokumenter fra innsyn.

Økonomiske misligheter omfatter alt fra korrupsjon, regnskapsmanipulasjon, underslag, urettmessige belastninger av private utgifter etc. Begrepet misligheter er ikke et rettslig begrep, men benyttes i revisjonen som en fellesbetegnelse for tilsiktede handlinger som er utført for å oppnå en fordel for seg selv eller andre. I den norske straffeloven er **korrupsjon** definert som å kreve, motta eller aksepterer et tilbud om en utilbørlig fordel i anledning av stilling, verv eller oppdrag. Etiske retningslinjer gir gjerne føringer knyttet til disse forholdene.

Sunndal kommune har egne etiske retningslinjer vedtatt av kommunestyret i 2007. **Etiske retningslinjer**, inkludert rutiner for varsling, er en del av det nye kvalitetssikringssystemet. Det blir stilt spørsmål ved om opplæringen er god nok. Det kan være særlig viktig å følge opp dette i forbindelse med at kommunen får flere nye ledere. Organisasjonskulturen er også særlig påvirkelig når flere nye ledere blir ansatt.

Risiko og vesentlighetsvurdering at følgende er aktuelt for forvaltningsrevisjon:

- Etikk og åpenhetskultur, herunder er det aktuelt å se på:
  - Oppfølging og opplæring av etiske retningslinjer.
  - Åpenhetskultur og ytringsklima.

3.5 Kompetanse og rekruttering

Flere oppgaver, større forventninger og ny teknologi er forhold som krever stor grad av kompetanse hos de ansatte. Kompetanse og rekruttering er også viktig med tanke på framtidig behov særlig innenfor pleie og omsorg. I vedlegg 3 gjøres anslag for framtidig behov innenfor noen sektorer. Mange deltidsansatte kan være en arbeidskraftreserve for kommunene.

Regjeringen har handlingsplan for rekruttering, kompetanse og fagutvikling i kommunale helse- og omsorgstjenester (Kompetanseløft 2020). I Meld. St. 26 (2014-2015) Fremtidens primærhelsetjeneste blir blant annet lederkompetanse og utfordringer knyttet til rekruttering av ledere tatt opp. Ledere har fått flere og mer komplekse oppgaver.

Innenfor skolesektoren er det nye krav til utdanning.

Mange kommuner har små/få stillinger innen noen tjenesteområder, og dette gir sårbare fagmiljø. I enkelte tilfelle må få personer dekke et stort spenn av kompetanseområder.

De største risikoområdene eller utfordringene for kommunene knyttet til kompetanse og rekruttering framover er å sikre riktig og tilstrekkelig kompetanse i kommunen, slik at dagens og framtidens behov dekkes. Det er også viktig hvordan kompetansen internt i kommunen nyttes, bruk av stab/ støttefunksjoner, spesialkompetanse etc.

Sunndal kommune skiller seg positiv ut i forhold til kommunegruppen og landet når det gjelder kompetanse i barnehage og pleie og omsorg. Når det gjelder kommunehelse og grunnskole, ligger kommunen lavere enn kommunegruppen og landet. (2014-tall) Se vedlegg 2 og 3.

Det går fram av Årsrapport 2015 at pleie og omsorg over mange år har lagt stor vekt på å utvikle kompetansen hos medarbeiderne, blant annet gjennom kurs, videreutdanning og samarbeid med Sunndal vidaregåande skole om helsefagutdanning. Det blir pekt på at tidligere utskrivning fra sjukehus og overføring av oppgaver gir større behov for kompetanse og kapasitet.

Det kommer fram i samtale/spørreundersøkelsen at viktige oppgaver/utfordringer er knyttet til rekruttering, fagutvikling og lederutvikling.

Kompetanse omtales i Årsrapport 2015:

- **Sykepleiedekning:** Tjenesten har høsten 2015 hatt god rekruttering på sykepleiere både til faste stillinger og i vikariat. Av den grunn har ikke tjenesten benyttet vikarbyrå siden september. Det er fremdeles ubesatte sykepleiestillinger i tjenesten.
- **Deltidsutdanning i sykepleie:** Sunndal kommune har inngått avtale med Høgskolen i Molde om deltidsutdanning sykepleie i Sunndal. Studiet starter opp høsten 2016 og studiet er åpent for søknad, med god søkerpågang. Kommunene har mottatt 320 000 kr i Kompetansemidler fra Fylkesmannen til samarbeidsprosjektet.
- **Opplæring i tjenesten:** Til sammen 80 elever, lærlinger og studenter mottok veiledning og oppfølging i forbindelse med praksis i løpet av 2015.

- **Lærlingekommunen Sunndal:** Som et ledd i å være en attraktiv arbeidsgiver, skal personalavdelingen bidra til at kommunen stiller praksisplasser til disposisjon for lærlinger. Kommunen hadde ved utgangen av 2015 20 lærlinger i ulike tjenester og staber: Sunndal kommune har fått positiv oppmerksomhet for å ligge godt over måltallet om 2 lærlinger pr. 1000 innbygger.

Det framgår av Tilstandsrapport for grunnskolen at kompetanseheving for personalet fortsatt må være i fokus, med særlig vekt på grunnleggende ferdigheter og klasseledelse. Det er også behov for mer kompetanse i engelsk på barnetrinnet.

Risiko og vesentlighetsvurdering at følgende er aktuelt for forvaltningsrevisjon:

- Kompetanse og rekruttering, herunder er det aktuelt å se på:
  - Kommunens arbeid med å sikre kompetanse tilpasset dagens og framtidens behov.

3.6 Arbeidsmiljø, sykefravær, heltidskultur

Lønn og sosiale utgifter er en stor utgift for kommunen, og et høyt sykefravær fører til store kostnader for kommunen. Sykefraværet varierer fra virksomhet til virksomhet og kan ha

direkte konsekvenser på tjenestekvalitet og service. Til færre ansatte på et område, til mer sårbar blir kommunen.

En reduksjon av sykefraværet er vesentlig både for ansatte, kommunen som organisasjon og samfunnet.

Lederskap, kollegaskap, organisering, organisasjonskultur med åpenhet og medbestemmelse, personalpolitikken og arbeidsgiveransvaret er sentralt for å sikre et godt arbeidsmiljø og effektiv bruk av personellressursen. Forskning viser at sosial støtte fra kolleger er en viktig buffer mot stress, sykdom og overbelastning.

Kommunens årsrapport 2015 viser et **sykefravær** på 6,8 %, en økning fra 6,6 % i 2014. (Det har vært en nedgang fra 2011/2012.)

KS statistikk viser at Sunndal i perioden *4. kvartal 2014 – 3. kvartal 2015* hadde et sykefravær på 8,6 %. mens det var 9,9 % for kommunene samlet/landet. Sykefraværet for turnuspersonell var 12,5 % i Sunndal, mot 12,1 % for kommunene samlet/landet. Sykefraværet for undervisningspersonell var 4,3 % mot 8,2 % for kommunene samlet/landet. Se vedlegg 6.

Utviklingsprogrammet *«Sammen om en bedre kommune»* lanserer en modell som viser kostnader og gevinster ved redusert deltid. Faktorer som ligger inne i modellen er direkte og indirekte økonomiske konsekvenser, konsekvenser for medarbeidere og konsekvenser for brukerne. Kunnskapen og mulighetene som ligger i en **heltidskultur** er etter hvert godt dokumentert. Målet med *«Sammen om en bedre kommune»* er å formidle de positive konsekvensene heltidsstillinger har for arbeidstaker, arbeidsgiver og tjenestetilbudet.

Kommunene har særlig innenfor helse og omsorg flere deltidsstillinger. Mange kommuner arbeider for å sikre flere heltidsstillinger. Deltidsansatte har ca. ett prosentpoeng høyere sjukefravær enn heltidsansatte. Sunndal kommune var det to prosentpoeng høyere jf. vedlegg 6. Heltidsstillinger vil kunne kreve større fleksibilitet både fra arbeidsgiver og ansatte.

Pleie og omsorg hadde i 2015 251 årsverk – derav 29,5 % heltid. I 2014 var det flere som arbeidet heltid (35,8 %).

Det blir i spørreundersøkelsen pekt på utfordringer knyttet til heltid, deltid og vikarbruk. Sunndal kommune har gjennomført heltidsprosjekt som omtales i Årsrapport 2015:

> **«Saman om en betre kommune» - heltidsprosjektet** Det er satt i gang en utprøving av langvakter på helg i ei avdeling i habilitering med kun stillinger tilnærmet 100 %. Ansatte og brukere er fornøyd med ordningen og prøvetiden er utvidet til et år. Det er også foretatt en kartlegging av ønsket stillingsstørrelse blant alle ansatte.

Sunndal kommune har gjennomført medarbeiderundersøkelse og skal utvikle handlingsplan for ledelse og arbeidsmiljø, omtalt i Årsrapport 2015:

> Sunndal kommune har benyttet bedrekommune.no sin medarbeiderundersøkelse. Denne ble i 2015 revidert og endret, og heter nå 10 faktor. Alle ansatte mottok i november/desember invitasjon til å delta. Formålet med undersøkelsen var å kartlegge i hvor stor grad ansatte i Sunndal kommune er tilfreds på ulike områder. Resultatet av undersøkelsen vil danne grunnlag for en handlingsplan for utvikling av god ledelse, og en handlingsplan for utvikling av arbeidsmiljøet i Sunndal kommune i samarbeid med vernetjenesten.

Personalavdelinga redegjør for sitt arbeid i årsrapport 2015. Under gjengis det som trekkes fram som positive faktorer og utfordringer framover.

Dette er vi gode på: Sunndal kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver, og har fokus på å videreutvikle sine dyktige ledere og medarbeidere. Det er videre økt fokus på sykefravær, rekruttering, og heltidskultur. Medarbeiderne er kommunens viktigste ressurs. Sunndal kommune bruker bedrekommune.no som verktøy for måling av medarbeidertilfredshet. Trepartssamarbeidet i Sunndal kommune bidrar til et godt forankret samarbeid, som er av avgjørende betydning i forhold til satsningsområdene.
Viktige oppgaver og utfordringer framover: utarbeide kommunens arbeidsgiverpolitikk, heltidskultur, rekruttering, organisasjonsutvikling.

Det kommer fram i Årsrapport 2015 under pleie og omsorg at en viktig oppgave er arbeid aktivt med lederutvikling.

Kommunen har startet med (et systematisk) forbedringsarbeid og har gått gjennom kommunens organisering. Trepartssamarbeidet blir framhevet som positivt i kommunen. (eksempel arbeidsmiljøutvalg/administrasjonsutvalg)

Det kommer fram at det kan være behov for å tydeliggjøre arbeidsgiverpolitikken og bevisstgjøre arbeidsgiver og arbeidstaker om roller og ansvar.

Risiko og vesentlighetsvurdering at følgende er aktuelt for forvaltningsrevisjon:

- Arbeidsgiverpolitikk – roller og ansvar.
- Heltidskultur.
- Oppfølging av handlingsplan for ledelse og arbeidsmiljø.

3.7 Barn og unge

Kommunene har mange ansvarsområder knyttet til barn og unge; barnehage, skole, barnevern, kultur, helsestasjon etc. Tjenestene er vesentlige både i forhold til enkeltindivid og samfunnet.

Barn og ungdom skal sikres gode og trygge oppvekst- og levekår, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, funksjonsnedsettelse og seksuell orientering. Alle skal ha likeverdige tilbud og muligheter. Tverrfaglig arbeid innad i kommunen og sammen med andre er viktig for å motvirke marginalisering, bidra til utjevning av levekårsforskjeller og fremme barn og ungdoms deltakelse i og innflytelse på ulike samfunnsområder. Kommunen skal, i sin rolle som skole- og barnehageeier, fremme likestilling og motvirke diskriminering på barnehage- og grunnopplæringsområdet.

Barn og unge med særlige behov har rett på nødvendig hjelp til rett tid, og innsatsen må samordnes.

Kommunen skal sikre at elevene har et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø.
Med formål å forebygge sosial ulikhet, skal barn og unges oppvekstvilkår gis prioritet og deres stemme skal høres. «Barn og unges interesser» skal ivaretas i planlegging. FN`s barnekonvensjonen sier at barn har rett til å gå på skole, rett til hvile, fritid og lek og rett til å si sin mening i alt som angår det. FNs barnekonvensjon inneholder 42 punkter som sier hvilke rettigheter alle barn har.

Det har blitt økende fokus på utenforskap.

Utenforskap er hovedsatsinga til KS de neste årene, og er knyttet til oppfølging av mennesker som faller utenfor skole og arbeidsliv.

Utenforskap
betegner mennesker eller grupper som står på utsiden av fellesskapet. Det kan være personer som står utenfor skole- og arbeidsliv som har et svært begrenset sosialt nettverk eller som ikke opplever tilhørighet til storsamfunnet. Utenforskap er et strukturelt samfunnsproblem. Det har store konsekvenser som er til hinder for at enkelte mennesker kan leve gode liv.

Ny GIV var regjeringens satsing for økt gjennomføring i videregående opplæring. Folkehelseprofil 2016 peker på at frafallet er en betydelig folkehelseutfordring. Noen av ungdommene som står i fare for å falle ut eller faller ut av videregående opplæring, kan ha sammensatte livsutfordringer som levekårsproblematikk, psykiske vansker eller sosiale problemer.

Gjennomføring av videregående opplæring i Sunndal kommune viser at 66,3 % 2008-kullet og 55,1 % av 2009-kullet gjennomførte på normert tid mot henholdsvis 59,5 og 57 % i fylket, se vedlegg 4.

Folkehelseprofilen viser noen data for situasjonen blant ungdom, se vedlegg 4. Sunndal kommune kommer for flere områder som angår ungdom, dårligere ut enn fylket og landet.

Kommunebarometeret viser at Sunndal har forholdsvis god plassering innenfor grunnskole, barnehage og barnevern, se vedlegg 4.

I følge Tilstandsrapport for **grunnskolen** 2014 er det samlet sett bra resultater for skolene i Sunndal, men også noen bekymringer og behov for forbedringer. Det kommer fram at det arbeides kontinuerlig med å sikre et godt læringsmiljø for elevene. Det er felles retningslinjer for godt læringsmiljø for alle skolene. Det er nedgang i antall elever som har opplevd mobbing både på barnetrinnet og på ungdomstrinnet. Negativ elevtallsutvikling over år og nedgang i timetall som følge av dette, samt generelle nedskjæringer, blir pekt på som utfordringer. Det er en økning i antall elever med individuelle rettigheter knyttet spesialundervisning, sosialpedagogiske tiltak og grunnleggende norskopplæring.

Kommunen har gjennomført endringer i skolestrukturen. Politikere har bestilt evaluering av sammenslåingsprosessen. Det blir pekt på som et aktuelt område for forvaltningsrevisjon å undersøke om kommunen har lykkes med å nå målene for strukturendringen.

I årsrapport 2015 opplyses det om forhold som skolen er god på, og utfordringer framover:

- Dette er vi gode på: Sunndal kommune satser på barn og ungdom, med en god **skole** som fundamentet. Vårt hovedmål er å skape et lærende, inkluderende og kreative skolemiljø der barn og unge har lyst til å lære mer. Og vår visjon er at skolene i Sunndal kommune skal være – et trygt sted for læring.
- **Viktige oppgaver/utfordringer framover:** elevtallsnedgang, organisasjonsutvikling i Sunndalskolen, oppvekstvilkår og psykisk helse, godt læringsutbytte for alle, kompetanseutvikling i fellesskap.

Lokalsamfunn med MOT: Sunndal kommune har inngått avtale med organisasjonen MOT om å bli Lokalsamfunn med MOT. Høsten 2015 startet arbeidet på 8.trinn, og opplegget har vært godt mottatt hos elever, skole og foreldre. Det er ønskelig å videreføre dette også i 2016. Utfordring i arbeidet er å få lokalsamfunnet Sunndal med, slik at dette ikke bare blir en skolesak.

Kommunen har to barnehageopptak i året. Dette får konsekvenser for personalet. (økning i februar, nedgang i august.) En feildimensjonering av **barnehagetilbud** i forhold til behovet,

har ført til midlertidige løsninger. Det blir stilt spørsmål ved om dette kan ha negative konsekvenser blant annet for kvaliteten.

I årsrapport 2015 opplyses det om forhold som barnehagen er god på, og utfordringer framover:

- **Viktige oppgaver/utfordringer framover:** jobbe helhetlig til barnets beste, organisasjonsutvikling, innfasing av ny barnehage på Hoelsand, utfasing av Malurten og Villabyen barnehage.

Kommunen har høyere andel barn med **barneverntiltak** i forhold til innbyggere 0-17 år enn landsgjennomsnittet. Kommunen har hatt en forbedring når det gjelder andel undersøkelser innen fristen, jf. vedlegg 2. Det kommer fram i årsrapport 2015 at barnevernet arbeider målrettet med å undersøke og forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. I 2014 ble det gjennomførte et forvaltningsrevisjonsprosjekt for barneverntjenesten i Sunndal kommune. Det ble gitt anbefalinger som kommunen har fulgt opp.

Psykisk helse for barn og unge ivaretas av helsestasjon, psykolog etc. Tjenesten Psykisk helse har tilbud rettet mot barn og unge og har fått psykolog ansatt fra juni 2015. I årsplan/budsjett 2016 og økonomiplan ble **helsestasjons- og skolehelsetjenesten** styrket.

I årsrapport 2015 opplyses det om forhold innen helse og barnevern kommunen er god på og utfordringer framover:

- Dette er vi gode på: Barnevernet arbeider målrettet med å undersøke og forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er et lavterskeltilbud til gravide, og for barn og foreldre i aldersgruppen 0 – 20 år. Psykisk helse har tilbud rettet mot barn og unge, med psykolog ansatt fra juni 2015.
- **Viktige oppgaver/utfordringer framover** blant annet: folkehelsearbeid, psykisk helse.

Det kommer videre fram i årsrapporten at det er utfordringer knyttet til barn og unge med særskilte behov.

Det kommer fram i samtale/spørreundersøkelsen at kommunen ikke er god nok når det gjelder brukere med sammensatte behov. Kommunen arbeider med forbedring. (sak 2/9 2015) Kommunen har etablert en samordningsenhet for å sikre tverrfaglig innsats så tidlig som mulig. Det blir pekt på at barnehagene (og skole) møter alle barna, og dette muliggjør tidlig innsats. Tverrfaglig og tidlig innsats i barnehage og skole er viktige områder. Det kan være aktuelt å undersøke om organisering, arbeidsmåte og fokus sikrer at dette fungerer, og at kommunen får resultater.

I spørreundersøkelsen er det flere som peker på utfordringer knyttet til psykisk helse for barn og unge.

Risiko og vesentlighetsvurdering at følgende er aktuelt for forvaltningsrevisjon:

- Helhetlige tjenester til barn og unge - oppfølging av kommunens forbedringsarbeid.
- Psykisk helse for barn og unge.
- Kvalitet i barnehage.
- Utenforskap – barn og unge som faller utenfor skole og arbeidsliv
- Forebygging - folkehelse og barn og unges interesser i planleggingа

3.8 Helse, omsorg og velferdstjenester

Kommunene har ansvar for å sørge for gode og forsvarlige helse- og omsorgstjenester til alle som trenger det, uavhengig av alder eller diagnose. Helse og omsorg er den størst sektoren i kommunen, og har brukere som kan være sårbare med stor avhengighet av kommunen.

Samhandlingsreformen er fremdeles under iverksetting og gir kommunene utfordringer. Fastlegenes rolle er blant annet sentralt for å lykkes med reformen. Kommunene har inngått samarbeidsavtaler med helseforetaket. Iverksetting av avtalen er viktig for å kunne nå sentrale mål i samhandlingsreformen knyttet blant annet til helhetlige tilbud for bruker/ pasient og kvalitet på tjenestene. Det kommer fram i brukerundersøkelse ved sykehusene at pasientene mener at sykehusene har mest å hente i utskrivingsprosessen og på forberedelse til tiden etter sykehusoppholdet. Blant annet ventetid og samhandling med fastlege og kommunale tjenester får også lavere score enn andre områder det ble spurt om. (Forskning.no)

Utvikling av hjemmebasert tjenester er en prioritert oppgave i de fleste kommuner. Det kan være utfordringer knyttet til en overgang fra høg grad av institusjonstjenester til mer bruk av hjemmetjenester. Regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020 (Omsorg 2020) har som en av fem langsiktige strategier: *«Den nye hjemmetjenesten».*

Det er videre utfordringer knyttet til tilstrekkelig tilbud innenfor tjenester som rehabilitering og psykisk helsevern og rus. Tilbudet innenfor psykisk helse og rus er ofte utilstrekkelig og varierer mye fra kommune til kommune. Det blir i ulike sammenhenger pekt på behovet for økt innsats. Vi viser til eksempler i boksen nedenfor.

- Utfordringsbilde innen psykisk helse og rus: 1) Blant de vanligste plager og problemer i befolkningen 2) Mangler i det kommunale psykisk helse- og rustilbudet til alle brukergrupper 3) Stor uønsket variasjon i tilbud 4) Manglende koordinering av tjenester. (Meld. St. 26 (2014-2015) «Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet»)
- 77 % av befolkningen mener at behandlingstilbudet innen psykisk helse må styrkes. Kun 13 % vurderer tilgjengeligheten på psykisk helsehjelp i sin kommunehelsetjeneste som god. (Kommunal rapport TNS Gallups helsepolitiske barometer for 2016
- «Samhandlingsreformen legger til grunn at kommunene skal ta større ansvar for behandling og oppfølging av pasienter også innen psykisk helse og rus. Dette preger dagens situasjonsbilde for både kommuner og helseforetak i Møre og Romsdal, og som krever mer og bedre samhandling mellom de ulike tjenestene». (Utkast til Samhandlingsstrategi med handlingsplan for pasienter med rus- og psykiske helseplager, Helse Møre og Romsdal/kommunene)

Kommunene har etter helse- og omsorgstjenesteloven en plikt til å legge til rette for at den enkelte bruker/pasient får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. For å sikre dette stilles det krav til samhandling mellom tjenesteyterne. Det stilles også krav til at personer med langvarige og sammensatte tjenester skal få tilbud om individuell plan og/ eller koordinator. I tillegg stilles det krav til at kommunens skal ha en koordinerende enhet.

Demensplan 2020 er regjeringens plan og tiltak for å bedre det kommunale helse- og omsorgstjenestetilbudet til personer med demens og deres pårørende. Dokumentet forteller om utfordringer personer med demens og deres pårørende står overfor, og hvordan utfordringene skal løses (strategier og tiltak).

I årsrapport 2015 opplyses det om forhold innen helse som kommunen er god på, og utfordringer framover:

- **Viktige oppgaver/utfordringer framover:** folkehelsearbeid, psykisk helse, tidligere utskrivning samt overføring av oppgaver til kommunene gir større behov for kompetanse og kapasitet.

Innenfor pleie og omsorg blir det pekt på følgende forhold:

- **Viktige oppgaver/utfordringer framover,** blant annet: økt fokus på velferdsteknologi, økt fokus på eldre og aktivitet, sikre gode tilbud til barn og unge med særskilte behov og andre ressurskrevende brukere.

Kommunebarometeret viser at Sunndal kommune for eldreomsorg har en plassering på 339 blant kommunene i landet og 154 for sosial. Kommunen hadde i 2015 en dårligere plassering enn i 2014. Plasseringen på helse var 80, en forbedring fra året før. Se vedlegg 5.

Andel plasser i ***institusjon og heldøgnsbemannet bolig*** i prosent av befolkningen 80 år og over er lavere enn kommunegruppen, fylket og landet. Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over er noe lavere enn kommunegruppen, fylket og landet (se vedlegg 5).

Andel innbyggere 80 år + som er beboere på ***institusjon*** er høyere enn kommunegruppen og landet. Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, hjemmesykepleie, ligger lavere enn kommunegruppen, Møre og Romsdal og landet. (se vedlegg 2) Legetimer og fysioterapitimer per uke per beboer i sykehjem ligger lavere enn KOSTRA gruppen og landet (uten Oslo), se vedlegg 2.

Det har vært/er økt press på sjukeheimsplassene. Kommunestyret har i 2016 vedtatt opprettelse av midlertidige sykehjemsplasser ved Sunndal helsetun.

Kommunen har hatt utskrivningsklare pasienter liggende i sjukehus og betalte 700 000 kroner i 2015. Opprettelse av midlertidige sjukeheimsplasser skal avhjelpe denne situasjonen. Kommunens arbeid med eldreplan skal se på langsiktige løsninger blant annet dimensjonering av tjenestene. Kommunen har startet med hverdagsrehabilitering.

I årsplan/budsjett 2016 og økonomiplan ble blant annet fysioterapitilbudet, legetjenesten (ny turnuslege) og pleie- og omsorgstjenesten styrket.

Risiko og vesentlighetsvurdering at følgende er aktuelt for forvaltningsrevisjon:

- Hjemmebaserte tjenester.
- Samhandlingsreformen og oppfølging av samarbeidsavtalen med helseforetaket.
- Psykisk helse – rus

3.9 Flyktninger og asylsøkere

Det har vært en økt tilstrømming av asylsøkere og flyktninger til Norge. UDI har opprettet en rekke nye akuttmottak i hele landet. Utlendinger som søker asyl i Norge har lovfestet rett til et statlig innkvarteringstilbud. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har ansvar for å gi enslige mindreårige asylsøkere under 15 år et tilbud om opphold i omsorgssenter for mindreårige.

Norge står foran utfordringer med bosetting av flyktninger som nå er i asylmottak, og som enten har fått opphold i Norge, eller som en må regne med får opphold. Hvert år inngår staten ved Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) en rammeavtale med norske kommuner om bosetting av et visst antall flyktninger. Bosetting av flyktninger er en frivillig oppgave for kommunene, og i de avtalene som inngås, spesifiseres antall enslige mindreårige, mens antall familiegjenforeninger ikke lar seg tallfeste og dermed kommer som tillegg. Bestemmelsen om

hvilken kommune den enkelte flyktning som har fått innvilget oppholdstillatelse skal bosettes i, er regulert gjennom IMDi.

I spørreundersøkelsen som ble gjennomført i forbindelse med utarbeidelse av overordnet analyse ble integrering og oppfølging av flyktninger **i flere kommuner** nevnt som et område med utfordringer og antatt forbedringspotensial. Videre er det utfordringer knyttet til samordning av tjenester og tiltak rettet mot flyktninger. Integrering er en oppgave som krever innsats fra ulike kommunale enheter og lokalsamfunnet forøvrig.

Sunndal kommune er driftsoperatør for 364 plasser inklusiv for enslige mindreårige. I tillegg samarbeider kommunen med Nesset kommune om 30 plasser. Det er nest største mottaket i landet. Kommunen starta opp i 1986 og har med unntak for tre år, drevet mottak. Innvandrertjenesten budsjetterer i 2016 med et overskudd på 5,5 mill. kroner. Det framgår av budsjettet at det på grunn av flyktningsituasjonen er større usikkerhet knyttet til innvandrertjenestens budsjett. Det framgår videre av budsjettet at økt bosetting og økningen i antall asylsøkere er en utfordring, men også gir muligheter i form av flere arbeidsplasser og ringvirkninger for lokalt næringsliv.

I årsrapport 2015 opplyses det om forhold som enheten er god på, og utfordringer framover:

I 2015 opplevde også Norge økt tilstrømming av flyktninger, noe som også har preget Sunndal kommune og innvandrertjenesten. Kommunen har gjennom året imøtekommet nye anmodninger om mottak og bosetting av flyktninger, og har lagt ned en stor innsats på dette området.
Dette er vi gode på: Innvandrertjenesten i Sunndal har over mange år bygd opp en bred kompetanse innen hele innvandrerfeltet. Drift av asylsøkermottaket samt bosetting og opplæring av flyktninger er kjernen i vårt arbeid. Kvalitet i alle ledd ligger til grunn for vårt arbeid og vi setter derfor stor pris på at UDI og IMDI gir oss gode attester. Innvandrertjenesten har mål om å være en ressurs nasjonalt og regionalt, og tilbyr fagkompetanse og deler erfaringer med de som etterspør dette. Forholdet mellom innvandrere og lokalsamfunnet er i store trekk godt i Sunndal. Innvandrertjenesten ønsker å bidra til at forholdet kan bedres ytterligere. Integrering er ikke en oppgave som kan løses kun av oss, men krever innsats også fra andre kommunale enheter og lokalsamfunnet forøvrig. **Viktige oppgaver/utfordringer framover:** drive asylmottaket i tråd med stadig endrede forutsetninger fra UDI, utvikle en stadig bedre kvalifisering for flyktningene, bedre samarbeid med frivilligheten.

Kommunestyret behandlet «Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Sunndal kommune» i møte 17.3.2016. Det ble vedtatt at det skal utarbeides risiko- og sårbarhetsanalyse for innvandringstjenesten i løpet av høsten 2016.

Det kommer fram av **samtaler/spørreundersøkelse** at kommunen leverer godt når det gjelder innvandrerfeltet. Kommunen er nominert for 2. gang som årets bosettingskommune. Kommunens spiller på alle kommunens ressurser og kan sette inn eventuelle tiltak tidlig. Det kommer fram at det også utfordringer og noe usikkerhet om integreringen av bosatte flyktninger er god nok. Dette omfatter for eksempel språk, kvalifisering og samarbeid med frivilligheten.

På bakgrunn av kommunens arbeid, blant annet planlagt gjennomføring av en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, kan forvaltningsrevisjon være mindre aktuelt. Samtidig er dette er risikoområde som det bør følges med på. Kommunen har til vurdering boligsituasjonen. Det er inngått avtale med utleier for tre år, med mulighet for forlengelse ytterligere tre år. Kommunen vurderer alternativer blant annet pga. kostnadene. Det er usikkerhet knyttet til hvor mange flyktninger og asylsøkere som kommer til landet, og dette kan svinge over tid. Dette får konsekvenser for ansatte som kan miste jobben.

Risiko og vesentlighetsvurdering at følgende er aktuelt for forvaltningsrevisjon:

- Flytninger og asylsøkere – integrering og økonomi (-forvaltning, ressursbruk).

4 Vedlegg

Vedlegg 1 - Befolkning m.m.

Faktisk antall innbyggere og innbyggere fordelt på aldersgrupper per 1.1.2015 og prognose for 2020, 2025, 2030 og 2040 basert på 2014-tall.

År / Sunndal kommune	*Faktiske tall*	*Framskriving basert på 2014-tall*			
	2015	2020	2025	2030	2040
0-5 år	403	375	391	393	374
6-12 år	566	507	488	520	520
13-15 år	278	261	244	232	246
16-19 år	423	368	343	313	327
20-44 år	1981	1954	1965	1962	1871
45-66 år	2268	2273	2143	1985	1866
67-79 år	785	927	1073	1207	1245
80 år eller eldre	451	443	488	568	811
I alt	**7155**	**7108**	**7135**	**7180**	**7260**

Kjelde: Møre og Romsdal fylkeskommune.

Demografisk sårbarhet 2014

Demografisk sårbarheit		
Indikator	**Møre og Romsdal**	**Sunndal kommune**
Dødelegheitsrate	1	1
Fødselsrate	1	0
Netto tilflytting	0	1
Del befolkning 0-14 år	0	1
Del befolkning 15-24 år	0	0
Del befolkning 25-54 år	1	1
Del befolkning 55-64 år	1	1
Del befolkning 65 år og eldre	1	1
Kvinneoverskot	1	1
Over 95 kvinner per 100 menn, 15-64 år	1	1
Tal sårbarheiter	**7**	**8**

NORDREGIO (Nordic Centre for Spatial Development) laga i 2011 eit kart over demografiske sårbarheiter i Norden basert på 10 indikatorar. Desse indikatorane vart vurdert opp mot nordiske gjennomsnitt. Møre og Romsdal fylkeskommune har brukt same indikatorane, men vurdert opp mot snitt for Noreg i 2014.

Møre og Romsdal kjem ut med sårbarheit på 7 av indikatorane. Den gjennomsnittlege skåren for kommunane i fylket er 7,6. Store delar av Møre og Romsdal kjem dårleg ut samanlikna med landet. Særleg gjeld det indikatorane knytt til kjønnsbalanse og kor stor del av befolkninga som er i aldersgruppene 25-54 samt 65 og eldre. På desse indikatorane har 33 av våre 36 kommunar verdiar som blir vurdert som sårbare.
Forklaring:

Verdi 0: Likt eller betre enn landet
Verdi 1: Dårlegare enn landet

Kjelde: Møre og Romsdal fylkeskommune kommunestatistikk 2015

Kommunestatistikk – Møre og Romsdal fylkeskommune

Kommunestatistikk – Møre og Romsdal fylkeskommune

Vedlegg 2 - Nøkkeltall - KOSTRA

KOSTRA står for Kommune-Stat-Rapportering og gir statistikk om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i kommuner. Det finnes tall om for eksempel pleie- og omsorgstjenester, barnehagedekning og saksbehandlingstid, og man kan sammenligne kommuner med hverandre, med regionale inndelinger og med landsgjennomsnittet.
For detaljert informasjon vises det til: SSB.no/ KOSTRA (reviderte tall per 15.6.2016)

Finansielle nøkkeltall bevilgningsregnskapet, kommunekonsern

KOSTRA-funksjon / År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe12	2015 Landet u/ Oslo
Frie inntekter i kr per innbygger, konsern	44 838	47 325	49 848	51 155	52 701	54 133	49 776
Brutto driftsinntekter i kr per innbygger, konsern	90 808	95 784	102 831	103 927	109 220	94 839	76 047
Netto lånegjeld per innbygger, konsern	54 227	54 436	55 616	63 166	68 360	50 598	61 391
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter, konsern	7,3	9,6	9,0	11,6	12,0	6,2	6,7
Akkumulert regnskapsmessig merforbruk i % av brutto drifts inntekt, konsern	-	-	-	-	0,0	0,3	0,4

Tabell: Utvalgte nøkkeltall, kommuner – nivå 1 og 2. Sunndal kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 12 og Landet uten Oslo i 2015.

Barnehager

KOSTRA-funksjon / År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe12	2015 Landet u/ Oslo
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	98,8	95,2	96,5	97,2	95,9	91,5	91,0
Netto driftsutgifter pr innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	119 186	124 512	125 783	141 301	133 921	132 064	130 606
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager pr korrigert oppholdstime (kr)	48	51	52	57	53	58	59
Andel ansatte med førskolelærerutdanning	46,7	45,5	52,1	43,0	46,4	37,2	36,4
Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning	1,0	-	-	2,8	5,5	7,0	7,5
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning	100,0	100,0	100,0	96,7	97,8	92,3	92,6

Tabell: Nøkkeltall for barnehager. Sunndal kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 12 og Landet uten Oslo i 2015.

Grunnskoleopplæring

KOSTRA-funksjon / År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe12	2015 Landet u/ Oslo
Netto driftsutgifter til grunnskole, pr innbygger 6-15 år	82 365	88 009	92 171	96 835	101 443	97 775	82 486
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	7,3	7,2	7,1	7,4	7,2	9,5	7,9
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, pr elev	82 085	88 088	91 608	98 825	103 286	102 651	88 320
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-10. årstrinn	11,1	10,9	11,0	11,0	11,1	11,1	13,5
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	40,2	38,4	39,0	39,1	40,7	-	40,7
Andel lærere med universitets-/ høyskoleutdanning og pedagogisk utdanning	81,0	79,7	82,0	85,0	86,7	85,8	87,0
Andel lærere med universitets-/ høyskoleutdanning uten pedagogisk utdanning	8,8	7,2	8,3	6,3	7,0	4,7	5,5
Andel lærere med videregående utdanning eller lavere	10,2	13,0	9,8	8,7	6,2	9,4	7,5

Tabell: Nøkkeltall for grunnskoleopplæring. Sunndal kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe12 og Landet uten Oslo i 2015.

Kommunehelse

KOSTRA-funksjon / År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe12	2015 Landet u/ Oslo
Netto driftsutgifter pr innbygger i kroner, kommunehelset.	1 772	2 073	2 279	2 342	2 445	3 145	2 383
Netto driftsutg. forebygging, helsest., skolehelset. pr innb. 0-20 år	1 563	2 144	2 402	2 943	2 951	2 205	2 137
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	8,7	8,7	9,8	9,8	9,8	11,7	10,5
Fysioterapiårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	8,2	8,6	9,1	9,1	9,1	10,0	9,1

Tabell: Nøkkeltall for kommunehelse. Sunndal kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 12 og Landet uten Oslo i 2015.

Pleie og omsorg

KOSTRA-funksjon / År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe12	2015 Landet u/ Oslo
Netto driftsutgifter pr innbygger 67 år +, pleie- og omsorgtj.	128 619	137 233	140 414	150 203	149 154	125 583	109 342
Andel beboere i bolig med heldøgns bemanning	10,8	12,3	13,1	12,7	12,7	50,6	51,7
Andel innbyggere 80 år + som er beboere på institusjon	18,6	19,4	17,4	19,1	18,2	14,2	13,2
Andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad/wc	60,2	60,2	50,5	50,5	78,6	86,8	84,5
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr kommunal plass	747 084	840 378	972 914	986 295	1 076 434	1 145 780	1 050 987
Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning	84	81	86	89	-	-	-
Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning fra videregående skole	49	51	52	55	-	-	-
Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning fra høyskole/ universitet	36	30	34	35	-	-	-

Tabell: Nøkkeltall for pleie og omsorgstjenesten. Sunndal kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 12 og Landet uten Oslo i 2015.

Sosiale tjenester i NAV

KOSTRA-funksjon / År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe12	2015 Landet u/ Oslo
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr innbygger 20-66 år	5 049	5 215	3 876	3 806	3 685	3 528	3 243
Andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alder 20-66	4,5	4,5	5,3	3,8	3,2	-	4,2

Tabell: Nøkkeltall for sosiale tjenester i NAV. Sunndal kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 12 og Landet uten Oslo i 2015.

Barnevern

KOSTRA-funksjon / År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe12	2015 Landet u/ Oslo
Netto driftsutgifter pr innbygger 0-17 år, barneverntjenesten	3 949	3 985	4 275	4 672	6 378	9 942	8 331
Netto driftsutgifter pr barn i barnevernet	51 544	46 126	42 048	57 881	80 224	-	109 877
Andel barn med barneverntiltak i forhold til innbyggere 0-17 år	5,7	5,8	7,3	5,4	5,9	-	4,8
Barn med undersøkelse eller tiltak pr årsverk	19,0	23,1	26,7	20,3	19,3	-	16,2
Andel undersøkelser med behandlingstid innen tre måneder	63	84	84	87	92	71	82
Andel undersøkelser som fører til tiltak, prosent	48,8	60,9	57,9	51,7	67,3	-	42,8

Tabell: Nøkkeltall for barnevern. Nesset kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 2 og Landet uten Oslo i 2015. Sunndal kommune har felles barneverntjeneste med Nesset og Tingvoll.

Tekniske tjenester

KOSTRA-funksjon / År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe12	2015 Landet u/ Oslo
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker med 12 ukers frist (kalenderdager)	14	14	35	34	-	-	39
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker med 3 ukers frist (kalenderdager)	26	21	24	14	10	15	18
Brutto driftsutgifter pr km kommunal veg	69 433	75 163	76 993	76 397	78 897	116 445	125 104

Tabell: Nøkkeltall for tekniske tjenester. Sunndal kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 12 og Landet uten Oslo i 2015.

Bolig

KOSTRA-funksjon / År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe12	2015 Landet u/ Oslo
Dekningsgrad (antall boliger) Kommunalt disponerte boliger pr 1000 innbyggere	27	27	28	27	28	25	21

Tabell: Nøkkeltall for bolig. Sunndal kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 12 og Landet uten Oslo i 2015.

Kultur

KOSTRA-funksjon / År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe12	2015 Landet u/ Oslo
Netto driftsutgifter for kultursektoren pr innbygger	3 384	3 121	3 477	3 717	3 512	2 818	1 991
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge pr innbygger 6-20 år	1 238	1 151	1 177	1 179	1 149	1 024	826

Tabell: Nøkkeltall for kultur. Sunndal kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 12 og Landet uten Oslo i 2015.

Vedlegg 3 - Kompetanse

Kommunedata viser historiske befolkningstall og befolkningsframskrivninger, informasjon om framtidig tjeneste- og arbeidskraftbehov, inntekter og informasjon om produktivitet og effektivitet i den enkelte kommune. Hensikten er å gjøre dataene mer tilgjengelig for at kommunene og andre kan få tilgang på informasjon som kan bidra til god styring og planlegging i egen kommune. Kommunedata (regjeringern.no)

Under vises tjenestedata fra KOSTRA 2012. I beregningene av tallet på tjenestemottakere og arbeidskraftbehov framover er det tatt utgangspunkt i samme dekningsgrader og standard på tjenestene som i 2012. Tabellen viser beregnet behov i Rauma kommune for lærerårsverk i skolen, årsverk i barnehagene og årsverk i institusjon og hjemmetjenesten i 2020 og 2040.

Antall **årsverk** i 2012, 2020 og 2040. Tjenestedata fra KOSTRA 2012. Det er tatt utgangspunkt i samme dekningsgrader og standard på tjenestene som i 2012.

Hvert element i figuren er symbolisert med en egen farge

- Behov for lærerårsverk i grunnskolen
- Behov for årsverk i barnehagene
- Behov for årsverk institusjon og hjemmetjeneste

Antall **tjenestemottaker** i 2012, 2020 og 2040. Tjenestedata fra KOSTRA 2012. Det er tatt utgangspunkt i samme dekningsgrader og standard på tjenestene som i 2012.
Kommunedata (regjeringern.no)

Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning fra høyskole/universitet – pleie og omsorg KOSTRA

Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning – pleie og omsorg - KOSTRA

Vedlegg 4 - Barn og unge

Kommunebarometeret 2016 (grunnskole, barnehage og barnevern)

Kommunebarometeret er en sammenlikning av landets kommuner, basert på til sammen 124 nøkkeltall innen 12 ulike sektorer. Ytterligere informasjon: Kommunebarometeret - forklaring: Kommunebarometer 2016 – tabeller. Endelige tall per 22. juni 2016.

Sunndal kommune	Grunnskole		Barnehage		Barnevern	
	Plassering	Endring fra sist år	Plassering	Endring fra sist år	Plassering	Endring fra sist år
Plassering	**96**	- 15	**54**	-19	**46**	+11

Tabell: Sunndal kommunes plassering for grunnskole, barnehager og barnevern på kommunebarometeret 2016.

Gjennomføring videregående skole

Møre og Romsdal fylkeskommune har de siste årene bestilt gjennomføringstall fra SSB som viser hvordan det går med det enkelte kull. Nedenfor viser oversikt over gjennomføringstall for 2009-kullet, fordelt på den enkelte kommune.

		Andel				
		Fullført med studie- eller yrkeskompetanse		Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse		
Kommune	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Gjennomført VKII eller gått opp til fagprøve, ikke bestått	Sluttet underveis
Møre og Romsdal	3439	57,0	16,3	6,4	5,4	14,9
1502 Molde	326	61,7	16,0	8,3	3,4	10,7
1535 Vestnes	98	55,1	16,3	4,1	5,1	19,4
1539 Rauma	102	53,9	19,6	11,8	1,0	13,7
1543 Nesset	45	51,1	26,7	2,2	4,4	15,6
1547 Aukra	40	55,0	15,0	12,5	12,5	5,0
1548 Fræna	129	47,3	10,9	7,8	6,2	27,9
1551 Eide	61	57,4	18,0	4,9	6,6	13,1
1557 Gjemnes	46	58,7	19,6	4,3	4,3	13,0
1563 Sunndal	98	55,1	22,4	3,1	7,1	12,2

Gjennomføring av vidaregåande opplæring Fullført og bestått etter normert tid og fem år, etter kommune – 2008-kullet

	Fullført på normert tid	Brukt meir enn normert tid	Fullført og bestått etter 5 år
Sunndal	66,3	13,0	79,3
Møre og Romsdal	**59,5**	**14,0**	**73,5**

Folkehelseprofil – et utvalg faktorer Sunndal kommune

Folkehelseprofilen er et bidrag til kommunens arbeid med å skaffe seg oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne, jf. lov om folkehelsearbeid.

Virksomhet / Faktorer	Sunndal kommune	Fylke	Norge
Lavinntekt 0-17 år	13	8,7	11
Barn av enslige forsørgere	18	14	15
Arbeidsledige 15-29 år	2	2,3	2,7
Ensomhet, Ungdata	14	17	18
Fornøyd med lokalmiljøet, Ungdata	65	71	70
Trives på skolen, 10 klasse	81	86	85
Alkohol – har vært beruset	19	12	14

Tabell: Folkehelseprofil – et utvalg faktorer for Sunndal kommune. Tall i prosent.
Kilde: Folkehelseinstituttet, avdeling for helsestatistikk. For ytterligere informasjon: **Folkehelseprofil**

Vedlegg 5 - Helse og omsorg

Kommunebarometeret 2016 (grunnskole, barnehage og barnevern)

Kommunebarometeret er en sammenlikning av landets kommuner, basert på til sammen 124 nøkkeltall innen 12 ulike sektorer. Ytterligere informasjon: Kommunebarometeret - forklaring: Kommunebarometer 2016 – tabeller. Endelige tall per 22. juni 2016.

Sunndal kommune	Eldreomsorg		Helse		Sosial	
	Plassering	Endring fra sist år	Plassering	Endring fra sist år	Plassering	Endring fra sist år
Plassering	**339**	-133	**80**	+46	**154**	-8

Tabell: Rauma kommunes plassering for helse, omsorg og velferdstjenester på kommunebarometeret 2016.

Kilde: KS Kommunebarometeret 2016. Ytterligere informasjon: Kommunebarometeret – forklaring.) (Kommunebarometer 2016 – tabeller)

Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av bef. 80+ - (inkludert boliger for personer med utviklingshemming (PU-boliger). KOSTRA

Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over. KOSTRA

Vedlegg 6 - Sykefravær

Kommunestatistikk sykefravær utarbeidet av KS for perioden 4. kvartal 2014 til 3. kvartal 2015.

Sykefravær / Kommune	Samlet	Lege-meldt	Egen-meldt	Arbeidsgiver-perioden	Utenfor arbeidsgiver perioden	Kvinner	Menn	Heltids ansatte	Deltids-ansatte
Molde kommune	9,44	8,03	1,41	4	5,44	11,06	4,35	8,91	10,45
Vestnes kommune	12,2	11	1,2	4,06	8,14	13,52	5,79	11,24	13,36
Rauma kommune	10,02	9,15	0,86	3,34	6,67	10,88	6,67	10,95	8,8
Nesset kommune	10,39	9,32	1,07	4,33	6,06	11,88	2,16	7,57	12,2
Aukra kommune	8,92	7,4	1,52	4,91	4,01	10	4,94	9,2	8,63
Fræna kommune	10,04	9	1,04	4,02	6,02	10,83	6,47	9,66	10,56
Eide kommune	11,01	9,88	1,13	3,83	7,18	11,95	4,4	10,8	11,3
Gjemnes kommune	9,34	8,19	1,15	5,56	3,78	9,72	6,6	12	7,87
Sunndal kommune	8,64	7,3	1,34	6,8	1,84	9,77	3,65	7,81	9,82
Kommuner	**9,93**	**8,6**	**1,33**	**4,27**	**5,66**	**11,03**	**6,06**	**9,53**	**10,59**

Tabell: Sykefravær knyttet til type sykemelding i kommunene knyttet til Kommunerevisjonsdistrikt 2
Kilde: KS. For ytterligere informasjon: Sykefravær kommunestatistikk KS

Virksomhet / Kommune	Under-visning personell	Turnus-Personell	Annet Personell	Adm	Under-visning	Barne-hage	Helse pleie omsorg	Samferdsel teknikk	Annet
Molde kommune	7,2	12,17	8,45	7,21	7,07	11	11,34	7,3	4,27
Vestnes kommune	5,82	15,21	11,57	2,98	6,97	15,42	14,76	3,44	
Rauma kommune	11,62	11,09	8,84	6,21	10,27	7,3	11,79	6,4	
Nesset kommune	4,65	15,22	8,57	4,24	5,37	16,39	13,93		
Aukra kommune	8,03	10,29	8,51	8,14	7,18	12,95	9,79		
Fræna kommune	8,7	11,11	9,77	5,41	7,9	16,3	11,65	5,74	7,35
Eide kommune	10,38	11,25	11,11	9,42	8,54	15,4	12,11		
Gjemnes kommune	7,43	11,79	7,94		7,53	14,18	9,9		
Sunndal kommune	4,25	12,46	7,8	8,62	4,58	8,31	11,8	6,64	5,68
Kommuner	**8,17**	**12,07**	**9,5**	**7,36**	**8,46**	**12,56**	**11,35**	**6,67**	**8,33**

Tabell: Sykefravær knyttet til sykemelding i ulike virksomheter/ etater i kommunene knyttet til Kommunerevisjonsdistrikt 2
Kilde: KS. For ytterligere informasjon: Sykefravær kommunestatistikk KS

Sykefravær utvikling over tid (KS kommunestatistikk)

Periode / Kommune	4. kvartal 2012 - 3.kvartal 2013	2. kvartal 2013- 1.kvartal 2014	4. kvartal 2013 - 3.kvartal 2014	2. kvartal 2014- 1.kvartal 2015	4. kvartal 2014- 3.kvartal 2015
Molde kommune	9,26	9,07	9,60	9,74	9,44
Vestnes kommune	9,85	11,61	12,58	11,63	12,20
Rauma kommune	9,43	9,80	9,45	10,44	10,02
Nesset kommune	9,98	11,64	12,39	10,53	10,39
Aukra kommune	9,38	11,26	11,32	10,19	8,92
Fræna kommune	9,11	9,05	9,09	9,33	10,04
Eide kommune	9,27	9,61	9,40	8,98	11,01
Gjemnes kommune	8,28	7,81	9,67	8,55	9,34
Sunndal kommune	7,94	8,10	7,66	8,70	8,64

Tabell: Sykefravær knyttet til kommunene knyttet til Kommunerevisjonsdistrikt 2
Kilde: KS. For ytterligere informasjon: Sykefravær kommunestatistikk KS

Vedlegg 7 - Utgiftsbehov og kommunenes frie inntekter

Utgiftsbehovet er et anslag på hvor mye det vil koste for kommunene samlet å gi velferds-tjenester til innbyggerne sine. Utgiftsbehov for hver enkelt kommune blir beregnet i utgiftsutjevningen ved hjelp av behovsindeksen. (Kilde: Kommunedata , KS's prognosemodell)
KS-konsult beskriver dette som «objektivt» utgiftsbehov:

- «Angir» innbyggernes forventede behov for tjenester
- Utgiftsutjevningen kompenserer for ulike kostnads- og etterspørselsforhold (demografi og sosioøkonomiske forhold) for at kommunene skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud.
- Kommunens samlede utgiftsbehov måles/vurderes gjennom kostnadsindeksen i inntektssystemet
- Det er utarbeidet sektorvise delkostnadsnøkler for de store tjenestene.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Inntektssystemet for kommunar og fylkeskommunar 2016

		Hoved kostnadsnøkkel	Delkostnads Nøkkel	Delkostnads nøkkel	Delkostnads-nøkkel	Delkostnads-Nøkkel
			Pleie og Omsorg	Grunnskole	Barnehage	Adm, landbruk og miljø
NR.	Kommune		Indeks	Indeks	Indeks	Indeks
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1502	MOLDE	**0,9502**	0,9940	0,9467	0,9666	0,9164
1535	VESTNES	**1,0149**	1,1674	1,0397	0,6982	1,1203
1539	RAUMA	**1,0952**	1,3243	1,0235	0,9474	1,1230
1543	NESSET	**1,1326**	1,4365	1,0411	0,7088	1,4572
1547	AUKRA	**1,1097**	1,0549	1,2922	0,9522	1,3030
1548	FRÆNA	**1,0495**	1,0784	1,1305	0,9248	1,0699
1551	EIDE	**1,1376**	1,1471	1,2623	0,9352	1,3379
1557	GJEMNES	**1,1858**	1,3155	1,2852	0,7677	1,5571
1563	SUNNDAL	**1,0717**	1,3051	1,0209	0,7868	1,1003

		Delkostnads-Nøkkel	Delkostnads-nøkkel	Delkostnads-nøkkel	Bef. Andel
		Sosialtjeneste	Helse	Barnevern	per 1.7.2015
Kommune		Indeks	Indeks	Indeks	(promille)
1	*2*	*8*	*9*	*10*	*11*
1502	MOLDE	0,7102	0,9551	0,9139	5,1161
1535	VESTNES	0,6234	1,1084	1,0281	1,2866
1539	RAUMA	0,5731	1,1194	0,8356	1,4392
1543	NESSET	0,5307	1,2970	0,7775	0,5727
1547	AUKRA	0,5554	1,2660	0,9244	0,6696
1548	FRÆNA	0,7304	1,0995	1,0300	1,8792
1551	EIDE	0,6098	1,1852	1,1180	0,6683
1557	GJEMNES	0,5018	1,4078	0,7856	0,4954
1563	SUNNDAL	0,6828	1,1196	1,0371	1,3843

Kommunedata (regjeringen.no)
Kommunenes frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd og utgjør om lag 76 prosent (80 prosent når en inkluderer momskompensasjon) av kommunesektorens samlede inntekter. Dette er inntekter som kommunene kan disponere fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

Frie inntekter korrigert for variasjonar i utgiftsbehov for kommunane.
Tabellen viser inntekt per innbyggjar i prosent av landsgjennomsnittet. Tal frå 2015.

	Korrigerte frie inntekter, eksklusivt eiendomsskatt og konsesjonskraftsinntekter	Korrigerte frie inntekter, inkludert eiendomsskatt og konsesjonskraft-inntekter
Kommune	*(prosent av landsgjennomsnittet)*	*(prosent av landsgjennomsnittet)*
1502 Molde	*98*	*100*
1535 Vestnes	*94*	*93*
1539 Rauma	*98*	*100*
1543 Nesset	*99*	*104*
1547 Aukra	*98*	*189*
1548 Fræna	*96*	*102*
1551 Eide	*97*	*93*
1557 Gjemnes	*105*	*108*
1563 Sunndal	*99*	*118*
Møre og Romsdal	*99*	*100*

Tabell: Elementene i avtalen om inntektssystemet som påvirkes av kommunesammenslåinger.
Kilde: Foreløpige beregninger av endringer i inntektssystemet. Regjeringen.no

Kommunebarometer 2016
Endelige tall for Kommunebarometeret per 22. juni 2016. Første kolonne viser endelig rangering. Den andre kolonnen viser rangeringen av kommunene hvis man ikke hadde vektet for inntektsnivået. Den siste kolonnen viser inntekter som prosentandel av landssnittet (100 = landssnittet)

Kommune	**Rangering korrigert for inntekt**	**Endring fra sist år**	**Rangering uten hensyn til korrigert inntekt**	**Inntektsnivå – korrigert inntekt (100 = snitt)**
Eide kommune	196	-12	292	92,2
Fræna kommune	274	+48	300	101,6
Molde kommune	202	-1	221	101,2
Aukra kommune	283	+16	31	186,5
Nesset kommune	269	-136	280	103,6
Sunndal kommune	173	-51	63	118,5
Vestnes kommune	366	+12	411	93,6
Gjemnes kommune	114	-17	101	106,4
Rauma kommune	188	+ 46	217	100,4

Av i alt 428.

Vedlegg 8 - Nytt inntektssystem

1. Den første kolonnen etter kommunenavnet viser fordelingsvirkningen av forslaget til ny kostnadsnøkkel for kommunene. De er beregnet på kriteriedata og utgiftsbehov fra 2014.
2. Den andre kolonnen viser den isolerte effekten av det graderte basiskriteriet. Basistilskuddet vil med denne modellen utgjøre en mindre andel av rammetilskuddet til kommunene. Det resterende beløpet er fordelt på alle kommuner med et likt beløp per innbygger.
3. Den tredje kolonnen viser fordelingsvirkningene av forslag til endringer i de regionalpolitiske tilskuddene og småkommunetilskuddet. I forhold til i 2016 er disse tilskuddene redusert med i underkant av 80 millioner kroner, og dette beløpet tilbakeføres til innbyggertilskuddet med et likt beløp per innbygger (15 kroner).
4. Den fjerde kolonnen viser den totale virkningen av endringene i inntektssystemet, og er summen av de tre foregående kolonnene.
5. Den femte kolonnen viser den isolerte effekten av inntektsgarantiordningen. Denne ordningen skal skjerme kommunene mot en brå nedgang i rammetilskuddet. Den sikrer at nedgangen ikke skal være større enn 300 kroner per innbygger under den gjennomsnittlige veksten på landsbasis. Dette gjør at effekten av det nye inntektssystemet spres over flere år.
6. Den siste kolonnen viser førsteårsvirkningen av det nye inntektssystemet, inkludert inntektsgarantiordningen og anslått vekst i frie inntekter neste år. Veksten i frie inntekter er anslått til 3,45 milliarder kroner, og den er fordelt med et likt beløp per innbygger (668 kroner). Med inntektsgarantiordningen og veksten i de frie inntektene neste år, får alle kommuner en vekst i inntektene neste år.

I kommuneproposisjonen er det oppgitt tall per innbygger. KS har regnet det om til tall per kommune, for å gjøre tabellen mer sammenlignbar med tidligere beregninger som er gjort.

1000-kroner

		Ny kostnads nøkkel	Basis kriteriet	Regional-politisk tilskudd	Total virkning Nytt inntekts -system	Inntekts-garanti-ordningen	Første års virkning inklusiv vekst i frie inntekter
1502	Molde	4856	1029	396	6281	-1267	22644
1535	Vestnes	2254	-2086	248	416	-322	4575
1539	Rauma	-1526	-1385	320	-2591	0	2382
1543	Nesset	431	-164	45	312	-143	2157
1547	Aukra	-870	-2204	52	-3022	1816	1109
1548	Fræna	-3367	-1634	147	-4854	1448	3132
1551	Eide	478	-2854	52	-2324	1119	1108
1557	Gjemnes	-929	-1218	-1602	-3749	2851	826
1563	Sunndal	2418	-2848	537	107	-343	4543

Kommuner som velger å slå seg sammen, skjermes mot endringene i inntektssystemet. De beholder basistilskudd og regionalpolitiske tilskudd på dagens nivå i 15 år, pluss en nedtrapping i fem år, gjennom inndelingstilskuddet. Dette er ikke tatt med i tabellen.
Kilde: KS

Vi viser også til Prop. 123 S (2015–2016) Kommuneproposisjonen 2017

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2016-1563/04
Arkiv: 144
Saksbehandler: Sveinung talberg
Dato: 15.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 30/16	Kontrollutvalget	22.09.2016
	Kommunestyret	

PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2016-2019

Sekretærens innstilling

Kommunestyret godkjenner kontrollutvalget sitt forslag til Sunndal kommunes plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019.

Kontrollutvalget gis fullmakt til å prioritere selskap og selskap som ikke er tatt inn i planen, dersom utvalget finner dette nødvendig.

Saksopplysninger

Det er kontrollutvalget som skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m, jf. Forskrift for kontrollutvalg § 13 og kommunelovens § 77 nr. 5. Kontrollutvalget skal utarbeide plan for gjennomføring av selskapskontroll som skal vedtas endelig av kommunestyret. Planen skal utarbeides minimum en gang i løpet av valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg. Planen skal være basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger og kommunens eierstyring og eierstrategi.

Stadig mer av den kommunale virksomheten organiseres utenfor den ordinære kommunale forvaltning. Slike fristilte organisasjoner kan utgjøre en utfordring for folkevalgt styring, innsyn og kontroll på grunn av at de ligger utenfor kommunestyrets direkte styring og administrasjonssjefens internkontroll. Hvordan kommunestyret forvalter sitt eierskap er viktig for å sikre kvalitet på tjenester og god forvaltning av kommunens verdier. Formålet med eierskapet og eventuelle prinsipper for hvordan eierstyringen utøves, er et viktig utgangspunkt for kontrollutvalget når de skal påse at eierskapet forvaltes i tråd med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Med henvisning til Kommunelovens § 77 nr. 5 er det kun i interkommunale selskap, selskap der kommunen alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjene, samt heleide datterselskaper av disse at det er aktuelt å gjennomføre selskapskontroll.

Kontrollutvalget i Sunndal behandlet i sak PS 21/16 den 01.06.2016 utkast til overordna plan for selskapskontroll 2016-2019:

Kontrollutvalgets behandling i møte 01.06.2016:
Leder i kontrollutvalget framsatte forslag om at Erling Rød ble erklært inhabil som styremedlem i Sunndal Næringseiendom AS. Et selskap som kan være aktuelt for selskapskontroll.

Leder i kontrollutvalget framsatte forslag om at Odd Helge Gravem ble erklært inhabil da han er svoger med daglig leder i Sunndal Energi KF. Et selskap som kan være aktuelt for selskapskontroll.

Det ble votert over framlegget. Enstemmig vedtatt.

Begge medlemmene fratrådte møtet under behandlingen av saken.

Forvaltningsrevisor Anny Sønderland innledet ved å gå igjennom utkast til plan for selskapskontroll som kan være gjenstand for slik kontroll basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Kontrollutvalget støtter forslaget til plan for selskapskontroll der Sunndal Næringsselskap AS og Sunndal Næringseiendom AS kan være aktuelle som objekt. Dette forutsetter tilslutning til selskapskontroll fra de andre eierne. Sunndal Energi KF er også et selskap det kunne vært interessant å gjennomføre selskapskontroll i, men dette bør i så fall også innbefatte forvaltningsrevisjon.

Imidlertid vil kontrollutvalget avvente Sunndal kommunestyres behandling av revidert eierskapsmelding før det blir innstilt på objekt det kan være aktuelt å foreta selskapskontroll i.

Kontrollutvalgets vedtak i møte 01.06.2016:

Kontrollutvalet tar utkast til overordna analyse og plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019 til orientering.

Kontrollutvalet ber revisjonen vurdere innspill gitt i møtet i sitt arbeid med ferdigstilling av forslag til plan for selskapskontroll.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med innstilling. (3 voterende)

Vedlagt saken følger:

- Oversendelsesbrev fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R, datert 08.09.2016
- Sunndal kommune. Overordna analyse. Plan for selskapskontroll 2016 – 2019, datert 08.09.2016

VURDERING

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av Sunndal kommunes interesser i selskaper m.m. og om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Selskapskontroll er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges demokratisk styring og kontroll.

Plan for selskapskontroll inneholder en beskrivelse av ulike deler av selskapskontrollen som kan omfatte:

- **Eierskapskontroll**
- **Forvaltningsrevisjon**

Kontrollutvalget vedtok i sitt møte 30.11.2015 i sak 45/15 at et slikt plandokument skulle utføres av Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R. Plan for selskapskontroll er med på å identifisere hvilke områder som bør prioriteres for selskapskontroll i valgperioden 2016-2019.

Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R har tidligere utarbeidet forslag til plan for selskapskontroll for 2016-2019 i Sunndal kommune. Det er viktig at kontrollutvalget er aktivt involvert i prosessen med å angi de selskap det er mest vesentlig å undersøke. Både med hensyn til å prioritere selskap mest størst risiko og vesentlighet, og med hensyn til at selskapskontroll krever ressurser. Derfor legges det opp til at saken behandles i to omganger i kontrollutvalget. Første møte som et diskusjonsmøte og det andre møte som et vedtaksmøte.

Kontrollutvalget avgjør hvem som på utvalgets vegne skal utføre selskapskontrollen og i plandokumentet legges det til grunn at selskapskontroller skal utføres av kommunens revisor.

Administrasjonssjefen skal, ifølge kml. § 77 nr. 6, ha uttalerett i alle saker som blir forelagt kommunestyret. Kommunerevisjonen har derfor sendt ut den foreløpige analysen og planen til administrasjonssjefen for uttalelse.

Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R har etter kontrollutvalgets behandling i møte 01.06.2016 utarbeidet plan for selskapskontroll for 2016-2019 i Sunndal kommune.

Det vil være aktuelt å gjennomføre selskapskontroller i aksjeselskap som Sunndal kommune eier sammen med andre kommuner og/ eller fylkeskommunen, og der Sunndal kommune er minoritetseier. Disse prosjektene bør gjennomføres som felles prosjekt sammen med de andre eierkommunene. Baser på innspill fra andre eiere er det særlig aktuelt å gjennomføre selskapskontroll i:

- ***Trollheim AS***

Sunndal kommune har eierinteresser i selskaper som er av stor betydning for utvikling i kommunen. De mest sentrale selskapene er eid sammen med private aktører. Det er aktuelt å gjennomføre selskapskontroll i:

- ***Sunndal Næringsselskap AS***
- ***Sunndal Næringseiendom AS***

Etter at kontrollutvalget har behandlet planen og prioritert aktuelle selskap, oversendes saken til kommunestyret som gjør det endelige vedtaket for kommunen sin plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019.

Dersom det over tid oppstår forhold som gjør at prioriterte selskaper blir uaktuelle, vil kontrollutvalget ha anledning til å omprioritere på lista. For å gjøre saksbehandlingen så smidig som mulig delegerer kommunestyret myndighet til kontrollutvalget å prioritere selskap som ikke er tatt inn i planen, dersom utvalget finner dette nødvendig. Innholdet i planen legger opp til dette.

Sveinung Talberg
rådgiver

Kommunerevisjonsdistrikt 2
Møre og Romsdal

Telefon: 91 70 8199 - direkte
E-post: einar.andersen@molde.kommune.no
Organisasjonsnr.: 976 663 268

Kontrollutvalget for Sunndal kommune
v/ Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Rådhusplassen 1
6413 MOLDE

Deres referanse:	Vår referanse:	Arkivkode:	Sted/dato
	Einar Andersen	R11	Molde, 8.9.2016

Overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for perioden 2016 til 2019

Kontrollutvalget i Sunndal kommune bestilte i sak 44/2015 i møte 30.11.2015 en overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 til 2019 fra Kommunerevisjons-distrikt 2 Møre og Romsdal. I samme møte ble det bestilt en overordnet analyse og plan for selskapskontroll 2016 til 2019.

Utkast til overordnet analyse og plan for henholdsvis forvaltningsrevisjon og selskapskontroll ble lagt fram for kontrollutvalget for diskusjon og innspill i møte 1.6.2016. Kontrollutvalget tok dokumentene til orientering. Kommunerevisjonen har innarbeidet innspill fra kontrollutvalget i dokumentene.

Vedlagt følger oppdatert analyse og plan for behandling i kontrollutvalget.

Med hilsen

Anny Sønderland
Konstituert daglig leder

Einar Andersen
Forvaltningsrevisor

Vedlegg:
1. Overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019
2. Overordna analyse og plan for selskapskontroll 2016-2019

Kopi med vedlegg: Sunndal kommune, Postboks 94, 6601 Sunndalsøra

KOMMUNEREVISJONSDISTRIKT 2
MØRE OG ROMSDAL

Sunndal kommune

Overordna analyse
Plan for selskapskontroll
2016-2019

Behandling av overordna analyse og plan for selskapskontroll 2016-2019

- Forslag utarbeidet av Kommunerevisjonsdistrikt 2 levert til kontrollutvalget 8.9.2016
- Kontrollutvalget i Sunndal kommune behandlet dokumentet i sak xx/ 2016 i møte 22.9.2016
- Kommunestyret i Sunndal kommune vedtok plan for selskapskontroll i sak xx/ 2016 i møte xx.xx.2016

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal er interkommunalt selskap etter kommuneloven § 27. Eiere er kommunene Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Molde, Nesset, Rauma, Sunndal og Vestnes. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for eierkommunene og har i dag fem revisorer. Selskapet har hovedkontor i Molde.

1 Innledning

Selskapskontroll er hjemlet i kommuneloven § 77 nr. 5 og nærmere omtalt i forskrift om kontrollutvalg §§ 13 til 15. Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll. Herunder skal det kontrolleres om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kapittel 3.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret selv som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Kontrollutvalget i Sunndal kommune bestilte i sak 45/2015 i møte 30.11.2015 en overordnet analyse og plan for selskapskontroll for perioden 2016 til 2019 fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal. Kontrollutvalget gav i møte 16.9.2015 innspill til arbeidet med analyse og plan. Et foreløpig utkast ble drøftet i møte 1.6.2016 jf. sak 21/2016. Kontrollutvalget tok utkast til orientering. Kontrollutvalget kom med innspill til selskap som er særlig aktuelle for å ta med videre i arbeid med plan for selskapskontroll. Kontrollutvalget støttet forslaget til plan for selskapskontroll der Sunndal Næringsselskap AS og Sunndal Næringseiendom AS kan være aktuelle som objekt. Dette forutsetter tilslutning til selskapskontroll fra de andre eierne. Kontrollutvalget opplyste at de vil avvente Sunndal kommunestyres behandling av revidert eierskapsmelding før det blir innstilt på objekt det kan være aktuelt å foreta selskapskontroll i.

Den overordnede analysen er basert på modellen presentert i figuren nedenfor. Modellen viser ulike kildene som er brukt som grunnlag i den overordnede analysen for å vurdere og synliggjøre innenfor hvilke områder selskapskontroll bør iverksettes.

Sentralt i dette arbeidet er kommunens eierskapsmelding. Revisjonen har også nyttet risiko og sårbarhetsanalyse gjennomført ved utarbeidelse av plan for perioden 2012 til 2015.

2 Plan for selskapskontroll

Det er ikke gjennomført selskapskontroller i Sunndal kommune i perioden 2012 til 2015.

Aktuelle tema for eierskapskontroll i perioden 2016 til 2019 er:

- Har kommunen etablert tydelige føringer for eierskap (selskap)?
- Har kommunen etablert hensiktsmessige regler og rutiner for eierskapsoppfølgingen?
- Forvaltes kommunens eierskap i tråd med de etablerte regler og rutiner?
- Utøver eierorganet sin myndighet i tråd med lover og regler?
- Driver selskapet i tråd med kommunestyrets vedtak og intensjoner?
- I tillegg vil det være aktuelt å vurdere statusen i forhold til KS Eierforum sine anbefalinger.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon som del av eierskapskontroll i perioden 2016 til 2019 er:

- Etterlevelse av saksbehandlingsregler i forvaltningsloven
- Etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelser

Det er særlig aktuelt å gjennomføre selskapskontroller i aksjeselskap som eies av kommunen alene, eller sammen med andre kommuner og/ eller fylkeskommunen, og der kommune er hovedeier.

Sunndal kommune eier 94,60 % av Akvainvest Møre og Romsdal AS som har som målsetning å foreta investeringer i selskaper som driver forskning. Bakgrunn for eierskapet er regionalpolitisk, og skal gjennom 10 % eierandel i Nofima AS søke å få mest mulig innflytelse på beslutninger til fordel for Nofimas anlegg på Sunndalsøra og Averøy. Basert på bakgrunn og mål for selskapet er det lite aktuelt å foreta selskapskontroll i Akvainvest Møre og Romsdal AS.

Det vil være aktuelt å gjennomføre selskapskontroller i aksjeselskap som Sunndal kommune eier sammen med andre kommuner og/ eller fylkeskommunen, og der Sunndal kommune er minoritetseier. Disse prosjektene bør gjennomføres som felles prosjekt sammen med de andre eierkommunene. Baser på innspill fra andre eiere er det særlig aktuelt å gjennomføre selskapskontroll i:

- ***Trollheim AS***

Sunndal kommune har eierinteresser i selskaper som er av stor betydning for utvikling i kommunen. De mest sentrale selskapene er eid sammen med private aktører. Det er aktuelt å gjennomføre selskapskontroll i:

- ***Sunndal Næringsselskap AS***
- ***Sunndal Næringseiendom AS***

3 Overordna analyse

Revisjonen utarbeidet utkast til *plan for selskapskontroll for perioden 2012 til 2015* med tilhørende *analyse av overordnede risikofaktorer* i kommunens interesser i selskaper. Planen ble behandlet i kontrollutvalget 7.2.2012 og vedtatt av kommunestyret 21.3.2012. Planen med tilhørende analyse er nyttet som utgangspunkt for utarbeidelse av plan for perioden 2016 til 2019.

Overordnet analyse og plan for selskapskontroll bygger på gjeldende eierskapsmelding. Revisjonen har innhentet gjeldende eierskapsmelding inkludert innstilling og protokoll fra kommunestyremøtet der meldingen ble vedtatt.

Eierskapsmelding for Sunndal kommune

Eierskapsmelding for Sunndal kommune ble vedtatt av kommunestyret 20.6.2012 i sak 54/2012 (hoveddel) og 8.5.2013 i sak 24/13 (selskapsdel). Hoveddel omhandler eierstyring, herunder selskapsformer, eierskapsprinsipper og eierstrategi. Selskapsdel omhandler kommunens eierskap, og gir en oversikt over selskaper og eierinteresser, samt strategi som skal ligge til grunn for det enkelte eierskap.

Kommunen forvalter store verdier på vegne av fellesskapet gjennom eiendeler i en rekke foretak og selskap. Eierskapsmeldingen skal legges til grunn ved utøvelse av kommunens eierskap. Dokumentet skal også være et viktig verktøy og opplæring for folkevalgte som skal utøve det kommunale eierskapet.

Det er lagt opp til at hoveddelen rulleres hvert fjerde år, etter valg av nytt kommunestyre, og at selskapsdelen rulleres årlig i august i forbindelse med selskapenes rapportering av regnskap. Et eierskapssekretariat skal stå for koordinering av kommunens eierskap. Sekretariatet består av rådmann, økonomisjef og en eierskapssekretær (fra plan-, miljø- og næringstjenesten fra 1.1.14). Sunndal kommune har opplyst at selskapsdelen ikke er rullert årlig. Kommunen opplyser i note til årsregnskap hvilke selskaper de eier/ har eierinteresser i.

Selskapstyper som omfattes av selskapskontroll

Selskapskontroll omfatter alt kommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven samt interkommunalt samarbeid etter koml. kapittel 5 og som er egne rettssubjekt. Inkludert er dermed aksjeselskaper, interkommunale selskaper og samvirkeforetak.

Kontrollutvalgets plikt til å gjennomføre selskapskontroll påvirkes ikke av eierskapets omfang eller av hvem som eventuelt er medeiere. Selskapskontrollens innhold og omfang kan imidlertid påvirkes av dette. For eksempel vil rammene for forvaltningsrevisjon være påvirket av manglende innsynsrett etter koml. § 80, i selskaper som ikke fullt ut – direkte eller indirekte – er eid av kommuner/ fylkeskommuner. I slike tilfeller må forvaltningsrevisjon basere seg på innsyn i åpne kilder eller alternativt på et utvidet innsyn etter særskilt avtale med de øvrige eierne.

Aksjeselskaper (eierskapsmelding 2012-2013)

Sunndal kommune har ingen heleide aksjeselskaper. Tabell under viser kommunens eierinteresser i ulike aksjeselskaper (alfabetisk).

Aksjeselskap	Eierandel	Andre eiere og merknader
Akvainvest Møre og Romsdal AS	94,64 %	Averøy og MR fylkeskommune
Aursjøvegen AS	41,67 %	Nesset og Statskraft
Bølgen Invest AS	0,70 %	Kommuner, fylkeskommune og andre
Contrast Adventure AS	15,55 %	

Destinasjon Kristiansund og Nordmøre AS	4,90 %	Kommuner og andre
Kommunekraft AS	1 andel	LVK (57,8 %) og 135 kommuner (42,2 %)
KomVekst AS		
Kristiansund og omegn vekst AS	0,35 %	Kommune og andre
Muritunet AS	0,10 %	Kommuner og andre
Møretorsk AS	21,85 %	
Samspleis AS	10,99 %	Kommuner, fylkeskommune og andre
Sunndal Alpinsenter AS	96,00 %	Andre
Sunndal Næringsselskap AS	50,50 %	Andre
Sunndal Næringseiendom AS	35,92 %	Andre
Sunndal Nasjonalparksenter AS	28,17 %	Andre
Sunndal Parkering AS	50,00 %	Andre
Todalsfjordsprosjektet AS	28,88 %	Kommuner og andre
Trollheimslab AS	6,00 %	Kommuner og andre
Trollheim AS	5,66 %	Kommuner og fylkeskommune
Varde AS	1,97 %	Kommune, fylkeskommune og andre

Tabell: Oversikt over Sunndal kommunes eierandeler i ulike aksjeselskaper.
Kilde: Sunndal kommune årsregnskap 2015 note 5, eierskapsmelding for Sunndal kommune 2012-2013, selskapsdel vedtatt av Sunndal kommunestyre 8.5.2013 (sak 24/13) og purehelp.no

Interkommunale selskaper (IKS) (eierskapsmelding 2012-2013)

Sunndal kommune deltar i interkommunalt samarbeid. Noen av samarbeidsforaene er organisert som interkommunale selskap (IKS).

Tabell under viser kommunens eierinteresser i interkommunale selskaper.

Eierandel og størrelse / IKS	Eierandel	Merknader Andre eiere
Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS	2,24 %	Kommuner
Kristiansund og Nordmøre Havn IKS	9,00 %	Kommuner
Krisesenteret for Molde og omegn IKS	10,50 %	Kommuner
Nordmøre interkommunale renovasjonsselskap (NIR)	11,90 %	Kommuner
Møre og Romsdal Revisjon IKS		Kommuner, etableres 1.10.2016

Tabell: Oversikt over Sunndal kommunes eierandeler i interkommunale selskaper.
Kilde: Eierskapsmelding for Sunndal kommune 2012-2013, selskapsdel vedtatt av Sunndal kommunestyre 8.5.2013 (sak 24/13) og purehelp.no

3.1 Analyse av overordnede risikofaktorer i Sunndal kommune

Kommunen har tre hovedansvarsområder (kommuneloven § 1): Legge til rette for et funksjonsdyktig kommunalt folkestyre, yte gode og effektive tjenester til sine innbyggere og legge til rette for bærekraftig utvikling. Deler av kommunens virksomhet er viktigere enn andre deler for å kunne oppfylle kommunens hovedansvarsområder. Gjennom dette vil kommunen sikre en tillitsskapende forvaltning med høy etisk standard.

Risiko er at det skjer noe som gjør at kommunen ikke når sine målsettinger. **Risikofaktorer** er mulige hendelser som kan gjøre at kommunen ikke når sine målsettinger. Analysen setter opp risikofaktorer som er **vesentlige** for kommunens måloppnåelse på de tre hoved-ansvarsområdene. I vurderingene er det tatt hensyn til de tiltak rådmannen har iverksatt for å sikre en **betryggende intern kontroll** (kommuneloven § 23 nr. 2). Risikofaktorene er vurdert ut fra **sannsynligheten** for at den inntreffer, og den konsekvensen det vil ha om det inntreffer. **Konsekvensene** kan ha følger for kommunens egen virksomhet og/eller kommunens innbyggere. Det vil bestandig være en viss risiko for at kommunen ikke når sine mål, men mye av denne risikoen har både lav sannsynlighet og lav konsekvens.

3.2 Eierskapskontroll

Eierskapskontrollen skal være med å sikre at kommunen utøver sitt eierskap på en profesjonell måte. Dette vil kunne gjøre at kommunen kan påvirke selskapet i ønskede saker, at eventuelle medeiere blir likebehandlet og at selskapets uavhengighet opprettholdes.

Risikofaktorer	Bakgrunn for risikovurdering		Risikovurdering Lav/Medium/Høy	
	Sannsynlighet for at risikofaktor inntrer	Konsekvens om risikofaktor inntrer	Sannsyn-lighet	Konse-kvens
Prinsipper for eierskap og forvaltning				
Kommunen har utydelige prin-sipper for utøvelse av eierskap	Kommunen har utarbeidet eierskapsmelding i 2012 (hoveddel) og 2013 (selskapsdel). Prinsipper for ansvarsplassering og for hvordan kommunen skal utøve sitt eierskap omtales i melding-en. Rådmannen er tillagt ansvar i den direkte oppfølgingen av kommunens eierinteresser gjennom eierskapssekretariat (rådmann, økonomisjef og en eierskapssekretær) som skal stå for koordinering av kommunens eierskap. I selskapsdel gis utfyllende informasjon om selskaper der kommunen har eierinteresser inkludert rapportering til kommunen. Det bestemmes at regnskap og protokoll fra generalforsamling samt selskapenes styringsdokument skal sendes til kommunen.	Kommunen opptrer ikke som en profesjonell eier. Dette kan skade både kommunens og selskapets interesser. Kommunens omdømme svekkes.		
Kommunen bryter habilitetsbestem-melser	Kommunens størrelse gjør det sannsynlig at flere personer vil sitte i posisjoner som kan ha motstridende interesser. Oversikt over økonomiske interesser, verv etc. for folkevalgte og/ eller ansatte i administrasjonen føres i styrevervregisteret.no (KS). Habilitetsutfordringer omtales i eiermeldingen (punkt 2.4).	Dårlig rettssikkerhetsgaranti, svekket omdømme og feil vedtak.		
Kommunen praktiserer ikke offentlighet i utøvelsen av sitt eierskap	Årsmeldinger og regnskap fra selskaper der kommunene har eierinteresser skal sendes til kommunen jf. eierskapsmelding.	Vanskelig for innbyggerne å kontrollere kommunen når dokumenter ikke fremkommer på offentlig postjournal.		
Formål med eierskap				
Formålet med kommunens eier-skap er uklart (eier-strategier)	Selskapets formål skal fremgå av vedtekter/selskapsavtale. Prin-sipielle endringer i vedtekter/ selskapsavtale skal vedtas av kommunestyret. Det er utarbeidet rutiner for rapportering mellom selskap og eiersekretariat eiermeldingen (punkt 2.6.4).	Selskapet og dets virksomhet utvikles ikke til beste for kommunen og innbyggerne. Kommunens omdømme svekkes.		
Kommunen kontrollerer ikke om selskapet når sine mål	Stadig mer av den kommunale tjenesteytingen utføres av sel-skaper som ikke er en del av kommunen. Kommunestyret har få saker om resultatet av den tjenesteproduksjonen som skjer i disse selskapene til behandling. Årsmeldinger/-regnskap fra noen utvalgte selskapet legges frem for kommunestyret til orientering. Det er ikke vanlig at kommunens representant(er) i eierorganet orienterer kommunestyret om driften i selskapene.	Tjenestetilbudet til innbyggerne har ikke det innhold eller omfang som er fastsatt.		
Kommunestyrets vedtak følges ikke av selskapet	Det er utarbeidet bestemmelser for politisk og administrativ utøvelse av eierrollen i eierskapsmeldingen (punkt 2.6.3).	Selskapet og dets virksomhet utvikles ikke til beste for kommunen og innbyggerne. Kommunens omdømme svekkes.		
Representasjon i eierorgan og styre				
Nominasjons-ordning i kommunen sikrer ikke nødvendig samlet kompetanse i styret i selskapet	I eierskapsmeldingen er det i punkt 2.6.1 stilt opp krav til kommune som eier. Det stilles blant annet krav om at kommunen skal sørge for riktig kompetanse i sin oppnevning av representanter. Videre opplyses det hvilke vurderinger som skal foretas for å sikre rett kompetanse.	Selskapene kan få utilfredsstillende styring som gjør at de ikke når sine mål.		

3.3 Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon skal være med å sikre at selskapet drives slik at det oppfyller sine mål og at dette gjøres på en etisk forsvarlig måte.

Risikofaktorer	Bakgrunn for risikovurdering		Risiko-vurdering Lav/Medium/Høy	
	Sannsynlighet for at risikofaktor inntrer	Konsekvens om risikofaktor inntrer	Sannsyn-lighet	Konse-kvens
Selskapets mål-oppnåelse er ikke tilfredsstillende	God måloppnåelse vil være særlig viktig i de selskapene som er tjenesteleverandører til kommunene. Kommunestyret følger i noen grad med på selskapenes måloppnåelse, jf. ovenfor.	Innbyggerne får ikke de tjenestene de har krav på. Konsekvensen vil variere betydelig ut fra hvilket selskap det gjelder.		
Selskapet bryter bestemmelser om offentlighet i offentlighetsloven og kommune-loven	Møre og Romsdal Redaktørforening undersøkte i 2011 prakti-seringen av offentlighet i en rekke selskaper i fylket der det offentlige har betydelige interesser. Mange av selskapene var i utgangspunktet ikke klar over at de var underlagt bestem-melsene. Noen selskaper kan være underlagt reglene kun på områder der de utfører tjenester for kommunene. Det kan være uklart om offentlighet praktiseres i selskaper eide av kommunen. I eierskapsmelding kapittel 2 gis noen prinsipper for eierskap. I punkt 2.6.2 bestemmes det at selskap skal praktisere meroffentlighet.	Svekket rettssikkerhet for innbyggerne.		
Selskapet bryter saksbehandlings-regler i forvalt-ningsloven	Saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven gjelder for alle organer for stat eller kommune samt private selskaper som treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift. På generelt grunnlag antas det at det kan være usikkerhet i noen selskaper i forhold til hvilken myndighet de har fått delegert og hvilke type vedtak som fattes, jf. omtale av offentlighet ovenfor.	Svekket rettssikkerhet for innbyggerne.		
Selskapet bryter regelverket for offentlige anskaffelser	Det antas at det kan være usikkerhet i noen selskaper i forhold til om de omfattes av regelverket, jf. omtale ovenfor.	Mindre effektiv drift, økonomisk tap og misligheter. Svekket omdømme.		

Vedlegg

Note 5 Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Hen-visning balansen	Eierandel i selskapet	Balanseført verdi 31.12.2015	Balanseført verdi 31.12.2014
Aksjer Trollheimen Vekst AS	221200001	5,86 %	kr 750 000	kr 750 000
Aksjer Bibiloteksentralen	221200002		kr 2 100	kr 2 100
Kommunekraft A/S	221200003	1 andel	kr 1 000	kr 1 000
Muritunet A/S	221200004		kr 3 000	kr 3 000
Sunndal Fjellheis A/S	221200005	96,00 %	kr 671 100	kr 671 100
Sunndal Næringsselskap A/S	221200006	50,49 %	kr 130 000	kr 130 000
Trollheimslab AS	221200007	6,00 %	kr 10 000	kr 10 000
Varde AS	221200008	1,97 %	kr 2 500	kr 2 500
Todalsfjordprosjektet AS (tidl. Trollheimstunellen AS)	221200009	28,88 %	kr 200 000	kr 200 000
Aursjøveien A/S	221200010	41,67 %	kr 617 000	kr 617 000
NIR (Nordmøre interkommunale renovasjonsselskap)	221200011	12,00 %	kr 1 679 590	kr 1 679 590
Kommunenes Hus AS	221200012	0,00 %	kr 1 200	kr 1 200
Sunndalsøra Samfunnshus	221200013	0,00 %	kr 334 000	kr 334 000
Akvainvest Møre og Romsdal AS	221200014	94,64 %	kr 2 798 505	kr 8 059 000
Sunndal Næringseiendom AS	221200015	35,92 %	kr 7 264 000	kr 7 264 000
Samspleis	221200016	10,99 %	kr 1 000	kr 1 000
Bølgen Invest AS	221200018	0,70 %	kr 25 000	kr 25 000
Destinasjon Kristiansund og Nordmøre AS	221200019	4,90 %	kr 27 000	kr 27 000
Kristiansund og omegn vekst AS	221200020		kr 1 000	kr 1 000
Sunndal Nasjonalparksenter AS	221200021	28,17 %	kr 115 733	kr 115 733
Kom Vekst AS	221200022		kr 28 000	kr 28 000
Sunndal Parkering AS	221200023	50,00 %	kr 5 000 000	kr 5 000 000
Contrast Adventure AS	221200024	15,55 %	kr 7 053	kr 7 053
Møretorsk AS	221200025	21,85 %	kr 29 970	kr 29 970
Egenkapitalinnskudd KLP	221550001		kr 18 258 458	kr 16 549 049
Sum			**kr 37 957 209**	**kr 41 508 295**
Boliginskudd			kr 7 391 598	kr 7 391 598
Sum aksjer, andeler m.v			**kr 45 348 807**	**kr 48 899 893**

Merk: Eierandelen i Akvainvest Møre og Romsdal er nedskrevet på bakgrunn av selskapets nedskriving av egenkapital.

Kommunen hefter ubegrenset for en andel av forpliktelsene til interkommunale selskap tilsvarende kommunens eierandel i selskapet, jfr IKS-loven § 3.
Det skal opplyses om kommunens ansvar for gjeld i IKS dersom det er sannsynlig at kommunen må dekke selskapetes forpliktelser.

Eventuelt tilleggsopplysninger dersom det er vesentlige endringer gjennom året i for eksempel selskapsstruktur, eierandel, omdanning, fusjon/fisjon, kjøp/salg av eierandeler mv.

Kilde: Sunndal kommune, årsregnskap 2015, note 5

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2016-1563/04
Arkiv: 150
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 15.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 31/16	Kontrollutvalget	22.09.2016
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

FORSLAG TIL BUDSJETT FOR 2017 FOR KONTROLL OG TILSYN

Sekretærens innstilling

Kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2017 med en ramme på kr 1 002 000 inkludert kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester for kontrollutvalget, vedtas.

Saksopplysninger

I henhold til § 18 i Forskrift for kontrollutvalg skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapets budsjettinnstilling til kommunestyret. Kontrollutvalget fremmer med dette en sak om budsjett for kontrollutvalgets virksomhet for 2017 i Sunndal kommune.

Kontrollutvalgets budsjett for 2017 vil inneholde utgiftene til selve driften av utvalget, samt utgifter knyttet til kjøp av sekretariatstjenester for kontrollutvalget og kjøp av revisjonstjenester.

Sunndal kommune kjøper sekretariatstjenester for kontrollutvalget hos ***Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal***. Dette er i henhold til avtalen om interkommunalt samarbeid. Styret for ***Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal*** behandlet i møte 07.09.2016 budsjettrammen for sekretariatet for 2017. Beløpet for kjøp av sekretariatstjenester for 2017 er i henhold til Sunndal kommunes andel av sekretariatets budsjett.

Sunndal kommune kjøper revisjonstjenester fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 i Møre og Romsdal (KR2). Dette er i henhold til inngått avtale om interkommunalt samarbeid. Sunndal kommune har vedtatt å inngå som deltaker i Møre og Romsdal Revisjon IKS. Etablering av selskapet skjer 1.10.2016. Ved etableringen av selskapet er det forutsatt at deltakerkommunene ikke skal få høyere utgifter til revisjon. Distriktsrevisor anbefaler at en budsjetterer med samme tall som for 2016 med påslag for 3 % pris- og lønnsvekst. Oppført beløp for kjøp av revisjonstjenester er i henhold til Sunndal kommunes andel av revisjonens budsjettforslag.

Budsjettforslaget skal synliggjøre kontrollutvalgets egne kostnader og kostnader knyttet til revisjon og sekretariatstjenester. Kontrollutvalgets budsjettforslag skal uendret følge det samlede budsjettframlegget til kommunestyret. Budsjettforslaget fra kontrollutvalget kan bare

endres av kommunestyret, men formannskapet kan, i sitt samlede budsjett, foreslå et annet beløp enn det kontrollutvalget foreslår.
Når det gjelder budsjett for kontrollutvalgets egen virksomhet, så har ikke sekretariatet mottatt regnskap pr. juni 2016 som grunnlag for budsjettet 2017. Derfor må en basere seg på samme tall som for 2016. Det er lagt opp til at kontrollutvalget avvikler inntil 6 møter i året.

Budsjettforslaget kan spesifiseres som følger:

Konto	Tekst	**Budsjett 2017**	**Budsjett 2016**	**Regnskap** Pr. juni 2016
1080	Godtgjørelse utvalgsleder	20 000	20 000	
1080	Godtgjørelse folkevalgte	30 000	30 000	
1080	Tapt arbeidsfortjeneste	17 000	17 000	
1099	Arbeidsgiveravgift	10 000	10 000	
1100	Faglitteratur, aviser, abonnement	2 000	2 000	
1115	Bespisning	4 000	4 000	
1150	Opplæring og kursutgifter	30 000	30 000	
1160	Bilgodtgjøring + diett (oppg.pl.)	12 000	12 000	
1170	Utgiftsdekning reise	10 000	10 000	
1195	Kontingenter	3 000	3 000	
	Sum kontrollutvalgets egen virksomhet	**138 000**	**138 000**	
1475	Kjøp tjenester Revisjons KR2/ M&R Rev. IKS	626 000	608 000	
1475	Kjøp tjenester KU-sekretariatet	238 000	238 000	
	Sum kontrollutvalg, sekretariat og revisjon	**1 002 000**	**984 000**	

Vedlagt følger:
- Kostnadsfordeling sekretariatstjenester for 2017
- Kostnadsfordeling revisjonstjenester for 2017

VURDERING
For å gi kontrollutvalget gode arbeidsbetingelser må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Kommunestyret skal vedta et samlet budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen der utgifter til utvalgets egen virksomhet, sekretærbistand og revisjon fremkommer.

Kontrollutvalget må ha mulighet og midler til å skaffe seg kunnskap og delta i erfaringsutveksling og samlinger sammen med andre kontrollutvalg. I kommunal- og regionaldepartementets 85 anbefalinger for styrket egenkontroll i kommunene er det pekt på opplæring av kontrollutvalg som et viktig område.

Kontrollutvalgssekretariatet ser det som viktig at kostnader til kontroll og tilsyn blir synliggjort i kommunens regnskap. Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget slutter seg til de vurderinger som her er gjort og anbefaler utvalget å be kommunestyret om å vedta kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2017 med en netto ramme på kr 1 002 000 som inkl. kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester for kontrollutvalget. Saken legges derfor fram med ovennevnte forslag til vedtak.

Sveinung Talberg
rådgiver

KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET FOR ROMSDAL

KOSTNADSFORDELING 2017 OG 2016

Kommune	**Folketall 01.01.16**	**Fordeling %**	**Budsjett 2017**	**Budsjett 2016**
Aukra	3 518	5,0	118 750	118 750
Eide	3 467	5,0	118 750	118 750
Fræna	9 717	14,0	332 500	332 500
Gjemnes	2 593	4,0	95 000	95 000
Molde	26 732	38,0	902 500	878 750
Nesset	2 970	4,0	95 000	95 000
Rauma	7 492	11,0	261 250	261 250
Sunndal	7 160	10,0	237 500	237 500
Vestnes	6 611	9,0	213 750	237 500
Sum	**70 260**	**100,0**	**2 375 000**	**2 375 000**
Sum inntekter				**2 375 000**

Talberg Sveinung

Fra: Bjarne Dyrnes <Bjarne.Dyrnes@drn.no>
Sendt: 2. september 2016 12:42
Til: Aspen Jane Anita; Sønderland Anny
Kopi: Talberg Sveinung; Marianne Hopmark
Emne: SV: Budsjett for revisjon 2017
Vedlegg: SKM_C454e16090211420.pdf

Hei

Representantskapet vedtok budsjett for 2016 og økonomiplan for 2016 - 2019 i møte 4. mai 2016.

Vedlagt følger budsjettet og kostnadsfordelingen.

Representantskapet skal behandle budsjettet for 2017 i møte i slutten av denne måneden. Det er kanskje lite trolig av representantskapet gjør noe med kostnadsfordelingen før selskapet har startet opp med sin virksomhet.

Vi har ingen opplysninger pr i dag som skulle tilsi at tallene i økonomiplanen som gjelder for regnskapsåret skulle stemme. Disse varierer i liten grad fra budsjettet for 2016, men man må justere for lønns- og prisstigning. Ca 3%?

På bakgrunn av ovennevnte og samtaler i styret så vil jeg anta at vi ikke bommer så mye hvis vi tar tallene for den enkelte kommune, som fremgår av budsjettet for 2016 og øker med ca 3%.

Mvh
Bjarne Dyrnes
Konst. Daglig leder

Spesifikasjon av driftstilskudd for 2016 pr kommune/fylkeskommunen

Driftstilskudd pr kommune	**2016**	Reg.premie
Møre og Romsdal Fylkeskommune	5 104	**308**
Molde	1 618	**308**
Vestnes	569	
Rauma	627	
Nesset	314	
Aukra	341	
Fræna	787	
Eide	347	
Gjemnes	283	
Sunndal	608	
Kristiansund	2 318	**308**
Averøy	712	
Tingvoll	506	
Surnadal	837	
Rindal	407	
Halsa	345	
Smøla	442	
Aure	574	
SUM	**16 740**	

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe:	2016-1563/04
Arkiv:	216
Saksbehandler:	Sveinung Talberg
Dato:	15.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 32/16	Kontrollutvalget	22.09.2016

REVISJONENS RAPPORT TIL KONTROLLUTVALGET FOR 1. HALVÅR 2016

Sekretærens innstilling

Kontrollutvalget tar revisjonens rapport for 1. halvår 2016 til orientering.

Saksopplysninger

I henhold til kommunelovens § 77, nr. 4 skal kontrollutvalget påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at det foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift. Dette kan bl.a. skje ved at revisor rapporterer om sitt arbeid til kontrollutvalget.

Vedlagt saken følger:
- Revisjonsrapport 1. halvår 2016, datert 31.08.2016

VURDERING

I revisjonsplanen er det lagt opp til rapportering til kontrollutvalget to ganger pr. år på det arbeidet som er utført. Grunnlaget for rapporteringa er revisjonsplanen for revisjonsåret 2015 som ble behandlet i kontrollutvalgets møte 16.09.2015, sak PS 35/15.

Rapporten henviser til prioriterte oppgaver og konklusjoner på revisjonens følgende 3 hovedoppgaver:
- Regnskapsrevisjon
- Forvaltningsrevisjon
- Selskapskontroll

Regnskapsrevisjon
Kvaliteten på regnskapsføringen i Sunndal kommune er tilfredsstillende. De merknader revisjonen har hatt til regnskapsføringen har blitt fortløpende rapportert og blitt rettet av økonomiavdelingen. Revisjonen er utført i henhold til plan.

Forvaltningsrevisjon
Revisjonen er utført i henhold til plan.

Selskapskontroll
Det er ikke gjennomført selskapskontroller i 2015. Dette er i samsvar med plan.

Misligheter
Revisjonen skal undersøke forhold som gjelder påstand om misligheter og rapportere dette til kontrollutvalget. Vi er gjort kjent med at det foreligger kritikkverdige forhold ved anskaffelse av en tjeneste. Administrasjonen har sammen med revisjonen fått klarlagt hva som har skjedd. Saken er ikke avsluttet. Revisjonen har rapportert til kontrollutvalget.

Revisjonsenheten
Revisjonsenheten drives i henhold til planene som er lagt for virksomheten. Det har vært en krevende situasjon med redusert bemanning. Nytt revisjonsselskap, Møre og Romsdal Revisjons IKS er i drift fra 1.10.2016.

Sekretær har ingen generelle merknader til rapporten, slik den her er presentert, ut over dette og revisors kommentarer/merknader til det enkelte punkt.

Sveinung Talberg
rådgiver

Kommunerevisjonsdistrikt 2
Møre og Romsdal

Mobil: 97 53 99 87
E-post:
anny.sonderland@molde.kommune.no
Org./revisornr.: 976 663 268

Til kontrollutvalget i Sunndal kommune

Deres referanse:	Vår referanse:	Arkivkode:	Sted/dato
	Sigmund Harneshaug	R 29/16	Molde, 31. august 2016

Revisjonsrapport 1. halvår 2016 – Sunndal kommune

Revisjonen rapporterer til kontrollutvalget to ganger i året. Utvalget orienteres på et overordnet nivå om resultatet og status av utført revisjon. Det rapporteres i forhold til vedtatte planer for regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll, misligheter og revisjonsenheten. I tillegg til planene vises det til rammene for revisjonen som ligger i engasjementsavtalen og uavhengighetserklæring.

Regnskapsrevisjon
Kommunerevisjonsdistrikt 2 har gjennomført revisjonen for regnskapsåret 2015 for Sunndal kommune. Revisjonen er i all hovedsak gjennomført i tråd med revisjonsplanen som ble oversendt til kontrollutvalget høsten 2015.

Revisjonsberetning og uttalelse til kommuneregnskapet ble avlagt 4. mars 2016.

Som en forberedelse til årsoppgjøret ble det i desember utsendt ny fil med oppdaterte avstemmingsskjemaer til regnskapsmappen. Denne mappen blir brukt til å samle alle avstemminger som regnskapsavdelingen gjør.

I revisjonsplanen punkt 3 identifiserte vi risiko for vesentlige feil i regnskapet. Utfallet av revisjonen av forholdene kan oppsummeres slik:

Skifte av økonomisystem
Det er nå to år siden Visma ble tatt i bruk. Revisjonen har ikke registrert feil i regnskapet som følge av denne endringen.

Uavklarte forhold
Differanse i balansen på mellomregning Kulturhuset samt skyldig arbeidsgiveravgift på henholdsvis 3 og 2 mill. kroner er justert i regnskapet.

Attestasjonsoppgaver knytta til statlig rapportering tas fortløpende.

Kontroll og godkjenning av momskompensasjonsoppgaver gjøres annenhver måned.

Planleggingen av revisjonen av regnskapet for 2016 gjøres i løpet av sommeren, og planen legges fram til orientering for kontrollutvalget i september.

✓ Konklusjon: Kvaliteten på regnskapsføringen i Sunndal kommune er tilfredsstillende. De merknader revisjonen har hatt til regnskapsføringen har blitt fortløpende rapportert og blitt rettet av økonomiavdelingen. Revisjonen er utført i henhold til plan.

Forvaltningsrevisjon
Rapport om «Kommunal praktisering av innkreving av gebyr for byggesak og planbehandling i Sunndal kommune» ble behandlet i kontrollutvalget i møte 17.6.2015 og i kommunestyret 2.9.2015. Oppfølging av kommunestyrets vedtak ble behandlet i kontrollutvalget 1.6.2016. Kontrollutvalget tok kommunens oppfølging til orientering og anser saken som avsluttet.

Utkast til Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 til 2019 ble behandlet i kontrollutvalget 1.6.2016. Kontrollutvalget skal behandle endelig innstilling til kommunestyret i møte 22.9.2016.

✓ Konklusjon: Revisjonen er utført i henhold til plan.

Selskapskontroll
Det er ikke gjennomført selskapskontroller i 2015. Dette er i samsvar med plan.
Utkast til Overordnet analyse og plan for selskapskontroll for perioden 2016 til 2019 ble behandlet i kontrollutvalget 1.6.2016. Kontrollutvalget skal behandle endelig innstilling til kommunestyret i møte 22.9.2016.

Misligheter
Revisjonen skal undersøke forhold som gjelder påstand om misligheter og rapportere dette til kontrollutvalget. Vi er gjort kjent med at det foreligger kritikkverdige forhold ved anskaffelse av en tjeneste. Administrasjonen har sammen med revisjonen fått klarlagt hva som har skjedd. Saken er ikke avsluttet.

✓ Konklusjon: Revisjonen har rapportert til kontrollutvalget.

Revisjonsenheten
Samlokalisering med ansatte i fylkesrevisjonen i Julsundvegen 47A er gjennomført fra 1. august 2016.

Revisjonsdistriktet har første halvår 2016 hatt tre regnskapsrevisorer og to forvaltningsrevisorer. Det har vært en stilling i vakanse innen regnskapsrevisjon. De ansatte har arbeidet ekstra for å kunne gjennomføre oppgavene for kommunene. Distriktsrevisor gikk av med pensjon 1. juli 2016. Det er ansatt ny regnskapsrevisor fra 1.9.2016.

Sammenslåingen av Kommunerevisjonsdistrikt 2, Fylkesrevisjonen og Distriktsrevisjon Nordmøre IKS i Møre og Romsdal Revisjon IKS ble over ett år forsinket og får oppstart fra 1. oktober 2016. Det nye selskapet vil være revisor i 17 kommuner samt fylkeskommunen.

Det vil bli gjennomført kvalitetskontroll i revisjonsenheten fra NKRF i høst.

✓ Konklusjon: Revisjonsenheten drives i henhold til planene som er lagt for virksomheten. Det har vært en krevende situasjon med redusert bemanning. Nytt større revisjonsselskap er en realitet fra 1.10.2016.

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe:	2016-1563/04
Arkiv:	216
Saksbehandler:	Sveinung Talberg
Dato:	15.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 33/16	Kontrollutvalget	22.09.2016

REVISJONSPLAN FOR REVISJONSÅRET 2016

Sekretærens innstilling

Kontrollutvalget tar revisjonsplanen for revisjonsåret 2016, sammen med revisors vurdering av uavhengighet, til orientering.

Saksopplysninger

Ihh. til Forskrift om revisjon kap. 2, § 4 er revisor pålagt å arbeide planmessig og effektivt. Kontrollutvalget skal føre løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen, herunder påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning, jmfr. Forskrift om kontrollutvalg, kap. 3, § 4 og kommunelovens § 78 nr. 1.

Vedlagt følger:
- Revisjonsplan for revisjonsåret 2016, datert 30.08.2016
- Nøkkeltall 2015
- Revisors vurdering av uavhengighet, datert 31.08.2016
- Engasjementsavtale, datert 29.09.2011

VURDERING

Revisjon av kommunens virksomhet skal skje ihh. til god kommunal revisjonsskikk, dvs. at revisjonen skal planlegges, gjennomføres og rapporteres.

Årsplanen vil være retningsgivende for revisjonens arbeid i perioden 1. mai 2016 til 30. april 2017, såfremt kontrollutvalget ikke mener at helt andre områder eller felt bør prioriteres.

Revisjonsplanen bygger på virksomhetsplanen for hele revisjonsenheten og har stort fokus på begrepene risiko og vesentlighet. Dette fordi det vil ha stor betydning for revisjons-handlingene og hva som blir rapportert til kontrollutvalget.

Det er ingen vesentlige endringer i regelverk, organisering og økonomisystem i Sunndal kommune i 2016. Men det er et vesentlig skifte av nøkkelpersonell ved at det er ansatt ny rådmann, ny økonomisjef og ny plansjef i 2.halvår 2016.

Revisjonsplanen henviser til prioriterte oppgaver og målsettinger på revisjonens følgende hovedoppgaver:

- Regnskapsrevisjon
- Forvaltningsrevisjon
- Selskapskontroll
- Revisjon av internkontrollen

Formålet med revisors risikovurdering er å sikre at de forhold som kan medføre at vesentlige feil oppstår, blir avdekket og vurdert så fort som mulig. Dette gjennomføres ved at revisor foretar en vurdering vedrørende risiko, kontrollrisiko og analytiske kontroller.

Revisjonen vurderer at det med kommunen sin mer stramme økonomi kan være en forhøyet risiko knyttet til

- Feilperiodisering av inntekter og utgifter, forskyvningen mellom år.
- Driftsutgifter bokføres i investeringsregnskapet og investeringsinntekter i driften.
- Uvanlige poster (inntekter og utgifter).
- Pensjonskostnader feilberegnes.
- Utsetting av tapsføringer av usikre krav.

Revisjonen vil følge opp disse risikoforholdene spesielt og rapportere til kontrollutvalget om utfallet.

Revisor vil rapportere skriftlig til kontrollutvalget hvert halvår om revisjonsmålsettingene i pkt. 3 av den løpende revisjonen.

I timebudsjettet for 2016 er det satt av totalt 937 timer fordelt på 607 timer til regnskapsrevisjon, 330 timer til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Sekretariatet har ingen innvendinger eller generelle merknader til den revisjonsplan som her foreligger, ei heller til vesentlighetsgrensen som er middels og er satt til 5 mill. kr. som fremkommer i plan-dokumentet.

Sekretær har heller ingen merknader til revisors egenvurdering av uavhengighet tilknyttet revisjonsoppdraget.

På dette grunnlaget legges saken frem for kontrollutvalget med ovenstående forslag til vedtak.

Sveinung Talberg
rådgiver

REVISJONSPLAN 2016 FOR SUNNDAL KOMMUNE

1. INNLEDNING

Revisjon planlegges, gjennomføres og rapporteres slik lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk krever.

Regnskapsrevisjon innebærer å vurdere risikoen for at det kan foreligge feilinformasjon i årsregnskapet som følge av misligheter og feil.

For forvaltningsrevisjon og selskapskontroll gjennomføres risiko- og vesentlighetsvurderinger i forbindelse med utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Disse planene behandles i kontrollutvalget og kommunestyret første året i valgperioden.

Til grunn for planlegging av revisjon i den enkelte kommune har revisjonen en virksomhetsplan som dekker hele revisjonsdistriktet. Virksomhetsplanen omhandler alle oppgaver revisor skal utføre, overordna prioritering og de ressurser som revisjonsdistriktet har til disposisjon.

2. INFORMASJON OM KOMMUNEN

I planleggingsfasen vil en måtte være spesielt oppmerksom på endringer i regelverk, organisering, økonomisystem og skifte av nøkkelpersonell. Dette skal være tilgjengelig på kommunens hjemmeside og intranett. Det er ingen vesentlige endringer som vil påvirke vår planlegging. Likevel er vi oppmerksom på at det kommer ny rådmann og økonomisjef som kan være en risikofaktor.

Økonomi

Situasjonen for 2016 kan i korte trekk beskrives slik:
Kommunen har en sunn økonomi og har unngått å komme på ROBEK. Inntektene til kommunen er nært knytt til kraftsektoren gjennom skatter og avgifter. Dette gjør også kommunen sårbar ved større endringer i rammebetingelsene for denne sektoren.

I forbindelse med revisjonen av regnskapet for 2015 konkluderte revisor følgende om status for Sunndal kommune.

- **Driften:** Sunndal kommune har et netto driftsresultat på 3,6 % av driftsinntektene i 2015, som er en økning på 0,4 % i forhold til foregående år. Resultatet er bedre enn måltallet på minimum 1,75 %. Kommunens frie reserver (disposisjonsfond + akkumulert regnskapsmessig mindreforbruk) utgjør 124 mill. kroner.

- **Soliditet:** Sunndal kommunes lånegjeld utgjør ved årsskiftet 62,6 % av driftsinntektene. Dette er noe mer enn måltallet på 50 %, men mye lavere enn fylkesgjennomsnittet.

- **Likviditet:** Sunndal kommune sin likviditet er ved årsskiftet 17,4 % av driftsinntektene som er godt over måltallet på 5 %. Kommunens likviditet er tilfredsstillende.

3. REGNSKAPSREVISJON

Generell risiko og vesentlighetsvurdering

Formålet med revisors risikovurdering er å sikre at de forhold som kan føre til at vesentlige feil og mangler oppstår, blir avdekket og vurdert så tidlig som mulig, slik at tilstrekkelige og effektive revisjonshandlinger blir foretatt.

Vesentlige feil eller mangler er det totale omfang av feil og mangler som gjør det sannsynlig at brukerne av den økonomiske informasjonen ville fatte en annen beslutning enn om disse feilene ikke var til stede.

Risikovurderingen er ment å gjennomføres ved at revisor foretar en vurdering vedrørende iboende risiko og kontrollrisiko (effektiviteten i kommunens internkontroll). Dette gjøres i vårt revisjonsverktøy Descartes som risikovurderingshandlinger. En samlet analyse av hele kommunen sin virksomhet ble også etterlyst i KRD sin gjennomgang av egenkontrollen i kommunene i 2009. Kommunen har implementert et kvalitetssikringssystem som heter Kvalitetslosen.

Den iboende risiko vurderes å være moderat. Det kan fortsatt være noe usikkerhet knyttet til skifte av økonomisystem som ble gjort i 2014 selv om det meste ser ut til å ha gått greit. Ellers er det knyttet usikkerhet til virkningen på regnskapet av uavklarte forhold. Det er erfaringsmessig lite feil i regnskapet. Kontrollrisikoen vurderes totalt sett å være moderat. Anslått risiko som er summen av iboende og kontrollrisiko, er vurdert å være lav.

Vi vurderer at det likevel med kommunen sin mer stramme økonomi kan være en forhøyet risiko knyttet til

- Feilperiodisering av inntekter og utgifter, forskyvningen mellom år.
- Driftsutgifter bokføres i investeringsregnskapet og investeringsinntekter i driften.
- Uvanlige poster (inntekter og utgifter).
- Pensjonskostnader feilberegnes.
- Utsetting av tapsføringer av usikre krav.

Vi vil følge opp disse risikoforholdene spesielt og rapportere til kontrollutvalget om utfallet.

Vesentlighetsgrense

Kommunens økonomi tilsier at det er viktig at regnskapet som styringsverktøy er å stole på. Regnskapet bør gi et mest mulig riktig bilde av økonomien.

På denne bakgrunn settes den totale vesentlighetsgrensen for Sunndal kommune til middels, og er beregnet til 5 mill. kroner for hele regnskapet.

Revisjonsmessig angrepsvinkel

Det som framkommer under foregående punkt om generell risiko og vesentlighetsvurdering, tyder på at den iboende risiko ikke er mindre enn tidligere år.

Ut fra foranstående vurdering av kontrollrisikoen vil vi legge opp til å bygge på den interne kontroll der det synes mest effektivt, dvs. at en vil benytte seg av systemtester.

For øvrig gir risikovurderingen grunnlag for følgende prioriteringer:

Lønnsområdet	Det har vært noe feil på området, derunder mangelfulle avstemminger. Har blitt bedre, men må fortsatt følges opp. Det er forventet at det nye

	lønnssystemet skal gjøre avstemmingsarbeidet enklere. Refusjon sykepenger er et viktig område som det fortsatt må være fokus på.
Innkjøpsområdet	Det er skriftlige rutiner der det er lagt vekt på å bedre den interne kontroll. Det er avdekket svært lite feil de senere årene. Forutsatt at den spesifikke risikovurderingen bekrefter at det er lagt opp til tilfredsstillende internkontroll (IK) på området, vil vi omtrent utelukkende basere oss på systemtester.
Driftsmiddelområdet	Det er tidligere konstatert at oppfølging vedr. Investeringer har vært ganske bra de senere årene. Lite med momsfeil, små overskridelser på byggeprosjekter. Følge opp skille mellom driftsregnskap og investeringsregnskap (standard for god kommunal regnskapsskikk).
Overføringsområdet	Området har få transaksjoner, og det benyttes derfor utelukkende substanskontroller – totalavstemming.
Salgsområdet	Den iboende risiko knyttet til fullstendighet bør følges opp nærmere både ved en nærmere kartlegging og testing av rutinen og ved analyse av regnskapstallene. Risikoen for feil er høyere på ikke rutinemessige transaksjoner.
Likvidområdet	Det er tidligere konstatert gode rutiner og god IK. Det foretas noen substanskontroller av bank og kasse.
Finansområdet	Området har få transaksjoner og egner seg for substanskontroller – totalavstemming.

Prioriteringer

Nedenfor følger prioriteringer innen regnskapsrevisjon og revisjon av intern kontroll. Dette er en videreføring fra 2015. Det vil kunne skje en samordning av prioriteringer i det nye selskapet; Møre og Romsdal IKS. Noen områder som anskaffelse/innkjøp, kan også bli fulgt opp ved forvaltningsrevisjon.

Regnskapsrevisjon

- Påse at reglene for beregning av selvkost følges, og at det gjøres for- og etterkalkyler.
- Påse at endringer i KOSTRA-veilederen blir fulgt opp av administrasjonen.
- Påse at en ikke kommer under minste lovlige låneavdrag, og da spesielt ved forlengelse av avdragstiden. Det skal foreligge dokumentasjon med en beregning.
- Påse at administrasjonen følger opp med budsjettendringer ved vesentlige endringer i forutsetningene i budsjettet, jfr. KL § 47,3 og ny veileder fra KRD.
- Påse at det ikke foretas direktekjøp av varer og tjenester i strid med anskaffelsesreglene.
- Påse at kommunen overholder bestemmelsene i kommuneloven om lovlige låneformål.
- Påse at ikke finansforvaltningen er i strid med finansforvaltningsreglementet.
- Påse at administrasjonen ikke opptrer i strid med delegasjonsreglementet.
- Påse at administrasjonen forstår innholdet i fullstendighetserklæringen (rådmannen signerer på at regnskapet er fullstendig) og engasjementavtale.
- Oppfølging av merknader vi har gjort til regnskapet for 2015, dvs. uavklarte forhold.
- Se nærmere på inntektsføring/beregning av refusjon ressurskrevende brukere.
- Se nærmere på bokføring av startlån.
- Se nærmere på arbeidsavtaler for lærerne.
- Se nærmere på inn- og utmelding av KLP – elektronisk innmelding.
- Se nærmere på bruk av elektroniske fakturaer.
- Se nærmere på størrelsen på ubrukte lånemidler.

Revisjon av internkontroll

- Revisjonen må ha fokus på det forebyggende i gode rutiner. God intern kontroll innebærer at feil og misligheter blir oppdaget og nødvendige korrigeringer/rapporteringer blir foretatt.

- Revisjonen må påse at kommuneregnskapet løpende blir avstemt, og avstemmingene dokumentert på en tilfredsstillende måte. Avstemmingene skal oppbevares i 5 år. Administrasjonen kan gjerne benytte regnskapsmappen som vi sponser kommunene med.
- Revisjonen bør foreta en vurdering av om finansforvaltningsreglementet, delegasjonsreglementet og etiske retningslinjer oppfyller intensjonen i kommuneloven og om det er behov for ajourføring.
- Revisjonen må vurdere om administrasjonen har tilstrekkelig kompetanse (oppdatering) og kapasitet på økonomiområdet.
- Revisjonen må ha en god dialog med rådmannen knytta til risikoen for misligheter og feil. Dette gjøres ved møter med rådmannen i planleggingsfasen og konklusjonsfasen (revisjonsberetningen).
- Revisjonen må foreta en vurdering av risikoen for overfakturering på varekjøp pga dårlige rutiner, bekjentskaper og leverandører som er i en monopolsituasjon. Alle formelle krav til en faktura må være oppfylt, jfr. bokføringsloven.
- Revisjonen må foreta en vurdering om det forekommer tilfeller der kommunen mottar sponsing fra leverandører.
- Følg nærmere opp at kommunen overholder bokføringsforskriften.

4. FORVALTNINGSREVISJON

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger. Herunder om:

a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,
b) forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,
c) regelverket etterleves,
d) forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,
e) beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav,
f) resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets eller fylkestingets forutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten er nådd.

Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 til 2019

Det skal gjennomføres en overordnet analyse basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Hensikten med den overordnede analysen er å fremskaffe relevant informasjon om kommunens virksomhet slik at det er mulig for kommunestyret og kontrollutvalget å legge en plan for forvaltningsrevisjon og prioritere mellom ulike områder hvor det kan være aktuelt å gjøre forvaltningsrevisjon.

Kommunerevisjonen har fått i oppdrag å utarbeide forslag til overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget skal behandle dokumentene i møte 22.9.2016. Kommunestyre vil deretter vedta plan for forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget skal med utgangspunkt i vedtatt plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019 bestille forvaltningsrevisjonsprosjekt.

5. SELSKAPSKONTROLL

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll. Herunder skal det kontrolleres om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak

og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon.

Overordnet analyse og plan for selskapskontroll for perioden 2016 til 2019
Innen utgangen av 2016 skal kommunen vedta plan for selskapskontroll for perioden 2016 til 2019 med tilhørende analyse av overordnede risikofaktorer.

Kommunerevisjonen har fått i oppdrag å utarbeide forslag til overordnet analyse og plan for selskapskontroll. Kontrollutvalget skal behandle dokumentene i møte 22.9.2016. Kommunestyre vil deretter vedta plan for selskapskontroll.

6. ANDRE REVISJONSOPPDRAG

Ved regnskapsrevisjon av kommunale selskaper, stiftelser, legater, er det laget egne tilpassede programmer. Descartes benyttes der det en hensiktsmessig. I tillegg er det en rekke attestasjonsoppdrag (merverdiavgiftskompensasjon, spillemiddelregnskap, osv.) som håndteres løpende. Revisjonshandlinger tilpasses den enkelte attestasjon.

7. RAPPORTERING

Kommunerevisjonsdistrikt 2 har rapportert skriftlig til kontrollutvalget på målsettinger og prioriterte oppgaver to ganger hvert år. I tillegg har det i møte i kontrollutvalget blitt gitt muntlig orientering om forskjellige forhold under punktet referatsaker.

Fra 1.10.2016 vil Møre og Romsdal Revisjon IKS utføre revisjonsoppgaver for kommunen. Det skal utarbeides engasjementsavtale mellom kontrollutvalget og selskapet.

8. RESSURSBRUK – TIMEBUDSJETT

Det legges til grunn at det utføres revisjonsoppdrag i tilsvarende omfang som tidligere. Det er budsjettert å bruke 937 timer på revisjonsoppdragene i Sunndal kommune.

Timebudsjett

- *Regnskapsrevisjon:* *607 timer*
- *Forvaltningsrevisjon/ selskapskontroll:* *330 timer*
- *Sum:* *937 timer*

Oppdragsansvarlig revisor er Anne Oterhals for regnskapsrevisjon og Einar Andersen og Anny Sønderland for forvaltningsrevisjon. Alle revisorer er vurdert å være uavhengige av kommunen. For oppdragsansvarlige avgis skriftlig egenvurdering.

Det vil kunne komme endringer som følge av etableringen av Møre og Romsdal Revisjon IKS.

VEDLEGG

- Nøkkeltall 2015
- Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlig revisor
- Engasjementsavtale

NØKKELTALL 2015

SUNNDAL KOMMUNE

NØKKELTALL FRA DE SISTE ÅRSREGNSKAPENE

Nedenfor viser vi til nøkkeltall innenfor 3 områder (Drift, Soliditet og Likviditet) over en 6 års periode.

DEFINISJON:

Nøkkeltallene er beregnet som prosent av driftsinntekter.
Nøkkeltallene sier noe om kommunen sin økonomiske situasjon. Alle nøkkeltallene (med unntak av nedbetalingstid av gjeld) er utregnet som prosent av kommunens driftsinntekter. Det er også gjort sammenligning med fylkesgjennomsnittet..

DRIFTSINNTEKTER

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	% økning siste året
SUNNDAL KOMMUNE	602	651	687	737	743	782	5,2 %
FYLKET	16 391	17 356	18 580	19 606	20 137	20 324	0,9 %

Økningen på 39 mill kroner i driftsinntekter fra 2014 til 2015 skyldes for en stor del økt tilskudd til flyktninger.

BEREGNING AV NØKKELTALLENE:

DRIFT

NETTO DRIFTSRESULTAT (%) **MÅLTALL: minimum 1,75%**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Gjennomsnitt
SUNNDAL KOMMUNE	1,4	2,1	4,0	4,2	3,2	3,6	3,1
FYLKET	2,5	0,9	2,1	2,1	0,4	2,2	1,7

Kommentar:
Nøkkeltallet netto driftsresultat viser overskuddet eller underskuddet i drifta av kommunen, og er andelen av årets driftsinntekter som ikke er brukt i drifta. TBU-teknisk beregningsutvalg har satt et mål om at overskuddet bør være på minimum 1,75% av driftsinntektene

Sunndal kommune sitt netto driftsresultat i 2015 er på 28 mill kroner.

NETTO EKSTERNE FINANSUTGIFTER (%) **MÅLTALL: maks 5%**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Gjennomsnitt
SUNNDAL KOMMUNE	1,3	1,6	2,1	2,6	2,3	2,6	2,1
FYLKET	4,2	5,8	4,6	4,6	4,8	5,1	4,9

Kommentar:
Nøkkeltallet for netto eksterne finansutgifter sier noe om hvor stor del av kommunens driftsinntekter som brukes til finansutgifter. Høy gjeld med høye rente- og avdragsutgifter medfører mindre ressurser til daglig drift og mindre fleksibilitet mht. å omdisponere midler i drift. Det forventes at finansutgiftene ikke overstiger 5% av inntektene.

Sunndal kommune har 20,4 mill kroner i netto eksterne finansutgifter. Tilsvarende tall for 2014 var 17,3 mill kroner. Økningen skyldes reduserte finansinntekter.
Kommunen sine netto finansutgifter ligger godt under måltallet på maks 5% av driftsinntektene.

SUNNDAL KOMMUNE

DISPOSISJONSFOND (%) **MÅLTALL: minimum 4%**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Gjennomsnitt
SUNNDAL KOMMUNE	7,7	7,2	9,5	9,0	11,6	12,0	9,5
FYLKET	3,3	3,8	3,7	3,7	3,9	3,8	3,7

Kommentar:
Nøkkeltallet for disposisjonsfond sier noe om hvor mye kommunen har i frie reserver dvs andelen av frie inntekter som ikke er brukt i driften. Kommunen trenger et disposisjonsfond av en viss størrelse for å møte uforutsette kostnader og svikt i de frie inntektene.

Sunndal kommune har frie reserver på totalt 124 mill kroner (disposisjonsfond og regnskapsmessig mindreforbruk). Totalt utgjør dette 16 % av inntektene som er godt over måltallet på 4%.

AKKUMULERT REGNSKAPSRESULTAT (%)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Gjennomsnitt
SUNNDAL KOMMUNE	0,1	0,3	0,4	1,1	0,9	3,9	1,1
FYLKET	0,3	-0,9	-0,1	0,0	-0,1	0,0	-0,1

Kommentar
Nøkkeltallet akkumulert regnskapsresultat viser akkumulert overskudd/ (-)underskudd i forhold til driftsinntektene.

Sunndal kommune sitt regnskap viser et mindreforbruk i 2015 på 30 mill. kroner.

SOLIDITET

LÅNEGJELD DRIFTSMIDLER **MÅLTALL: maks 50%**
(langsiktig gjeld - formidlingslån - pensjonsforpliktelse)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Gjennomsnitt
SUNNDAL KOMMUNE	60,0	56,5	55,9	56,0	61,8	62,6	58,8
FYLKET	87,6	89,9	92,3	92,7	90,3	97,0	91,6

Kommentar:
Nøkkeltallet lånegjeld driftsmidler sier noe om kommunens soliditet dvs. fordeling mellom gjeld og egenkapital. I lånegjelden er formidlingslån og pensjonsforpliktelser holdt utenom. Kommunens gjeld er for høy i forhold til måltallet.

Kommunens lånegjeld (ekskl. formidlingslån) er økt med 17 mill. kroner i regnskapsåret. Lånegjelda ligger godt under fylkesgjennomsnittet.

AVDRAGSTID GJELD
(lånegjeld/betalt avdrag lån)

	2014	2015
SUNNDAL KOMMUNE	25	27

Kommentar:
Nøkkeltallet viser gjennomsnittlig avdragstid for kommunen sin lånegjeld. Avdragstiden skal reflektere rest avskrivningstid på driftsmidlene.
.

SUNNDAL KOMMUNE

BRUTTO INVESTERINGSUTGIFTER (%)
(sum utgifter i investeringsregnskapet)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Gjennomsnitt
SUNNDAL KOMMUNE	12,1	6,3	3,8	6,2	11,2	9,4	8,2
FYLKET	14,9	13,6	13,3	10,0	0,0	0,0	8,6

Kommentar:
Nøkkeltallet for investeringsutgifter sier noe om nivået på kommunens investeringer i forhold til driftsinntektene. Investeringsutgiftene i regnskapsåret var på 74mill kroner. Investeringsnivået har vært over snittet de siste årene.

LIKVIDITET

ARBEIDSKAPITALENS DRIFTSDEL (%) **MÅLTALL: minimum 5%**
(AKD=omløpsmidler- kortsiktig gjeld - ubrukte lån - ubundne og bundne invest. fond og bundne driftsfond)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Gjennomsnitt
SUNNDAL KOMMUNE	7,6	7,3	9,7	9,9	12,3	17,4	10,7
FYLKET	24,2	23,3	25,9	19,0	17,2	19,5	21,5

Kommentar:
Nøkkeltallet arbeidskapitalens driftsdel sier noe om grunnlikviditeten til kommunen dvs. muligheten til å betale for sine forpliktelser etter hvert som de forfaller. Likviditeten målt som arbeidskapitalens driftsdel bør minst utgjøre 5% av kommunens driftsinntekter.

Kommunen sin likviditet er tilfredsstillende.

HOVEDKONKLUSJON

NØKKELTALLENE FORAN VISER:

DRIFT
Sunndal kommune har et netto driftsresultat på 3,6% av driftsinntektene i 2015, som er en økning på 0,4 % i forhold til foregående år. Resultatet er bedre enn måltallet på minimum 1,75%. Kommunens frie reserver (disposisjonsfond + akkumulert regnskapsmessig mindreforbruk) utgjør 124 mill. kroner.

SOLIDITET
Sunndal kommune lånegjeld utgjør per 31.12.2015 62,6 % av driftsinntektene. Dette er noe mer enn måltallet på 50 %, men mye lavere enn fylkesgjennomsnittet.

LIKVIDITET
Sunndal kommune sin likviditet er ved årsskiftet 17,4 % av driftsinntektene som er godt over måltallet på 5 %. Kommunens likviditet er tilfredsstillende.

Kommunerevisjonsdistrikt 2
Møre og Romsdal

Mobil: 97 53 99 87
E-post:
anny.sonderland@molde.kommune.no
Org./revisornr.: 976 663 268

Til kontrollutvalget i Sunndal kommune

Deres referanse:	Vår referanse:	Arkivkode:	Sted/dato
	Anny Sønderland	R2	Molde, 31. august 2016

Vurdering av uavhengighet

Innledning

Ifølge forskrift om revisjon § 15 skal oppdragsansvarlig revisor minimum hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Både kommuneloven (§ 79) og forskrift om revisjon (kapittel 6) setter krav til revisors uavhengighet. Kravene er nærmere beskrevet nedenfor.

Lovens og forskriftens krav til uavhengighet

Kommuneloven § 79 og § 13 i forskrift om revisjon bestemmer at den som foretar revisjon ikke kan:

1. være ansatt i andre stillinger i (fylkes)kommunen eller i virksomhet som (fylkes)kommunen deltar i
2. være medlem av styrende organer i virksomhet som (fylkes)kommunen deltar i
3. delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet, når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiver, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon
4. ha nærstående (ektefelle, samboer, nære slektninger), som har slik tilknytning til revidert at det kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet.

I tillegg stiller loven § 79 og forskriften § 14 følgende begrensninger:

5. revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
6. revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs. (fylkes)kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
7. revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven
8. det må ikke foreligge andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av revisjonsoppgavene

Krav til uavhengighet i kommuneloven og forskrift om revisjon

Ansettelsesforhold	*Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet.*
Medlem i styrende organer	*Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i noen virksomhet som kommunen deltar i.*
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	*Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.*
Nærstående	*Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Sunndal kommune som har betydning for min uavhengighet og objektivitet.*
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	*Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes rådgivnings- eller andre tjenester overfor Sunndal kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.* *Før slike tjenester utføres av Kommunerevisjonsdistrikt 2 foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.* *Revisor besvarer daglig spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.*
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	*Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes tjenester overfor Sunndal kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.*
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	*Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Kommunerevisjonsdistrikt 2 for tiden opptrer som fullmektig for Sunndal kommune.*
Andre særegne forhold	*Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tillitten til min uavhengighet og objektivitet.*

Når det gjelder forvaltningsrevisorene, vil de også ved oppstart av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt foreta en vurdering av sin uavhengighet i forhold til det konkrete prosjektet.

Anne Oterhals ***Einar Andersen*** ***Anny Sønderland***
Oppdragsansvarlige revisorer i Sunndal kommune

Engasjementsavtale

1. Innledning

Med utgangspunkt i de revisjonsbestemmelsene som gjelder for kommuner og fylkeskommuner, herunder standarder for god kommunal revisjonsskikk, vil det gjennom denne engasjementsavtalen, redegjøres nærmere for revisjonens oppgaver og plikter som kommunens revisor og for de rammer og forutsetninger som er lagt til grunn for oppdraget.

2. Oppgaver etter selskapsavtalen

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal (KR2) er gjennom selskapsavtalen forpliktet til å dekke deltakernes behov for:

- Revisjonstjenester.
- Andre tjenester, herunder undersøkelser og selskapskontroll, så langt dette er forenlig med oppgaven som revisor.

Sunndal kommunes behov for revisjonstjenester omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

3. Revisjonens formål og innhold

Etter forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner plikter en kommune å ha en revisjonsordning som omfatter:

a) revisjon av kommunens årsregnskap, herunder revisjon av årsregnskap for kommunale foretak
b) forvaltningsrevisjon av kommunen, herunder av kommunale foretak.

Regnskapsrevisjon
Hovedoppgaven for regnskapsrevisor er å vurdere og avgi en uavhengig uttalelse om hvorvidt kommunens årsregnskap er avgitt i samsvar med lov, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk, samt om ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger. I tillegg skal revisjonen uttale seg om de disposisjoner som ligger til grunn for om regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og om beløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.
KR 2 vil også kontrollere at opplysningene i årsberetningen som er knyttet til årsregnskapet, herunder om eventuelt forslag til anvendelse av overskudd/dekning av tap er konsistent med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter. Videre er det revisjonens oppgave å vurdere om kommunens økonomiforvaltning og den interne administrative kontroll er ordnet på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll.

Revisjon vil bli utført i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven og i forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner samt god kommunal revisjonsskikk. God kommunal revisjonsskikk er etablert gjennom praksis og dokumentert gjennom internasjonale revisjonsstandarder fastsatt av International Auditing og Assurance Standards Board og som Norges Kommunerevisorforbund har vedtatt skal gjelde også for regnskapsrevisjon etter de kommunale revisjonsbestemmelsene.

God kommunal revisjonsskikk innebærer at revisjonen må kontrollere utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, foreta analytiske vurderinger og andre revisjonshandlinger som etter forholdene finnes hensiktsmessige. Revisjonen vil også omfatte de kontrollhandlinger som er nødvendige for å attestere følgeskriv til lønns- og trekkoppgavene og de terminvise krav etter den kommunale ordningen for momskompensasjon. Andre særattestasjoner avtales etter behov.

Som et ledd i revisjonen vil kommunens regnskapssystemer og interne kontroll for å bestemme type, omfang og tidspunkt for revisjonshandlingene bli vurdert. Dette vil ikke være en fullstendig gjennomgang eller etterprøving av alle de foreliggende systemer og kontroller.
Generelt vil en effektiv intern kontroll redusere risikoen for at misligheter og feil vil oppstå uten å bli avdekket, men vil aldri kunne eliminere denne risiko. Omfanget av revisjonsarbeidet, og dermed tidsforbruket, vil for en stor del være avhengig av kvaliteten og effektiviteten av kommunens interne kontroll samt regnskaps- og rapporteringsrutiner.

KR 2 vil planlegge og utføre revisjonen på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte, slik at det med rimelig grad av sikkerhet avdekkes misligheter og feil som er vesentlige for kommunens årsregnskap, men uten å garantere at alle feil avdekkes. Det må understrekes at svakheter i regnskapssystemet og den interne kontroll kan gi mulighet for misligheter som de normale revisjonshandlinger ikke nødvendigvis vil avdekke.

Ledelsens ansvar
I henhold til kommuneloven er det kommunens administrasjonssjef som er ansvarlig for at kommunens interne administrative kontroll og økonomiforvaltning er ordnet på betryggende måte og med forsvarlig kontroll. Det er også administrasjonssjefens ansvar å utarbeide og fremme kommunens årsberetning og avlegge årsregnskapet i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven, i forskrift om årsregnskap og årsberetning i kommuner og fylkeskommuner og god kommunal regnskapsskikk. Administrasjonssjefens ansvar omfatter også ansvar for at registrering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger er innrettet på en ordentlig og oversiktlig måte. Kommunens ledelse har også ansvaret for at revisjonen har ubegrenset tilgang til registrerte opplysninger, dokumentasjon og annen informasjon som revisjonen finner nødvendig for å kunne utføre sitt arbeid, herunder korrespondanse, kontrakter, referater og protokoller m.v. I forbindelse med årsavslutningen vil revisjonen, i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, innhente en skriftlig uttalelse fra ledelsen om fullstendigheten og riktigheten av de opplysninger som gis i årsregnskapet og årsberetningen.

Kontrollutvalgets ansvar
Kontrollutvalget har ansvar for at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for regnskapsrevisjon.

Forvaltningsrevisjon
Oppgaven som forvaltningsrevisor er fastlagt i kommuneloven og i forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner. Etter de kommunale revisjonsbestemmelsene innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger, herunder om:

a) Forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.
b) Forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området.
c) Regelverket etterleves.
d) Forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige.
e) Beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav.
f) Resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets forutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten er nådd.

Norges Kommunerevisorforbund har fastsatt en egen standard for forvaltningsrevisjon som fra 2002 er gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk. Denne standarden ble endret i 2005 som følge av ny lovgivning fra 1.07.2004 og justert i februar 2011.

I starten av et forvaltningsrevisjonsprosjekt skal det utarbeides et utkast til prosjektplan som skal danne grunnlaget for gjennomføringen av prosjektet. Prosjektplanen bør omtale følgende punkt:

- Bakgrunn for prosjektet
- Målsetting og problemstillinger
- Revisjonskriterier eller grunnlaget for disse
- Metodisk tilnærming
- Organisering og ansvar, ressursbehov og tidsplan

Kontrollutvalgets ansvar
Kontrollutvalget har ansvar for at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon og skal utarbeide en plan for denne del av revisjonen.

Kontrollutvalget skal påse at forvaltningsrevisjon skjer i henhold til regelverkets krav. Dette innebærer at kontrollutvalget må forsikre seg om

- At revisor oppfyller regelverkets formelle krav
- At kontrollutvalget får levert de prosjekter som er bestilt
- At prosjektet er i henhold til bestillingen
- At gjennomføring og rapportering skjer i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder for området

4. Rapportering og kommunikasjon

Revisjonen legger vekt på en åpen og god dialog med kontrollutvalget, kommunens ledelse og ansatte, tilpasset aktuelle behov og ønsker.

Rapportering etter lov og forskrift

Generelt
De oppdragsansvarlige revisorene vil for hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Regnskapsrevisjon - revisjonsberetning
Etter at årsregnskap og årsberetning er avlagt, vil årets revisjonsarbeid avsluttes og revisjonsberetning avgis. Her bekreftes det at revisjonen er utført i henhold til lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk og uttaler seg om hvorvidt:

- ☐ årsregnskapet er avlagt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for kommunens økonomiske stilling og for resultatet i regnskapsåret i overensstemmelse med god kommunal regnskapsskikk
- ☐ de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at beløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett
- ☐ opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet
- ☐ ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

KR 2 plikter også å gi opplysninger om andre forhold som etter revisors mening bør komme til kommunestyrets kunnskap.

Forvaltningsrevisjon – rapporter
Kontrollutvalget skal fortløpende ha rapporter om resultatene av gjennomførte forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller.

Misligheter
Revisor skal gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Dersom revisor konstaterer misligheter skal det straks sendes en skriftlig foreløpig rapport til kontrollutvalget. Når saksforholdet er nærmere avklart skal kontrollutvalget ha endelig rapport.

Mottakere av revisjonens rapporter
Revisjonsberetningen til kommunens årsregnskap avgis til kommunestyret med kopi til kontrollutvalget, formannskapet, rådmann og regnskapsansvarlig.

Med bakgrunn i kontrollutvalgets oppgaver og ansvar og i tråd med revisjonsforskriftens bestemmelser om rapportering, vil all formell rapportering, med unntak av revisjonsberetningen, være stilet til kontrollutvalget. Administrasjonssjefen skal ha kopi av de rapporter som gjelder regnskapsrevisjon.

I tillegg til skriftlig rapportering bør revisor, i møtet hvor kontrollutvalget avgir sin uttalelse, oppsummere årets revisjon og kommentere forhold knyttet til regnskapet og årsmeldingen.

For forvaltningsrevisjonen vil rapporteringsprosedyrene være disse:
Før resultatet av forvaltningsrevisjonen rapporteres videre, skal administrasjonssjefen ha hatt anledning til å komme med sitt syn på de forhold som fremgår av rapporten. Deretter går den endelige rapporten til kontrollutvalget.

Nummererte brev fra revisor
Forhold fra regnskapsrevisjonen som revisor finner det nødvendig å påpeke, vil bli tatt inn i brev som nummereres fortløpende. Brevene skal journalføres hos kontrollutvalget og oppbevares på en ordnet og betryggende måte.

I henhold til revisjonsforskriften skal revisor påpeke følgende forhold overfor oppdragsgiver med kopi til kontrollutvalget:

1. Mangler ved plikten til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.
2. Feil og mangler ved organiseringen av den økonomiske internkontrollen.
3. Misligheter.
4. Feil som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet.
5. Manglende redegjørelse for vesentlige avvik mellom beløpene i den revisjonspliktiges årsregnskap og regulert budsjett slik det fremstår etter gyldige vedtak/endringer fattet på riktig beslutningsnivå.
6. Begrunnelse for manglende underskrift ved bekreftelser overfor offentlige myndigheter som gis i henhold til lov eller forskrift.
7. Begrunnelse for å si fra seg oppdrag etter § 16.

Annen rapportering og kommunikasjon
For regnskapsrevisjonen legges det opp til to faste rapporter til kontrollutvalget årlig og ellers så ofte som revisor finner grunn til det. I rapportene til kontrollutvalget vil revisor, i tillegg til å orientere på et mer overordnet nivå om resultatet av utført revisjon, opplyse om revisjonens framdrift og status. I tillegg til den rapporteringen som går til kontrollutvalget, vil revisor ved behov ta opp forhold muntlig og/eller skriftlig på mer detaljert nivå med administrasjonen.

Rapporteringen gis på følgende måte:

- Plan/revisjonsstrategi (høst)
- Statusrapport (vinter)

- Årsavslutning (vår)

Rapportering av bestilte tjenester (andre tilleggstjenester, forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroll) gjøres etter nærmere avtale og spesifiseres i prosjektplaner som kontrollutvalget godkjenner.

5. Oppdragsansvarlige

Oppdragsansvarlig for regnskapsrevisjonen og forvaltningsrevisjonen vil være selskapets ansatte. Disse vil på vegne av KR 2 være ansvarlige for utførelsen av revisjonen. I tillegg vil en eller flere revisorer bli knyttet til oppdraget under ledelse av oppdragsansvarlig revisor.

6. Taushetsplikt

Både de oppdragsansvarlige revisorene og selskapets øvrige revisorer har taushetsplikt om det de får kjennskap til under utførelsen av arbeidet. Taushetsplikten gjelder ubegrenset i tid, også etter at oppdraget eventuelt er avsluttet.

7. Uavhengighet

Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Det skal avgis uavhengighetserklæring for hver kommune.

8. Pris

Revisjonshonoraret er basert på selvkost og dekkes etter gjeldende avtale med medlemskommunene. KR 2 sine ansattes produksjon av revisjonstjenester til deltakerkommunene gjøres i såkalt egenregi. Dette betyr at prisingen av tjenestene ikke skjer i et åpent marked.
For å kompensere for dette vil det årlig bli foretatt en prissammenligning (benchmarking) med andre kommuner med rapportering til kontrollutvalget.

9. Kvalitet

All revisjon utføres i henhold til lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk.

Oppdragsansvarlig revisor vil være medlem av NKRF og underlagt foreningsbasert kvalitetskontroll. Kontrollutvalget vil bli informert om at det er gjennomført kvalitetskontroll i selskapet, og om resultatet av denne.

Med utgangspunkt i tjenesteleveransene forsøker engasjementsbrevet å sette krav til kvalitet (hvordan og når) og sette resultatmål (hva skal oppnås). Tilnærmingen til kvalitetsperspektivet følger prinsippene for intern kontraktstyring, som er et anerkjent prinsipp innenfor såkalt "bestiller-utfører organisering".

10. Avtalens varighet

Avtalen gjelder inntil partene endrer eller sier opp avtalen.

Avtaleutkastet ble godkjent av Samarbeidsforumet for kontrollutvalgene i Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Molde, Nesset, Rauma, Sunndal og Vestnes kommuner i møte 15. juni 2011.

Sted og dato: 28/9 2011

For Kommunerevisjondistrikt 2
Møre og Romsdal

Sted og dato:

For Kontrollutvalget i Sunndal

Kopi til: Rådmannen i Sunndal kommune

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2016-1563/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 15.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 34/16	Kontrollutvalget	22.09.2016

OPPFØLGINGSLISTE

Sekretærens innstilling

Følgende saker føres opp på oppfølgingslisten:.....

Saksopplysninger

Intensjonen med oppfølgingslisten er å ha et oppsett av saker og problemstillinger som medlemmene ønsker nærmere utredet eller orientering om.

En slik oppfølgingsliste kan være et nyttig redskap for kontrollutvalget for å holde rede på status for saker man ønsker å følge opp eventuelt å ha til observasjon.
Listen kan fungere som et nyttig planleggingsredskap for aktiviteter som kontrollutvalget ønsker å gjennomføre når forholdene ligger til rette, eksempelvis befaringer.

Kontrollutvalget vedtar selv endringer i listen. Dette innebærer endring i status for den enkelte sak, det vil si følgende alternativ:

- Som nytt punkt
- Endringer i punkt (grunnet orienteringer gitt eller saken behandlet som egen ordinær sak i møte)
- Punktet går ut (saken anses for avsluttet fra kontrollutvalgets side)

Vedlagt følger:
- ajourført oppfølgingsliste pr. 15.09.2016.
- Brev til rådmannen, datert 18.08.2016

Kontrollutvalgets vedtak 01.06.2016:
I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

«Kommunal praktisering av innkreving av gebyr for byggesak og planbehandling i Sunndal kommune», avsluttes ut jf. sak PS 23/16.

Som nye saker føres opp:
«Rådmannen sitt syn på budsjettprosessen for 2017 når rådmann og økonomisjef slutter før prosessen starter»

«Rådmannen sitt syn på plan- og styringssystemene i Sunndal kommune og behov for endringer»

Det ble foreslått å føre opp nye saker på oppfølgingslisten. Sekretæren tilskriver ny rådmann om svar på disse nye sakene til neste møte.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer (5 voterende)

Sveinung Talberg
Rådgiver

KONTROLLUTVALGET I
SUNNDAL KOMMUNE

SAKSOPPFØLGING

(ajourført pr.15.09.2016)

Saker som er tatt opp:	Dato:	Ansvar:	Merknad:	Status:
Bygging av ny ambulansestasjon på Sunndalsøra – utbetaling av tilskudd	16.09.15	Adm./sekr	Kontrollutvalget behandlet i møtet 17.06.2015 sak vedr. utbetaling av kommunalt tilskudd i forbindelse med bygging av ny ambulansestasjon på Sunndalsøra. Saken ble oversendt til kommunestyret som behandlet saken i møte 02.09.2015 i sak 70/2015. Kommunestyret fattet enstemmig følgende vedtak i samsvar med kontrollutvalgets innstilling: 1.Kommunestyret tar revisjonens vurdering knyttet til Sunndal kommunes utbetaling av tilskudd til bygging av ny ambulansestasjon, til etterretning. 2.Kommunestyret ser alvorlig på at utbetaling kan skje uten at det kontrolleres mot vedtak fattet av bevilgende myndighet og ber om at rådmann ser til at kommunens rutiner på dette området innskjerpes. 3.Kommunestyret ber administrasjonen sørge for at merkostnadene endringen medførte for Helse og Sosialbygg Sunndal AS, blir bekreftet av en uavhengig sakkyndig. 4.Kommunestyret ber administrasjonen vurdere om deler av kostnadene til asfaltering skal belastes Helse og Sosialbygg Sunndal AS.	16.09.15: Kontrollutvalget ønsker å følge opp om kommunen har iverksatt kommunestyrets vedtak og vil be om en redegjørelse fra administrasjonen i utvalgets første møte i 2016. 30.11.15: Rådmannen orienterte. Det er sendt ut en forespørsel om innhenting av kostnadsberegning for de to alternativene for ambulansestasjonen. Forespørselen er datert 26.11.2015 med frist 6. desember for innlevering av tilbud. Det er kommet inn en tilbyder. Sunndal kommune har sendt krav til Helse- og sosialbygg Sunndal AS om tilbakebetaling pål. kr 50 000.- for asfaltering av uteareal. Helse- og sosialbygg Sunndal AS har foreløpig ikke etterkommet kravet. Kontrollutvalget vil ha en skriftlig redegjørelse fra administrasjonen til utvalgets første møte i 2016 om oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 70/2015. 19.01.2016: Revidert kostnadsberegning av to alternativ for ambulansestasjon på Sunndalsørs, Sold Consult AS. 01.02.2016: Brev til rådmannen der kontrollutvalget ønsker en skriftlig redegjørelse til møte 18.02.2016 18.02.2016: Rådmannen har ikke besvart denne forespørselen fra kontrollutvalget skriftlig, men redegjorde muntlig i møtet. Rådmannen forbereder nå en sak til plan- og økonomiutvalget sitt møte den 1.3.2016 med sikte på å få avsluttet denne saken. Kontrollutvalget er ikke fornøyd med svar og behandling, og vil følge denne saken videre med spørsmål til rådmannen som skal besvares skriftlig uavhengig av videre politisk behandling. 15.04.2016: Saken ble trekt fra møtet i plan- og økonomiutvalget 1.3.16 etter påtrykk fra kontrollutvalget. Svar på spørsmål fra kontrollutvalget til rådmannen er besvart i brev 21.03.2016. saken blir fremmet på nytt i møtet 15.04.2016, sak PS 14/16. Behandling i kontrollutvalgsmøte 15.04.2016: 1. Kontrollutvalget ber Sunndal kommunestyre om å

				oppnevne setterådmann til å behandle oppfølgingen av kommunestyrevedak i sak 70/2015, samt Økonomi- og planutvalget sitt vedtak i sak 3/13 jf. skriv fra rådmannen 21.03.2016. 2. Setterådmannen bes svare ut følgende spørsmål fra kontrollutvalget: • Hvilke tiltak blir sett i verk for å bedre rutinene i utredning og saksframstilling forut for politisk vedtak? • Hvilke rutiner og regler gjelder og skal gjelde heretter for bokføring mot selvkostområdene? • Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å inndrive utestående krav mot Helse & Sosialbygg Sunndal As for asfaltering rundt Ambulansestasjonsbygget? • Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å fremlegge dokumentasjon på og bekreftelse av merutgifter Helse & Sosialbygg AS har hatt for flytting til sentrum jf. vedtak i Økonomi- og planutvalget sak 3/13 pkt. 3? 3. Kontrollutvalget ber om svar på ovennevnte spørsmål innen sitt neste møte, 1.6.2016. 04.05.2016: Sunndal kommunestyre har i sak PS 34/16 oppnevnt setterådmann Knut Haugen. Han svarer i epost til kontrollutvalget 24.05.16 at han vil møte i kontrollutvalget 01.06.16 for en orientering, men at han ikke rekker noen saksforberedelse til møtet. Viser til sak PS 22/16. 01.06.16: Setterådmann Knut Haugen var tilstede i møtet og orienterte om de dokumenter han har fått fra Sunndal kommune i saken. Han etterlyser dokumenter som ikke har vært opp til politisk behandling som går på kommunikasjon og korrespondanse mellom Sunndal kommune og Helse & Sosialbygg AS. Kontrollutvalget ba setterådmannen om å kontakte Sunndal kommune for å få svar på dette spørsmålet. Kontrollutvalget presiserer at rådmannen i Sunndal kommune ikke er inhabil til å svare på spørsmål i denne saken fra hverken kontrollutvalg eller setterådmann. Setterådmannen ba om tid til å ferdigbehandle saken. Kontrollutvalget antydet et nytt møte 17.8.2016 for å rekke behandling til kommunestyret 31.8.2016. Alternativt blir saken fremmet i kontrollutvalget sitt ordinære møte 22.9.2016 og kommunestyret sitt møte 5.10.2016. Sekretæren vurderer dette nærmere i samråd med leder. Kontrollutvalget tar setterådmannens redegjørelse i møtet til

				orientering. Saken tas opp igjen i et senere møte.
Feil i fakturering i Sunndal kommune, U.off. ihht. Off.l. § 13, forv.l. § 13,2	30.11.2015	Komm.rev.	PS 43/15 i Kontrollutvalget 30.11.2015: Kontrollutvalget ber Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal om å foreta en undersøkelse av kommunens internkontroll knyttet til rutiner for mottakskontroll og fakturabehandling.	10.02.2016: Kontrollutvalgssekretariatet har mottatt rapport fra kommunerevisjonen. 18.02.2016: Møtet ble lukket. Revisjonen orienterte om sine funn og konklusjoner. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak i lukket møte: 1. Kontrollutvalget tar notatet fra revisjonen til orientering. 2. Kontrollutvalget forventer at rådmannen innfører rutiner og kontroller på området. Kontrollutvalget vil bli orientert skriftlig om hvilke rutiner og kontroller som blir iverksatt. 15.04.2016: Kontrollutvalget har mottatt brev fra og svar fra rådmannen 22.03.2016. Saken kommer opp i kontrollutvalget sitt møte 15.04.2016 i sak 15/16 og møtet vil bli lukket. 15.04.2016: Møtet ble lukket. Saken står fortsatt på oppfølgingslisten til møte 22.9.2016.
Godtgjøring politiske utvalg	18.02.2016	Sekretær	PS 08/16 i kontrollutvalget 18.02.2016: **Godtgjøring politiske utvalg** I OS 05/16 kommenterte leder godtgjøringen som representantskapet i NIR har vedtatt i sak 05/16. Leder ønsker at kontrollutvalgssekretæren undersøker hva gjeldende godtgjøring er i ulike utvalg i Sunndal kommune sammenholdt med godtgjøringen til medlemmene i kontrollutvalget.	15.04.2016: Det er innhentet oversikt fra Sunndal kommune som viser godtgjøring til folkevalgte. Vedlegges saken. 15.04.2016: Kontrollutvalget ønsker svar til neste møte hvorfor kontrollutvalget er plassert i gruppe II når det gjelder reglement for godtgjøring til folkevalgte. 24.05.2016: Epost fra rådmannen om at spørsmålet vil bli besvart skriftlig i eget brev til kontrollutvalget.
Rådmannen sitt syn på budsjettprosessen for 2017 når rådmann og økonomisjef slutter før prosessen starter.	01.06.2016	Rådmann	PS 24/16 i Kontrollutvalget 01.06.2016, oppfølgingsliste.	18.08.16: Brev til rådmannen.
Rådmannen sitt syn på plan- og styringssystemene i Sunndal kommune og behov for endringer	01.06.2016	Rådmann	PS 24/16 i Kontrollutvalget 01.06.2016, oppfølgingsliste.	18.08.16: Brev til rådmannen.

Kontrollutvalget i Sunndal kommune

Sekretariatet:
Telefon: 71 11 14 52 - direkte
Telefon: 71 11 10 00 - sentralbord
Telefaks: 71 11 10 28
Mobil: 99160260
E-post: sveinung.talberg@molde.kommune.no

Sunndal kommune
v/rådmann

Deres referanse:	Vår referanse:	Arkivkode:	Sted/dato
	2016-194/STA	1563-033	Molde, 18.08.2016

SAKER TIL OPPFØLGING ETTER KONTROLLUTVALGET SITT MØTE 01.06.2016, SAK PS 24/16

Kontrollutvalget i Sunndal har i hvert møte en sak som heter «oppfølgingsliste».

Intensjonen med oppfølgingslisten er å ha et oppsett av saker og problemstillinger som medlemmene ønsker nærmere utredet eller orientering om.

En slik oppfølgingsliste kan være et nyttig redskap for kontrollutvalget for å holde rede på status for saker man ønsker å følge opp eventuelt å ha til observasjon.
Listen kan fungere som et nyttig planleggingsredskap for aktiviteter som kontrollutvalget ønsker å gjennomføre når forholdene ligger til rette, eksempelvis befaringer.

I kontrollutvalget sitt møte 01.06.2016, sak PS 24/16 ble to nye saker ført opp på oppfølgingslisten i tillegg til saker som fortsatt står til oppfølging. Dette var:

1. Rådmannen sitt syn på budsjettprosessen for 2017 når rådmann og økonomisjef slutter før eller når prosessen starter.
I lys av at både rådmann og økonomisjef nå er ny og at disse har en sentral posisjon i forhold budsjettprosessen, stiller kontrollutvalget spørsmål ved hvordan denne prosessen vil bli ivaretatt for budsjettet 2017 og økonomiplan 2017-2020. Kontrollutvalget registrerer at prosessen er i gang gjennom sakene til ØP 16.08.2016, men er interessert i en redegjørelse av hvordan dette vil bli håndtert videre og hvilke utfordringer rådmannen ser.

2. Rådmannen sitt syn på plan- og styringssystemene i Sunndal kommune og behov for endringer.

Plan- og styringssytem er en forutsetning for å drifte en kommune i samsvar med lover, forskrifter og andre bestemmelser og for å sikre en betryggende internkontroll.

Med dette som bakgrunn ber kontrollutvalget om en redegjørelse fra rådmannen ut fra bla. følgende to vedtak i Sunndal kommunestyre.

Organisering av forbedringsarbeidet var tema i sak PS 16/16 i kommunestyret den 17.03.2016. Kommunestyrets vedtak:
Kommunestyret nedsetter en arbeidsgruppe med tre representanter for økonomi- og planutvalget, rådmann, assisterende rådmann og økonomisjef som får i mandat å utarbeide nytt system for regnskaps og aktivitetsrapportering for Sunndal kommune, som skal gi folkevalgte bedre grunnlag

til å forstå avvik, sette inn korrigerende tiltak og foreslå forbedringer i kommunens drift. Arbeidet skal være sluttført innen 1. oktober 2016.
Arbeidsgruppa skal ledes av en av de politiske representantene i utvalget og assisterende rådmann skal være sekretær for arbeidsgruppa.
Økonomi- og planutvalget oppnevner følgende medlemmer til arbeidsgruppa: Synnøve Helland - leder, Bjørn Flemmen Steinland og Malene Aaram Vike.
Rådmannen bes legge fram en egen sak for kommunestyret 15.06.2016 med forslag til organisering av det løpende forbedringsarbeidet i Sunndal kommune.

Gjennomgang av Sunndal kommunes organisasjonsstruktur var tema i sak PS 57/2015 i kommunestyret den 02.09.2015. Kommunestyrets vedtak:

1. Det opprettes en samordningsenhet i Sunndal kommune som får det overordnede ansvaret for organisering og finansiering av tjenestetilbudet til brukere med omfattende og sammensatte behov. Samordningsenheten skal ha følgende sammensetning; lederne fra henholdsvis barnehagetjenesten, grunnskoletjenesten, helse- og barneverntjenesten, NAV og pleie- og omsorgstjenesten. Samordningsenheten er direkte underlagt rådmannen. Ledelse av samordningsenheten skal gå på omgang mellom de berørte tjenestesjefene med ett års virketid. Samordningsenheten gis følgende mandat:

- Samordne tjenestetilbudene til brukere med store og sammensatte behov slik at brukerne opplever kommunen som én instans og slipper å bli involvert i interne avklaringer mellom fagpersoner og tjenester.
- Utvikle nye tilbud når behovet hos bruker går ut over eksisterende tjenestetilbud.
- Utrede tjenestebehovet i samarbeid med bruker og pårørende.
- Sørge for at utredningen av tjenestebehovet har god faglig standard og kvalitet.
- Beslutte omfang og organisering av tjenestetilbudet, herunder også finansiering.
- Avklare behov og mulighet for bistand fra andrelinjetjenesten.
- Fordele ansvaret for oppfølging av brukerne mellom medlemmene i samordningsenheten.
- Evaluere tjenestetilbudet løpende og justere omfang og organisering ved behov.

2. Det etableres og igangsettes et ettårig prosjekt med følgende mandat/utredningsoppgaver;

- Evaluere dagens organisering av habiliterings- og rehabliliteringsarbeidet med fokus på barn og unge. Innhente erfaringer fra andre kommuner og gjennomføres kvalitative brukerundersøkelser. Foreslå framtidig organisering av dette arbeidet i Sunndal kommune.

- Evaluere dagens organisering av avlastningstilbudet til barn med store og sammensatte behov, herunder se på muligheten for bedre samordning av avlastningstilbudet før, i og etter skoletid. Innhente erfaringer fra andre kommuner og gjennomføres kvalitative brukerundersøkelser. Foreslå framtidig organisering av avlastningstilbudet til barn med store og sammensatte behov.

- Evaluerer dagens organisering av psykisk helsearbeid for barn og unge. Innhente erfaringer fra andre kommuner og gjennomføre kvalitative brukerundersøkelser. Foreslå framtidig organisering av psykisk helsearbeid til barn og unge.

- Evaluere det psykososiale oppvekstmiljøet for barn og unge og foreslå tiltak mot mobbing og krenkende atferd.

- Evaluere det spesialpedagogiske tilbudet til barn og unge og foreslå tiltak som kan vri ressursbruken mot tidlig innsats.

Det ansettes en prosjektleder i 50 % stilling i ett år fra 2. september 2015. Stillingen finansieres med lønnsmidler tilsvarende 30% stilling avsatt på grunnskoletjenestens budsjett til kjøp av psykologtjenester og lønnsmidler tilsvarende 20% stilling på budsjettet for pedagogisk senter. Den tverrfaglige arbeidsgruppen fortsetter som prosjektgruppe for dette prosjektet.

3. Arbeidet med gjennomgang av tjenestestrukturen utsettes til ny rådmann i Sunndal kommune har tiltrådt.

4. Tjenesteledere gis i oppgave å gå nøye gjennom sluttrapporter og høringsuttalelser, som er relevant for den respektive tjeneste, og sikre at konstruktive innspill blir tatt tak i.

Kontrollutvalget er kjent med at rådmannen orienterte ØP om det videre forbedringsarbeidet i Sunndal kommune den 16.08.2016.

Kontrollutvalget legger ved oppfølgingslisten etter møtet 01.06.2016 som kontrollutvalget også ønsker kommentarer til. Noen av sakene blir presentert som egne saker på saklisten til møtet 22.09.2016.

Kontrollutvalget ber om svar på de spørsmål og redegjørelser som er nevnt. Svarene kan formidles muntlig eller skriftlig.

Neste møte i kontrollutvalget i Sunndal er 22.09.2016.

Med hilsen

Trond M. Hansen Riise
leder

Sveinung Talberg
rådgiver

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe:	2016-1563/04
Arkiv:	033
Saksbehandler:	Sveinung Talberg
Dato:	15.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 35/16	Kontrollutvalget	22.09.2016

EVENTUELT

1. **Eierskapsmelding**

I epost av 02.08.2016 fra Erling Rød ber han om at Sunndal kommunes eierskapsforvaltning tas opp til behandling i førstkommende kontrollutvalgsmøte.
Påstand/tema:
- Eierskapsmeldingen's kapittel 2.6.1 til 2.6.4 følges ikke.
- Komiteen for å finne styremedlemmer fungerer ikke.
- Styrehonorarene i kommunale og interkommunale selskap settes høyere enn vanlige politikerhonorar i strid med meldingas krav.
- Ordføreren som er kommunens eierrepresentant velger seg sjøl til styrene.

Som et innspill til behandlingen av sak PS 30/16 foreslås det å sette opp selskapene:
- Samspleis AS
- Sunndal Næringsselskap AS
- Kristiansund og Nordmøre Havn IKS

I epost av 28.08.2016 fra Rådmannen blir det svart på når eierskapsmeldingen blir revidert etter spørsmål i epost av 19.08.2016 fra sekretariatet.

Vedlegg:
- Epost av 02.08.2016 fra Erling Rød
- Epost av 28.08.2016 fra rådmannen

Saksopplysninger
Sunndal kommunestyre gjorde i sak 51/10 den 8.9.2010 vedtak om at det skulle utarbeides en eierskapsmelding.
Kommunestyret vedtok i sak 54/12 den 20.6.2012 hoveddelen og i sak 24/13 selskapsdelen av eierskapsmeldingen gjeldende for 2012-2013.
Det er lagt opp til at hoveddelen skal revideres hvert 4.de år. Dette skal skje i januar året etter valget. Selskapsdelen rulleres i august årlig i forbindelse med selskapenes rapportering av regnskap til Brønnøysundregistrene.

Hoveddelen omhandler eierstyring, herunder selskapsformer, eierskapsprinsipper og eierstrategi. Selskapsdelen omhandler kommunens eierskap, og gir en direkte oversikt over selskaper og eierinteresser samt strategi som skal ligge til grunn for det enkelte eierskap.

Sunndal kommune skulle ha revidert hoveddelen av eierskapsmeldingen i januar 2016, men dette er ennå ikke gjort. Kontrollutvalget er ikke kjent med om selskapsdelen er rullert i løpet av august.

Sunndal kommunestyre gjorde følgende vedtak i sak PS 25/16 den 04.05.2016: (Regnskapet) .....Sunndal kommunestyre ber om at eierskapsmeldinga blir revidert innen september 2016.

Kontrollutvalget er gjennom § 80 i kommuneloven og forskrift om kontrollutvalg kap. 6, gitt rett og plikt til å foreta selskapskontroll.

Kontrollutvalget behandlet i Sak PS 21/16 den 01.06.2016 utkast til plan for selskapskontroll for 2016-2019. I vedtaket står det at kontrollutvalget vil avvente Sunndal kommunestyres behandling av revidert eierskapsmelding før det blir innstilt på objekt det kan være aktuelt å foreta selskapskontroll i.

Sunndal kommunestyre behandlet i sak PS 58/14 ***Oppfølging av rapport om «Næringsarbeid i Sunndal kommune».*** Dette er oppfølging av en forvaltningsrevisjonsrapport som kom med 5 anbefalinger. I en av anbefalingene står det at Sunndal kommune bør vurdere nærmere ordførerens roller som både eierrepresentant på generalforsamlingen, og styreleder/styremedlem for Sunndal Næringsselskap AS. Under behandling av saken i kommunestyrets møte, ble rådmannens innstilling i saken enstemmig vedtatt:
Praksisen med at ordføreren er styreleder i SUNS videreføres. Varaordføreren utpekes som kommunens eierrepresentant i SUNS. Varaordføreren kan da ikke velges inn i selskapets styrende organer.
Dette vedtaket er ikke innarbeidet eller revidert i eierskapsmeldingen.

2. Rutiner i Helsesektoren

Fastlege granskes for 10.gang
Saken om fastlege er offentliggjort i media i slutten av juni og omtalt i avisa «Driva» og «Aura Avis» som bekrefter at det gjelder Sunndal kommune. Rådmannen har også kommentert saken i media.
Fastlegen granskes nå for tiende gang av helsemyndighetene(Helsetilsynet via fylkeslegen). Legen arbeider både som fastlege og legevaktlege. Siden 2013 har fastlegen hatt 9 tilsynssaker mot seg. 3 av sakene som ble behandlet i 2015 var av en slik karakter at de mente en advarsel ikke var tilstrekkelig for å redusere risikoen for nye feilvurderinger. Helsemyndighetene mente også at legens sviktende faglige kunnskaper og ferdigheter var av en slik karakter at det var grunn til å tro at legen kunne bli uegnet til å utøve yrket som lege forsvarlig dersom autorisasjon som lege ikke ble begrenset. Etter dette fikk legen begrenset myndighet og ansvar i 12 måneder samt å bli pålagt å gå i faglig veiledning hos erfaren allmennlege/spesialist.
Nå har altså legen en ny tilsynssak mot seg. Tidligere i 2010 har legen en tilsynssak mot seg fra Fylkesmannen i Hordaland.

Kontrollutvalget vil be om en redegjørelse på følgende:

1. Hvilke rutiner gjelder for ansettelse av fastleger i Sunndal kommune?

2. Sjekket Sunndal kommune referanser hos tidligere oppdragsgiver?

3. Hvorfor har tiltakene som ble satt i verk i 2015 ikke hatt tilstrekkelig virkning siden en ny tilsynssak kom opp i 2016?

4. Hvilket syn har rådmannen på at tilliten til helsetjenesten i Sunndal kommune kan bli svekket?

5. Utover de tiltak som evt. Helsetilsynet kommer frem til, hva vil Sunndal kommune foreta seg fremover for å hindre og forebygge slike hendelser?

Kommunene skal sørge for et forsvarlig helsetilbud i kommunen jf. Lov om helsepersonell og Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.
Kommunene er ansvarlig for innhold og kvalitet i tjenestene enten de skjer i egen regi (egne ansatte) eller i form av kjøp av tjenester fra andre.
Kontrollutvalget mener dette kan være et brudd på begge lovene. Kontrollutvalget skal påse og være med å påvirke til at innbyggerne i kommunen har tillit til kommunens forvaltning og tjenestetilbud.

<u>900 tabletter forsvunnet fra helseinstitusjon</u>
Kontrollutvalget er ikke kjent med hvilken kommune dette dreier seg om. I media ble det referert til en nordmørskommune.

Det var enhetslederen som sendte en bekymringsmelding til Fylkeslegen da det var forsvunnet 900 narkotiske tabletter fra en helseinstitusjon. Saken er meldt til politiet og en ansatt skal ha tilstått forholdet overfor arbeidsgiver.
Fylkeslegen har opprettet tilsynssak, og helsetilsynet skal vurdere om den ansatte fortsatt kan ha autorisasjon som helsepersonell. Fylkeslegen uttaler at håndtering av legemidler er en viktig funksjon i utøvelsen av arbeidet som helsepersonell, og en tillit samfunnet og arbeidsgiver har gitt personellet og et slikt tyveri er egnet til å svekke tilliten til helsetjenesten generelt.
Kommunene skal sørge for et forsvarlig helsetilbud i kommunen jf. Lov om helsepersonell og Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.

Kommunene skal sørge for et forsvarlig helsetilbud i kommunen jf. Lov om helsepersonell og Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.
Kommunene er ansvarlig for innhold og kvalitet i tjenestene enten de skjer i egen regi (egne ansatte) eller i form av kjøp av tjenester fra andre.

Kontrollutvalget mener nevnte sak kan være et brudd på begge lovene. Kontrollutvalget skal påse og være med å påvirke til at innbyggerne i kommunen har tillit til kommunens forvaltning og tjenestetilbud. Uavhengig av om dette ikke er en sak som refererer seg til Sunndal kommune ber kontrollutvalget om en redegjørelse på:

Hvilke rutiner som gjelder for oppbevaring og utdeling av legemidler i hjemmetjenesten i Sunndal kommune?

Brev fra kontrollutvalget om disse forhold er sendt rådmannen 28.07.2016 og vil iflg. Epost fra rådmannen 07.09.2016 bli besvart i kontrollutvalgsmøtet 22.09.2016

Vedlegg:
- Brev til rådmannen, datert 28.07.2016

3. Erstatningskrav fra Fagbygg Midt-Norge AS

Kontrollutvalget i Sunndal registrerer i saknr. 16/15364 fra postlisten at det er kommet et erstatningskrav mot kommunen fra Fagbygg Midt-Norge AS på grunn av et prosjekt som ikke har latt seg realisere i Ringvegen 2B.
Kontrollutvalget har hatt denne saken (ikke krav om erstatning) oppe til behandling i sak PS 06/16 den 18.02.2016 der utvalget fikk et skriftlig svar og muntlig redegjørelse fra plansjef og rådmann:

Kontrollutvalgets behandling i møte 18.02.2016:
Rådmannen orienterte om status i saken og at partene(innklager, rådmann og ordfører) har hatt et møte sist uke. Rådmannen orienterte om at kommunen har konkludert med at byggherre ikke har overholdt byggefristen på 3 år fra den dato byggetillatelse ble gitt. Byggherre hevder han har satt i gang innenfor fristen.
Dette er en klagesak som ikke faller inn under kontrollutvalget sitt ansvarsområde.

Leder la frem forslag til vedtak om at kontrollutvalget tar redegjørelsen fra rådmannen til orientering og at kontrollutvalget anser denne saken som avsluttet for utvalget.

Kontrollutvalgets vedtak
Kontrollutvalget tar redegjørelsen fra rådmannen i møtet til orientering.
Kontrollutvalget anser denne saken som avsluttet for utvalget.

Kontrollutvalget v/leder diskuterte saken med sekretariatet og kom frem til at en ville stille rådmannen følgende spørsmål, jf. epost.

1. Har kommunen fulgt opp saken i forhold til bestemmelsene i plan- og bygningsloven?
2. Kan kommunen pålegge grunneierne en minimumsbearbeiding av fellesarealer på tomten?
3. Hvilken innflytelse har, etter kommunen sin mening, manglende ferdigstilling av uteområdet hatt å si for Fagbygg sin manglende igangsetting av byggeprosessen?
4. Ser kommunen at det er noe i sin saksbehandling som kan tale mot at Fagbygg ikke har startet byggeprosessen?
5. Hvordan ser kommunen på et erstatningskrav?

Kontrollutvalget viser i sakens anledning til brev til Fagbygg Midt-Norge AS fra Sunndal kommune den 21.12.2015, ref. 2008/2929-5 for å klargjøre forholdet ytterligere.

Vedlegg:
- Brev fra advokatfirmaet Øverbø Gjørtz, datert 22.08.2016
- Epost fra kontrollutvalget, datert 01.09.2016

Sveinung Talberg
rådgiver

Talberg Sveinung

Fra: Erling Rød <erlingrod@gmail.com>
Sendt: 2. august 2016 08:59
Til: trond.riise@sunndals.net; Talberg Sveinung
Kopi: Edel Magnhild Hoem; Odd-Helge Gravem (odd.helge.gravem@gmail.com); Liv Berit Gikling (livberitgikling@gmail.com)
Emne: Eierskapsforvaltning, styrer og pæng

Jeg ber om at Sunndal kommunes eierskapsforvaltning tas opp på førstkommende kontrollutvalgsmøte.

Litt bakgrunn finnes i Driva:

http://www.driva.no/nyheter/2016/07/24/Honorarer-ikke-oppgitt-13080789.ece

og i kommunens eierskapsmelding:
http://www.sunndal.kommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=715&FilId=2559

Meldinga har gått ut på dato. Da årsmeldinga og regnskapet ble behandlet i maimøtet vedtok vi

PS 25/16 Sunndal kommune - regnskap 2015

Behandling i Kommunestyret - 04.05.2016
Rådmann Per Ove Dahl orienterte innledningsvis.
Representanten Erling Rød, FRP, satte fram slik tilleggsforslag:
Sunndal kommunestyre ber om at eierskapsmeldinga blir revidert innen september 2016.
Votering:
Økonomi- og planutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.
Tilleggsforslag framsatt av Erling Rød, FRP, ble enstemmig vedtatt.

I årsregnskapet note 2 er det opplyst at ordføreren ikke har godtgjørelse fra andre verv.

Note 2 Antall årsverk og ytelser til ledende personer og revisor

Årsverk:

Antall årsverk i kommune regnskapsåret var ca. 712, og er dermed relativt likt med året for.

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Natural-ytelser
Administrasjonssjef	850 000	0	0	4 392
Ordfører	795 330	0		4 392

Eierskapsmeldingas kapittel 2.6.1 til 2.6.4 følges ikke. Komiteen for å finne styremedlemmer fungerer ikke. Styrehonorarene i kommunale og interkommunale selskaper settes høyere enn vanlige politikerhonararer i strid med meldigas krav. Ordføreren som er kommunens eierrepresentant velger seg sjøl til styrene.

I Trollheim AS som eies av kommuner og fylkeskommunen, møtte Tove Lise Torve i generalforsamlingen med fullmakt fra Sunndal kommune og fylkeskommunen. Ho valgte seg selv til styreformann og fastsatte

møtegodtgjøringen. Andre selskaper som bør ses på er Samspleis AS, Sunndal Næringsselskap AS og Kristiansund og Nordmøre Havn IKS.

Her er det mye som kan forbedres

Hilsen Erling Rød

Talberg Sveinung

Fra: Randi Borghild Dyrnes <randi.dyrnes@sunndal.kommune.no>
Sendt: 28. august 2016 22:14
Til: Talberg Sveinung
Kopi: Trond Hansen Riise
Emne: SV: Eierskapsmelding og plan for selskapskontroll

Hei

Eierskapsmeldingen blir revidert og behandles i kommunestyret 5.oktober.

Med vennlig hilsen

Randi Dyrnes
Rådmann
Sunndal kommune
Tlf +47 95 75 25 07
www.sunndal.kommune.no

Fra: Talberg Sveinung [mailto:Sveinung.Talberg@molde.kommune.no]
Sendt: 19. august 2016 10:52
Til: Randi Borghild Dyrnes <randi.dyrnes@sunndal.kommune.no>
Kopi: Trond Hansen Riise <trond.hansen.riise@sunndal.kommune.no>
Emne: Eierskapsmelding og plan for selskapskontroll

Sunndal kommunestyre gjorde i sak 51/10 den 8.9.2010 vedtak om at det skulle utarbeides en eierskapsmelding.

Kommunestyret vedtok i sak 54/12 den 20.6.2012 hoveddelen og i sak 24/13 selskapsdelen av eierskapsmeldingen gjeldende for 2012-2013.

Det er lagt opp til at hoveddelen skal revideres hvert 4.de år. Dette skal skje i januar året etter valget. Selskapsdelen rulleres i august årlig i forbindelse med selskapenes rapportering av regnskap til Brønnøysundregistrene.

Hoveddelen omhandler eierstyring, herunder selskapsformer, eierskapsprinsipper og eierstrategi. Selskapsdelen omhandler kommunens eierskap, og gir en direkte oversikt over selskaper og eierinteresser samt strategi som skal ligge til grunn for det enkelte eierskap.

Sunndal kommune skulle ha revidert eierskapsmeldingens hoveddel i januar 2016. Dette er ikke gjort, og i kommunestyret sak PS 25/16 den 04.05.2016(årsregnskapssaken) er det gjort vedtak om at eierskapsmeldingen blir revidert innen september 2016.

Som et innspill fra kontrollutvalget til revideringen, har Sunndal kommunestyre i sak PS 58/14 behandlet ***Oppfølging av rapport om «Næringsarbeid i Sunndal kommune».*** Dette er oppfølging av en forvaltningsrevisjonsrapport som kom med 5 anbefalinger. I en av anbefalingene står det at Sunndal kommune bør vurdere nærmere ordførerens roller som både eierrepresentant på generalforsamlingen, og styreleder/styremedlem for Sunndal Næringsselskap AS. Under behandling av saken i kommunestyrets møte, ble rådmannens innstilling i saken enstemmig vedtatt:

Praksisen med at ordføreren er styreleder i SUNS videreføres. Varaordføreren utpekes som kommunens eierrepresentant i SUNS. Varaordføreren kan da ikke velges inn i selskapets styrende organer.

Dette vedtaket er ikke innarbeidet eller revidert i eierskapsmeldingen.

Kontrollutvalget er gjennom § 80 i kommuneloven og forskrift om kontrollutvalg kap. 6 gitt rett og plikt til å foreta selskapskontroll, der eierskapsmeldingen er et vesentlig redskap i så måte.
Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Kommunestyret gjør det endelige vedtaket. Kontrollutvalget behandlet i sak PS 21/16 den 01.06.2016 utkast til plan for selskapskontroll. Vedtaket ble at kontrollutvalget avventer Sunndal kommunestyres behandling av revidert eierskapsmelding før det blir innstilt på objekt det kan være aktuelt å foreta selskapskontroll i.

Meningen var å behandle planen på nytt i møtet 22.09.2016, men det forutsetter da en revidert eierskapsmelding.

Spørsmålet fra kontrollutvalget er når Sunndal kommune vil følge opp vedtaket fra kommunestyret i sak PS 25/16 den 04.05.2016 om revidering også i forhold til den løpende revidering av del 2 i august hvert år.

Med hilsen

Sveinung Talberg
Rådgiver

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Rådhusplassen 1
6413 Molde
Tlf 71 11 10 00 sentralbord
Tlf 71 11 14 52 direkte
Mob 991 60260
Epost sveinung.talberg@molde.kommune.no

Kontrollutvalget i Sunndal kommune

Sekretariatet:
Telefon: 71 11 14 52 - direkte
Telefon: 71 11 10 00 - sentralbord
Telefaks: 71 11 10 28
Mobil: 99160260
E-post: sveinung.talberg@molde.kommune.no

Sunndal kommune
v/rådmann

Deres referanse:	Vår referanse:	Arkivkode:	Sted/dato
	2016-190/STA	1563-033	Molde, 30.07.2016

FORESPØRSEL OM RUTINER I HELSESEKTOERN

Kontrollutvalget i Sunndal er gjennom oppslag i media blitt kjent med følgende 2 saker:

1. **Fastlege granskes for 10.gang**
2. **900 tabletter forsvunnet fra helseinstitusjon**

Disse to oppslagene ble offentliggjort av NRK Møre og Romsdal den 20.06.2016 og 21.06.2016. Oppslagene refererte til en kommune på Nordmøre. Saken om fastlege er også senere omtalt i avisa «Driva» og «Aura Avis» som bekrefter at det gjelder Sunndal kommune. Rådmannen har også kommentert saken i media.

Fastlege granskes for 10.gang
Når det gjelder fastlegesaken så ble det opplyst at fastlegen nå granskes for tiende gang av helsemyndighetene(Helsetilsynet via fylkeslegen). Legen arbeider både som fastlege og legevaktlege. Siden 2013 har fastlegen hatt 9 tilsynssaker mot seg. 3 av sakene som ble behandlet i 2015 var av en slik karakter at de mente en advarsel ikke var tilstrekkelig for å redusere risikoen for nye feilvurderinger. Helsemyndighetene mente også at legens sviktende faglige kunnskaper og ferdigheter var av en slik karakter at det var grunn til å tro at legen kunne bli uegnet til å utøve yrket som lege forsvarlig dersom autorisasjon som lege ikke ble begrenset. Etter dette fikk legen begrenset myndighet og ansvar i 12 måneder samt å bli pålagt å gå i faglig veiledning hos erfaren allmennlege/spesialist.
Nå har altså legen en ny tilsynssak mot seg. Tidligere i 2010 har legen en tilsynssak mot seg fra Fylkesmannen i Hordaland.

Kommunene skal sørge for et forsvarlig helsetilbud i kommunen jf. Lov om helsepersonell og Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.
Kommunene er ansvarlig for innhold og kvalitet i tjenestene enten de skjer i egen regi (egne ansatte) eller i form av kjøp av tjenester fra andre.
Kontrollutvalget mener dette kan være et brudd på begge lovene. Kontrollutvalget skal påse og være med å påvirke til at innbyggerne i kommunen har tillit til kommunens forvaltning og tjenestetilbud.

Kontrollutvalget vil be om en redegjørelse på følgende:

1. Hvilke rutiner gjelder for ansettelse av fastleger i Sunndal kommune?

2. Sjekket Sunndal kommune referanser hos tidligere oppdragsgiver?

3. Hvorfor har tiltakene som ble satt i verk i 2015 ikke hatt tilstrekkelig virkning siden en ny tilsynssak kom opp i 2016?

4. Hvilket syn har rådmannen på at tilliten til helsetjenesten i Sunndal kommune kan bli svekket?

5. Utover de tiltak som evt. Helsetilsynet kommer frem til, hva vil Sunndal kommune foreta seg fremover for å hindre og forebygge slike hendelser?

<u>900 tabletter forsvunnet fra helseinstitusjon</u>
Når det gjelder saken om at 900 tabletter har forsvunnet fra en helseinstitusjon, så er ikke kontrollutvalget kjent med hvilken kommune dette dreier seg om. I media ble det referert til en nordmørskommune.

Saken er meldt til politiet og den tilsatte skal ha tilstått forholdet overfor arbeidsgiver. Fylkeslegen har opprettet tilsynssak, og helsetilsynet skal vurdere om den ansatte fortsatt kan ha autorisasjon som helsepersonell. Det var enhetslederen som sendte en bekymringsmelding til Fylkeslegen. Fylkeslegen uttaler at håndtering av legemidler er en viktig funksjon i utøvelsen av arbeidet som helsepersonell, og en tillit samfunnet og arbeidsgiver har gitt personellet og et slikt tyveri er egnet til å svekke tilliten til helsetjenesten generelt.
Kommunene skal sørge for et forsvarlig helsetilbud i kommunen jf. Lov om helsepersonell og Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.

Kontrollutvalget mener nevnte sak kan være et brudd på begge lovene. Kontrollutvalget skal påse og være med å påvirke til at innbyggerne i kommunen har tillit til kommunens forvaltning og tjenestetilbud. Uavhengig av om dette ikke er en sak som refererer seg til Sunndal kommune ber kontrollutvalget om en redegjørelse på:

Hvilke rutiner som gjelder for oppbevaring og utdeling av legemidler i hjemmetjenesten i Sunndal kommune?

Kontrollutvalget ber om svar på de spørsmål og redegjørelser som er nevnt. Svarene kan formidles muntlig eller skriftlig.

Neste møte i kontrollutvalget i Sunndal er 22.09.2016.

Med hilsen

Trond M. Hansen Riise
leder

Sveinung Talberg
rådgiver

ØVERBØ GJØRTZ

POST Pb 700 Sentrum 6501 Kristiansund
BESØK Storgata 34 6508 Kristiansund
TELEFON +47 71 58 44 44
TELEFAX +47 71 58 44 45
ORG.NR 999 651 585 MVA
E-POST kristiansund@ovgj.no
WEB www.ovgj.no
Medlemmer av Den Norske Advokatforening

Sunndal kommune
25 AUG 2016
Råd 16/15364
RDY
K: GOF

Sunndal kommune
Pb. 94
6601 Sunndalsøra

Vår ref.:	Deres ref.:	Ansvarlig advokat:	Kristiansund,
120217/282687/RWI	Rådmannen	Runar Wiik	22. august 2016

KRAV MOT SUNNDAL KOMMUNE – FAGBYGG MIDT-NORGE AS

Fagbygg Midt-Norge AS («Fagbygg») har over flere år hatt en dialog med Sunndal kommune vedrørende utvikling av Ringvegen 2b. Prosjektet har ikke latt seg realisere. Det har i den senere tid vært møter direkte mellom kommunen og Fagbygg. På bakgrunn av dette er Fagbygg bedt om å synliggjøre bakgrunnen for og eventuelt fremme et økonomisk krav.

1 Fagbygg Midt-Norge AS

Fagbygg er et selskap som har som formål å oppføre og utvikle eiendom. Selskapet ble stiftet i 2007 av Malvin Arne Pedersen. Siden etableringen har et av hovedprosjektene vært å utvikle Ringvegen 2b.

2 Ringvegen 2b

Ringvegen 2b er i dag solgt for kr 1 800 000. Bakgrunnen for at eiendommen er solgt knytter seg blant annet til risikoen som ligger i mulighetene for videre utvikling. Dette må ses i sammenheng med den lange og utfordrende veien Fagbygg har hatt i sitt forsøk på å realisere verdiene i eiendommen. Det er ikke kommunen alene som har vanskeliggjort prosjektgjennomføringen. Her har naboer og opprinnelig utbygger bidratt i betydelig grad i å hindre utviklingen av Ringvegen 2b, gjennom å ikke oppfylle sine forpliktelser.

Kort historikk:

I medhold av opprinnelig plan for Ringvegen ble det bygget et leilighetsbygg, Ringvegen Park BRL. Sunndal kommune gav midlertidig brukstillatelse til Ringveien Park BRL i brev av 31. mars 2007. Samtidig ble det stilt krav om minimumsbearbeiding av regulerte fellesarealer utover byggets regulerte tomt. Fristen ble satt til senhøsten 2008 og begrunnelsen for kravet var å sikre at de omliggende arealer ikke ble liggende som potensielt skjemmende arealer i lang tid.

Etter hva jeg forstår har Ringvegen Park BRL fortsatt ikke oppfylt kravet og bebor leilighetene kun med en midlertidig brukstillatelse og ikke ferdigattest.

Det forhold at Ringveien Park BRL (eller andre med forpliktelser på vegne av Ringveien Park BRL, herunder Utbygging Møre AS eller Grytnes) ikke har foretatt seg noe for å oppfylle krav fra kommunen, er i realiteten bakgrunnen for at Fagbygg har blitt hindret i sin utnyttelse av Ringvegen 2b. Kommunens unnlatelse i så måte er utgangspunktet for at Fagbygg er påført et økonomisk tap.

Det ble i 2008 vedtatt en ny reguleringsplan for Ringevegen 2. Etter en lengre prosess med kommune, fylket og grunneiere ble det laget en illustrasjonsskisse over hvordan området skulle bli. Det fremgår av reguleringsplanen at fellesareal (del A) må opparbeides innen boligenheter i Ringvegen 2b får ferdigattest. Det fremgår også at Fagbygg har en 1/13 andel i fellesarealet. De øvrige grunneierne har de øvrige andelene.

Her ble altså Fagbygg satt i situasjon hvor de var avhengige av medvirkning fra de øvrige grunneierne for å kunne få ferdigattest på boenhetene på sin eiendom. De øvrige grunneierne har som kjent ikke bidratt og kommunen har ikke fulgt opp sine egne pålegg til grunneierne. Det er dette som er vanskelig å akseptere for Fagbygg sin side. Kommunen har i følge Fagbygg ikke vist vilje til å følge opp sine krav.

Som en kommentar her, kan det nok være at kommunen ikke kan stille som vilkår for ferdigattest til Ringveien Park BRL at de må opparbeide fellesområdet i medhold av planen fra 2008, i og med at de fikk innvilget byggesøknaden basert på planen fra 2002. Samtidig kan det nok også argumenteres sterkt for at Ringveien Park BRL har akseptert at fellesområdene skal opparbeides som i 2008 planen og derav er bundet av det. Uansett har ikke Ringveien Park BRL engang oppfylt kravene fra 2002- planen.

I forbindelse med at Ringvegen Park BRL i 2010 søkte om å endre en sykkel/gangvei til adkomstvei ble det protestert fra Fagbygg sin side basert på manglende oppfølgning av utearealet som sådan. Det ble gjennomført et møte den 23. november 2010 hvor Fagbygg, Ringvegen Park BRL og kommunen var til stede. I møtereferatet, datert 24. november (Bjørn Robert Olsen var referent) fremgår det at kommunen skal sette en frist for opparbeiding av uteområdet. Ifølge Fagbygg sine kommentarer til referatet datert 6. desember 2010, skal Gunnar O. Furu fra kommunen under møtet ha presisert tydelig at Fagbygg ikke kunne foreslå eller sette frister på når fellesarealet skulle være ferdig. Dette skulle kommunen ta seg av.

I kommunens brev av 16. desember 2010 fremgår det av pkt. 5) « *Kommunen har hjemmel til å sette tidsfrister og vil gjøre det der det er hensikstmessig, i dette tilfellet har kommunen drøftet krav om rydding og opparbeiding av området med Grytnes. Det vil bli satt en konkret frist for gjennomføring til 1.7.2011.*»

Kommunen varslet i brev av 18. januar 2011 Ringvegen Park BRL om at uteområdet måtte opparbeides innen 1. juli. Det skjedde imidlertid ingenting i 2011 og det har heller ikke skjedd noe de siste 5 år. Dog skal bemerkes at kommunen også krevde opparbeidelse av utearealet i brev til (Utbygging Møre/Grytnes) i 2012 med frist til 1. september. Status er imidlertid at uteområdet fortsatt ikke er opparbeidet på tross av at kommunen sin rolle. Kommunen har vært kjent med og forstått at det er de som kunne stille krav om gjennomføring her. Fagbygg har vært stilt i en umulig situasjon, da de kun har hatt en andel på 1/13 av fellesarealet og har da ikke kunne igangsatt tiltak uten de øvriges samtykke.

Den manglende oppfølgningen har fått følger for Fagbygg.

Etter at Fagbygg fikk godkjent byggetillatelse (19.12.2011) og sågar solgt 2 av 4 andeler, ble det utført så mye arbeid som mulig i prosjektet. Prosjektet kunne imidlertid ikke igangsettes for fullt i og med at det var høyst uklart når fellesområdet i henhold til reguleringsplanen ville bli opparbeidet. 3 års fristen for igangsettelse utløp og kommunen viste deretter en bemerkelsesverdig evne og vilje til å beslutte at bygging ikke var igangsatt, noe som innebar at det må søkes om ny byggetillatelse. Den innsatsen som kommunen har vist i saken mot Fagbygg knyttet til byggetillatelsen, sammenholdt med fraværet av innsats for å få Ringveien Park BRL til å foreta seg noe med uteområdet er også et moment som har betydning ved Fagbygg sin vurdering av å selge tomten. De føler seg motarbeidet av kommunen. Her har altså kommunen latt være å bruke sine virkemidler mot Ringveien Park BRL, og mens tiden har gått og Fagbygg gjentatte ganger har forsøkt å få Ringveien Park BRL til å følge opp sine forpliktelser, bruker kommunen den samme tidsperioden som de selv ikke har gjort noe, til å frata Fagbygg muligheten til å bygge på bakgrunn av opprinnelig byggetillatelse.

3 Krav

Fagbygg mistet muligheten til å realisere eiendomsprosjektet i Ringvegen 2b slik det ble omsøkt i 2009. Dette har ført til et økonomisk tap for Fagbygg. På den ene siden er det reelle utlegg og egeninnsats og på den annen side er det manglende gevinst.

Det er krevende å presentere et økonomisk krav uten bruke betydelige ressurser. Tapet som følge av manglende gevinst har mange momenter som må vurderes. Det antas at nettobidraget i prosjektet var på kr 1-2 millioner. Utlegg til søknader, rådgivere, egeninnsats mv. har vært på ca. 200 000. Årlig kostnad til forsikring og kommunale avgifter har vært kr 50 000.

Fagbygg ønsker en kompensasjon for de tap som selskapet er påført.

Selskapet imøteser en nærmere dialog rundt kompensasjonens størrelse.

ADVOKATFIRMAET
ØVERBØ
GJØRTZ

Med hilsen
ADVOKATFIRMAET ØVERBØ GJØRTZ AS

Runar Wiik
Partner/advokat

Talberg Sveinung

Fra:	Talberg Sveinung
Sendt:	1. september 2016 13:28
Til:	'randi.dyrnes@sunndal.kommune.no'
Kopi:	Trond M. Hansen Riise
Emne:	Krav mot Sunndal kommune-Fagbygg Midt-Norge AS

Kontrollutvalget i Sunndal registrerer i saknr. 16/15364 fra postlisten at det er kommet et erstatningskrav mot kommunen fra Fagbygg Midt-Norge AS på grunn av et prosjekt som ikke har latt seg realisere i Ringvegen 2B. Kontrollutvalget har hatt denne saken (ikke krav om erstatning) oppe til behandling i sak PS 06/16 den 18.02.2016 der utvalget fikk et skriftlig svar og muntlig redegjørelse fra plansjef og rådmann:

Kontrollutvalgets behandling
Rådmannen orienterte om status i saken og at partene(innklager, rådmann og ordfører) har hatt et møte sist uke. Rådmannen orienterte om at kommunen har konkludert med at byggherre ikke har overholdt byggefristen på 3 år fra den dato byggetillatelse ble gitt. Byggherre hevder han har satt i gang innenfor fristen.
Dette er en klagesak som ikke faller inn under kontrollutvalget sitt ansvarsområde.

Leder la frem forslag til vedtak om at kontrollutvalget tar redegjørelsen fra rådmannen til orientering og at kontrollutvalget anser denne saken som avsluttet for utvalget.

Kontrollutvalgets vedtak
Kontrollutvalget tar redegjørelsen fra rådmannen i møtet til orientering.
Kontrollutvalget anser denne saken som avsluttet for utvalget

Nå ser det ut til at innklager har momenter i saken som gjør at kontrollutvalget ønsker å ta opp igjen saken med en redegjørelse fra rådmannen.
Kontrollutvalget ønsker at rådmannen besvarer følgende spørsmål til/i møtet i kontrollutvalget den 22.09.2016:

1. Har kommunen fulgt opp saken i forhold til bestemmelsene i plan- og bygningsloven?
2. Kan kommunen pålegge grunneierne en minimumsbearbeiding av fellesarealer på tomten?
3. Hvilken innflytelse har, etter kommunen sin mening, manglende ferdigstilling av uteområdet hatt å si for Fagbygg sin manglende igangsetting av byggeprosessen?
4. Ser kommunen at det er noe i sin saksbehandling som kan tale mot at Fagbygg ikke har startet byggeprosessen?
5. Hvordan ser kommunen på et erstatningskrav?

Kontrollutvalget viser i sakens anledning til brev til Fagbygg Midt-Norge AS fra Sunndal kommune den 21.12.2015, ref. 2008/2929-5 for å klargjøre forholdet ytterlgere.

Med hilsen

Sveinung Talberg
Rådgiver

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Rådhusplassen 1
6413 Molde
Tlf 71 11 10 00 sentralbord
Tlf 71 11 14 52 direkte

Mob 991 60260
Epost sveimung.talberg@molde.kommune.no